

Kendra

Levin Sende Kendi Hikâyenin Kahramanısın

zaaflarım yen ve içindeki yazarı keşfet

Bir akıl hocası hayal edin!

Aklınızdaki projeleri gerçekleştirmenizde size yardım edecek, motivasyonunuzu kaybetmenize izin vermeyecek, zaaflarınızı yenmenizi kolaylaştıracak bir akıl hocası. Şüpheyeye düştüğünüzde size yeni yollar gösterecek, en iyi yaptığınız şeye odaklanmanızı sağlayacak kişi o... İşte bu kitapta onunla tanışacaksınız; yıllardır editörlük ve yazar koçluğu yapan Kendra Levin'le. Levin, çalıştığı yazarların geçtiğı zorluklardan ve kendi tecrübelerinden ilham alarak hazırladığı yönlendirmelerle sizi müthiş bir yolculuğa çıkarıyor. Bu sizin yazma yolculuğunuz, elbette başkahramanı da sizsiniz. Bir kahraman olduğunuzu kabul edin ve yolda karşınıza nasıl bir engel çıkarsa çıksın, hepsini gerçek bir kahraman gibi alt edin. İster ilk kez yazıyor olun, ister daha önce birçok kitabınız yayımlanmış olsun, bu kitabın sonunda aradığı ilhama kavuşmuş, hiç olmadığı kadar disiplinli, amacına odaklı ve cesur bir kahramana dönüşeceksiniz. Bundan sonra da gelsin yeni yaratıcı yolculuklar!

-192-033-7

hep

kitap

TAVSİYE EDİLEN PERAKENDE SATIŞ FİYATI 25 TL

Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın

Orijinal adı:The Hero İs You © 2016, Kendra Levin Yazan: Kendra Levin

İngilizce aslından çeviren: Begüm Kovulmaz ©hep kitap 2017

Bu kitabın Türkçe yayın hakları AnatoliaLit aracılığıyla Biagi Rights Management'tan satın alınmıştır.

Bu eserin Türkçe yayın hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Nisan 2017, İstanbul

ISBN 978-605-192-033-7

Sertifika no: 34204

Kapak tasarımı: Yetkin Başarır

hep kitap

Mecidiyeköy Mahallesi,

Büyükdere Caddesi,

Ercan Han B Blok 121/9 Şişli 34381 İstanbul

www.hepkitap.com.tr / info@hepkitap.com.tr

* hep kitap, TE AS Yayıncılık A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sen de Kendi Hikâyenin

- [KAHRAMANISIN](#)
- [KAHRAMAN](#)
- [MÜJDECI](#)
- [MÜTTEFİKLER](#)
- [AKIL HOCASI](#)
- [EŞİK BEKÇİLERİ](#)
 - [EGZERSİZ: KİTAP ORTASI YOKLAMASI](#)
- [BİÇİM DEĞİŞTİREN](#)
- [HİLEBAZ](#)
- [TANRIÇA](#)
- [GÖLGE](#)
 - [KENDİNİZİ HAFİFE ALIN](#)
- [SÜPER KAHRAMAN](#)
- [BİNEK](#)
 - [BAŞARISIZLIK](#)
- [AKIL HOCASI-KAHRAMAN](#)

KAHRAMANISIN

Odaklan, Zaaflarını Yen ve İçindeki Yazarı Keşfet

Kendra Levin

Sertifikalı Yaşam Koçu

Çeviren:

Begüm Kovulmaz

?Wt

▼▼▼▼▼

hep

kitap

SEN DE KENDİ FIKRİNİN KARŞIYANISIN

Çocuklar, Zihninizi ve
Gönlünüzü Yaxşı Tutun

SENİNİZİN FIKRİNİZİN

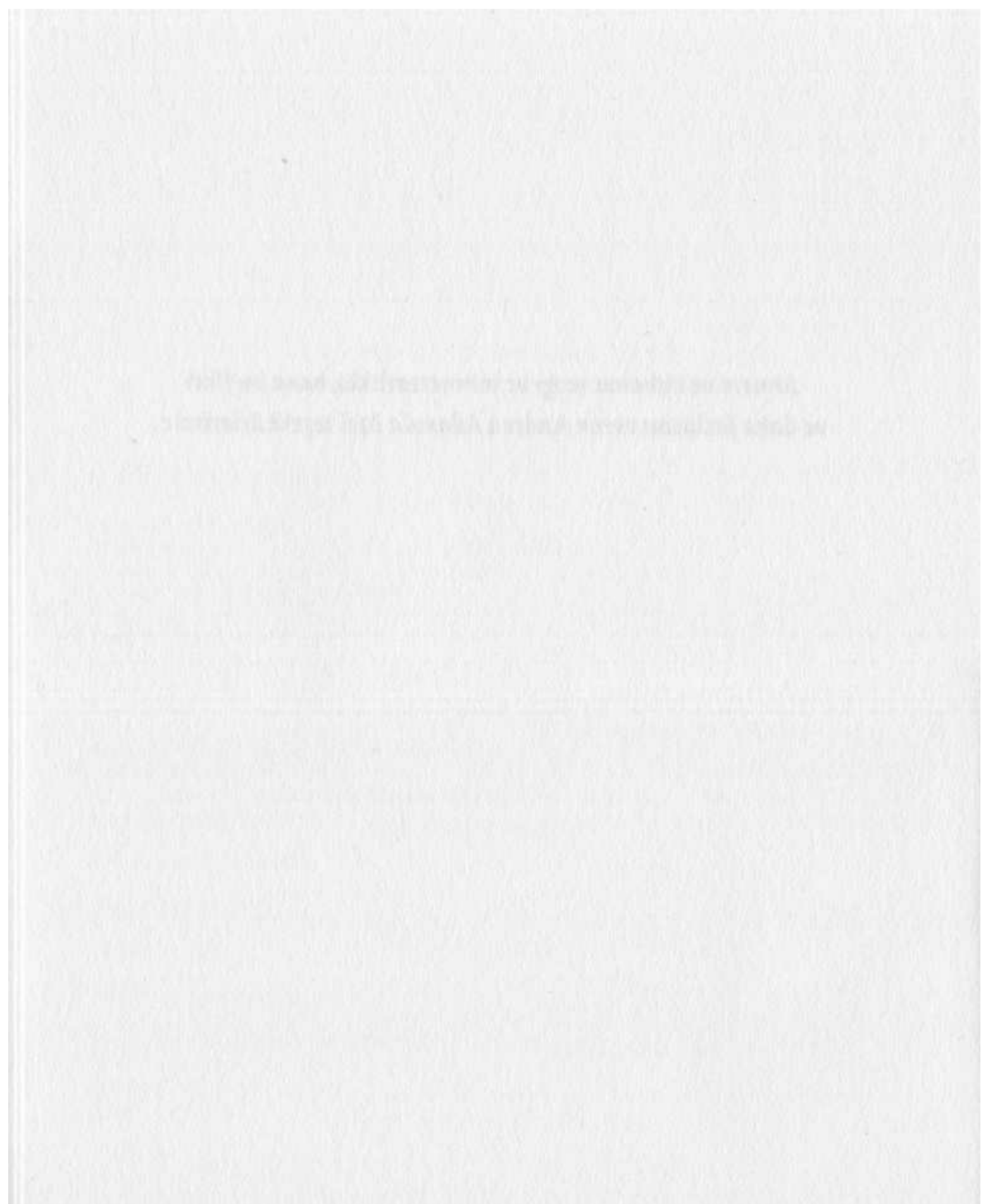
İLKİNİZİN

İLKİNİZİN

Annem ve babama sevgi ve minnettarlıkla, bana bu fikri ve daha fazlasını veren A ndrea Adamsa özel

teşekkürlerimle.

GİRİŞ

s

Maceraya yalnız başımıza atılmak zorunda değiliz, çünkü bizden önce yola çıkan kahramanlar var; labirent tüm ayrıntılarıyla biliniyor; tek yapmamız gereken kahramanayol gösteren ipi takip etmek. Menfur bir şey bulacağımızı düşündüğümüz yerde bir tanrı bulacağız; bir başkasını öldüreceğimizi sandığımız yerde kendimizi öldüreceğiz; uzaklarayol-culuk ettiğimizi sandığımız yerde kendi varoluşumuzun merkezine ula-şacağız^alnız olduğumuzu sandığımız yerde bütün dünyayla birlikte olacağız.

Joseph Campbell, Kahramanın Sonsuz Yolculuğu

Salı sabahı bir yazar bana sorununu anlattı.

Formumun zirvesinde değilim, diyordu e-postasında. Ama binlerce nedenden dolayı öyle olmam gerekiyor. Ne demek istediğimi biliyor musun?

Biliyordum, hem de gayet iyi. Önceki gün, elinizde tuttuğunuz kitabın kötü bir taslağıyla boğuşmuştum, bir türlü istediğim hale gelmiyordu. Yazarlara editörlük ve hayat koçluğu yapan biri olarak yazarları desteklemeye, onlara sorular sormaya, saplanıp kaldıkları yerlerden çıkmalarına yardım etmeye alışkınım. Ama kendimi çıkmazda bulmaya alışkın değilim.

Editörlüğünü yaptığım yazarlardan biri olan Lindsey’den telefon geldiğinde e-postaya ne yazacağımı düşünüyordum. Lind-sey, yazdığı romandaki hikâyelerden biriyle ilgili bir sorunu konuşmak istiyor; ama belli ki olay örgüsüyle ilgili bir uyumsuzluktan çok daha fazlası var. Özgüveni hiç olmadığı kadar düşük.

“Bunu daha önce de yaptım, biliyorum” diyor. “Ama bu kez diğer tarafa ulaşamayacağım sanırım.”

Bu, onun yayımlanan üçüncü, yazdığı ise beşinci veya altıncı romanı. Böyle çırpındığını görmek çok üzücü, ama bu zorlu sürecin zirvelerini ve vadilerini aşmak için ne kadar çok mücadele ettiğini ve sonunda gurur duyduğu kitaplar yazdığını düşününce ister istemez ilham alıyorum ondan.

“Geçen sefer ne demiştin, hatırlıyor musun?” diye soruyorum ona. “Peki ya ondan önceki sefer? Yine zorlu süreçlerden geçmiştin. O zaman sana destek olan neydi?”

Telefonu kapatırken sakinleşiyor, zihnini dağıtmak için yürüyüşe çıkacağına söz veriyor bana. Hikâyesiyle ilgili sorunu çözmek için bazı seçenekler bulmayı da başardı.

Penguin’deki mesaim sona erince, koçluk yaptığım müşterilerimle görüşüyorum. Rosalita’nın sorunu disiplin;yıllarca anıları üzerinde çalıştıktan ve pek az ilerleyebildikten sonra yardım istedi benden. “Her gece, Yarın dört saat hiç kalkmadan yazacağım” diyorum” diye başlıyor durumunu açıklamaya. “Ama sonra kalkıyorum; telefonumu açınca arkadaşşımdan gelen mesajı görüyorum, ona cevap veriyorum... Onun cevabını beklerken e-postama ve Fa-cebook’a bakıyorum... Derken bütün sabah geçip gitmiş oluyor.” “Başka yazarlar da aynı sorunu yaşıyor mu?” diye soruyor bana. Ona, bizzat aynı sorundan mustarip olduğumu anlatmak istiyorum ama bunun yerine, “Elbette” demekle yetiniyorum.

YARATICILIK LABİRENTİ

Yazma sürecinde siz en çok neyle mücadele etmek zorunda kalıyorsunuz? "Ruh haliniz uygun olmadığında” çalışmakta zorlanıyor musunuz? Lindsey gibi siz de bir projenin ortasında sıkışıp duvara tosladığınızı hissedince paniğe kapılıyor musunuz? Rosalita gibi dikkatinizin dağılmasına engel olamıyor, sandalyeye oturup çalışmakta zorlanıyor musunuz?

Belki de bu yazarlara benzemiyorsunuz. Belki size zor gelen, yeni fikirler bulmak ve çalışmaya başlamak - veya işinizin bitip bitmediğini anlayamamak. Belki çalışırken bir karar almanız gerektiğinde hangi yoldan gideceğinizi seçmekte zorlanıyorsunuz. Belki de başkalarının yardımını ve desteğini talep etmekte zorlanıyorsunuz. Yazdıklarınızı objektif bir şekilde veya başka bir açıdan görmekte zorlanıyor da olabilirsiniz. Ya da öyle çok çalışıyorsunuz ki artık eğlenemez hale geliyorsunuz ve yazmak çileye dönüşüyor. Sizi en çok zorlayan şey, öğrendiğiniz şeyleri alıp çalışmanızda kullanmak da olabilir.

On yıldan uzun zamandır yazarlara editörlük, öğretmenlik ve hayat koçluğu yapıyorum. Yetişkinler ve gençler için kurmaca ve kurgu dışı kitap yazan çok sayıda insana yardım ettim - çoğu roman yazıyordu ama şiir, senaryo, oyun, resimli kitap, makale, anı, blog, hatta kukla gösterisi yazan bile vardı aralarında. Oyuncular, dansçılar ve koreograflar da hayatla sanat arasında sağlıklı bir denge bulabilmek için bana geldiler.

Bu dengeyi bulmanın ne kadar zor olduğunu ilk elden biliyorum. Yıllardır kurmaca ve oyun yazıyorum, eserlerim yirmi yaşındayken Off-Broadway’de sahnelendi. Ödüller kazandım, hakkımda makaleler yazıldı. Sonra şalterim attı ve yazmayı “bıraktım”, uzun yıllar yaratıcılıktan uzak bir hayat sürdürdüm; sonrasında da, yıllarca gizli gizli yazdım yazacaklarımı. Özgüven krizleri, sayfanın ortasında donup kalmak, kitabını yayımlatmanın tehlikeli sularında dolaşmak - bunların hepsini gördüm, yaşadım ve başka yazarların aşmasına yardımcı oldum.

Kim olursanız veya sanatınızda ne kadar deneyimli olursanız olun, yaratıcı süreç bir labirenti andırabilir. Yeni bir eser üzerinde çalışmaya başladığınızda karşınıza çıkacak virajları ve engelleri bilmek zordur; diğer tarafa geçtiğinizde öğreneceklerinize, geçireceğiniz dönüşüme de hazırlanmak zordur. Yolumuza bir engel çıktığında genellikle ellerimizi havaya kaldırıp sormadan edemeyiz: Bunu asabilecek miyim?

Aşabilirsiniz ve aşacaksınız. Ben de bunu nasıl yapacağınızı göstermek için buradayım.

Sürece Odaklanmak

Bir yazar arkadaşım, J.K. Rowling’in konuşmasını dinlemeye gittiğini ve Harry Potter’ın yazarına sahnede soru sorma şansına eriştiğini anlatmıştı. Soruyu sorup sormadığını öğrenmek istediğimde, J.K. Rowling’e soracak tek bir sorusu olduğunu, onun da bu soruya cevap veremeyeceğini söylemişti: Nasılıyaptım?

Sevdiğimiz yazarlara yazma programlarını veya süreçlerini, en sevdikleri kahvaltılık gevreğini ve bunu hangi saatte yemeyi tercih ettiklerini sorduğumuzda, aslında sorduğumuz soru şudur: Se-ninyaptığını ben nasıl.hangiyöntemleyapabilirim?

Alın size daha önemli bir soru: İşimi en iyi şekilde yapmamı sağlayacak şekilde nasıl çalışabilirim?

Yazmak hakkındaki kitapların çoğu, belli bir zaman çerçevesi içinde eksiksiz bir metin hazırlamanızı sağlayacaklarını iddia ederler veya sanatın belli alanlarında size bazı talimatlar verirler. Bu şekilde yazılmış pek çok güzel kitap var; en sevdiklerimden bazılarını bu kitaptaki alıntılarda ya da kaynakçada göreceksiniz.

Fakat kitapların ve yazma kurslarının çoğu, yazma sanatına bol bol vurgu yaparken yazmanın en zorlu yönlerinden birini ihmal ederler: beyninizdeki sözcükleri düzenli bir şekilde sayfaya nasıl aktaracağınızı. Hayran olduğumuz yazarlara Nasılıyapıyorsu-nuz? diye sorarız, çünkü yazmanın tek bir yolu olmasa da bizim işimize yaramayan pek çok yöntemi denemişizdir zaten.

Bir yazar olarak hep özlemini çektiğim ama hiç bulamadığım şey, o sırada hangi proje üzerinde çalışıyor olursam olayım yazmayı sürdürmemi sağlayacak, bana özel, sağlıklı ve düzenli bir yazı egzersiziydi. Süreç, tek bir kitapta ele almak için çetrefilli bir konu, çünkü her yazar için olağanüstü kişisel bir mesele bu. Fakat amaçlarınıza ulaşmanın en etkili yolu bu konuda bilinçli olmak. "Araştırmalar, arzuladıkları bir sonuca ulaşma sürecine odaklanan insanların, yalnızca sonucu düşünenlere kıyasla istediklerini elde etmekte daha başarılı olduklarını gösteriyor" diyor psikolog Timothy D. Wilson.

Sanatçılarla çalıştığım yıllar içinde, bu yetenekli, azimli, cesur insanların sanat eseri üretme yolculuğunda derledikleri her şeyi bir havuzda toplamak istedim hep. Çoksatan kitapların yazarlarından ödüllü romancılara, sevilen tv programlarının yazarlarından stand up komedyenlerine kadar pek çok sanatçı, kendi öykülerini bu kitapta paylaşıyor. Koçluğunu yaptığım müşterilerimin de - farklı deneyim ve başarı seviyelerindeki yazarlar- süreç hakkında-ki hikâyelerini duyacaksınız ama kimliklerini belli eden ayrıntıları değiştirip özel hayatlarını korumak için bazı öyküleri birleştirdim.

Siz şu anda yazma sürecinin hangi aşamasındasınız?

Bu kitabı ilk adımdan itibaren süreç boyunca rehber olarak kullanmayı planladığınız yeni bir projenin başında mısınız? Bir eserin ortasındaiken bu kitabın sizi karmaşadan kurtarmasını mı istiyorsunuz? Yoksa esin periniz bir türlü gelmiyor ve yeni bir çalışmaya başlamak için bir esin kaynağı peşinde misiniz?

Birlikte çalıştığım yazarların kişisel labirentlerinde ilerlemesini sağlayan bir aracı paylaşmak istiyorum sizlerle.

KAHRAMANIN YOLCULUĞU

2010 yazında, arkadaşım Andrea’yla bir kafede oturmuş, her zaman yaptığım şeyi yapıyordum, yazmaya çabalıyordum. İnternet üzerindeki yazar konferansı için bir blog yazısı kaleme almaya söz verdiğim halde -ilham verici ve motive edici bir şey olması gerekiyordu- metni yazmayı son dakikaya bırakmıştım. Doğal olarak, za-manimin çoğunu arkadaşım ile sohbet ederek geçiriyordum.

Andrea bana, verdiği yeni dersin konusunu anlatıyordu: Kahramanın yolculuğu. Kavrama aşındıydım; pek çok öykünün belirli, oldukça evrensel bir olay örgüsünü takip ettiğini, karakterin pek çok engeli aştıktan sonra büyük bir kötülükle karşılaşp bu karşılaşmadan galip ayrıldığını ve sonraki macerasına yelken açtığını biliyordum; ama bildiklerimin hemen hepsi bundan ibaretti. Konuşurken, belli bir proje üzerinde çalışan bir yazar olmanın yolculuğa çıkmış bir kahraman olmaya çok benzediğini fark ettim. İkisini de türlü engeller bekliyordu; ikisi de yolculuk boyunca yeni dersler alıyor, sonradan kullanacakları gereçler ediniyordu; ikisi de kıymetli bir hâzineye kavuşuyordu.

Andrea bana "Kahramanın Yolculuğu"nu öyle ayrıntılı anlattı ki blog yazısı için beş yüz sözcüklük bir metin yazabilecek hale geldim, ama daha fazlasını öğrenmek istiyordum. Böylece bu konu hakkındaki en yetkin çalışma olan Kahramanın Sonsuz Yolculuğu'nu okudum. Karşılaştırmalı mitoloji uzmanı Joseph Campbell'ın 1949'da yayımlanan kitabı, bu öykü anlatıcılığı yapısının, ilk yazılı efsanelerden en son filmlere dünya üzerinde pek çok öyküde binlerce yıldır nasıl kullanıldığını anlatıyor (tabii anlattıklarının hâlâ geçerli olduğunu söylemek gerek, ne de olsa 1949'ların filmleri pek güncel filmler değil). Bu tür öykülerde belli karakter tipleri veya “ar-ketipler” bulunuyor: Akıl hocası (kahramana öğüt veren bilge yaşlı), hilebaz (düzenbaz ve kurnaz karakter) ve gölge (kötülüğü temsil eder, kahramanın istediğinin tam aksi olsun diye uğraşır) bunlardan bazıları.

Campbell, bu arketipleri yaratırken belli bir davranış kalıbı, kişi veya fikir anlamına gelen “arketip” terimini bulan ruhbilimci Cari Jung’un çalışmalarından esinlendi - deneyimlerimizi kendimize filtreleyerek açıklamak için kullandığımız bir tür mercek gibi düşünebilirsiniz bunu.

Campbell'ın fikirlerini senaryo yazımına nasıl uyarlayabileceğiniz! açıklayan Yazarın Yolculuğu ya da mitolojik yapıya daha kadın odaklı bir bakış açısından yaklaşan The Heroines Journey [Kadın Kahramanın Yolculuğu] gibi kitapları, bu konuyu biraz daha ileri taşır.

Pek çok psikolog ve yazı öğretmeni, kahramanın yolculuğunu psikoterapik çalışma ve yazı yazma sanatı için bir araç olarak kullanmıştır. Ben de kahramanın yolculuğunu hayat koçu olduğum müşterilerimle çalışmalarına dahil etmeye başladım. Birlikte çalıştığım yazarların işine yarayacağını tahmin ediyordum.

Bu konuda haklı çıktım. Kimileri rehberli görselleştirme tekniğiyle ruhlarının derinliklerini araştırıyordu ya da bu kitapta bulacağınıza benzer araçlarla amaçlarını haritalandırma ve süreçlerini yapılandırmaya çalışıyordu. Kimileri yazma sürecinin ve hayatlarının zor dönemlerini uzun ve verimli bir yolculuğun geçici aşamaları olarak görüyordu. Ama bu yazarların hepsi kendilerini kahraman olarak görme şansını sevinçle karşılayarak bu asırlık kaynaktan ilham aldılar.

Kahramanın yolculuğu, bu yazarların en iyi eserlerinden bazılarını vermelerine yardım eden bir araca dönüştü; zamanlarını yeniden yapılandırarak düzenli yazmalarını sağlayan yöntemlere kavuşmalarını sağladı, bu sayede de daha mutlu ve başarılı insanlara dönüştüler.

Bu kitapta, Campbell'm sekiz arketipini gözden geçireceğiz: kahraman, müjdecî, müttefik, akıl hocası, eşik bekçisi, biçim değiştiren, entrikacı ve gölge. Benim eklediğim veya süslediğim birkaç tane daha var: tanrıça, süper kahraman, binek, akıl hocası-kahraman. Her bölümde bir arketipi ele alacak; onu, yazma sürecinin ve hayatın belli bir yönünün metaforu olarak nasıl kullanabileceğimizi göreceğiz. Örneğin öykülerin başında ortaya çıkan ve kahramanı bir maceraya katılmaya çağıran müjdecî,yazarlar için yeni fikirler edinmek, esinlenmek, yeni projelere başlamak anlamına gelebilir. Bu on iki karakterin her biri, sıkışıp kalmanıza yol açan bir sürecin belli bir yönünün anahtarıdır.

Bu KİTABI NASIL KULLANACAKSINIZ?

Bu kitabı, içindeki fikirleri aklınızdaki bir veya daha fazla sayıda projeye uygulamak için de genel yardım almak için de almış olabilirsiniz. Yeni bir metne başlarken de kullanabilirsiniz, belli bir projenin ortasında takılıp kalmışken yeni bir başlangıç yapmak için de. Kitabı bir oturuşta da okuyabilirsiniz, aralıklı olarak belli bölümlerine de odaklanabilirsiniz.

Başlamadan önce, yeni bir günlük veya boş bir defter almanızı öneririm. İlerleyen bölümlerde, sizi farklı egzersizler yapmaya davet edeceğim; bu egzersizleri yapmanın en iyi yolu da çizgisiz kâğıt üzerine kalemle yazmak. Bilgisayarda çalışmaya alışkınsanız bunu da yapabilirsiniz elbette. Egzersizleri kalemle yapmanızı tavsiye ediyorum, çünkü böyle çalışmak daha organiktir, hem de sizi, bilgisayarda dikkatinizi dağıtabilecek e-posta ve internet gibi şeylerden uzak tutar; ama tabii ki size en uygun hangisiyse onu yapmalısınız.

Yazmak, yalnız yapılan ve izole edici bir iştir; ama yazarlık öyle değildir, arkadaşlıktan faydalanır genelde. Bu kitaptaki programı yalnız da uygulayabilirsiniz, ama ben sosyalleşmenizi tavsiye ediyorum. Kitabı okuma grubunuzla, yazar arkadaşlarınızla, hatta bu amaçla bir araya getireceğiniz yabancılarla da okuyabilirsiniz. Veya kahramanın yolculuğunda size eşlik etmesi için bir yazar arkadaşınız veya meslektaşınızla anlaşabilirsiniz.

Bazı bölümlere, imgelere ve egzersizlere döndüğünüzü fark ederseniz şaşırmayın. Kahramanın yolculuğunun öykü yapısı giriş, gelişme ve sonuç bölümlerini içeriyor olsa da sonuçta yazarın yolculuğu asla bitmez ve her zaman doğrusal bir şekilde ilerlemez. Yolculuğun aşamalarını burada belirtilenden çok daha farklı bir sıralamayla deneyimleyebilirsiniz. Kariyeriniz boyunca bu yolculuğun makro ölçülerde bir versiyonunu veya bir yazı seansı sırasında mikro versiyonunu yaşamış olabilirsiniz.

Elbette bu kitabın belli bölümleri size hitap edebilir ya da etmeyebilir veya tersine çevrildiğinde, tepetaklak edildiğinde veyahut yeniden yorumlandığında anlamlı gelebilir. Bu kitap, bir şablon veya formül değil, bir sıçrama noktası aslında. Sizin işinize hangi bölümlerinin yaradığını ancak deneyerek bulabilirsiniz. Ar-ketipler ve egzersizleri kendinize göre şekillendirip yorumlamanızı tavsiye ederim.

İp Yumacı

Campbell yolculuk hakkında, “İhtiyacımız olan şeyler ne kadar az!” demişti. “Ancak, onlar olmadan labirente girmek umutsuz bir maceraya atılmak demektir.” Birlikte çalıştığım ve tanıdığım yazarlar gibi -bir kahraman gibi- siz de yazma yeteneğine, becerisine ve azmine sahipsiniz. İçinizdeki bir şey yazdığınız metnin yapısında, yazma sürecinizde veya hayatınızda değişiklik yapma zamanının geldiğini biliyor. Size yeni bir şey denemenizi söyleyen sesi duyup dinlediniz - bu kitabı aldınız.

Campbell, daha sonraki eserlerinden biri olan Mitolojinin Gü-cii’nde Ariadne'nin Minotauros’u öldürmek için labirente giren kahraman Theseus’a verdiği bir ip yumağını anlatır. Labirent karmaşık bir yerdi, canavar dehşet vericiydi, kimse labirentten sağ çıkamamıştı ama Theseus bunu başardı. Elinde yalnızca o ip vardı demişti Campbell. “Sizin de tek ihtiyacınız bu.”

Siz de kendi hikâyenizin kahramanısiniz. İp yumağı elinizde. Gerisi size kalmış.

KAHRAMAN

YETENEKLERİNİZİ VE ZAAFLARINIZI BELİRLEYİP ÇALIŞMAYA BAŞLAYIN

Siz zaten bir kahramansınız - bunu bilseniz de bilmeseniz de...

Birlikte çalıştığım yazarlara, kahramanın yolculuğunun yazma sürecinin metaforu olduğunu anlattığımda, bazıları kaçınılmaz olarak ayak diriyor. "Kendimi ‘kahraman’ diye nitelendire-mem” demişti biri, koçluk ilişkimizin başında. “Henüz hiçbir şey yapmadım ki!”

Fakat bir kahraman olmak, yavru kedileri bir ağaçtan kurtarmak veya önemli bir güç gösterisi yapmak anlamına gelmez. Bu bölümün sonuna ulaştığınızda, kahramanca bir eylem gerçekleştirmiş olacaksınız. Hatta bahse girerim, böyle bir şeyi farkında olmadan zaten yaptınız.

Yazar konferansında Lucy ile tanıştığımda, hayatında önemli bir geçiş döneminin ortasındaydı. Bir otelin kalabalık restoranında öğle yemeği yerken bana öyküsünü anlattı. Yirmi yıl boyunca akademinin zirvesine tırmanmak için çalışıp seçkin bir bilgisayar bilimi profesörü olmuş; erkeklerin hükmettiği bir alanda başka kadınlara da yol açmış. Ama hiçbir zaman tutkuyla bağlı olmadığı bu iş, giderek daha politik bir hal almış. Kızının büyüyüp bebeklikten çıkışını seyrederken, onun her akşam işinden şikâyet eden bir annesi değil, hayallerinin peşinden giden bir annesi olmasını istediğini hissetmiş.

Tanıştığımızda, yaratıcı yazarlık alanında yüksek lisans derecesini tamamlamak üzereydi. Öğretmenleri onu cesaretlendirmiş, program aracılığıyla tanıştığı arkadaşları yazarak para kazanması için potansiyel fırsatlarla bağlantı kurmasını sağlamıştı; serbest editörlük işleri, metin yazarlığı ve ders verme şansı bir anda kucağına düşmüştü. Teknik olarak eski kariyerini bırakması mümkündü artık. Ama buna hazır olduğundan emin değildi.

İşim olmadan kimim ki?” dedi bana, çikolatalı keklerimizi bitirirken. "Bunca yıldan ve bunca çalışmadan sonra birden bir yazara’ dönüşebilir miyim?”

“Bana öyle geliyor ki sen zaten bir ‘yazarsın’” dedim ona. “Ka-bullensen de kabullenmesen de durum bu.”

Altı ay sonra, Lucy internet sitem üzerinden bana bir e-posta gönderdi. Beni bulup birlikte çalışıp çalışamayacağımızı sormak istemişti. Öyküsünün sonraki bölümünü duyacağım için mutluydum.

Yüksek lisans programını tamamlamıştı, karşısına çıkan fırsatlara evet demişti ve işini bırakıyordu. Yazdığı e-postada endişeli olduğunu anlatıyordu, ama ilk konuşmamızda çok heyecanlıydı. Yeni işinde, sahip olduğunu bildiği ama hiç kullanmadığı becerilerini kullanma fırsatı bulmuştu. Daha fazla yazdığı için çok mutluydu.

"Kim olduğumu hâlâ tam olarak bilmiyorum” dedi bana neşeyle. “Ama bulmak için sabırsızlanıyorum.”

Gurur duyabileceği biri olmak için zorlu, akıl karıştırıcı, sürekli gelişen bir yolculuk yapmakta olan

Lucy, bir kahraman olmanın ne anlama geldiğini keşfediyordu.

Bir kahraman, her şeyden önce kimlik ve bütünlük arayan biridir. Ben kimim? Dünya üzerindeki yerim nedir? Bu dünyaya ne yapmak için geldim? Beni mutlu ve tatmin eden yerleri, insanları, işleri nasıl bulacağım?

Bu soruların cevaplarını değişikliğin peşinden giderek ve kendinize meydan okuyarak aradığınız zaman bir kahramana dönüşürsünüz.

Her yazar, hayat boyu süren bir görevin peşindedir. Sizi yaratmaya zorlayan bir yazma tutkunuz varsa, sürekli coşkulu bir keşif yapma halinde yaşarsınız. Her proje yeni bir maceradır; sınırlarınızı zorlama ve içindeki gizli zenginlikleri keşfetme fırsatıdır. Kahraman, evrimleşme potansiyeli olan bir insandır.

Kendilerine kahraman demekte gönülsüz davranan yazarlardan duyduğum bir başka itiraz da şu: “Kendini fazla önemsiyor-muş gibi geliyor kulağa.”

Sizi, egonuzu şişirmeniz için cesaretlendirmiyorum. Aslında, bir kahraman olduğunuzu kabullenmekle hâlâ öğrenecek şeyleri olan biri olduğunuzu kabullenmiş oluyorsunuz. Sizi en can sıkıcı zaaflarınız ve kusurlarınızla yüz yüze getirecek, yapabileceklerinizin sınırlarını zorlayacak, yetenek cephaneliğinizdeki eksikleri görmenizi sağlayacak bir yolculuğun basındasınız. Kahraman olmak, bunlardan yılmak yerine bu zaafları güçlendirme, sınırları zorlama ve becerileri geliştirme şansını kucaklayacak biri olduğunuz anlamına gelir.

Kimlik ve bütünlük peşinde bir maceraya atılıp evriminizi tamamlamak için sizin de Lucy gibi değişikliğe yönelmeniz gerekecek. Bir kahraman, her şeyden önce kimlik ve bütünlük arayan biridir. Kahraman, maceraya evet diyen kişidir.

Kahramanın yolculuğunun mitolojik yapısı, kahramanı evinden uzaklaştırır, bilinmeyen dünyada, dehşet ve mucize anlarıyla dolu bir yola çıkarır; doruk noktasında yaşadığı deneyimler, kahramanı dönüşü olmayan bir şekilde değiştirir. Kahraman, evine daha bilge ve güçlü biri olarak dönerek sıradaki kahramanı kendi keşif yolculuğuna çıkması için cesaretlendirir. Ne zaman yeni bir deneyimin peşinden gitsek, kahramanın yolculuğunun hayatlarımızdaki izdüşümünü görebiliriz. Ve yazarlar olarak, ne zaman yeni bir projeye başlasak kahramanın yolculuğunun bir benzerini yaşarız.

Maceraya evet diyen biri misiniz? Bu kitabı aldıysanız, maceraya zaten evet dediniz.

Kahraman, kendinde var olan becerilerle bağlantıda olan kişidir.

Yazmaya başlama zamanı. Boş defterinizin veya günlüğünüzün ilk sayfasını açın.

Sayfanın bir tarafına, benzemeyi en çok istediğiniz üç kişinin -hayatta ya da ölmüş, gerçek ya da kurmaca, size kalmış- adlarını yazın.

Sayfanın diğer tarafına, her bir kişinin en beğendiğiniz üç özelliğini yazın.

Şimdi sayfayı isimler değil, yalnızca kişilik özellikleri görünecek şekilde ikiye katlayın.

Bu niteliklerin kaç tanesine zaten sahipsiniz?

Akıl hocalarımdan biri, yıllar önce bu egzersizi bana, başkalarının hayran olunacak özelliklerini, kendimizinkilere kıyasla ne kadar kolay fark ettiğimizi göstermek için kullanmıştı. Olmayı en çok istediğimiz insanlar, kahramanlarımız, sıklıkla hayatta bizden daha ilerde olan versiyonlarımızdır veya onlarla paylaştığımız nitelikleri bizden daha farklı bir yolda ilerlemek için kullanmışlardır. Kendi yolumuzu çizmek için doğal yeteneklerimizin ve güçlerimizin neler olduğunu anlamalı, onları tüm dikkatimizle beslemeliyiz.

Tıpkı hayran olduğunuz kişiler gibi siz de başkalarına esin kaynağı olabilecek doğal yeteneklere sahipsiniz. Bunlarla ne yapacağınızı siz seçeceksiniz.

Bir kahramansınız.

Kahramanlar, sizin zaten sahip olduğunuzu tahmin ettiğim üç farklı davranış biçimi sergilerler.

1. Korumak

Kahraman” sözcüğünün Yunanca kökü, "korumak ve hizmet etmek” anlamına gelir. Mitolojide, kahramanlar genellikle kendileri için kıymetli olan bir şeyi korumak amacıyla yolculuğa çıkarlar; örneğin bir insanı, bir yeri ya da bir yaşam biçimini.

Bu kitapta, sizin için son derece kıymetli olan bir şeyi korumanızın yollarını araştıracağız: yazma becerinizi. Çalışmalarınızı başlangıç aşamasından, dünyaya sunduğunuz cilalanmış bir projeye dönüşene dek koruyup kollayacak, geliştireceğiz. Yazı becerinizi korumak, sağlam fakat esnek ve kişiselleştirilmiş bir çalışma biçimi yaratmak anlamına gelir; dolayısıyla yazma sürecinizi geliştirmek, çalışmamızın en önemli odak noktası olacak.

Kahramanlar, bu sürecin içinde olmanın ne anlama geldiğini örneklerle bize gösterirler. En sevdiğimiz kahramanlarla karşılaştığımızda, bir projeye başlayan yazarlar gibi onlar da çetin bir sınavın başındadırlar. Bir dizi engeli nasıl aşacağımızı, daha bilge ve güçlü biri olarak yolun sonuna nasıl ulaşacağımızı gösterirler.

Yazmaya ayırdığınız kutsal saatleri nasıl koruyacağınızı, başka insanların desteğiyle kendinizi nasıl cesaretlendireceğinizi, ruhunuzu düşme ihtimaliniz olan tuzaklardan nasıl koruyacağınızı inceleyeceğiz.

Bu yolculuğa çıkarken, hayatınızda korunması gereken başka neler olduğunu da düşünün. Karakterinizin hangi yanları kolay incinebilir, hassas veya riskte? Kendinizi çaresiz veya sıkıntılı hissetmenize yol açan, bir kahraman gelip beni kurtarsa dedğiniz şeyler var mı?

Bu yolculuğun sonuna geldiğimizde kendi kahramanınıza, kuvvetli bir koruyucuya sahip olacaksınız.

2. Hizmet Etmek

Hizmet etmek, her kahramanın yolculuğunun merkezinde yer alır. Kahramanlar, yalnızca egoları doğrultusunda hareket etmek yerine kendilerinden daha büyük amaçlara hizmet ederler. Bu

amaç, dünyayı kurtarmak kadar büyük de olabilir, bir insana yardım etmek kadar mütevazı da; ama kahramanın amacı büyük bir iyilikle ilişkili olmalıdır.

Yazmak, kendine odaklı bir eylem gibi gelebilir. Bunu yapmak için kendimizi insanlardan uzaklaştırmak zorundayız. Kişisel görüşlerimizi ifade eden, başkalarının ilginç bulacağına inanmaya cüret ettiğimiz projeler üzerinde çalışıyoruz. Başkalarına yardım eden eylemler pahasına da olsa yazmaya zaman ayırırız; sevdiklerimizle birlikte olmak, çocuklarımızla ilgilenmek, gönüllü olmak, içinde yaşadığımız topluma faydalı eylemlere katılmak, evlerimizin çöp eve dönmesini engellemek gibi eylemleri, yazmak için bir kenara bırakırız. İletişimden uzak durur, telefonu, e-postalarımızı ve sosyal medyayı görmezden geliriz (en azından çabalarız); başka insanlarla aramızdaki derin bağları bile yitirmeye başlayabiliriz. Yaşlılarından yalıtıldığını hissettiğini anlatan yazar Rick Moody, bana şöyle demişti: “Lise ve üniversitedeki sınıf arkadaşlarım orta yaşlılara göre hayatlar sürerken ben hâlâ no-odde yiyerek haftalar boyunca eve kapanıyordum. Bu durum, roman yazmak için iyi bir yöntemdi; ama büyük olasılıkla duygusal gelişimimi engelledi.”

Yazı yolculuğunuzda bir kahraman olmak, yazmak için önemli olan kendine odaklanma güdüsünü daha büyük bir amaçla dengelemek anlamına gelir. Yazarken bir boşlukta değilsiniz; yalnız kendinizi eğlendirmek veya insanların dikkatini çekmek için yazmıyorsunuz. Yazıyorsunuz, çünkü söylenmesi gerektiğini düşündüğünüz şeyler var.

Bu öyküde veya mesajda sizin tarafınızdan anlatılması gereken şey nedir? Yazdıklarınız aracılığıyla dünyaya ne katmak istiyorsunuz? Ezra Pound, sanatçıların "ırkımızın antenleri" olduğunu söylerdi; anteninizle algılayıp insanların duyması gereken bir mesaja çevirdiğiniz şey nedir? Kime ulaşmayı umuyorsunuz? Kime hissettiklerinde, dünyada yalnız olmadıklarını anlatmak istiyorsunuz?

Bir yazar olmakla hangi yüksek amaca hizmet ediyorsunuz? Bu konuda şimdilik bir cevabınız yoksa bu bölümün sonunda bir cevaba kavuşabilirsiniz.

3. Fedakârlık

Mitolojideki kahramanların, amaçlarına ulaşmak için fedakârlıklar yapması gerekir. Maceraya atılmak için rahat evlerini terk ederler, genelde daha fazlasını da yapmaları gerekir; aradıklarını bulmaları için bazen en sevdikleri kişiyi veya şeyi bile feda etmek zorunda kalabilirler.

Yazarlığın gerektirdiği fedakârlıkları zaten deneyimlediğinize kuşkusuz yok. Bir zaman hırsızına dönüşür; yapmak istediğiniz veya yapmanız gereken her şeyden dakikalar ya da saatler çalarak, yazmak için zamanınızdan fedakârlık edersiniz. Toplumla bağınız zayıflar; çalışmanızla baş başa kalmak için kapanırsınız; bazen, neden bu izole edici tutkunuzun peşinden gittiğinizi anlamayan insanları kaybedebilirsiniz bile. Kimi zaman da akıl sağlığınızı veya görünürdeki akıl sağlığınızı feda edersiniz; markette karakterlerinizden biriyle yüksek sesle konuştuğunuzu fark eder, aklınıza gelen düşüncüyü unutmamak için bir partinin ortasında eve koşup telaşla notlar alırsınız.

Bu kitabı, yazma eylemini hayatınıza uydurmaya çalıştığınız için aldıysanız, daha fazlasını da feda etmeniz gerekebilir. İlerleyen bölümlerde, yazmaya daha fazla zaman ayırmak için ve yazmayı daha öncelikli hale getirmek için hangi unsurları kenara itebileceğinizi de ele alacağız.

Fakat yaptığınız fedakârlıklar karşılığında paha biçilmez bir armağana kavuşursunuz.

Bir komedyen bana, yükselişte olan bir komedyen arkadaşının Manhattan’ın ünlü Comedy Cellar isimli komedi kulübünde sahneye çıktığını ve o sırada mekâna Chris Rock’ın geldiğini anlatmıştı. Arkadaşı gösteriden sonra, bu komedi efsanesiyle birlikte birkaç kadeh içme fırsatını bulmuş. Chris Rock’ın söylediği şeylerden biri aklında kalmış kızın: “Kendimi yazarak kurtaramayacağım bir delikte bulduğum olmadı hiç.”

Yazmak her ne kadar zorlayıcı ve bazen moral bozucu olsa da aynı zamanda bir can simididir. Her yerde ve her koşulda yapabileceğiniz, her amaç için kullanabileceğiniz bir şeydir. Bir müzisyen, enstrümanına, bir aktör senaryosuna, bir ressam da boyalarına ve fırçasına -ya da ressamına göre belki fil dışkısına- ihtiyaç duyar; ama yazar en temel gereçlerle yaratabilir. Bilgisayarlarımıza ihtiyacımız olduğuna inanabiliriz ama cep telefonlarıyla yazılan romanlar bile var, ayrıca gerektiğinde kâğıt kalem her işi görür. Bu basit gereçlerden kusursuz dünyalar doğar.

Yazmak büyücülüktür, hiçlikten var etmektir. Bir yazar ve kahraman olmak, bir yaratıcı olmak demektir. Fedakârlık yapmaya değmediğini düşünseydiniz, burada olmazdınız.

Kendi kahraman yolculuğunuza başlamak için korumaya, hizmet etmeye ve feda etmeye nasıl başlayacağınızı ele alalım şimdi.

SİZ KİMSİNİZ?

Her iyi öykü iyi bir karakterle başlar. Bir kitap da okusak, kurmaca ya da kurgu dışı bir film ya da gösteri de izlese, en baştan itibaren ana karakter ilgimizi çekmelidir; yoksa yolculuktan keyif almayız. Bir karakter yazarken, konunuz hakkındaki her şeyi bilmelisiniz -hatta eserin son halinde kullanmayacağınız şeyleri bile- ki bu kişiyi gerçekçi ve canlı bir şekilde yazabilesiniz.

Kendi kahraman yolculuğunuza başlamadan önce kahraman -siz- hakkındaki her şeyi bilmeniz gerekir. Aşağıdaki egzersiz, güçlü yanlarınızı teşhis etmenize, zaaflarınızı tanımanıza, bir yazar olarak ödevinizi belirlemenize yardım etmek üzere tasarlandı. Bu kitabın hangi bölümlerinin sizin için en faydalı bölümler olduğunu hemen anlamanıza da yardımcı olacak.

Bütün bunları, D vitamini eksikliği çeken gençler tarafından bodrum katlarında oynanan bir oyun aracılığıyla yapacağız.

Dungeons & Dragons gibi rol canlandırma oyunlarından esinlenilerek hazırlanan bu egzersiz, ne tür bir kahraman olduğunuzu ortaya çıkaracak.

Avatarınızın görsel temsilini hazırlayın, istediğiniz kadar gerçekçi ya da hayali olabilir. Sevdiğiniz kurmaca bir karakteri seçebilir veya size uygun gelen bir imgeyi tercih edebilirsiniz. Ne seçerseniz seçin bu, kim olmak istediğinizi ve bu yaratıcılık yolculuğunda kendinizi nasıl görmek istediğinizi yansıtmalıdır.

İsim: Bir kahraman adı seçin.

Görevin Amacı: Neden yazıyorsunuz? Yazarak neyi başarmak istiyorsunuz? Çalışmalarınızla arkasındaki motivasyonu ilişkilendiren tek bir cümleyle görevinizin amacını anlatın.

Proje Vizyonu: Bu proje için vizyonunuz nedir? Sizin için neden önemli? Bu proje aracılığıyla dünyaya ne tür bir katkıda bulunmayı umuyorsunuz? Bu öykünün neden anlatılması gerek? Projeniz hakkındaki vizyonunuzu anlatan bir cümle yazın.

Geçmiş: Kısaca biyografinizi yazın.

Beceriler: Yazma sürecinizle ilgili, aşağıdaki kategorileri birden beşe kadar (1 en kötü, 5 en iyi olmak üzere) puanlayın. Dürüst olun, zalim değil.

- **Esinlenme:** Sizi heyecanlandıran ve hayal gücünüzü çalıştıran çok sayıda fikir bulmak.
- **Bağlantı:** İhtiyacınız olduğunda yardım veya destek istemek.
- **Önsezi:** Karar verirken içinizden geçenleri dinleyip uygulamak.
- **Odak:** Dikkat dağıtan şeylere, güvensizliklere, başka odaklanma sorunlarına direnmek.
- **Direnç:** Yazma sürecinin sizi en çok zorlayan (örneğin çalışmaya

başlamak, ilk bölümü yazmak, gelişme bölümünü yazmak, başladığınız işi bitirmek, gözden geçirmek) aşamalarını atlatmak.

- **Sabır:** Nadas döneminden geçmek.
- **Cesaret:** Engeller ve tersliklerle başa çıkmak, onları gelişme fırsatı olarak kullanmak.
- **Esneklik:** Farklı düşünme ve eylem biçimleri arasında geçiş yapmak. Örneğin taslak yazmak ve yazdıklarını gözden geçirmek gibi.
- **Özgüven:** Çalışmanıza, zihninizdekileri gerçekleştirebilme gücünüze ve kendinize güvenmek.
- **BECERİLER** konusunda kendinize verdiğiniz puanları temel alarak, **EN GÜÇLÜ YANLARINIZI** ve **EN BÜYÜK ZAAFLARINIZI** not edip işaretleyin.

Ekipman: Yazma sürecinde kullandığınız araçlar nelerdir? Bilgisayarınızdan fazlasını düşünün: Çalışmak için tercih ettiğiniz bir yer var mı? Yazarken giymekten hoşlandığınız eski bir kazağınız? Size ilham verdiği için çevrenizde bulundurmaktan hoşlandığınız kitaplar?

Enerji Yakıtı: Yazarken size yakıt olup enerji veren nedir? (Örneğin kahve, çay, atıştırmalıklar, müzik, bir arkadaşınızla birlikte yazmak.)

Enerji Tüketenler: Yazarken enerjinizi tüketen bir şey var mı? (Örneğin, dikkatinizi dağıtan telefonunuz, internette dolaşmak, sosyal medya.)

Hazine: Hâzineniz nedir? Nereye giderseniz gidin yanınızda götürdüğünüz ve yazarak dünyayla paylaşabildiğiniz özel yeteneğiniz nedir? "Karakter Sayfasını tamamladığınızda, yazmak için oturduğunuzda görebileceğiniz biryere asmak isteyebilirsiniz.

Kitap boyunca bu karakter özelliklerine döneceğiz; bu egzersizi yazma sürecinde yapacağınız çalışmaların şablonu olarak kullanacaksınız.

Artık güçlerinizin farkında olduğunuza göre, onları önce hangi konuda kullanmak istersiniz? Yapmak istediğiniz çalışmaya başlamak için kitabın ortalarına gelmenizi istemiyorum; haydi çalışmaya bugün başlayalım.

Yazarken ne tür bir engel, mücadele veya zorluk yaşayıp bu kitabı almaya karar verdiniz? Yazma sürecinizin en çok hangi aşamasını geliştirmek istiyorsunuz? Geliştirmek istediğiniz Akhil-leus'un topuğu nedir - gelecek hafta, kitabı okumayı bitirince değil derhal değiştirmek istediğiniz şey?

Eğer EN BÜYÜK ZAAFLARINIZ bölümüne verdiğiniz cevap size bir şeyler ifade ediyorsa, oradan başlamak iyi bir tercih olabilir.

Peki yıllardır kurtulamadığınız bir meseleyle mücadele etmeye nasıl başlarsınız? Bu bir koçluk seansı olsaydı, konuşmamızda bu konu mutlaka açılırdı. Bir sorun hakkında konuşmanın hepimize faydası olduğunu biliyoruz; konuşma terapisi bu yüzden en popüler terapi olmayı sürdürüyor. Hikâye anlatıcılığı alanında uzman Jonathan Gottschall'a göre, araştırmalar konuşma terapisinin, kimi zaman antidepresan ilaçlar veya bilişsel davranış terapisi gibi daha yeni uygulamalar kadar, hatta bazen onlardan daha iyi sonuç verdiğini gösteriyor.

Fakat sayısız psikoloji çalışması, belli bir mesele veya travma-tik olayı yazmanın, katılımcıların psikolojik durumlarını, hatta fiziksel sağlığını bile iyileştirebileceğini gösteriyor. Eğer bir günlük tutuyorsanız, bu faydaları zaten görmüşsünüzdür.

Bir yazar olarak, yazarak tedavinin sanatınızı yaratma sürecinin parçası olduğu için şanslısınız. Fakat yazma eylemini günlük tutmanın ötesine taşımak da mümkün. Şimdi bunu, yazma sürecinde en çok zorlandığınız engele stratejik bir şekilde uygulayalım.

Bu egzersiz, yazı yazarak tedavi konusunu on yıldan uzun süredir araştıran psikolog James W. Pennebaker'ın çalışmasından uyarlandı. Günlük tutuyor olsanız bile, günlüğünüze ayırdığınız vaktin yanında bu egzersize de zaman ayırmayı ihmal etmeyin.

Karakter Sayfası egzersizinde en büyük zaafınız olarak belirlediğiniz özellikle başlayın. Birden fazla kategoride "I"i işaretlediyseniz, sizi en çok kaygılandıran veya yazarken sizi en çok etkileyen kategoriye seçin.

Bugünden itibaren beş gün boyunca, yalnızca kendiniz için, bölünmeden ve rahatsız edilmeden geçireceğiniz on beş dakika ayırın.

Bu on beş dakikalık sürelerin her birinde, seçtiğiniz özellik hakkında yazın. istediğinizi yazabilir ya da başlamak için aşağıdaki sorulardan faydalanabilirsiniz:

- Bu zaaflla mücadele etmek nasıl bir his?
- Bu özellik geçmişte kendini hangi şekillerde gösterdi?
- Bu özellikle çocukluğunuz, geçmişteki ilişkileriniz veya kariyeriniz arasında bir bağlantı var mı?
- Bu alanda zorluk çekmenize neden olan bir olay oldu mu?
- Bu yanınızla ilgili derin ve karanlık gerçeği anlatmanız gerekse ne söylerdiniz?

Bu soru cümlelerinin hiçbirinin çözümü bulmanızı sağlamayacağını fark etmişsinizdir. Beş gün boyunca, konuyu çözme arzuunuza değil, bu meseleyle ilgili deneyimlerinize ve duygularınıza odaklanın.

Beş günün sonunda, yazdıklarınızı okuyun. Yazdığınız sözcükler yalnızca sizin için, ama egzersiz sayesinde öğrendikleriniz üzerinden yazar arkadaşlarınızla bir tartışma da başlatabilirsiniz. Ya da belki düşüncelerinizi kendinize saklamayı tercih edersiniz. Size hangisi daha güvenli geliyorsa onu yapın. Kalkıştığınız işin önemli, zorlu ve süregelen bir çaba olduğunu fark edin.

Amacları Eyleme Dökmenin Sirri

Bir amacı, istediğiniz sürede gerçekleştirmenin tek ve sihirli bir yöntemi yoktur. Ama amaçlarına ulaşan başka insanlardan ders alabiliriz.

İngiliz psikolog Richard Wiseman, dünyanın her yanından, belli hedeflere ulaşmayı planlayan beş bin kişinin katıldığı iki çalışma yaptı. Katılımcıların yarısını altı ay, geri kalanını bir yıl boyunca takip ederek, sigarayı bırakmaya, kilo vermeye, çöplerini düzenli dönüştürmeye çalışan insanları inceledi - ocak ayının başında, iki hafta boyunca hepimizin yapmaya çalıştığı ve sonra birden vazgeçtiği türden hedefler.

Çalışmanın sonunda, katılımcıların yalnızca yüzde onunun amacına ulaşabildiğini belirledi.

Peki bu beş yüz kişi hangi yöntemlerle başarıya ulaşmıştı? Amaçlarını başkalarıyla paylaşmışlardı (bu konudan Üçüncü Bö-lüm'de söz edeceğiz). İlerleme gösterdikleri için kendilerini ödüllendirmiş, amaçlarına ulaşmanın pozitif etkilerini düşünmüşlerdi - bu ikisini de kitapta ilerleyen bölümlerde ele alacağız.

Yapacaklarını adım adım planlamış, gösterdikleri ilerlemeyi kaydetmişlerdi. Hırslı ama muğlak bir amaç belirlemek yerine o yeni işe kavuşmak veya alışkanlıklarını değiştirmek için yapmaları gereken bütün eylemleri genel hatlarıyla belirlemişlerdi.

Bu adım adım planlama yönteminin Marta gibi yazarların da işine yaradığına şahit oldum.

Marta ikili bir hayat yaşıyordu. Gündüzleri doktorluk yapıyordu. Ama bir sırrı da vardı; haftada birkaç gün, sabah erkenden, ofisine gitmeden önce eski bir restoranda bir fincan kahveyle oturup romanı üzerinde çalışıyordu.

Marta'ya koçluk yapmaya başladığımda, roman taslağını bitirmek istediğini biliyordu, ama bunu nasıl gerçekleştirebileceğinden tam olarak emin değildi. Bir yıldan uzun süredir çalışıyordu, romanın yarısına gelmişti; ama sonsuza dek yazmak zorunda kala-çakmış gibi hissediyordu.

Mayıs ayıydı, bitirme tarihi olarak 1 Ekim'i belirledik. Romanını bu tarihte editörlere gönderecekti. Romanı bitirme tarihini dışa dönük bir eylemle ilişkilendirip daha kesin bir hale getirmiştik böylece.

Sonra, o tarihten geriye doğru giderek, 1 Ekim'de kendisinin de beğendiği, üstünden geçilmiş metni tamamlamak için yapması gerekenleri belirledik. Taslağı eleştiri grubuyla paylaşmak, onların görüşlerini almak, göndermeden önce yeniden elden geçirmek istediğini belirtince, grubunun metni ne zaman okuyacağını ve ertesinde kendisinin metni gözden geçireceği süreyi de belirledik. Bundan önce, hem yazması hem araştırması gerekecekti; bu yüzden ikisi için de plan yaptık.

Planımız bu şekilde ortaya çıkınca, konuyu konuştuğumuz günden itibaren takip edeceği yolu da belirledik. Ertesi sabah saat altıda romanını yazdığı restorana gittiği zaman, programından geri kalmamak için ne yapması gerektiğini biliyordu.

Haritasız yolculukların hepsi zordur. Yolunuzu GPS aracılığıyla bulsanız da, atlalara ve açtıktan sonra kusursuz bir şekilde katlaması olanaksız olan eski moda yol haritalarına güvenseniz de, gittiğiniz yere nasıl ulaşacağınızı bilmek faydalıdır.

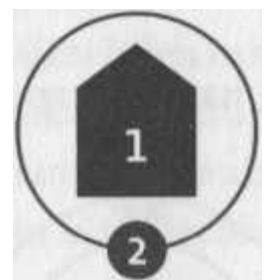
Amaçlarınızın haritasını çıkarmak, onlara nasıl ulaşacağınızı tasarlamak, belirlediğiniz yöneme kısıp kaldığınız anlamına gelmez. Bir yolculukta harita kullanarak ilerliyor olsanız da gerekirse dünyanın en büyük balık oltasını görmek için yolunuzdan sapabilirsiniz sonuçta. Fakat harita size hem planlı eylemlerinizi hem ekstraları içeren bir çerçeve verir; yolculuğun her farklı aşamasını düzene oturtur; nerede olduğunuzu, ne kadar yolunuz kaldığını gösterir ve asıl amacınızdan uzaklaşmanıza neden olan patikalara kapılmanızı engeller.

Marta'nın projesi için hazırladığımız harita şöyle bir şeydi.

Önce, merkeze ana hedefini yerleştirdi: taslağı editörlere göndermek.

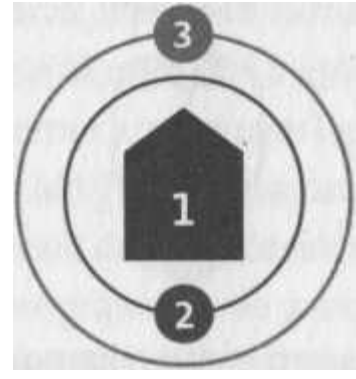
û

Artık zihninde bir teslim tarihi ve hedef olduğundan, taslağı eleştiri grubuna göstermek ve metni okuduktan sonra onlardan yorumlarını almak için ihtiyaç duyduğu süreyi belirledi. Böylece göndermeden önce metnin üzerinden yeniden geçme fırsatı bulacaktı.

Fakat metni başkalarıyla paylaşmadan önce, bütün metni baştan sona okumak istiyordu, bu yüzden

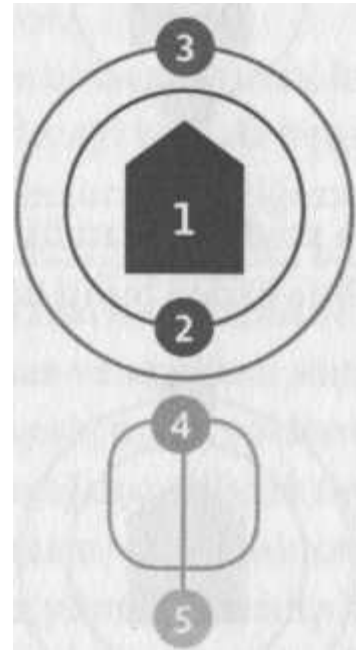
bunu da programına ekledi.

Sonra, metni gözden geçirmek istediği tarihten geriye doğru giderek, sürecin farklı aşamalarını ele aldı. Kitap için araştırma yapması gerekiyordu; bu araştırmayı da yeni bölümleri yazarken yapmak istiyordu, dolayısıyla bu aşamaların paralel gitmesine ve aynı tarihte bitmesine özen gösterdi.

Zamanda geri giderek, haritayı yaptığı güne kadar geldi.

Sonrasında, daha da geri gidip o zamana dek yaptığı bütün çalışmalarını da hesaba katmasını istedim. Bu haritayı, projenizi gerçekleştirmeye karar verdiğiniz gün hazırlamaya başlamadıysanız, zaten ortaya bir şeyler koymuş olmalısınız. Marta metninin yarısını yazmış, biraz da araştırma yapmıştı. Bu çabaları hem haritasını geliştirmiş hem de öyle hissetmese de işin en başında olmadığını görmesini sağlamıştı.

Yol haritasını elinden geldiğince net bir şekilde hazırlamaya çalıştı; hangi günler hangi saatlerde çalışacağını ekleyip kendine bir tür program oluşturdu. Ne kadar net olursa programa o kadar iyi uyabileceğini hissediyordu.

Marta haritasını tamamladığında, rahatlayıp sakinleşecek sanmıştım, bu yüzden ilk tepkisi panik olunca çok şaşırdım.

“Teslim tarihinden önce yapacak o kadar çok şey var ki!” diyordu. “Bunca işi o kadar zamanda nasıl bitireceğim?”

İki hafta sonra yeniden görüştüğümüzde bambaşka bir ruh halindeydi. Görevlerini tamamlayıp amacına yaklaştıkça, ne kadar işi kaldığını bilmeden çabalamak yerine süreci takip etmenin daha tatmin edici olduğunu anlamıştı.

Çalışmalar, ne beklediğini bilen insanların, bilinmeyenle yüz-leşenlere kıyasla genellikle daha mutlu ve sakin olduğunu gösteriyor. Bu haritanın rehberliği sayesinde siz de çalışma sürecinize belli ölçüde hâkim olduğunuzu hissedeceksiniz.

EGZERSİZ: YOL HARİTASI ÇIKARMAK

Marta örneğini dikkate alarak, somut ve zaman kısıtlamak bir hedef belirleyin. Örneğin: Romanımın ilk taslağını 15 Eylül'e kadar tamamlamış olacağım. Bu haritayı her türlü somut amaca uyarlayabilirsiniz, ama ben taslağınızı tamamlamayı hedef aldığınızı varsayacağım.

Sonra, Marta gibi geriye doğru giderek size gerçekçi gelen bir zaman planı yapın; günlük programınızı ve yazmaya ayıracağınız zamanı hesaba katmayı unutmayın. Taslağınızı yazmaktan fazlasını yapacaksanız çoklu bir yol haritası hazırlayın; araştırma, röportajlar, okuma ve projenize katkısı olan başka eylemleri eklemeyi unutmayın.

Amaçlarınızı belirledikten sonra, sıra ödülünüzü seçmekte. Yol haritasını tamamlayıp amacınıza ulaştıncaya, kendiniz için yapmak istediğiniz özel bir şey seçin. Normalde yapmadığınız veya sahip olmadığınız özel bir ödül seçmeye gayret edin. Amacınızın yanına bunu da yazın.

Küçük bir harita yapıp defterinizin arasında saklayabilir veya büyük bir harita yapıp çalışma alanınıza asabilirsiniz; dijital bir harita yapıp çalışırken açık da tutabilirsiniz.

Haritanızla istediğiniz gibi etkileşime girebilirsiniz. Onu yalnızca çevrenizde bulundurmakla yetinebilirsiniz, ama onunla daha aktif bir ilişki kurmak istiyorsanız yol haritasını karelere bölüp görevlerinizi tamamladıkça her kareyi renklendirebilirsiniz.

Bu haritayı canlı bir belge olarak kabul etmelisiniz; ilerledikçe değiştirebilirsiniz onu. Tarihler değiştirilebilir; yeni yollar eklenilebilir veya çıkarılabilir; ana hedef bile değiştirilebilir. Bu yolculuk sizi beklemediğiniz yerlere götürecek. Ama en başta bir rota seçmeniz, bu yolda karşınıza çıkacak sapmalar ve sürprizlerle daha kolay baş edebilmenizi sağlayacak.

Gördüğünüz üzere, bu harita bir oyun tahtasını da andırıyor. Haritanızla etkileşime girmenin bir başka yolu, haritaya tutturabileceğiniz ve bir oyun oynar gibi ilerletebileceğiniz piyonlar (çoklu yollar için birden fazla) yapmak. Bunu tercih ederseniz, "Karakter Sayfası"nı bu yolculukta kim olduğunuzu gösteren bir piyon yaratmak için kullanabilirsiniz.

Kahramanın yolculuğu için gereken haritayı yaparken ve kullanırken kendinize göre yaratıcı yöntemler bulacağınıza kuşum yok. Yol aldıkça, haritayı yeniden ziyaret edeceğiz.

Hayatiniz BİR Yolculuk

Size kahraman diye hitap ettiğimde, yalnızca yazma sürecinizden söz etmiyorum. Hayatınızın öyküsünün kahramanısiniz. Hayatlarımızı birer hikâye gibi gördüğümüzde, mecburen geçtiğimiz mutluluk ve zorluk anlarını anlayıp bunlarla başa çıkmak için bir yol sunmuş oluruz kendimize.

Javier, yirmi üç yaşında kendini hapiste bulacağını hiç düşünmemişti. İyi bir öğrenciydi, üniversite sınavına girip teknoloji alanında bir kariyere sahip olmayı umuyordu. Karısına, çocuğuna ve annesine bakan genç bir baba olan Javier, Bronx'taki mahallesindeki insanların çoğu gibi para kazanıyordu: sokağın köşesinde. Herkes yakalanmıyordu ama o yakalanmıştı ve hapse girebilirdi. Ev hapsinde mahkeme tarihini beklerken hayatın kapılarının yüzüne kapandığını görür gibiydi.

Durumunu düzeltmeyi uman Javier, tutuklanan fakat federal suçlar yüzünden ceza almamış olanlar için açılan bir kursa kaydoldu. Grup on iki hafta boyunca her sah New York City'deki adalet sarayının konferans salonunda toplanıyordu. Farklı yaşlardan, geçmişlerden gelen, farklı sabıka kayıtları olan öğrencilerin tek bir ortak yanı vardı: Hepsi kaderlerini belirleyecek olan duruşma tarihini bekliyordu.

Sınıfta bir gün, bir öğrenci korkularından söz ediyordu: Hapse düşecek, çocuklarından uzak kalacak, eşiyle ilişkisi bozulacaktı.

Javier gruptaki en genç öğrenciydi ama sınıf arkadaşını teselli etmek için konuştu. Korktuğunu, geleceğin neler getireceğini bilmediğini itiraf etti. Ama, dedi, hayatının bu dönemi -hepsinin hayatlarındaki bu dönem- geçiciydi. Beklediği sürenin, hatta hapse girdiği sürenin sonundaki hayatının, yazılmayı bekleyen bir bölüm gibi onu beklediğinin farkındaydı. Hayatın uzun olduğunu ve bu şansı hayatlarını farklı bir yönde ilerletmek için kullanabileceklerini anlattı.

Javier, kendini yolculuğa çıkmış bir kahraman gibi görerek, tutuklanma deneyimini, dönüştürüp kendini gerçekleştirmiş bir insan olma yönünde önemli bir adım olarak kullanmayı başarmıştı.

2012'den beri, hapiste ve ev hapsindeki erkek ve kadınlarla da çalışıyorum. Hayatlarını bir yolculuk olarak görenlerin, karşılarına çıkan engellerle daha iyi baş ettiklerini, hayatın karanlık anlarından bile bir şeyler kazanmayı başarabildiklerini gördüm.

İnsanları nelerin mutlu ettiğini araştıran bilimsel bir çalışma yürüten psikolog Timothy D. Wilson, mutlu bir hayat sürmek için üç önemli etmen olduğunu belirledi: anlam, umut ve amaç. En mutlu ve tatmin olmuş insanların, başlarına gelen kötü şeyleri anlam-landırabilen, iyi şeyler olacağına inanan ve kendilerini, belirledikleri amaçları gerçekleştirmek için yolculuğa çıkmış bir kahraman gibi gören insanlar olduğunu keşfetti. Kendi hikâyelerinin baş-kahramanı olduklarını düşünenler, "hayatlarını kontrol ettiklerini, kendi seçtikleri amaçları olduğunu, bu amaçlara doğru ilerlediklerini hisseden insanlar, böyle olmayan insanlara kıyasla daha mutluydu."

Hepimiz koşullara tabiyiz, hepimizin hayatında az ya da çok talihsizlik var, ama bu talihsizlikler karşısında nasıl davranacağımızı ve bölümün başında sorduğum sorulara ne yanıt vereceğimizi

kendimiz seçebiliriz: Ben kimim? Bu dünyaya ne için geldim?

Bir kadınlar hapishanesinde kahramanın yolculuğu hakkında bir ders verirken, hikâyelerdeki kahramanların nasıl sık sık hata yaptığından söz etmiştik. Öğrencilerimden biri, az önce “kahramanın niteliklerini” yazdığımız tahtayı işaret etmişti - sadık, cesur, fedakâr, daha büyük amaçlarla ilgilenen, çalışkan.

“Bir kahraman bunların hepsi olduğu halde” demişti, “yine de feci hatalar yapabilir mi yani?”

Kahraman, her zaman bilgece seçimler yapan ve doğru olanı eyleme döken, diğerkâm ve cömert biri değildir - hatta tam tersidir. Kusurlarımız ne kadar derin olursa olsun, geçmişteki eylemlerimiz için ne kadar pişman olursak olalım, kendimizi hikâyesinin karanlık bir bölümünde olan, ışığa ve umuda doğru yolculuk eden kahramanlar olarak görebiliriz.

Bu soruyu soran kadın gibi, siz de kendinizi nasıl görmek istediğinizi seçebilirsiniz: bir suçlu ya da öğrenci gibi. Islah olmaz, kusurlu ama öğrenmekte olan biri. Kötü seçimler yapmış veya seçimlerinden ders almış biri.

Kim olduğunuza siz karar vereceksiniz. Bu dünyaya ne yapmak için geldiğinize de. Şu anda hayat yolculuğunuzun hangi bölümünde olduğunuzu ve nasıl bir kahraman olduğunuzu siz belirleyeceksiniz.

Hayat hikâyeyize yeni bir bakış açısıyla bakmak hem terapinin hem koçluğun bir parçasıdır. Jonathan Gottschall, bu konuda şöyle diyor: “Bir psikoterapisti hastalarının hayat hikâyelerini gözden geçirmelerine yardım ederek yeniden başrol oynamalarını sağlayan bir tür senaryo doktoru olarak görebilirsiniz - acı çekmelerine ve kusurlu olmalarına rağmen, ışığa doğru ilerleyen başkahramanlar.” Kendi hayat öykünüzü başka bir şekilde algılamak istiyorsanız, sonraki bölümlerde inceleyeceğimiz arketipler, size yeni görme biçimleri kazandırıp hikâyeyizi yeniden deneyimlemenizi sağlayacak.

SİZ BİR KAHRAMANSINIZ

Bir kahraman olduğunuzu hissediyorsanız okumaya devam edin. Öyle hissetmiyorsanız da okumaya devam edin, çünkü ileriki bölümlerde hak ettiğiniz gibi bir yazar olmanız için size yardımcı olacak şeyler bulacaksınız. İlerleyen bölümlerde, Birinci Bölüm’de yaptığınız her şeyi alıp yeteneklerinizden faydalanmak için kullanacak, zayıf yönlerinizi güçlendirecek, belirlediğiniz hedefe veya hedeflere ulaşacak ve bir yazar olarak hedeflerinizi netleştireceksiniz. Hadi bulabildiğiniz bütün hikâye anlatma araçlarını alıp bunları yalnızca çalışmalarınıza değil; hayatınıza, bu ikisinin iç içe geçtiği yerlere de uygulayın. Hadi, birlikte hayatınızın bu bölümünü keşif, kendini tanıma, engeller karşısında güçlenme dönemi haline getirelim.

Hadi maceraya evet deyip birlikte yolculuğa çıkalım.

The first of these is the fact that the
government has been unable to
bring about a general agreement
among the various interest groups
concerned with the problem of
the future of the country. This
has led to a series of crises and
has prevented the government from
being able to carry out its
policy of reform.

The second of these is the fact that
the government has been unable to
bring about a general agreement
among the various interest groups
concerned with the problem of
the future of the country. This
has led to a series of crises and
has prevented the government from
being able to carry out its
policy of reform.

The third of these is the fact that
the government has been unable to
bring about a general agreement
among the various interest groups
concerned with the problem of
the future of the country. This
has led to a series of crises and
has prevented the government from
being able to carry out its
policy of reform.

MÜJDECI

İLHAM VE DEĞİŞİKLİK YARATIP PEŞİNDEN GİTMEK

Fikirlerinizi nereden buluyorsunuz?

Bir yazar okumasına veya paneline katıldıysamz, bir yazarla yapılan röportajı izlediyseniz veya okuduysanız ya da ünlü bir yazarla yapılan röportajı internetten okuduysanız, bu sorunun sorulduğuna şahit olmuşsunuzdur. Okuma etkinliği yapan, bir panelde konuşan veya röportaj veren bir yazarsanız, bu soru size muhakkak sorulmuştur. En yaygın sorulan ve yazarları dehşete düşüren sorulardan biridir bu. Çünkü sorunun en dürüst yanıtı şudur: Bilmiyorum.

Fikirler nereden gelir? Gece yarısı yatağımızda aniden doğrulup elimize geçen ilk kâğıda bir şeyler karalamamıza neden olan nedir? Önemli bir toplantının veya aile yemeğinin ortasında dikkatimizi dağıtan, uçup gitmeden önce hemen kâğıda dökmemizi gerektiren sözcük, düşünce ve olay örgüleri nereden çıkar?

Buna ister ilham perisi deyin ister vahiy, içimizde hayatın belli bir parçasını gören, duyan bir şey vardır ve arada bir şöyle düşünür: Bundan iyi bir hikâye çıkar.

Bu kitapta, içimizdeki bu şeye müjdecî diyeceğiz. Kaçamak ve kontrolü zor bir şeye benzese de onu ehlileştirecek; sizi heyecanlandıran, gerçekleşeceğini düşündüğünüz yeni projeler için fikirler bulacağız. Bu arketip, hayatınızda yazma sürecinin ötesinde değişiklikler de yaratabilir.

Macera Çacrisi

Mitolojide, müjdecî, kahramanı "maceraya davet" eden elçidir. Alışık olduğu hayatı ve yuvasını bırakıp tehlikeli ama heyecanlı bir görev üstlenmeye davet eder onu. Müjdeciler değişim getirir; kahramana o zamana dek sıkıcı ama alışık olduğu hayatının bambaşka bir yönde ilerleyeceğini bildirirler.

Yazarlar için müjdecî başlangıçların koruyucu azizidir. Bir fikrin ilk tohumu zihninizde yer bulup köklenmeye başladığında, sizi yeni bir yazı macerasına davet eden ses, müjdecinin sesidir.

Müjdecî, yazarları nüfusun geri kalanından ayırır. Başka insanlar internete yüklenmiş komik bir fotoğraf görürken, siz kısa hikâye fikri görürsünüz. Onlar bir haber görürken, siz araştırıp yazmaya can attığınız bir konu görürsünüz. Onlar yabancılar arasında bir etkileşim görürken, siz geçmişlerini keşfetmek istediğiniz iki karakter görürsünüz. Nereye giderseniz gidin, içinizdeki müjdecî anlatıyı, özü, gündelik hayatın esin kaynaklarını arar. Sürekli hikâye peşindeki parçanızdır o.

Müjdecîyi hayatınıza davet etmenin beş farklı yolunu inceleyeceğiz. Bu bölümün sonuna geldiğinizde hayran olduğunuz yazarlara “Fikirlerinizi nereden buluyorsunuz?” diye sormanız gerekmeyecek - kendiniz de istediğiniz esin kaynaklarına ulaşmanın yöntemlerini öğrenmiş olacaksınız. Bu kitaba başlarken elinizin altında bir proje yoksa, müjdecinin sıradaki yazı çalışmanıza başlamanızı söyleyen çağrısını duyacaksınız.

Fakat önce, müjdecinin geçmişte size neler getirdiğini gözden geçirip bundan sonra sizi nereye götürebileceği konusunda biraz ipucu edinelim.

EGZERSİZ: MÜJDECİNİN ÇAĞRISINI DUYMAK

Bu egzersizde -eski ve yeni-fikirlerinizi yeniden gözden geçirip size ilham veren şeyleri bulacağız.

Bu egzersiz bağlamında, "fikir" sözcüğü bir konsept, genelleyerek de olsa bir projenin temel dayanağı anlamında kullanılıyor. "Fikir" diye nitelendirdiğimiz şeylere bazı örnekler: "evden kaçan kızını bulmak için Çin'den İsveç'e giden bir adamın, kızının erkeğe dönüştüğünü öğrenmesi"; "profesyonel güreşçi kadınlar hakkında bir makale"; "zamanda yolculuğun sıradan olduğu bir bilimkurgu." (Fikirlerin olay örgüsü, karakter ya da zaman-mekânı temel aldığını fark etmişsinizdir, tabii ki bu üçünün de yer aldığı fikirleriniz de olabilir.)

- Aklınıza geleli bir yıl olduğu halde hâlâ yazmadığınız en az üç fikri not edin-ne kadar eski olursa o kadar iyi, aklınıza gelenlerin hepsini yazın.
- Geçen yıl aklınıza gelen amayazmadığınız en az üç fikri not edin.
- Üzerinde çalıştığınız bir proje varsa, onu yukarıdaki örnekler gibi bir cümleyle özetleyin.

Not aldığınız her fikrin yanına o fikri nereden bulduğunuzu yazın (örneğin okuduğunuz, duyduğunuz, gördüğünüz bir şeyden, bir rüyanızdan, gerçek bir hayat deneyiminden veya başka şekilde).

- Bu/ikri keşke ben bulsaydım! demenize yol açan üç kitabın,filmin, televizyon programının veya başka bir eserin adını yazın.

Yazdığınız fikirlerde ortak bir tema ya da temalar görebiliyor musunuz? Görebiliyorsanız, bunlar nelerdir?

Fikirlerinizi bulma biçiminizde belli şablonlar dikkatinizi çekiyor mu? Öyleyse, bunlar nelerdir?

Bu bilgilerle ne yapacağımızı söyleyeyim.

- **ESKİ FİKİRLERİNİZ:** Ofikirleri bir yerde depolamış olmanızın nedenleri var. Bunları hemen hatırlayabilmeniz, bu fikirlerin sizin için

bir anlam ifade ettiğini gösteriyor. Onları henüz kullanmamış olmanız kullanmayacağınız anlamına gelmez. Birini olduğu gibi kullanabilir; bu kitapta ilerledikçe göreceğiniz üzere, fikirlerinizi birleştirip farklı bir proje haline getirebilir veya onlardan başka şekillerde yararlanabilirsiniz. Elinizin altında tutmanız gereken önemli kaynaklar bunlar.

- **YAKIN TARİHLİ FİKİRLERİNİZ:** Bu kitabı aldığınızda üzerinde çalıştığınız bir proje yoksa, bu yakın tarihli fikirlerinizi özellikle dikkatli değerlendirin; çünkü içlerinden birine odaklanabilirsiniz. Bir projenin ortasında olsanız bile, bu fikirlerin şu anki çalışmanızı veya bir

sonrakini nasıl etkileyeceğini bilemezsiniz - ana projenize ara vermek istediğinizde elinizin altında bir taraftan geliştirecek başka bir proje de olsun isteyebilirsiniz.

- **FİKİRLERİNİZİ NASIL BULUYORSUNUZ:** Geçmişte size neyin ilham verdiğini ne kadar iyi anlarsanız, bu bilgiyi gelecekte esinlenmek için daha iyi şekilde kullanabilirsiniz.
- **HAYRAN OLDUĞUNUZ ESERLER:** Hayran olduğumuz yazarların eserlerini incelemek, kırılgan hissettiğimiz anlarda moralimizi bozabilir; ama aynı zamanda bize en çok neyin heyecan verdiğini ve ne tür zorluklarla mücadele etmeyi tercih edeceğimizi de anlatabilir. Bu soruya verdiğiniz cevapların, geçmişteki fikirlerinizden daha hırslı olduğunu fark ettiyseniz -örneğin, geçmişteki fikirleriniz gerçekçi, hayattan alınma hikâyelerse ve keşke benim aklıma gelseydi dediğiniz fikirler daha farklı konuları işleyen, hayal gücü eseri şeylerse (örneğin Auatar gibi bir film veya The Parable of the Sower [Ekicinin Hikâyesi] gibi bir bilimkurgu romanı)-o zaman belki şimdiye dek kendinizi rahat hissettiğiniz alandan çıkıp daha süslü şeyler yazarak kendinize meydan okuma zamanı gelmiş demektir.

Müjdecîyi Davet Etmek

Mitolojik kahramanlar genellikle müjdecinin gelişine şaşırırlar,

ama bu sizin ilham meleğinizin hiç ummadığınız bir anda belirmesini beklemenizi gerektirmez. Fikirlerin ortaya çıkması için ideal koşulları yaratıp onları aramanın pek çok yolu var.

1. Açık Olun

New Yorklular, turistlerle şehir sakinlerini kolayca ayırabildiklerini, çünkü turistlerin hep yukarı baktığını söylerler. Ama turiste benzemekten kaçınan bir New Yorklu da Tokyo, İstanbul veya Johannesburg’a gittiğinde havalara bakmak zorunda kalacaktır. İlk defa gidilen, yabancı olunan bir yerde, gözlem gücümüz kuvvetlenir ve kendi şehrimizde görmeden geçip gideceğimiz şeyleri bile keşfetmeye başlarız. Merakla çevresine bakan, ilginç, yeni ve genelde de yenebilme potansiyeli olan şeyleri ararız.

Bir yazar olarak sorumluluğunuz, kendi şehrinizde bir yolcu, yetişkin hayatınızda bir çocuk olmaktır. Dışarıdayken tatildeymiş veya etrafınızı ilk kez görüyormuş gibi dolaşmak tamamen sıradan görünen şeylerin arkasındaki potansiyel hikâyeleri görmenizi sağlayacaktır. Şahit olduğum en dramatik sahneler aynı restoranda yemek yediğim yabancıların arasında veya benzin istasyonunda yanımdaki pompanın başında dururken rastladım.

Akıllı telefonlar yaygınlaştığından beri, Amerikalıların çoğu yanlarında küçük kameralarla dolaşıyorlar. Oysa yazarların, hayatın aniden karşımıza çıkardığı tuhaf, ilgi çekici, komik anları kaydettikleri küçük kameraları zaten hep vardı. Müjdecî, gelişip bir hikâyeye dönüşme potansiyeli olan çatışma anlarını (sokağın başında kavgaya tutuşan çift), mizahı (birbirinin eşi pembe ceketler giymiş olan ufak tefek bir kadın ve dolaştırdığı kocaman köpek) ve merakı (üzerinde yalnızca “EVET” yazan bir poster) kaydeden o küçük kameradır işte.

Üniversite öğrencisi Bijou Goldfarb, normalde broşür dağıtanlar söz konusu olduğunda şehir hayatına

alışkın herkes gibi yapardı: Bakışlarını indirir, kıbar ama kararlı bir şekilde "hayır, teşekkürler" der, hızla yoluna devam ederdi. Fakat üzerinde KURTARI-

CI İSA yazan tişörtüyle, dağınık saçlı, çok yakışıklı genç çocuk öyle çarpıcıydı ki Bijou kendi kuralını boş verip çocuğun verdiği broşürü aldı. Aslında Yahudi'ydi ve İsa ya da bir başkası tarafından kurtarılmak hiç ilgisini çekmiyordu.

Broşürü çantasına tıkıp unuttu; ertesi gün mesai çıkışı trafiğine yakalanınca tesadüfen buldu. Kalabalık otobüste, insanların arasına sıkışmış haldeyken dikkatini dağıtacak bir şeylere ihtiyaç duyduğundan çantasından çıkardığı din propagandası broşürünü okumaya başladı.

Bijou yeniden doğmuş bir Hristiyan'a dönüşmedi, ama aklına bir fikir geldi. Ya Tanrı eşcinsel bir ergen olsaydı? Otobüsün sıkışık bir köşesinde, daha sonra tez projesine dönüşecek olan yaratılış mitinin ilk satırlarını yazmaya başladı.

Açık olmak -ilgisini çekmeyen bir konuda bile açık davranmak- taze bir fikrin filizlenmesini sağlayacak alanı sunmuştu ona.

Dolayısıyla, gözlerinizi açıp çevrenizdeki dünyaya bakın. Çevrenizin ne kadar sıkıcı veya tanıdık olduğunu düşünürseniz düşünün, bir turistin veya çocuğun gözlerinden bakacak olursanız, her gün hayal gücünüzü canlandıracak ve bir hikâyeye dönüştürmenizi sağlayacak malzemeyi bulabilirsiniz.

MİNİ EGZERSİZ

Bundan sonra, bir yabancı sizinle konuşacak olursa yanından geçip gitmeyin ya da telefonu kapatmayın - beş dakika boyunca onunla sohbet edip söyleyeceklerini dinleyin. Yadayolunuzaçıkan bir yabancıyla siz sohbet edin. (Bunu kendinizi güvende hissettiğiniz insanlarla yapmanızı söylememe gerek yok sanırım.) Sonra bu sohbeti günlüğünüze kaydedin.

2. Kültür Tüketicisi Olun

Bir sanatçı olarak sorumluluklarınızdan biri, diğer sanatçıların

çalışmalarıyla ilgilenmektir. "Yazarlar için öğütler" sözcüklerini Google'da aratırsanız tanınmış yazarların, yazar adaylarına okumalarını, bol bol okumalarını tavsiye ettiklerini görürsünüz. Yazdığınız alanla ilgili olsun olmasın okuyun; sevdiğiniz ve sevmediğiniz şeyleri ayırt etmeden okuyun; klasikleri ve en yeni kitapları okuyun. Her şeyi okuyun.

Başka sanatçıların yaratılarından haberdar olmak önemlidir. Müzik dinlemek, farklı görsel sanat eserlerini incelemek, bir dans gösterisi izlemek, bir video oyunu oynamak - olasılıklar sonsuz, size ilham verecek sonsuz potansiyelle dolu.

Yazar Julia Cameron, yaratıcılık hakkındaki ünlü kitabı Sanatçının Yolu'nda da, yazarları "sanatçı gezmelerine" çıkıp yeni deneyimler aramaya ve esin "kuyusunu" potansiyel besinle doldurmaya teşvik eder. Bu kitabı 1992'de, internetin bilgi yüklü tavşan deliği açılmadan yazmıştı. O zamanlar elimizin altında geniş ve bereketli, eğlenceli, etkileşimli, ulaşması kolay (ve aşırı dikkat dağıtıcı) bir

Harikalar Diyarı yoktu. Bugün artık Louvre Müzesini sanal ortamda dolaşabilir, Yellowstone’da sanal tur atabilir, astral seyahatten zoolojiye her türlü konuda pantolonunuzu bile giymeden ders alabilirsiniz.

İnternet, müjdecî için mükemmel bir kaynak. Yazarlar, eskiden yeni fikirler için abone oldukları gazeteleri tararlardı; şimdi yatağımızdan çıkmadan dünyadaki her haber kaynağını ücretsiz kullanabiliyoruz. YouTube’a hangi sözcüğü yazarsanız yazın geniş bir insan karakteri manzarası karşılıyor sizi. Sosyal medya bile esin verebilir; çocuk kitabı yazarı Janet Fox, eleştirmenlerce beğenilen ortaokul seviyesindeki kitabı The Charmed Children o/Rookskill Castle’ı [Ro-okskill Kalesinin Sihirli Çocukları] yazarken, bir arkadaşının Face-book’a koyduğu eski bir mücevher fotoğrafından esinlenmişti.

Öte yandan, internet gerçek hayatın yerini tutamaz. Çevrimiçi aktiviteler bütün duyuları beslemez; en etkileyici sanal etkileşim sırasında bile deneyimle aranızda bir ekran vardır. Çevrimiçi olan her şey gitmesini istediğiniz anda bir tıklamayla yok olabilir. Gerçek dünya deneyimlerinin öngörülemez, kaçınılmaz doğası onları dolaysız hale getirip daha anlamlı kılar; bu da yazı çalışmalarınız için daha sağlam bir temel demektir.

Müjdecinizi sanal ortamda yaptığınız araştırmalarla beslemenin sakıncası yok, ama durumu dengelemek için evden çıkıp sanat tüketmeniz de gerekiyor.

New York’taki Cooper Hewitt Smithsonian Tasarım Müze-si’ne giren ziyaretçilere küçük birer sopa verilir. “Kalem” denen ve kaleme benzeyen bu cihaz, gördüklerini unutmak istemeyen insanlar için biçilmiş kaftandır. Müzede yanınızda taşıdığınız sopayı, hatırlamak veya daha yakından incelemek istediğiniz bir şeye uzatıp etiketine dokundurursanız, taradığınız nesnelerle kendi kişisel “koleksiyonunuzu” oluşturabilir, daha sonra bunlara internette bakabilirsiniz.

Yazarlar, bu sihirli sopanın bir benzerini zihinlerinde taşımalı. Özümsemiğiniz sanat eserlerini nasıl kaydederseniz edin -not alarak, fotoğraf çekerek, günlüğünüze yazarak, internette araştırma yapıp bulduklarınızı arşivleyerek- tükettiğiniz kültürel eserleri ve içinizi kıpırdatan her şeyi kaydetmeniz önemlidir. Bir ilham tohumunun ne zaman meyve vereceğini bilemeyiz.

1940’ta, mesleğinde ilerlemeye çalışan çocuk kitapları çizeri Ezra Jack Keats, Life dergisinde aşı yapılan küçük bir erkek çocuk fotoğrafı gördü ve çocuğun yüz ifadesini beğendiği için ileride çizimlerinde model olarak kullanabileceğini düşünerek fotoğrafı dergiden kesip duvarına astı. Zaman geçti, ama sanat yönetmenleri Keats’ten Afroamerikalı bir çocuk resmi istemediler. Kestiği fotoğraf yirmi yıl duvarında asılı durduktan sonra Keats sonunda bu küçük çocuğun bir hikâyede görünmesini istiyorsa bu hikâyeyi kendisinin yazması gerektiğine karar verdi. Yazdığı kitap Karlı Bir Gün, çocuk edebiyatının en sevilen klasiklerinden biri oldu.

Her türlü sanat eserini elinizden geldiğince tüketin ve bunları kaydetmenin bir yolunu bulun ki gelecekte ilham almak için zihinsel bir arşiviniz olsun.

Sevmediğiniz veya pek ilginizi çekmeyen bir sanat dalı seçip bununla ilgili kültürel bir etkinliğe gidin. Yaşadığınız yerde böyle bir etkinlik yoksa, sanal etkinliklere katılın. Sonra bu deneyimi günlüğünüze kaydedin.

3. Dışarı Çıkın

Yazılarınız için esin kaynağı bulmak, uzaklara gitmenizi gerektirmiyor. Yazar Robert Cormier hayatı boyunca Massachusetts, Leo-minster’da yaşadı ve on yedi roman yazdı. Batının en ünlü şairlerinden Emily Dickinson yatak odasından bile nadiren çıkardı.

Fakat yolculuk etmek kendi dünyamızdan çıkıp dünyayı keşfetmenin harika bir yoludur; yeni bir ortamda bulunmak, keşfedilmemiş özelliklerimizi keşfetmemizi sağlar. Daha önce gitmediğiniz bir yere gitmek, kasabanızın her zaman ziyaret etmediğiniz bir köşesi olsa bile, size müjdeciyi getirebilecek yeni manzaralar görmek anlamına gelir.

Yeni bir deneyimin peşine düşmek de böyledir. Tanıdığım bir yazar, dizi incindiği için artık koşamayacağından okçuluk sporuna başlamıştı. Varlığından bile haberdar olmadığı bu spor dalı bir romanına esin kaynağı oldu. Ama sizin yeni bir beceri kazanmak veya yeni bir etkinlik denemek için zarar görmeyi ya da travma geçirmeyi beklemenize gerek yok.

Aklımıza gelen en iyi fikirlerden bazıları bize, tanıştığımız insanlar aracılığıyla gelir. Her zamanki sosyal çevrenizin dışına çıkıp sizden farklı ilgi alanları, geçmişleri, hayat deneyimleri ve dünya görüşleri olan insanlarla bağlantı kurun. Her birini sevmek zorunda değilsiniz, ama hepsi - anlaşılmadıklarınız bile- tanışma deneyimi açısından sizin için değerlidir.

Gördüğümüz yerler, yaşadığımız deneyimler, tanıştığımız insanlar - hepsi müjdecinin yakıtıdır.

Daha önce hiç gitmediğiniz bir yere gitmek veya denemediğiniz bir konuda ders almak için dört saat ayırın. Bu esnada bir yabancıyla sohbet ederseniz bonus puan var! Deneyimi günlüğünüze kaydedin.

4. Kendi Geçmişinizi Deşin

Yazar ve öğretmen Anne Lamott, Bird by Bird [Adım Adım] kitabında okurlara okul yıllarındaki öğle yemeklerini tarif ederek ilham bulmalarını söyler. Şair Rainer Maria Rilke, çocukluğun “paha biçilmez mücevher, anıların hazine evi” olduğunu ve dış dünyayla bağlantımız olmadan bir hücreye kapatılsak bile geçmişimizin sonsuz bir esin kaynağı olduğunu söylemiştir. (Kendinizi böyle bir durumda bulsanız anılarınızı yazmak içinizden gelir mi bu ayrı bir konu ama Nelson Mandela hayal edilebilecek en kötü koşullarda yapmayı başarmıştı bunu.)

Yaşadıklarımızı, kendimize anlattığımız hikâyelere dönüştürerek hayatlarımızı anlamlandırmayı başarırız. Bu hikâyeler bir anı kitabına da dönüşebilir, kurmacaya da. Birbirine karıştırıp yeniden birleştirebilir, ayrıntılarını ön plana çıkarabilir, hatta geçmişimizdeki deneyimlerin duygusal hakikatini farklı durumlara bile uyarlayabiliriz (bana göre, eski bir deyiş olan “bildiğin şeyi yaz” cümlesi aslında bunu anlatıyor). Yazar olmanın en iyi yanlarından biri, her deneyimin malzemeye dönüşebilmesidir.

Üniversiteden ayrılan Aspen Matis, Meksika’dan Kanada’ya uzanan Pasifik Zirvesi Yolu nu yürümüş ve bu macera sırasında evleneceği adamla tanışıp gazeteciliğe başlamak üzere New York’a taşınmıştı. Kocasını çalışıp Aspen’e destek olurken Aspen Matis de çoksatan yazar Susan Shapiro’nun sınıfında yazarlık dersi alıyordu.

Susan m ilk dersi için epik yürüyüş yolu macerasını yazmıştı, ama yolculuğa neden çıktığından söz etmemişti. Susan hikâyesinin

ortasında bir boşluk olduğunu söyleyip ısrar edince, Aspen PZY rotasında yürüyüşe neden başladığını ona itiraf etmişti. Üniversitedeki ikinci gecesinde bir erkek öğrenci, yurt odasında ona tecavüz etmişti, Aspen de yaralı ruhunu iyileştirmek için yürüyüş yoluna kaçmıştı.

Aspen, deneyimi hakkında yazmaya korkuyordu; ama Susan onu cesaretlendirmiş, hikâyesinin o yönünü saklamak yerine bu makale aracılığıyla travması üzerinde çalışmaya teşvik etmişti. Başına gelenleri yazmanın Aspen üzerinde rahatlatıcı bir etkisi olmuştu ve aradığı fırsatı bulmuştu artık. Aspen’in makalesi “A Hiker’s Guide to Healing” [Bir Yürüyüşçünün İyileşme Rehberi] New York Times’ın Modern Love [Modern Aşk] sütununda yayımlandı; 2015’te de Girl in the Woods [Ormandaki Kız] adında bir anı kitabına dönüştü. Televizyon hakları satıldı, daha kitap yayımlanmadan dizi hazırlıkları başladı.

İster geçmişinizdeki bir yarayı iyileştirmek için yazın ister hayat deneyimlerinizi eserlerinizi süslemek için kullanın, geçmişinizdeki yıllar büyük bir zenginlik içeriyor.

MINİ EGZERSİZ

Çocukluğunuzdan, daha önce hakkında yazmadığınız bir dönem veya olay seçin, on dakika boyunca ayrıntılı şekilde tarif edin. Büyük veya travmatik bir an olması gerekmiyor, basit bir anı da olabilir. Gerçeklere sadık kalmayı fazla önemsemeyin - edebi ayrıntılardan ziyade duygusal hakikate odaklanın. Yazdıklarınızı kurmacayla süslemenin sakıncası yok.

5. Kısıtlamalar Dostunuzdur

Televizyondaki günlük işler için metin yazmak, yazarların ilham gelmesini beklemenin ne demek olduğunu unutmaları demektir.

Esin perinizin ziyaret etmesini beklerken yazmayı erteliyorsanız, hayatınızı yazarak kazandığınızı düşünün - hemen şimdi yazmanız gerektiğini hayal edin.

Negin Farsad yazar tıkanması yaşıyordu. Sabahtan beri MTV’nin yazar odasında meslektaşlarıyla birlikte oturuyor, bir dans yarışması hakkında iyi bir espri bulmaya çalışıyordu. Nedense komedi kuyusunun dibi kurmuştu ve aklına gelen espriler öyle zayıftı ki tekrarlamaya bile değmiyorlardı.

Negin ve meslektaşları günlük haber programının yazarıydılar. Her sabah gazeteleri alıp masanın başına geçer, en son eğlence haberlerini açarak seçtikleri konularda espri üretmeye çalışırlardı. Şovun yöneticisi hangi esprilerin ilgi uyandırdığına, diğer yazarları da heyecanlandığına özellikle dikkat ederdi. Bütün sabahı yazarak geçirirlerdi, akşamüstü şov çekilir, akşam da yayınlanırdı.

O gün, çekim ekibi programın kaydını yaptı. Ama akşamüstü beş olduğunda, yazarlar litrelerce kahve içmiş olmalarına rağmen çoktan tükenmişlerdi. Yönetmen yazar odasına geldi. Gruba, dans şovuyla ilgili o akşam yayınlanacak daha iyi bir espri vermedikleri takdirde odadan çıkamayacaklarını

söyledi.

Negin’in tek istediği eve gitmek, Çin yemeği söylemek ve birkaç bölüm Arrested Development izlemektir. Ama esin perisi hemen gelmezse işinden olabileceğini de biliyordu.

Negin, müjdecinin ziyaretini kolaylaştırmak için “eski numaralarına” başvurdu. Bir komedi yazarı olarak, kendisi ve meslektaşlarının kullandıkları belli formatlar olduğunu biliyordu. Başka komedi yazarları da ellerindeki konu, örneğin başkanlık seçimleri hakkında yazacak komik bir şeyler bulamadıklarında ters mühendislik diye bilinen bir şakayı kullanırlardı; bir format seçer, başkanlık seçimini buna uydururlardı.

Negin’in eski numaralar dağarcığında bir türün parodisi (Demek Mızrak Dövüşü Yapabileceğini Sanıyorsun” - Weste-ros’da geçen bir yarışma), konuyla başka bir güncel olay arasında bağlantı kurmak (Vladimir Putin, Amerikas Got Talent’a katılır ama

diğer katılımcıları bir Sibiryalı çalışma kampına göndermeye çalıştığı anlaşıncaya diskalifiye olur) veya eldeki konu hakkında önceden araştırma yapmak (klasik salon dansında duruşun eskiden erkeklerin kemerlerinde kılıç taşınması nedeniyle öyle olduğunu biliyor muydunuz?) gibi numaralar vardı. Bu örneklerin televizyonda gösterilmeye layık olmadığını düşünüyorsanız, neden televizyon yazarlığı yapmadığımı anlamışsınızdır.

Negin,bu formatlardan birkaçını denedikten sonra şovu komik bir benzetme ya da kıyaslamayla nasıl alaya alabileceğini düşünmeye başladı. Bir salon dansı yarışması neye benzer? diye sordu kendine. Ve buldu! Bir boks şampiyonasına.

Şovu bir boks şampiyonası gibi ele aldı; dansçıları kilolarına göre sıklıklara ayırdı ve yorumcuların onların idman rekorları hakkında konuşmasını sağladı. Bu Fikir aklına geldikten sonra, taşlar yerine oturdu.

Espriler yazıldı, program kaydedildi ve o gece kimse işini kaybetmedi. Ertesi sabah kalkıp aynı sürece yeniden başladılar.

Düşünmekte zorlandığınızda, bana iyi bir/ikir lazım düşüncesi pek faydalı olmaz. “İyi bir fikir” çok geniş kapsamlı, çok muğlaktır. Ama kendinize bir format bulur veya o iyi fikri kısıtlı bir alanda ararsanız, olasılıklar azalır ve ilham bulmak bir anda kolaylaşır.

EGZERSİZ: TV PAKETLERİ

Komedi yazarları belli bir programda işe alınmaya çalıştıklarında, bir “paket” sunarlar. Paketin içeriği, güncel olaylarla ilgili espriler ve o şovun formatına uygun başka mizah örnekleridir.

Sıradaki egzersizde, müjdeciyi çağırmak için kendinize bir “paket” yaratacaksınız. Ama espriler yerine, bir önceki egzersizde bahsettiğiniz projelerinizle ilgili fikirler bulacaksınız.

Önce, en yakınınızdaki haber kaynağını açın (Guardian da olabilir, yerel gazetenin internet sitesi de, Dog Fancier Monthly de), en önemli beş

haberi not edin.

Saati beş dakika sonraya kurun. Size verilen zaman içinde, her haber başlığıyla ilgili beş potansiyel proje fikri bulun; toplam yirmi beş tane. Her türlü eser olabilir (kısa öykü, makale, şiir, dramatik metin veya başka bir şey) ve hepsinin aynı türde olması gerekmez - ayrıntıları belirtmek zorunda değilsiniz. Bugünkü gazete manşetlerini tarihi roman, fantezi, bilimkurgu, büyülu gerçekçiliğe uyarlayabilirsiniz - ilginizi çeken türde yazmakta serbestsiniz.

Düşünmeyin; aklınıza ilk geleni yazın-zamanınız kısa!

İşte bir örnek:

Yahoo! Haberler'den manşet: Texas Polis Memurları Silahlı Motosiklet Saldırısı İçin Tetkik Altında

Fikir #1: Rakip "Magic the Gathering" çeteleri şiddete başvuruyor, her yerde kâğıt kesikleri

Fikir #2: Motosikletliler Afganistan'a gidiyor

Fikir #3: Motosiklet çeteleri ve uyuşturucu çeteleri çatışıyor

Fikir #4: Hisli motosikletler

Fikir #5: Texas valisi Harley alıyor

Beş dakika dolunca, o kısa süre içinde kaç tane fikir bulabildiğinize bakın.

Şimdi başka bir haber kaynağını açın ve aynısını tekrarlayın. (Bu kez, beş dakikanın nasıl bir süre olduğunu biliyorsunuz; kendinizi ona göre ayarlayabilirsiniz.)

işiniz bitince ürettiğiniz fikirlere bakın. Bunlardan hangisinin peşinden gitmek istersiniz? Hangileri çok kötü geliyor size? Nasıl örüntü-lerfark ediyorsunuz?

Sizi en çok ilgilendirenleri işaretleyip önceki egzersizde yazdıklarınızla birlikte dosyalayın. İçlerinden biri size daha fazla hitap ediyorsa, bu kitaba odaklanırken geliştireceğiniz projeniz o olabilir. Eğer öyleyse, sıradaki egzersiz onu daha yakından incelemenize fırsat verecek.

Bunlardan hiçbiri olmasa bile en azından, fikir bulmakta zorlandığınızı söyleyemezsiniz!

Evden Ayrılış

Bazı yazarlar için sürecin en zor bölümü, oturup yeni bir projeye başlamaktır. Koçluğunu yaptığım yazarlardan Jessie; araştırma yaparak, not alarak, hatta bir taslak hazırlayarak aylar geçirmekten memnundu; ama "Birinci Bölüm" yazıp devamını getirmeyi bir türlü beceremiyordu. Ne zaman konuşsak yazmaya başlamayı biraz daha erteliyordu - konuyu biraz daha araştırması gerekiyordu, olay örgüsündeki boşluk üzerine düşünmeliydi, bu hafta yazmaya başlamak için iyi bir dönem değildi.

Tereddüdünü anladım ve ondan, bununla yüzleşerek, çalışmasına engel olan şeyi daha derinden araştırmasını istedim. Gönülsüzlüğüyle doğrudan karşı karşıya gelmek onun hakkında konuşabilmesini sağladı ve ortaya korku çıktı. Fikirleri zihninden çıkıp kâğıt üzerine döküldüğünde olaklardan korkuyordu. Bu fikirler onun imgeleminde kaldığı sürece, projesi hayal ettiği gibi harika ve karmaşıktı. Ama sözcükleri gerçekten yazdığında, taslak bütün ilk taslaklar gibi bir hal alacaktı; karmaşık, düzensiz, daha sonra atılacak olan bazı bölümleri berbat olacaktı. Bazı bölümlerinde de anlatmak istediğini anlatamayacaktı - Anne Lamott'un "iğrenç ilk taslaklar" dediği türde bir şeydi bu.

Pek çok mitolojik hikâye; yolculuğun uzun, rahatsız, hatta tehlikeli olacağını bildiği için evde kalmayı tercih eden gönülsüz bir kahramanla başlar. Bir yazar olarak siz de böyle hissedebilirsiniz; bu fikrin sizi yola çıkarmasına izin vermez, ona sadık kalmak

veya üzerinde çalışmak istemezsiniz; çünkü yazma süreci de sizi rahatlık ve güvenlikten uzaklaştıracaktır.

Ama sonuçta, yazarlar yazı yazar. Yolculuğun getirdiği faydalardan yararlanmak istiyorsanız aklınızdaki fikri sayfa üzerinde geliştirmek zorundasınız.

EGZERSİZ: YOLCULUĞA BAŞLAMAK

Bu egzersiz için, başlamak istediğiniz bir projeyi düşünün. Bu çalışma için yirmi dakika ayırın.

- Fikriniz tam olarak nedir? Müjdecinin sizden neyariatmanızı istediğini kısaca tasvir edin.
- Bu projenin ilk cümlesi olmayan beş tane cümle yazın.
- Projenin son satırını yazın - kendinize yine beş seçenek sunun.
- Beş tane karakter olasılığı yaratın; biri olay örgüsünün üçte biri tamamlandıktan sonra hikâyeye dahil olsun.
- Gelişme bölümünden üç paragraf yazın.
- Olay örgüsünün dörtte biri geçince başlayan bir sayfa yazın.

Yirmi dakika dolduğu halde çalışmaya devam etmek istiyorsanız, edin. Yazdıklarınızın ortasında süreniz biterse yarın aynı çalışma için yine yirmi dakika ayırıp kaldığınız yerden devam edin. Bütün egzersizi bitirene kadar bu şekilde devam edin.

Sonra, daha fazla incelemek istediğiniz bir şey olup olmadığına bakın. Sonunda bu sizin yazı projenize dönüşebilir.

Değişim Siz Olun

Yeni bir fikir, bize sanatın unsurlarını inceleyip zenginleştirme alanı verir; özellikle de zayıflık olarak gördüğümüz alanları. Aynı zamanda kendi yazma sürecimizi araştırıp onu daha etkili ve tatmin

edici hale getirme fırsattır. Öğrenme, evrilme, gelişme şansı sunar bize; bir değişim davetidir.

Müjdecı hem yazılarımızda hem hayatlarımızda değişimin aracısıdır. Bunu hissettiğimizde, ister beğenin ister beğenmeyin, yaşama biçimimizin miadı dolmuştur ve cesaretle yeni bir yöne ilerlememiz gerekir; müjdecinin sesi budur.

Bazı insanlar değişimden beslenir; bazıları ondan kaçınır, hatta korkar. Değişim zor, karmaşık olabilir; pek çok belirsizlik içerebilir. Bu nedenle, genellikle değişimlerden uzak durur, bize acı verse bile statükoyu korumaya çalışırız.

Psikolog Jeffrey Kottler, çoğu insanın şu beş koşul gerçekleşmediği sürece değişime başlayamadıklarını iddia eder; hayattaki geçiş dönemleri (evden ayrılmak, önemli bir yaşdönümü, emeklilik gibi); gerçek sıkıntı; bir şeylerin bozuk veya tamire muhtaç olduğunu anlamak; değişimi arzulanır kılan ödüller ve bir kriz veya felaket.

Pek çok müşterimin, hayatlarında vites değiştirmek zamanının geldiğini fark etmesine şahit oldum; işten ayrılmak veya iş değiştirmek, başka bir yere taşınmak, bir romantik ilişkiyi sonlandırmak gibi ihtiyaçları vardı; ama öyle uzun süre tereddüt ettiler ki sonunda değişim onlara bir kriz şeklinde geldi: işten atılma, taşınmak zorunda kalma, terk edilme.

Gerçekten bir şeyleri değiştirmemiz gerektiğinde, genellikle bunu yaptığımızı bile fark etmeden, değişim ihtiyacımızı dünyaya yansıtırız. Aslında kontrol edebileceğiniz tahammül edilmez bir durumda yeterince uzun süre geçirirseniz, sonunda içinde değişim arzusu belirecek; sizi dürtükleyecek ve eyleme geçmeniz için zorlayacaktır.

Üniversiteden mezun olduktan sonra bir yıl boyunca ebeveynleriyle yaşayan Maggie, Hollywood'un o zamanlar en güçlü on halkla ilişkiler firmasından birinde asistan olarak işe başlama fırsatı buldu. Sanat mezunu olan Maggie filmleri çok seviyordu; yeni işi sayesinde de endüstrinin içine girme fırsatı bulmuştu. Filmleri eleştirmenlerden önce izliyordu. Ünlülerle vakit geçiriyor, hangi dedikoduların doğru, hangilerinin uydurma olduğunu bile biliyordu. Film dünyasına girmişti: sırlar, film setindeki olaylar, Os-car gösterimleri. Bu sayede konumunun yükselmesi hoşuna gidiyor, arkadaşlarının işini havalı bulmasından çok hoşlanıyordu.

Oysa, hafta sonlarını patronunun evinde ütü yaparak geçirmenin keyifli bir yanı yoktu; kanser hastalarına dağıtılacak fotoğrafların üzerine ünlü bir country şarkıcısının el yazısını taklit ederek imzasını atmanın da. Bu görevi ona vermeden önce, "Sen sanatçıydın, değil mi?" demişlerdi. Maggie saatler boyunca basın toplantıları için konuşma yazıyor, sonra metnindeki bütün ilginç bilgilerin atıldığını görüyordu. Yeteneklerini, hiçbir işe yaramayan dipsiz bir kuyuya atıyordu. İçinden ince bir ses, sık sık buradan çekip gitmesini söylüyordu; ama işin avantajlarını ve gösterişini seven yanı risk almaktan çekiniyordu. Sonuçta gittiği her yerdeki en zeki insan o değildi. İşine tutunmaya devam etti.

Bir gün, Maggie popüler bir polis dizisinde oynayan bir aktörle telefonda konuşuyordu. Firmanın eski müşterilerinden olan oyuncu, Maggie'yle daha önce birkaç kez sohbet etmişti; onun akademik geçmişi ve ilgi alanları hakkında az çok bilgiliydi. Aktör, patronuyla görüşmeyi beklerken Maggie'ye neden yüksek lisans eğitimi almadığını sordu. Maggie kendi kendine tekrarlayıp durduğu bahaneleri ona da söyledi - yeterince hazırlıklı değildi, okula giremeyeceğinden koruyordu, vs. Ama aktör duyduklarına

inanmadı.

"Bir dahaki arayışında" dedi Maggie'ye, iyi polis sesiyle, "hâlâ orada çalışıyor olmanı istemiyorum."

Maggie aylardır içindeki, değişmesi gerektiğini söyleyen sese direniyordu. Aynı şeyleri hayran olduğu ve saygı duyduğu birinden duyunca -görüldüğünü ve anlaşıldığını hissedince- değişim isteyen yanı güçlendi ve sesi yükseldi. Hollywood bağlantılarını, egosunu, hava atmaya seven yanı önemini yitirdi.

O anda, Maggie yakında hayatında bir değişiklik yapmazsa en

az sevdiği özelliklerinin bütün karakterini kaplayacağını ve arkadaş bile olmak istemeyeceği birine dönüşeceğini anladı.

O aktör ajansını yeniden aradığında, Maggie şirketten ayrılmıştı. Bir yıl içinde yüksek lisans eğitimine başladı.

Bize gelmesini beklemek yerine kendi değişimimizi yaratmak, hayatlarımızda çok ihtiyaç duyduğumuz yetki ve kontrol hissini verir bize. Psikolog Richard Wiseman, kitabı 59 Saniye'de araştırmacılar Kenneth Sheldon ile Sonja Lyubomirsky'nin yaptığı bir dizi deneyi anlatır. Deneylerde iki tür katılımcı vardır: yakın dönemde "koşullara bağlı değişimler" (başka birinin neden olduğu değişimler, örneğin maaşlarına zam gibi) geçirmiş olanlar ve "kasıtlı değişim" geçirmekte olanlar (katılımcıların kendi iradeleriyle başlattığı, yeni bir kariyere başlamak gibi değişimler). Kendi değişimlerini başlatan katılımcıların mutluluğu, deneyimin yeniliği geçince mutluluk seviyeleri düşen diğer katılımcıların mutluluğundan daha uzun sürmüştü.

Değişim için zorlandığımızda, yeniliği çabucak geçerek gündelik hayatımızın parçası haline gelir. Ama kendi değişimimizi yarattığımızda, Wiseman'ın sözleriyle, "bizi heyecanlandırmaya devam eden ve günlerimize anlam kazandıran, sürekli değişen bir psikolojik manzara" yaratmış oluruz.

Bir başka deyişle, kahramanın yolculuğu kaliteli bir eğlence olmayı sürdürsün diye, hikâyemizde değişiklikler yaparız.

Yazı çalışmalarımız ve hayatımız için istediğimiz şudur: değişen, çalışmalarımızın taze, beyinlerimizin işlek ve kulaklarımızın bir sonraki esin çağrısı için açık kalmasını sağlayan bir manzara.

MÜTTEFİKLER

DESTEK SİSTEMİNİZİ OLUŞTURUN

Kahramanın, bütün yolculuğu her zorlu anı ve engeli kimseden yardım almadan aştığı bir hikâye -veya kitap, film, mit, masal- düşünebiliyor musunuz?

Yazarlıkla ilgili kitapların çoğu kendi başınıza neler yapabileceğinize odaklanarak hayatınızdaki insanlara fazla önem vermez. Ama güçlü bir destek sistemine sahip olmak, sağlıklı bir yazı hayatının en önemli unsurlarından biridir.

Mitolojide, müttefikler kahramanın arkadaşlarıdır; yollar zorlaşsa ve korkutucu canavarlar çıksa bile kahramanın yanından ayrılmazlar. Müttefikler kahramanın moralini düzeltebilir; zorlu görevlerde ona yardım edebilir; kahramanın kendi başına çözemeyeceği karmaşık sorunları çözebilir veya kahraman için tezahürat yapan taraftarlara dönüşebilirler. Bir kahraman karanlık tarafa doğru çekildiğinde, aklı karıştığında veya kaybolduğunda, müttefikler kahramana yolculuğu sürdürmesini sağlayan değerleri ve yerine getirmesi gereken görevleri hatırlatmak için yanındadırlar.

Kahramanın görevini desteklemek ve ona sadık kalmakla, müttefikler çevresindeki herkes ikiyüzlü veya çıkarıcı olsa da kahraman için bu iyi niteliklerin neye benzediğini gösteren örnekler gibidirler. Müttefikler kahramana gerçek dostluğun nasıl bir şey olduğunu, duygudaşlığı, hatta aşkı öğrenme şansı sunarlar.

Müttefikler, yardımcı veya arkadaştan fazlasıdır. Bir kahramanın müttefiği, yolculuk boyunca, tehlike ne kadar büyük olursa olsun kahramana kendisini görebileceği bir hakikat aynası sunabilir.

Bu bölümde, müttefiklerinizin kim olduğunu, size nasıl yardım edeceklerini, onları nasıl yazma sürecinizin temeli haline getirebileceğinizi gösteren yöntemler öğreteceğim. Halihazırda müt-tefiğiniz yoksa endişelenmeyin - onları bulmanın yollarına da bakacağız. Hiç beklemediğiniz bir yerde bir müttefikle karşılaşabilirsiniz.

Müttefiklerin önemini küçümsemeyin. Sağlam inşa edilmiş bir destek sistemi, amaçlarınıza ulaşmanızı da sağlayabilir, onlara ulaşamama nedeniniz de olabilir. Müttefikler ikincil önemde karakterler gibi görünebilirler, ama kavuşmak istediğiniz ödüle ulaşana dek kahramanın yolculuğunu sürdürmeniz için kilit konumdadırlar.

Üç Temel İhtiyac

Doğduğumuz aileleri seçemeyiz, ama destek sistemimizi -güvenebileceğimiz ve destek alabileceğimiz insanları- seçebiliriz. Genelde aile üyelerimiz, sevgililerimiz/eşlerimiz veya arkadaşlarımız ile, bu kategorilere girmeyen başka birkaç kişiden oluşurlar. Sevgi ve şefkati onlarda ararız, onlar da genellikle bizden aynısını bekler. Çok şanslıysanız, sizi seven aile üyeleriniz, sizi destekleyip cesaretlendiren bir partneriniz veya çabalarınızı onaylayan arkadaşlarınız zaten vardır.

Ama bu, müttefikleriniz olduğu anlamına gelmez.

Koçluğunu yaptığım müşterilerimden birine hayatında kimlerin yazma çalışmalarını desteklediğini sorduğumda, bana bilgisayar sektöründe çalışan ve ne yaptığını “tam olarak anlayamayan”, ama yine de onu destekleyen sevgi dolu kocasından söz etti. En yakın arkadaşı bir öğretmendi, yazdıklarını yazım hataları için

kontrol ediyordu, ama yaratıcı yazarlık hakkında pek bilgisi yoktu. Geniş bir ailesi vardı ve “hobisiyle” gurur duyuyorlardı; bir gün “tıpkı Harry Potter’ı yazan kadın gibi” ünlü olacağına inanıyorlardı.

Müşterimin hayatında sevgi ve destek eksikliği yoktu, ama yazma sürecine yardımcı olan bir müttefiği de yoktu - en azından biz birlikte çalışmaya başlayana dek.

Bir koç olarak, bir süreliğine de olsa müşterilerimin hayatlarına bir müttefik olarak girerim. Çok sayıda yazarın müttefiklerinden ne beklediğine şahit olduğumdan, bu ihtiyaçları üç genel kategori altında toplamayı başardım. Bu üç müttefik türünü, ilk hikâyelerin anlatılmaya başlandığı zamandan bu yana, farklı kültürlerin mitlerinde ortaya çıkan mecazları temel alarak belirledim.

İkiz

Bütün hayatınızı dışlanmış biri olarak geçirdiğinizi hayal edin. Ailenize uymadığınızı, sosyal konumuzu hiç bulamadığınızı, nereye giderseniz gidin kendinizi oraya ait hissetmediğinizi düşünün. Sizi seven insanlar var, ama sizi anlamıyorlar ve dünyayı sizin gördüğünüz gibi görmüyorlar. Yabancı bir gezegende büyümüş bir Sü-permen ya da çocukken dünyaya bırakılmış bir peri gibi hissettiğinizi düşünün.

Şimdi, uzun zaman önce kaybettiğiniz ikizinizi bulduğunuzu hayal edin. Size tuhaf olduğu öğretilen huylarınız, alışkanlıklarınız ve dünya görüşünüz bu kişi için tamamen normal olsun. İkiziniz her şeyi sizin gördüğünüz gibi görsün, sizi başka birine dönüştürmeye kalkmadan kabullensin.

Başka yazarlar tanımayan yazarlar için, hayat yalnızlık dolu olabilir. Düşünsenize, sevdiklerinizin tam olarak anlamadığı, asla bitmeyen bir işe gönül vermişsiniz ve onların sizi tuhaf biri olarak gördüğünün farkındasınız. Koçluğunu yaptığım bazı yazarlar bana şöyle sorular sormuşlardı: “Başka yazarlar da kendilerini güvensiz hissediyor mudur?”, "Bazen sabahları yazmaya başlıyorum ve part-

nerim eve döndüğünde hâlâ pijamalarım içinde yazdığımı fark ediyorum - bu normal mi?” Dünyadaki bütün yazarlar için normal bir deneyim olmasına rağmen başka bir yaratıcı sanatçı tanıımıyorsanız sizden başka kimsenin böyle hissetmediğini sanabilirsiniz.

Başka sanatçılar da yaratmak için açıklanamaz bir saplantı duyarlar; sizin gibi, onlar da rahatlama anları ve ezici güvensizlik anları deneyimlerler. Oysa dışarıdan bakan biri, bilgisayarın önünde oturduklarından başka bir şey görmez. Sizin gibi onlar da kahramanın yolculuğuna çıkmışlardır.

Sizin gibi sanatçı olan bir müttefikle tanışmak, ikiz kardeşinizle tanışmak gibi olabilir. Aynı deneyimleri paylaşırsınız; hayatı aynı biçimde görürsünüz; başkalarının anlayamayacağı ortak bir dili konuşursunuz.

Belki de ideal müttefiğiniz gerçek bir ikiz gibidir; tıpkı size benzer ama bazı temel farklar vardır aranızda. Bu müttefikin güçleri sizin zaafınız olabilir; birbirinizi tamamlayabilirsiniz.

Anlaşılmak, kendimizi daha az yalnız hissetmemize neden olur ve zihnimizi berraklaştırır. Kendi mücadelelerini veren bir müttefik, yazarken tıkanıldığınızda bu engeli aşma gücüne sahip olduğunuza ikna edebilir sizi. Zor durumda olan o olduğunda, empa-ti ve anlayışla ona destek vermek sizi de cesaretlendirir.

Leila Sales ve Rebecca Serle bir ağ oluşturma etkinliğinde buluştuklarında, ikisi de yirmili yaşlarının başında, yazar olmaya çalışan insanlardı. İkisinin de henüz yayımlanmış bir kitabı yoktu, ama ikisi de yazar olma hayali kuruyordu. Çok iyi anlaştılar, bağlantıyı sonrasında da koparmadılar. Leila, yazdığı roman için çıkacağı bir yolculuğa Rebecca'yı davet edince, ilişkileri daha da sağlamlaştı. Hedefleri, tarihi Williamsburg idi.

Kiralık arabayla New York City'den Virginia'ya giderken, Leila ve Rebecca ne kadar çok ortak yönleri olduğunu keşfetti. Karakterleri birbirinden çok farklıydı - Leila Brooklyn'in ücra bir köşesindeki depo partisinde sabaha kadar dans ederken Rebecca ormandaki bir meditasyon merkezinde yoga yapmayı tercih ederdi.

Ama yazma konusundaki yaklaşımları epey benziyordu.

Karakterleri hakkında konuştular. Leila onlardan "gerçek insanlar" gibi söz ettiklerini söyledi - karakterleri hakkında dedikodu yaptılar; motivasyonlarını, neler yapabileceklerini ve yapmayacaklarını konuştular. Henüz birbirlerinin yazdıklarını okumuş değillerdi. İkisinin de yazmak hakkında bunca şey paylaşabileceği bir arkadaşı olmamıştı daha önce.

Sohbetleri devam etti; Williamsburg yolculuğu bitince de sık sık görüştüler. İlk, ikinci, üçüncü romanlarının yayımlanması sırasında hep haberleştiler. Birlikte bir roman bile yazdılar. Dostlukları hâlâ sürüyor.

Bu tür bir müttefiğin neler yaşadığınızı ve nereden geldiğinizi anlaması için sizinle aynı türde veya kategoride eserler vermesi, sizin çalışma tarzınızı benimsemesi, aynı amaçları paylaşması gerekmez. Müttefiğinizin yazar olması bile gerekmez; sizi en iyi anlayan kişi bir besteci de olabilir, koreograf da, yönetmen veya başka bir yaratıcı sanatçı da. Başka alanlarda eser veren bir sanatçının görüşlerini öğrenmek, yenileyici ve ilham veren bir deneyimdir. Ama aranızdaki farklar ne olursa olsun, paylaştığınız ikizlere özgü bağ, çalışmalarınızı besleyecektir.

Şahit

Yazmanın en zor yanlarından biri düzenli olarak oturup yazma eylemini gerçekleştirmektir, özellikle de belirli bir teslim tarihi yoksa. Yazarlar bana en çok bu nedenle geliyorlar. Birlikte çalıştığım yazarların çoğu kendi başlarına aylar, yıllar boyunca belli bir programa göre çalışmakta zorlandıktan sonra beni buluyor.

Ofiste bir görevinizi yerine getirmezsensiz, patronunuz sizi sorumlu tutar, ama ilk roman taslağınızı yıl sonuna kadar bitirmek için her gün bir sayfa yazma planınıza sadık kalmazsanız kimse sizi sorumlu

tutmaz, bu hedefe ulaşmak için kendinizi motive etmekte zorlanabilirsiniz. Motivasyonunuzu korumak için yapabi-

leceklerinizi sonraki bölümlerde ele alacağız, fakat başka birine hesap verme mecburiyetinin yerini pek az şey tutabilir.

Bu, yalnızca masanın başına oturup çalışma meselesi değil. Başka birinin -bir müttefik-hayallerimizin ağırlığını taşıması gerek; çünkü bu, hayallerimizi gerçekleştirme yolunda çalışma şevkini sağlayacaktır bize.

DC Pierson üniversitedeyken yapması gerekenleri sürekli ertelerdi. Kendini gece geç saatlerde bilgisayar laboratuvarında bulur; ders çalışmak ister ama bunun yerine, yazdığı kısa öyküleri blog sayfasında yayınlardı. Yapması gerekenleri yapmaktan kaçınmak yaratıcılığını körüklerdi. Not ortalaması iyi değildi, ama internette oldukça geniş bir hikâye koleksiyonu oluşturmuştu.

Mezun olduktan aylar sonra, çalıştığı geçici kötü işlerinden birine giderken metroda, yazar bir arkadaşıyla karşılaştı. Arkadaşı, blog sayfasındaki hikâyeleri çok beğendiğini söyledi.

“Bir roman yazmalısın” dedi.

DC daha önce roman yazmayı ciddi anlamda düşünmemişti hiç; bunu yalnızca hayal etmişti. “Evet, bir gün yazmak istiyorum” diye karşılık verdi fazla düşünmeden.

Arkadaşı gülümsedi. “Pek çok insan bir gün roman yazmak istediğini söyler, ama çok azı yapar bunu” dedi.

Bu sohbetten sonra DC ofisine döndü, ama arkadaşının söyledikleri aklından çıkmadı. Masasının başına geçince, ona bir e-pos-ta yazdı. Gerçekten bir roman yazmak istiyorum, dedi ona, daha önce hissetmediği bir şevkle. Ama bunun için yardımına ihtiyacım var.

Ondan istediği şuydu: Arkadaşı her karşılaşmalarında ona kitabına başlayıp başlamadığını soracak, çalışmalarının nasıl gittiğini öğrenecek ve verdiği cevaplar değişene kadar ona sıkıştıracaktı. Arkadaşı kabul etti.

Sonraki aylarda arkadaşını yalnızca birkaç kez gördü; ama birinin onu sorumlu tuttuğunu bilmek, DC için yeterli bir motivasyon kaynağı olmuştu. İlk romanı The Boy Who Couldn't Sleep and Ne-ver Had Toyu [Uyuyamayan ve Uyumak Zorunda Kalmayan Ço-

cuk] bir yıl içinde tamamladı. Metroda arkadaşıyla karşılaştıktan üç yıl sonra, romanını yayımlatmış bir yazardı.

Sizi yazmaya cesaretlendiren bir müttefik, eylemlerinize şahitlik yapan tarafsız biridir. Bu müttefiğin amacı sizi yargılamak, baskı yapmak veya zorlamak değildir. Onun tek görevi, yapmak istediğiniz şeyi size hatırlatmaktır.

Yükümlülük herkeste farklı etki yapar. Koçluk yaptığım bazı yazarlar her akşam bana e-posta yazıp gün içinde yaptıklarını günlük yazar gibi anlatırken, diğerleri için hedeflerinden haberdar olmam

yeterliydi. Bazı yazarlar bana çalışmalarını hakkında haftalık raporlar gönderirken, başkaları da ne kadar ilerlediklerini buluşmalarımızda anlatmayı tercih eder.

Sevdiğiniz birinden -bir partner, arkadaş, aile üyesi- hedeflerinize ulaşmanız için yardımcı olmalarını istemiş olabilirsiniz ve bu ilişki size fayda sağlamış olabilir. Fakat bence bu biraz sıkıntılı bir ilişki biçimi, çünkü sevdiklerimiz bize tarafsız yaklaşamaz ve bizi daima desteklemek isterler. Onları şahidiniz yapmak sürtüşmelere neden olup ilişki dinamiğini bozabilir. Fakat size duygusal yatırım yapmamış olan bir müttefik, gerilime veya incinmeye neden olmadan sizi sessizce motive edebilir. Ayrıca onları her gün görmek zorunda değilsinizdir.

Hesap verme mecburiyeti için derin bir ilişki veya adanmışlık olması gerekmez. Bu kişi dünyanın öbür ucunda olabilir; yazıyla ilgili bir internet sitesinde tanıştığınız bir yabancı olabilir veya yazar bile olmayabilir. Tanıdığım yazarlardan biri, tıp fakültesine devam eden bir arkadaşıyla buluşmaktan hoşlanıyor. Bir kafede masaya oturup karşılıklı çalışıyorlar; ikisi de birbirinin ne yaptığını tam olarak bilmiyor, ama birbirlerine müttefik olup çalışmalarını karşılıklı destekliyorlar.

Gidip kendinize bir sorumluluk partneri bulabilir veya onları davet edebilirsiniz. Yazar Carol Goodman, New York Hudson Val-ley’de, çalışmaya çok uygun bir evde yaşıyor. Yazdıklarını gözden geçirirken eve yazar olan olmayan arkadaşlarını davet ediyor. Ba-

zen üvey kızı da evde doktora tezi için araştırma yapıyor, böylece ev, her biri kendi odasında sessizce çalışan, bilgisayar başında oturan, birlikte mola verip öğle yemeği yiyen, projelerinin başına geçmeden önce notlarını karşılaştıran insanlarla doluyor.

Carol, bu seansların "bir tür yazı yarışma" da benzediğini söyledi. Yorulduğunda ve durmak istediğinde yan odadaki klavyeden gelen tıkırtıları dinleyip İlk pes eden ben olmayacağım! diye düşünüyor.

Kendinizi sorumlu hissetmenizi sağlayan bir müttefik, çalışmalarınıza şahitlik ederken bir yandan da sizi yazmaya motive eder.

Kâhin

Hayatlarımızdaki herkesten dürüstlük talep etmeyiz. Örneğin sevdiğimiz birine, “Bu giysi beni şişman mı gösteriyor?” diye sordüğümüzda, doğrulama ve onaylama talep ederiz aslında, acımasız bir geribildirim değil. Aslında sağlıklı ilişkiler, karşılıklı dürüst bir iletişim kurmayı gerektirir - bizi sürekli, samimiyetsiz bir şekilde öven birine çoğumuz güvenmeyiz. Fakat kimi zaman en büyük ihtiyacımız eleştirilmeden, koşulsuz sevilme. Sevdiklerimizden acımasızca dürüst olmasını istediğimiz zamanlarda bile bizi yeterince eleştirel bir bakışla görece kadar nesnel olmadıklarını biliriz.

Ama müttefikler, bir mitteki kâhinler gibi, canımız yansa bile bize gerçeği söyleyebilirler. Sayfadaki yazılarımızı, çalışırkenki davranışlarımızı veya keskin gözleriyle gördükleri her şeyi açıkça yüzümüze vuran iyi müttefikler, nazik ve yapıcı bir şekilde dürüst olmayı başarabilirler.

Öğretmenler, yazar temsilcileri ve editörler bize çalışmalarımız hakkındaki gerçekleri söyleyebilirler.

Ama onlara her an ulaşamayız. Bizimle eşdüzeyde birinin eleştirel bakış açısı, profesyonellerin çok daha sert yorumlarına hazırlar bizi. Bir müttefik, çalışmalarınızın en iyi ilk okuyucusudur, hem de yazma sürecinizi dürüstçe gözlemler.

Yazar Rick Moody, The Ice StormTa [Buz Fırtınası] kazandığı

büyük başarıdan önce, 1990’larda yazmaya başladığı bir romanı anlatmıştı bana. Birinci tekil şahıs karakterin ağzından, neredeyse bilinç akışı denebilecek bir yöntemle çabucak yüz sayfa kadar yazmış. Daha fazla ilerlemeden önce, arkadaşı yazar Jo Ann Beard’la bir tren yolculuğu yapmışlar ve Rick yazdıklarının birkaç sayfasını onunla paylaşmış. "Acele ettiğim için sinirlendiğini anlamıştım" dedi, "tecrübesiz ve acemi yaklaşımım da canını sıkıyordu." Rick, Jo Ann’in tepkilerini hemen okuyabilecek kadar yakından tanıyordu onu, arkadaşının düşündüklerini sözcüklerle ifade etmesi bile gerekmemişti.

Eve döndüğünde, yazdığı yüz sayfayı gözden geçirip doksan altı sayfayı atmış. Kalan dört sayfada birinci tekil şahıs anlatıcıdan vazgeçmiş, bakış açısını değiştirmiş ve yazma sürecini yavaşlatıp düşünerek ilerlemeye başlamış. Bu yeni yöntemle beşinci, altıncı sayfaları yazıp böyle devam etmiş.

İşte o kitap, Purple America’ya [Mor Amerika] dönüştü ve hâlâ en gurur duyduğu kitaplarından biri. Bu sonuca ulaşabilmek için sonrasında atsa da o doksan altı sayfayı yazması gerekiyordu. İhtiyacı olan dürtüyü ona bir müttefik -cilasız, içgüdüsel tepkisini göstererek- vermişti.

Kâhin müttefiklerimizin yazdığımız yeni bölümler, yeni fikrimiz veya hikâyenin sonunu nasıl getireceğimiz konusunda yorumlarına ihtiyacımız var. Süreçte kaybolduğumuzda ve bir proje hakkındaki amacımızı veya yazar olarak misyonumuzu unuttuğumuzda, müttefiklerimiz bize gerçekte kim olduğumuzu hatırlatırlar. Dürüstlükleriyle yalnızca yazar değil, insan olarak da kendimizi geliştirmemizi sağlarlar.

Mallory Ortberg ve Nicole Cliffe, Nicole’ün The Hairpin adlı blogunun editörlüğünü yaptığı dönemde tanıştılar. Mallory bu blog için yazıyordu. Farklı şehirlerde yaşadıklarından yüz yüze tanışmadan önce bir yıl kadar arkadaşlık ettiler; ama bu süre içinde birbirlerine öyle yakınlaştılar ki Mallory sonunda Nicole u ziyaret etmek için Utah’a gittiğinde havaalanında “birbirlerinin kollarına atıldıklarını” anlattı. Düşünme biçimleri ve becerileri birbirine tıpatıp uyduğundan, ikisi de birlikte çalışmanın kaderlerinde olduğunu biliyordu, nitekim Utah’ta buluştuktan kısa süre sonra birlikte The Toast adlı bir blog kurdular.

Mallory, birlikte bu işe girişirken bir kural üzerinde anlaştıklarını söyledi: Birbirleri hakkında yine yalnız birbirlerine şikâyet edeceklerdi. Biri diğerinin yaptıklarından rahatsızlık duyarsa iş arkadaşına güvenecek, eleştirilerini doğrudan ona yöneltecekti.

Bu kural, birlikte çalıştıkları süre boyunca ilişkilerinin temelini oluşturdu. İş alanında ve yaratıcı alanda farklı şekillerde işbirliği yaptılar. Bu sayede normalde asla konuşmayacakları şeyleri konuşabildiler.

Bir gün Nicole, Mallory ile birlikte komik bir metin yazma fikriyle geldi. Metnin genel hatlarını o belirledi; kısa notlar alıp Mallory'ye gönderdi. Mallory metni geliştirdi, yazdıklarını da çok komik buldu. Normalde elden geçirmesi için Nicole'e gönderirdi, ama sabırsızlanıp doğrudan blog sayfasında yayınladı.

Yazı internette çıkar çıkmaz Mallory'nin telefonu çaldı.

Nicole, metni doğrudan yayınladığı için şaşırdığını söylemek için aramıştı. İncinen Nicole, süreçten dışlanınca kendini onun çalışanı gibi hissettiğini söyledi - birlikte mizah yapmamışlardı da Mallory için komik bir format yaratmıştı sanki.

Mallory'nin ilk içgüdüğü savunmaya geçmekti - bahaneler uydurdu; dikkatsiz davrandığını söyledi ve işi tersine çevirip Nicole u suçlamanın bir yolunu aradı. Ama gerçekte, ne yaptığını biliyordu. Mallory, sınırı aştığında veya birinden faydalandığında bahane olarak yaratıcı ve sanatsal eğilimli bir insan olduğu gerçeğini kullanmak gibi bir alışkanlık geliştirdiğini söylemişti bana.

Ama Nicole un bu numaralara karnı toktu. Mallory'yi yakından tanıyordu ve onunla dürüstlük temelli bir ilişki kurmaya kararlıydı.

Durumu eğip bükmek yerine, Mallory özür diledi ve yollarına devam ettiler. Mallory bazen o ana dönüp Nicole'ün Mallory'nin bahaneler uydurmaktan daha iyisini yapabileceğini düşündüğü-

nü ve kendini Nicole un gözünden görmesinin mümkün olduğunu hatırlıyor.

Bir kâhin müttefik, bize karşı dürüst davranmakla kalmaz, kendimize karşı daha dürüst olmamız için de cesaretlendirir bizi. Böyle bir müttefik sayesinde, daha gelişmiş kahramanlara dönüşebiliriz.

MÜTTEFİKLERİNİZİ BELİRLEMEK

İkiz gibi anlayışlı bir müttefik, sizi sorumlu tutan bir müttefik ve gerçekleri söyleyen bir kâhin aynı kişi olmak zorunda değil. Aslına bakarsanız, öyle olmasını istemeyebilirsiniz. Size şefkatli ve anlayışlı davranan bir müttefiğiniz varsa, kâhine özgü yorumları başkasından duymak isteyebilirsiniz. Bazen en iyi şahit henüz işlerinizi okumamış biridir, bu sayede art niyetsiz bir şekilde sorumlu davranmanızı sağlayabilir.

Bu özelliklerin hepsi ideal bir yazı partnerinde toplansa bile bu özellikleri hayatınızdaki farklı insanlarda bulursanız, her biri müttefiklerin sizin için yerine getirebileceği temel bir ihtiyacınızı simgeleyebilir. Bu ihtiyaçlardan hangilerinin sizin hayatınızda karşılandığını veya bunların kimler tarafından karşılanabileceğini birlikte bulalım şimdi.

EGZERSİZ: TEMEL İHTİYAÇLARINIZ

Son birkaç ay içinde, yazı hayatınızdan beş farklı an düşünün. Büyük dönüm noktaları olmaları gerekmiyor, yazarlık hayatınızdan birer kare olmaları yeterli. Yaratıcılık odaklı anlar da olabilirler (olay örgüsündeki bir sorunu çözme anınız, çok iyi yazdığınız bir gün, danıştığınız kişilerden aldığınız fikirleri çalışmanıza eklediğiniz bir an), daha kişisel de (yazı kariyeriniz hakkında bir

sohbet).

Bu anların hepsini, her ana bir cümle ayırarak tarif edin ve bu anları

sizinle paylaşan kişileri (böyle birileri varsa) tarifinize ekleyin.

Bu anlara dahil olan bütün insanların adlarını bir liste haline getirin. Hayatınızdaki insanlardan hangisi bu yıl yazma sürecinizde kilit önemde bir rol üstlendi? Yazma çalışmalarınıza kim destek oldu; kim sizin için çatışma nedeniydi? Bu listede eksik olan önemli biri var mı?

Şimdi, listenizi kullanarak aşağıdaki testi çözün. Durumlardan biri bir isim için doğru olduğunda, adının yanına uygun işareti not edin. İşareti listede size uygun gelen bütün isimlerin yanına koyabilirsiniz.

ikiz işaretini yanına koyacağınız isimler...

- Bu kişi ve ben yazar olarak pek çok ortak özelliğe sahibiz.
- Bazen, bu kişi benim söylemek istediklerimi benden daha iyi ifade edebiliyor.
- Yazma sürecinde zorluk çektiğimde öğüt vermesi için bu kişiye gidebiliyorum.
- Bu kişi kendi yazma süreci hakkında konuştuğunda, benim deneyimlerimle örtüsen şeyler söylüyor.
- Bazen bu kişiyle paralel yollarda yürüdüğümüzü hissediyorum.

Şahit işaretini yanına koyacağınız isimler...

- Bu kişi en az benim kadar kendini işine adanmış ve motive biri.
- Bu kişi de benim gibi önemli bir amaç için çalışıyor.
- Bu kişi randevularına hep vaktinde gider ve planlarını uygular.
- Evcil hayvanımı iki hafta için birine bırakmam gerekse bu kişiye bırakırdım.

Bu kişi başladığı pek çok projeyi bitirdi.

Kâhin sembolünü yanına koyacağınız isimler...

- Yazdıklarımıdayolundagitmeyen bir şey olduğunda bu kişi bana söyler.
- Bu kişi bahanelerin arkasına saklanmama izin vermez.
- Bu kişiye yalan söyleyemem.
- Eleştirileri ne kadar sert olursa olsun, bu kişi hep benim iyiliğimi gözetir.
- Bu kişinin önerdiği zor ödevleri yaptığımdagelişiyorum.

Artık hayatınızdaki insanların bu bölümde belirlediğimiz temel ihtiyaçlara ne ölçüde hizmet ettiğini görebiliyorsunuz.

Bir ismin yanında ikiz işaretleri birikiyorsa, o kişinin sizi anladığını hissediyorsunuz demektir. Bir ismin yanında şahit işaretleri birik-tiyse, bu kişiye sorumluluklarınızı hatırlatması için güvenebilirsiniz demektir. Bir kişinin isminin yanında kâhin işaretleri biriktiyse, o kişinin size karşı dürüst olduğunu düşünüyorsunuz demektir.

İşaretler isimler arasında eşit olarak mı dağıldı yoksa belli isimlerin yanında mı birikti? Listenizde adlarının yanında işaret olmayan isimler var mı? Tabii ki bu, hayatınızda başka açılardan değerli olmadıkları anlamına gelmiyor.

MÜTTEFİKLER BULMAK

Bu egzersizin sonunda güçlü müttefik adaylarınız olduğunu keşfettiğinizi umuyorum. Peki belirlediğimiz gereksinimlerin birini veya daha fazlasını karşılayan kimse olmadığını fark ederseniz ne

olacak? Kendinize nasıl müttefik bulacaksınız?

Bu bölümdeki hikâyelerde gördüğünüz üzere, müttefikler hayatlarımıza farklı şekillerde girebilir. Onlarla tesadüfen tanışabilir, onları arayıp sanatçıların toplandığı yerlerde bulabilir ya da gündelik hayatınızda rastlayabilirsiniz. Bir komşunuz, meslektaşınız veya bir arkadaşınızın arkadaşı, potansiyel müttefiğiniz olabilir.

Bir müttefik bulmanın en olası yolu, bir kahraman olmaktır; çalışmak ve amaçlarınız doğrultusunda çaba harcamaktır.

New York'a taşındıktan birkaç yıl sonra, Adam Wade zor bir dönemden geçiyordu. New Hampshire'dan ayrılmış, profesyonel hikâye anlatıcılığı hayalinin peşinde New Jersey'nin

hamamböceği dolu, kasvetli bir zemin katında yaşamaya başlamıştı, ama ay sonunu zor getiriyordu.

Her yıl hikâye anlatıcılarının gösteri yaptığı Moth’a gidiyordu. Moth’ta herkes sahneye çıkabilirdi, tek yapmanız gereken gösteri merkezine erken gitmekti.

Bir akşam, Adam son hikâyesini anlatmayı umarak dışarıdaki kuyrukta beklerken, New York’a yeni taşınmış olan Keesha’yla tanıştı. Adam onu zeki ve komik buldu; utangaç biri olmasına rağmen onunla sohbet etmekte zorlanmadı. Keesha da onunla vakit geçirmekten hoşlanır gibiydi.

Böylece iki insanın yapabileceği en özel şeyi yapmaya karar verdiler: Yazdıklarını birbirleriyle paylaştılar.

Adam ile Keesha, Moth’taki hikâye anlatma gösterisinin ardından, bir sonraki şovda anlatacakları yeni hikâyelerini paylaşmak için buluştular. Adam’dan daha fazla yazma deneyimi olan Keesha, Adam a başka sanatçılardan duymadığı türde eleştiriler sundu; Adam da ona hikâyelerini sahneye taşıma konusunda tavsiyeler verdi. Adam’ın en çok hoşun giden, Keesha’nın saçmalıklarını yüzüne söylemesiydi. Yazı partnerine hafiften tutulan Adam onu etkilemek için can atıyordu, ama ne kadar çok denerse o kadar çok tersleniyordu. “Fazla yazar havalarında yazıyorsun” diyordu Keesha. Olmadığı biri olmaya çalışmak yerine kendi sesine sa-

dık kalmasını tekrar tekrar söylüyordu.

Keesha, Adama önemli bir ders verdi: İzleyicilerini etkilemeye çalışırsan onları kaybedersin. Bunun yerine, okurlarla arasında gerçek bir bağ kurmaya çalışmalıydı. Bunu, sahne performansını kaydedip gösteriden sonra izleyerek öğrenemezdi, ancak başka birinin ona verebileceği bir armağandı bu.

Adam ve Keesha’nın yolları sonunda ayrıldı ama Adam bana, kendi yazdıklarını gözden geçirirken Keesha’nın sesini kafasının içinde hâlâ duyduğunu söyledi. Bu müttefiğin etkisi kalıcı olmuştu.

Müttefik bulmanın en iyi yolu müttefik olmaktır. Adam da Keesha da yardım arıyordu; ikisi de başka bir yazara yardım etmekten memnundu. En karanlık saatiniz geldiğinde, öğretecek veya katacak hiçbir şeyiniz olmadığını düşündüğünüzde, başka birinin umutsuzca gereksinim duyduğu şeye sahip olabilirsiniz. Başka bir yazara yardım ederek çalışmalarınıza ve kendinize yeniden güvenirsiniz.

Kendi yolculuğunuzda kahramansınız, ama başka birinin yolculuğunda bir müttefiksınız.

Yazarın görevi, insanları ve neyi neden yaptığımızı daha iyi anlamak için empati kurmaktır. Bu empatiyi hayatınıza uyguladığınızda, çevrenizdeki dünyanın sizin anlayışınıza, sizin nesnelliğinize ve sizin dürüstlüğünüze ihtiyaç duyan insanlarla dolu olduğunu keşfedersiniz.

Müttefiklerinize en iyi eserlerini yaratmaları için ilham verme gücüne sahipsiniz. Siz de çalışmalarınız da bu deneyimden paha biçilmez kazanımlar sağlayacak.

AKIL HOCASI

BÜTÜN ÖĞRETMENLERDEN ÖĞRENİN VE İÇİNİZDEKİ BİLGELİĞİN PEŞİNDEN GİDİN

Yazmak hakkında size verilen en iyi tavsiye neydi?

Bu soruyu farklı disiplinlerden yazarlara sorduğumda, verdikleri tavsiyeler fazla çığır açıcı şeyler değildi: “uzun yaz”, “acayip şeylerden kaçın”, “tuhaf saplantılarını keşfet” vs. Tavsiyelerden çok onları verenler ilginçti - bu sözcükleri söyleyen daha yaşlı, deneyimli yazarlar, editörler ve öğretmenler tavsiyeleri alanların zihinlerinden yıllar, hatta on yıllar boyunca çıkmamıştı. Yazarlar bu tavsiyeleri aldıkları kişileri daha dünmüş gibi, sevgiyle hatırlıyordu. Aldıkları tavsiyeler gözlerimi kamaştırdı diyemem, ama belli ki onlara faydası olmuştu.

Belki asıl önemli olan sözcükler değil, onları söyleyenlerdi. Bu yazarlar, iyi akıl hocalarının, eserleri ve hayatları üzerindeki etkisini hatırlıyorlardı.

Mitolojide akıl hocaları kendi yolculuklarını yapmış, bilgeliklerini daha genç kahramanlara aktarmış yaşlı karakterlerdir. Akıl hocaları, çıktıkları yolda onlara yardımcı olmak için kahramanları eğitir, korur ve onlara armağanlar verirler.

“Mentor” veya akıl hocası sözcüğü, Homeros’un Odysseus’un-da bir karakterin adından gelir. Yaşlı bir adam kılığında Odysseus’un oğluna görünen karakter, kayıp babasını bulma yolculuğunda çocuğa yardım eder. Mentor gerçekte kılık değiştirmiş Tanrıça At-

hena’dır. İyi akıl hocaları, hikâyelerde kahramanlara sihirle yardım ederler - tabii ders alanlar onların cömert yardımını hak etmek için gerekenleri yaptıkları sürece.

Yazarların akıl hocaları genellikle öğretmenleri veya başarılı, kendini kanıtlamış yazarlardır. Yazmak bazen, zaten yapılmış bir şeyi yeniden keşfetmek gibidir; yaşadıklarınızı yaşamış biriyle konuşmak çok faydalı olabilir; bu size farklı bir bakış açısı kazandırıp rehberlik edebilir. İyi bir öğretmenin tavsiyeleri hayat boyu zihninizde kalarak yazdıklarınızı etkileyebilir.

Fakat iyi akıl hocaları kendiliğinden karşınıza çıkmıyorsa onların peşinden koşmak beyhude bir çaba olabilir. Daha beteri, kötü akıl hocaları çalışmalarınıza ve ruhunuza zarar verebilir. Sheryl Sandberg Sınırlarını Zorla’da kendi becerilerinizi geliştirmek yerine bir akıl hocası bulmaya odaklanmanın önceliklerinizi yitirmenize ve başkalarına bağımlı kalmanıza neden olabileceğini söylüyor.

Koçluk yaptığım müşterilerimin kusursuz akıl hocası arayışlarını bahane edip çalışmayı ertelediğine bile şahit oldum.

Bilge, bilgili bir akıl hocasında aradıklarımızı, aslında kendimizde de bulabiliriz. Size ders verecek, armağanlar verecek, sizi koruyacak bir akıl hocasına ihtiyacınız yok. İçinizde zaten bir bilgelik kaynağı var; bilginizi buradan alabilir, yazma sürecinin tehlikeleri karşısında size rehberlik etmesini sağlayabilir, yolunuzu bulmak için ihtiyaç duyduğunuz araçları onun sayesinde bulabilirsiniz.

Kendi akıl hocanız olabilirsiniz. Bu bölümde bunu nasıl yapacağınızı öğreneceksiniz. Hayatınıza

girdiği takdirde iyi bir akıl hocasını tanımanızı sağlayacak araçları da kazanacaksınız.

ÖĞRETMEN Mİ AKIL HOCASI MI?

Kendi kendinizin akıl hocası olmak için önce iyi bir akıl hocasının ne olduğunu belirlemelisiniz.

Oyun yazarı Kyoung Park, akademik kariyeri boyunca her

türlü öğretmene rastlamıştı - bazıları çok iyi ve faydalıyken bazıları ikisinden yalnız biri, bazıları da hiçbiriydi. Bunlardan biri, bir dönem süren yazı atölyesi süresince öğrencilerine geribildirimde bulunmayı reddeden bir üniversite hocasıydı. Kyoung hepsinden bir şeyler öğrenmişti ama hiçbirine akıl hocası diyemezdi.

Kyoung yüksek öğrenimi sırasında direktör Lee Breuer ile tanıştırıldığında kendine yeter durumdaydı. Ama danışmanlık devam ettiği programın bir parçasıydı ve o da bu fırsatı kullanmaya karar verdi. Kendi sözcükleriyle, sınıfındaki diğer öğrencilerle tiyatro dünyasından profesyoneller arasındaki “en başarılı akıl ho-cası-talebe ilişkilerinden biri” olan bir ilişkiye başladığının pek de farkında değildi.

Lee ve Kyoung çok iyi anlaştılar; yaşlı adamın öğrencisi için yapmayacağı şey yoktu. Başka akıl hocaları öğrenciler için pek çaba harcamazken Lee, Kyoung’un kendi gösterisini yazıp yönetmesine ve prodüksiyon için doğru yeri bulmasına yardım ederek mezun olduktan üç yıl sonra tiyatro dünyasında tanınmasını sağladı. Kyoung, programı tamamladıktan sonra Lee’nin yardımcı yönetmeni, yazarı ve şirket/prodüksiyon/sahne yönetmeni oldu. Artık birlikte çalışmıyorlar, ama Lee’nin, “yaptıklarını sonsuza dek değiştiren” değerli bir akıl hocası olduğunu söylüyor Kyoung.

Siz en iyi öğretmenlerinizden neler öğrendiniz? Peki en kötülerinden? Onlardan hâlâ aklınızda olan dersler aldınız mı? Şimdi işinize yarayabilecek, unutmuş olabileceğiniz dersler var mı?

Joseph Campbell, Mitolojinin Gücü’nde Doğu’da ve Batı’daki akıl hocaları arasında bir ayrım yaparak, Doğu geleneğinde gurula-rın çömezlerini kendilerinininkine benzeyen bir ruhani yoldan ilerlemeye teşvik ettiklerini, Batı da ise eşsizliğin ve bireyselliğin kıymetli olduğunu anlatır. Size hangi yaklaşım daha uygun geliyor? Gitmek istediğiniz yoldan zaten gitmiş olan birinin adım izlerini takip etmek mi istersiniz yoksa akıl hocanızın cesaretlendirmesiyle kendi yolunuzu açmayı mı?

Öğretmenin, rehberlik etmenin, bir akıl hocası olmanın bu iki

yaklaşımdan başka pek çok yolu var. Kendinize akıl hocalığı yapmak, bir anlamda sizin için en iyi olan yöntemleri bulup bunları zaten sahip olduğunuz bilgiye ulaşmak için kullanmaktır.

EGZERSİZ: AKIL HOCALARINI HATIRLAMAK

Hayatınızdaki önemli bir öğretmeni veya akıl hocasını düşünün. Bir akademisyen, sanat öğretmeni, kütüphaneci, spor koçu, üniversite hocası, patron, yönetici veya size tavsiyeler vermiş herhangi biri olabilir; bir ebeveyn ya da başka bir akraba bile olur. Hayatınızda böyle bir rol oynamış birini anımsayamıyorsanız, hayran olduğunuz, tavsiyelerine saygı duyduğunuz ünlü birini veya en sevdiğiniz

kitabın yazarını düşünün.

Bölümün başındaki yazarlar gibi, bu insanın size verdiği ve hâlâ hatırladığınız bir iki tavsiyeyi not edin.

Bu kişiyi iyi bir akıl hocası yapan özellikleri nelerdi? Bunları listeleyin.

Bu akıl hocasının size nasıl yardımcı olduğunu ve bu kişiyi sizin için değerli bir akıl hocası yapan özellikleri fark edin. Bu bilgileri ileride, kendinize nasıl ideal bir akıl hocası gibi davranabileceğinizi anlatırken kullanacağız.

DENİZ FENERİ Öğretmenler

Öğrenci-öğretmen ilişkisinin en sorunlu yanlarından biri -bu her akıl hocası-öğrenci için de geçerlidir- güç dinamiğidir. Bizden daha yaşlı, daha deneyimli, daha fazla şey bilen akıl hocalarını tercih ederiz, çünkü onların bildiklerinden faydalanmak isteriz. Genellikle yaptıkları veya kişilikleri nedeniyle hayran olduğumuz kişilerdir. İyi öğretmenler genellikle karizmatiktir; onların yanında olmayı severiz, övgü ve onaylarını bekleriz.

Bu durum özerkliğinizi tehlikeye atmaya başlamadığı süre-

ce bunda bir sorun yoktur. Bir kahraman olarak göreviniz, yolculuğunuz boyunca koruduğunuz ve hizmet ettiğiniz şeylere odaklanmak: yazmaya, hedeflerinize, yeteneklerinize. Akıl hocası size yol gösterebilir, ama nihayetinde sizin için -ve projeniz için- neyin iyi olduğunu en iyi bilen yine sîzsınız, neye ihtiyacınız olduğunu da en iyi siz bilirsiniz.

Öğrenciler hayatlarının veya eserlerinin dizginlerini akıl hocasına teslim ettiklerinde, güçlerinden de feragat etmiş olurlar. Yazar gurusu Julia Cameron’la çalışırken bunu bizzat deneyimlemiştim.

İlk ders bitmeden gözlerimi devirmeye başlamıştım. Came-ron yüzünden değil - Sanatçının Yolu’nun yazarını sınıfın karşısında ders verirken görmek olağanüstüydü. Hayır, gözlerimi devirmeme neden olan, sınıfta benimle birlikte oturan öğrencilerden bazılarıydı.

Cameron bizden beklediklerini anlatıyordu, bunlar Sanatçının Yolu’ndakilerle hemen hemen aynıydı: “Sabah Sayfalan” yazılacak, haftada bir “Sanatçı Gezmesine” çıkılacaktı. Sınıftakilerin çoğu ona hayran olduklarını belli ettiğinden, herkesin Sanatçının Yolunu okumuş olduğunu tahmin ediyordum. Öğrencilerden bazıları Ca-meron’dan daha önce ders bile almışlardı. “Sabah Sayfaları” kavramını açıkladığında (uyandığınızda yazdığınız üç sayfa bilinç akışı metin) öğrencilerden bazıları el kaldırdı.

“Önce duş alabilir miyim?”

“Kahvemi içmeden önce kendime gelemiyorsam ne yapmalı-

o”

yım?

"Yazmadan önce tuvalete gidebilir miyim?"

İşte bunun üzerine devirmeye başladım gözlerimi.

Yıllardır benzer sorularla karşılaştığını tahmin ettiğim Cameron, "Bütün sınıflarımda söylediğim şeyleri size de söylemek istiyorum" dedi. "Ben yetişkinlere ders veriyorum."

Bu karşılığıyla, öğrencilerin sorulan hakkında bana tuhaf gelen şeyi de ortaya koymuştu: soruların çocuksuluğunu. Bu eğitilmiş yetişkinler ne zaman duş alacaklarını, tuvalete gideceklerini ve yazacakla-

8i

Akil Hocası

nnı başkasına soruyor olamazlar, diye düşündüm. Ama öğrenciler Cameron'ı totem yerine koyarak tavsiyelerine anlamının ötesinde bir önem atfediyor, onun sözcüklerinin içlerindeki daha önceden bilinmeyen bir yetenek selini açığa çıkaracağını umuyorlardı.

Cameron'ı bir kaideye yerleştirmekle kendilerini alçaltmış oluyorlardı. Onu güçlü görürken önce kendi güçlerini bırakıyor, çocuklaşıp en temel bedensel fonksiyonlarına indirgeniyorlardı. Cameron'ın mistik güçlerine duydukları inanca bel bağladıkça, kendi başlarına yürümekte ve yazmakta zorlanmaya başlıyorlardı.

O gün sınıftan çıkarken, bir akıl hocasının sunağı önünde diz çökmeyeceğime her zamankinden daha emindim. Cameron bilge biriydi, öğretileri de öyle. Ders boyunca ondan öğrenebildiğim her şeyi öğrenecektim. Ama bunun için kendi gücümünden feragat edecek değildim.

İyi bir akıl hocası size ilham verebilir, ama o insan kılığına girmiş bir tanrıça değildir. Yıllar önce, ünlü bir yazar olma hayalleri kuran bir yeniyetme olduğum dönemde, yaşadığım kasabaya yakın bir yerde film çeken David Mamet'le görüşmek istemiştim. Çekim parkındaki karavanının kapısını cesurca çaldığımda çıplak ayaklarıyla açmıştı kapıyı, dişlerini fırçalıyordu. Ağzını çalkalarken bana yazma konusunda paha biçilmez öğütler vermedi; bunun yerine üniversiteye başvuru süreci hakkında uzun uzun konuştuk, çünkü kızı Zosia da benim gibi üniversite başvurusu dönemindeydi. Ünlü yazarlar da tıpkı bizim gibiydi!

İdeal bir akıl hocası-öğrenci dinamiğinde kaideler, bilgelerin tüneyeceği dağlar yoktur. Akıl hocası ve öğrencinin birbirlerine karşılıklı bir şeyler öğrettiği, ortak saygı üzerine kurulu bir ilişkidir bu, herkesin kendine özgü güçleri olduğunun iki taraf da farkındadır.

Campbell'in Mitolojinin Gücü'nde dediği gibi: "Farklı öğretmenler size farklı egzersizler önerebilir, ama bunları sizin için yapamazlar. Bir öğretmen yalnızca yol gösterebilir. 'Şurada kayalar var, uzak dur. Bak şurada bir geçit var, yaklaşma' diyen bir deniz fe-

neri gibidir." (Aynısı bu kitap için de geçerli bu arada.)

Asıl hesap vermeniz gereken nihai otorite sîzsiniz, akıl hocanız değil. Projenizin üstünde akıl hocanızın değil, sizin adınız yazacak. Akıl hocanız ölene dek her gün sizinle yaşamayacak, bunu kendiniz yapacaksınız.

Şimdi, o güçlü yanınızla temasa geçip zaten içinizde olan akıl hocasını keşfedelim.

İçinizdeki Akıl Hocası

Her birimizin içinde bir bilgelik kaynağı var ve derinlerdeki bu yer, rasyonel düşüncenin kavraması uzun zaman alan şeyleri biliyor. Ben buna içgörü diyorum, ama bu sözcüğün bazen açıklayıcı olmaktan ziyade akıl karıştırdığını biliyorum. Joseph Campbell ona "mutluluğunuzun peşinden gitmek" diyordu. Bazıları bunun kutsal bir varlığın sesi olduğuna, bazıları ölmüş bir sevdiklerinin, bazıları ise içlerindeki bilge adam ya da bilge kadının sesi olduğuna inanıyor. İçgüdü veya içimden gelen ses de diyebilirsiniz. Dikkat ederseniz, karnınızda bir yerden geliyor.

Daha bilimsel bir insansanız, "ikinci beyin" de diyebilirsiniz buna. Sindirim kanalımız boyunca uzanan sinir ağında yaklaşık bir milyon nöron bulunur, beyinden sonra en fazla sayıda nöronun yoğunlaştığı bölgedir burası. İnsanların bu karmaşık ağı geliştirmesinin nedeni, beyni işin içine karıştırmadan sindirim yapabilmektir büyük olasılıkla. Fakat "ikinci beynin" duygularımızla bağlantılı olduğuna hiç kuşku yok - heyecanlandığınızda, gerildiğiniz-de veya korktuğunuzda karnınızda beliren kelebekleri, düğümü ya da tuğlayı fark etmeye çalışın gelecek sefer. Yeni nöral-gastroente-roloji bilimi uzmanları karnımızdaki beynin bildiklerini ve bizim için yaptıklarını hâlâ araştırıyorlar.

O sesin kimin ya da neyin sesi olduğunu düşünürseniz düşünün, yaptıklarınızın doğrularınızla uyumlu olup olmadığını söyleyen ses olduğunu bilin. Mantıklı düşündüğümüzde her şey yolunda görünürken bir şeylerin yolunda gitmediğini fark etmemizi veya nedenini bilmesek de yeni bir yönde ilerlememizi sağlayan şeydir. Zor bir karar veriyor, endişe verici bir durum hakkındaki hisle-rinizi anlamaya çalışıyor, yaratıcı dürtünüze karşılık veriyor olabilirsiniz; içinizdeki bilgelik her koşulda kim olduğunuz ve neye ihtiyaç duyduğunuzu yansıtan bir seçim yapmanızı sağlayabilir.

Yazmak da milyonlarca küçük karar alma sürecidir. Kendinizi felç etmek isterseniz yazdığınız her cümle için, her sözcüğün bir yol ayrımını temsil ettiğini düşünün. Binlerce olası yol arasından bir tanesini seçiyorsunuz. Bu son iki cümleyi neredeyse sonsuz sayıda farklı şekilde ifade edebilirdim - farklı sözcüklerle, farklı sözdi-zimiyle, farklı bir tonla, paragrafın başına değil sonuna koyarak, vs. Yazdığımız her harf, bir karar sürecinin sonucudur. Bu yüzden, sil tuşu 20. yüzyılda yazarların başına gelmiş en iyi ve en kötü şeydir.

Kurgu dışı kitaplar yazan Cari Lynn ilk kurmaca kitabını yazmaya giriştiğinde, bu kararların nasıl felç edici olabileceğini bilmiyordu. Tarihi romanı için araştırma yapmaktan büyük keyif almıştı, ama ne zaman yeni bir bölüm yazmaya kalkışsa zorlanıyordu. Karakterin ofisinde geçen basit bir sahne bile yüzlerce soru demektir: 1898'de bir ofis neye benzerdi? Belki kitaplar vardı, ama o zaman hangi kitaplar basılıyordu? Kimin ofisiydi? Neden o/isteydik? Bu sahne başka nerede geçebilirdi?

"Bir labirent gibiydi" dedi Cari. "Bir köşeyi dönünce başka bir köşe çıkıyordu karşıma... Yarattığım labirente hapsolmuştum."

Sonunda hikâyeyi yazmak için bütün ayrıntıları bilmesine gerek olmadığına karar verdi. İlk taslağı fazla ayrıntıya girmeden yazdı; tarihi ayrıntılardan çok olay örgüsü ve karaktere odaklandı. Daha önemli sorulara cevap bulunca, geri dönüp hikâyenin geçtiği dönemle ilgili daha küçük sorulara yanıt arayabilirdi. Kalabalık yapan kolay soruları erteleyince hikâyeyle ilgili zor sorular birden kolaylaşıp netleşti.

Yazarken içinizdeki akıl hocası genelde direksiyondadır; harf

harf, bir metni oluşturan mikro kararları yönetir. Bilinçli ve kalabalık zihniniz kenara çekilip daha derin bir parçanızın süreci yönetmesine izin vermezse hiçbir işi bitiremeyebilirsiniz.

İçimizdeki bu kaynağı sürekli kullanıyoruz, üstelik bunu bilinçsiz bir şekilde, cümle cümle ilerlerken yapıyoruz. Ama iş daha büyük kararlar almaya gelince -olay örgüsü ve karakterlerle ilgili sorulardan yazma sürecinde verdiğimiz sayısız karara- o bilgelik kaynağına ulaşip ondan doğrudan faydalanabilmemiz lazım.

Sizinle içinizdeki akıl hocası arasındaki bağlantıyı sağlamlaştıracamız, böylece size akıl hocalarının kahramanlara verdiklerini sunacak: koruma, öğreti ve değerli armağanlar.

EGZERSİZ: AKIL HOCANIZI ADLANDIRMAK

Geçmişte zorlu bir karar vermek veya zor bir soruya cevap vermeye mecbur kaldığınız bir anı, kendi kendinize çözmeniz gereken bir meseleyi düşünün.

Üç bölümden oluşan bir şiir yazın.

Birinci bölümde durumu anlatın. Metafor kullanmanızı tavsiye ederim - istediğiniz kadar düz veya örtülü anlatabilirsiniz durumu.

ikinci bölümde içinizde yükselen, cevabı veren veya yol gösteren sesi düşünün. Bu sese bir kimlik verin. (Bazı seçenekler: gerçek biri, kurmaca biri, mitolojiden bir tanrı veya tanrıça, bir hayvan, bir doğal element, uydurduğunuz herhangi bir şey...) Size söylediği sözcükleri de mutlaka yazın.

Üçüncü bölümde, bu bilge sese nasıl karşılık verdiğinizi anlatın: Söylediklerini dikkate aldınız mı? Yoksa tam tersini mi yaptınız? Sonuçlar neydi?

Örneğin: Müşterilerimden biri zor bir karar vermek zorunda olduğu dönemde bu egzersizi yaptı. Bana en son bu kadar zor ve önemli bir karar vermek zorunda kaldığında, üniversiteye nerede gideceğine ka-

«S

Akil Hocası

rar vermeye çalıştığını söyledi. Ben de onu bu konuda bir şeyler yazması için cesaretlendirdim. Şiirin birinci bölümünde gelecek denizinde boğulurken betimledi kendini, ikinci bölümünde, büyük bir

mavi balina çıkageliyor, bütün bilgeliğiyle üniversiteye gitmemesini söylüyordu. Şiirin üçüncü bölümünde, yüzeyin altına gömülüp gelgit suları onu sahile taşıyana dek suyun altında sürükleniyordu - içgörüsünü göz ardı etmenin, mutsuz olduğu bir okula gitmenin, kendini ait hissettiği bir yer ve topluluk bulana kadar bu deneyimin içinde sürüklenmenin nasıl bir his olduğunu anlatıyordu bu bölüm.

Bu imgeler ve dil onun hissettiklerini anlatıyordu. Siz de kendi deneyiminizi anlatan imgeleri, sözcükleri ve duyguları kullanın.

Şiiri yazdıktan sonra, kendi içinizdeki bilge sesi nasıl kişileştirdiği-nize bakın.

Henüz yapmadıysanız, bu akıl hocasına bir isim verin. Bölümün sonlarında bu karaktere yeniden döneceğiz.

Sorular Sormak

Yazarları içlerindeki akıl hocalarını kişileştirmek konusunda cesaretlendiriyorum, çünkü böylece onun sesini daha net duyuyorlar. Bizi her gün pek çok karar alma konusunda yönlendirse de o sese aktif bir şekilde başvurmak, kan almaya çalışan hemşirenin damarınızı bulamamasını andırır.

Adelaide, karar verme konusunda hep bocalardı. Çok arzusu vardı -düzenli yazmak, yazdıklarını yayımlatmak, kendini geliştirmeye çalışmak- ama bu fikirlerin hepsi belirsiz ve şekilsizdi ve onları eyleme dökmekte zorluk çekiyordu. Birkaç farklı proje üzerinde çalıştığından, hiçbirinde önemli ilerleme kaydedemiyordu. Birlikte çalıştığımızda belli bir amaca veya yapıya odaklanır, sonraki görüşmemizde artık ona daha önemli gelen yeni bir amaçla çıkagelirdi.

Kendini adamakta gönülsüz davrandığına dikkat çektiğim zaman, kendini rüzgârda savrulan bir tüy gibi hissettiğini, aklına gelen en son düşünce veya duygunun esiri oluverdiğini söyledi. Ona neyin gerçekten önemli geldiğini tespit edemiyordu, çünkü her düşünce veya inanç aklına geldiği anda en önemli şeymiş gibi hissediyordu.

Bu kaprislere aldırış etmeden gerçek önceliklerini belirlemesini ve netleştirmesini sağlayabilecek derin, daha bilge bir ses olup olmadığını sordum ona. Elli küsur senelik ömründe sürekli kendi iç sesini duymak için çaba harcadığını, ama yanlış şeyler söyleyeceğinden korktuğundan o sesi hiç duyamadığını söyledi.

“O korkuyu sessizleştirip iç sesinin dediklerini duyalım hadi” dedim ona.

Sessizleştik; gözlerini kapatıp derin nefes almasını söyledim. Önceki egzersizdeki gibi bir rehberli görselleştirme tekniği kullanarak akıl hocasının kişileşmiş haliyle tanışmasını sağlayıp daha derindeki daha bilge yönünden öğüt istemesini söyledim. Kendine geldiğinde gülümsüyordu; gözleri dolmuştu.

Görselleştirme sırasında akıl hocası, Sen kimsin? diye sormuştu.

Bu soru, Adelaide’a anlamlı gelmişti. Ona göre, fikirden fikre atlayıp duruyordu, çünkü neden yazdığını tam anlamıyla bilmiyordu. Yazdıklarımla ne söylemek istiyorum? Yayımlamak benim için

neden önemli? Bu soruların cevabını bulamamıştı, ama akıl hocasıyla bağlantı kurmak bu soruların önemini anlamasını sağlamıştı.

Birlikte geçirdiğimiz süre boyunca, Adelaide kendisi üzerinde “çalışmaya” odaklanmıştı. Akıl hocasına,yola nasıl devam etmesi gerektiğini sorduğunda, bu "çalışma" sürecini yönlendiren tek bir soru olduğunu keşfetmişti: Benim sorunum nedir? Akıl hocası bunun yerine, "Bugün hangi özelliklerimi sevmeye ihtiyacım var?" sorusunu koymuştu.

Adelaide içindeki sesin yanılacağından korkmuştu hep. Ama sonunda onu dinlediğinde, ona ne yapması gerektiğini sormamış, öğüt vermemişti ses; yalnızca sorular sormuştu. Bu sorular motivasyonunu netleştirmesinin önemini fark etmesini sağlayarak ona daha az yargılayan, kendine karşı daha nazık biri olmayı öğret-

misti. Bunca yıl sonra nihayet ulaşabileceği bir bilgelik kaynağı ve rehberine kavuşmuştu.

"Bunun için gelmiştim" dedi bana. “Kendi merkezime giden yolu bulmak için.”

Sonraki haftalarda, Adelaide bu soruların yönlendirmesiyle odaklanacağı bir proje seçerek somut bir hedefe yöneldi. Kendisindeki sorunları çözmeye çalışmayı bıraktığı ve ilgi bekleyen yönlerini onurlandırmaya başladığı zaman, kendini zorladığı kişisel gelişim çalışmalarının her zamankinden daha derine ulaşabildiğini fark etti.

Bir dahaki sefere oyalandığını fark ettiğinde başvurabileceği bir kaynak vardı. Cevaplara değilse bile, onu yönlendirecek sorulara ulaşabilirdi.

Akil Hocanızla Aranızdaki Bağ

Adelaide’ın hata yapma korkusu kendi bilgeliğini dinlemesini engellemişti. Seansımızdan sonra, geçmişte o sesi duymaya çalışmak için ne yaptığını merak ettim. Bazen berraklık ihtiyacımıza biraz özen göstermek bile içimizdeki bilgeliğin sesini yükseltmesini sağlayabilir.

Kendinizi Adelaide gibi bir durumda bulursanız -karar almakta zorlanıyor, önceliklerinizi belirlemekte güçlük çekiyor, içinizde gerçekten olanları duyabilmek için kafanızdaki gürültüden kurtulamıyorsanız- aşağıdaki tekniklerden birini deneyin.

İlk Karşılık

Müşterilerime önemli sorular sorduktan sonra, “Düşünmeden, bana aklına ilk geleni söyle” derim genellikle. Bir şeye -bir soruya, beyana, fikre- verdiğimiz ilk, içsel tepki, rasyonel zihnimiz iddialar oluşturmaya başlamadan önce verdiğimiz en hakiki karşılığımızdır. Zihninizin tepkilerini de görmezden gelmeyin, ama ilk tepkinize önem verin.

Bedeni Dinlemek

Zihinlerimiz ve bedenlerimize farklı varlıklarmış gibi davranma eğilimi gösteririz, ama aslında bir bütündürler. Bedenlerimiz, beyinlerimizi taşıyan araç olmaktan çok daha fazlasıdır ve genellikle duygusal sinyallerle doludurlar; karnımızdaki, bizi heyecanlandıran veya korkutan nöronlar gibi. Bu

sinyalleri görmezden geldiğimizde kaybolmazlar, dikkatimizi çekene kadar şiddetlenebilirler.

Sally neden sürekli soğuk aldığını bilmiyordu. Evden çalışıyordu, mikrop kapma olasılığı düşüktü. İyi beslenir, düzenli egzersiz yapardı, bağışıklık sistemi de zayıf değildi. Fakat son bir yıldır başını hastalıktan kaldıramamıştı bir türlü.

Stresin etkili olabileceğini söylediğim zaman buna burun kıvırdı. Ama geriye dönüp bakınca, soğuk algınlıklarının ona iyi ödeme yapan ama saldırgan e-postalar ve telefonlarla tuhaf saatlerde rahatsızlık veren ve çok saygısız davranan bir müşteriyle çalışmaya başladığı dönemde ortaya çıktığını hatırladı. Aldığı para için biraz endişeye katlanmaya degeceğini düşünmüştü, ama bedenini ikna edememişti anlaşılan.

Bedeninin tepkilerine daha fazla dikkat etmeye başlayınca, iş e-postasını ne zaman açsa omuzlarının gerildiğini, sanki kendini müşterisinin saldırısına hazırlamak ister gibi sindiğini fark etti. Müşterisiyle telefonda konuşurken kollarını kendini korumak isteyen bir boksör gibi gövdesine yapıştırıyordu. Bedeni ona bu ilişkinin sağlıksız ve tehlikeli olduğunu söylüyordu.

Bunların hepsini fark etmesine rağmen müşterisiyle iş ilişkisini kesmeye isteksizdi; “sertleşmeyi” öğrenmesi gerektiğine inanıyordu. Ama sözleşmesi bitince soğuk algınlıkları da geçti. Müşterisi yeni bir projeyle geldiği zaman da kabul etmedi.

Belli bir konuda kendinizi nasıl hissettiğinizden emin değil-

şeniz, bedeninizin nasıl tepki verdiğiine dikkat edin. İçinizdeki bilgelik, fiziksel tepkileriniz aracılığıyla size bilincinizin itiraf etmek istemediği şeyi gösterebilir.

Kendini Yoklama

Gün içinde on dakikanızı ayırıp kendinizi size en uygun gelen yöntemle yoklayın. Günlük de tutabilirsiniz, meditasyon da yapabilirsiniz, kısa bir yürüyüşe de çıkabilirsiniz ya da -bizi merkezimizden uzaklaştıran mesaj ve bildirimlerden uzakta- kımıltısız oturabilirsiniz. Oturun ve düşünün. (Telefonunuzu kapatın!)

Koçluğunu yaptığım yazarlardan biri seanslarımızdan önce on dakika sessizce oturup kendisiyle bağlantı kuruyor. Bazen bir iki dakika yapabiliyor bunu, bazen de zamanında yetişmek için koşmaktan nefes nefese kaldığı oluyor. Ama buluşmalarımızdan önce on dakika boyunca odaklanmaya zaman bulabildiğinde, daha kendinde, akli daha az karışık oluyor; meşgul zihninin anlattıkları yerine içinde, karnının derinlerinde hissettiklerine odaklanabiliyor.

Bunu her gün tekrarladığınız sıkı bir rutine dönüştürmek zorunda değilsiniz, ama o hale getirirseniz faydasını görebilirsiniz. Meşgul bir hayatta, her ihtiyacımız olduğunda elimizin altında olan bu basit ama etkili aracın varlığını unutmak şaşırtıcı ölçüde kolay.

Sorular

Adelaide’ın akıl hocası ona anlamlı sorular sorarak yardımcı oldu. Tavsiye veya bilgece sözler beklemek yerine, içinizdeki sese odaklandığınızda ortaya çıkan soruları gözlemleyin. Akıl hocanız

size ne soruyor?

Akıl Hocası Rolünü Üstlenin

Birinin yardımınızı veya tavsiyenizi istediğini hayal edin. Onların

akıl hocası olsaydınız ne derdiniz? Ne tür tavsiyeler verirdiniz?

İçinizdeki akıl hocasını dinlemek, başkalarına akıl hocalığı yapmak için güç kazanmak anlamına gelir. İlk egzersizde listelediğiniz özellikleri düşünün. Bu özellikleri başka birine yardım etmek için nasıl kullanabilirsiniz? Bu yardımı kendi ikileminizi çözmek için nasıl kullanabilirsiniz?

Müttefiklerinizden Yardım İsteyin

Akıl hocalığı için kendinize güvendiğinizde, bir akıl hocasının verebileceği desteği, cesareti ve tavsiyeleri verebilen iyi müttefiklere sahip olmak özellikle önemlidir.

İçinizdeki akıl hocasının bilmenizi istediklerini öğrenmenin genellikle en kolay yolu biriyle konuşmaktır. Bir müttefik size sorular sorarak ve ifade ettiğiniz duyguları hem bilinçli olarak onlara söyledikleriniz aracılığıyla hem de bilinçdışı düzeyde, beden diliniz ve söylemedikleriniz aracılığıyla ifade etmenize yardımcı olabilir. Bazen, nasıl hissettiğimi dile getirmeden önce bilemem. Ağzınızdan çıkınca, duygularınızı araştırmayı bırakıp nasıl eyleme geçeceğinizi düşünebilirsiniz.

Kendinize Güvenin

İçinizdeki akıl hocasının bilgeliğine başvurmanın en önemli ve ilk adımı kendinize güvenmektir. Bu, bir bilgi ve rehberlik kaynağı olmak için kendinizi güçlendirmek, sizin ve çalışmalarınız için en iyi olanı içsel bir şekilde sezdiğinizize inanmak demektir.

Düzen Aracı Olarak Akıl Hocası

Yazarlar bir güzel sanatlar yüksek lisans programına katılmaya karar verme sürecinde genellikle bana danışırlar. Çoğu bunu düzen

için ister - teslim tarihleri, sorumlu olmak ve düzenli bir programın parçası olduğunuz için düzenli geribildirim almak.

Yüksek lisans yapmak için pek çok iyi neden var. Fakat aradığınız tek şey düzensiz, bunu kendiniz de yaratabilirsiniz.

Aşağıdaki egzersiz, yazma sürecinizi düzenlemeniz için önerilen bir yöntem. Birinci Bölüm'deki kahraman haritası gibi, bu da yazma alışkanlığınızı organize etmenizi ve bir çerçeve oluşturmanızı sağlayacak. Bu egzersiz size çekici gelmiyorsa, kitapta size daha çok hitap eden başka alternatifler de bulacaksınız. Fakat öğrenciliği seviyor ve akademik ortamın canlılığını özleyorsanız, bu egzersiz size göre olabilir.

EGZERSİZ: OKULA DÖNÜŞ

Bir üniversite programının düzenini takip ederek, ders programına sadık kalan bir öğrenci gibi, kendinize düzenli bir yazma rutini oluşturacak ve programınıza sadık kalacaksınız.

Aşağıda programınızı nasıl düzenleyebileceğinizi anlatan bir öneri var, ama yaratıcı olmanızı ve kendi ihtiyaçlarınıza göre değişiklikler yapmanızı tavsiye ederim. Hangi ortam size ilham veriyor ve hayattar-zınıza daha iyi uyuyor: kemer kapılı eski bir kurum mu, açık uçlu, kendi başına yap tarzı bir program mı, akşamları ve hafta sonları "ders çalışmanızı" gerektiren bir kurs mu? Öğrencilik hayatınız boyunca sizi en çok etkileyen dersleri düşünün. Bunlardan hangilerini hayatınıza uygulayabilirsiniz?

Programınızı oluştururken eğlenin - kendimize özel eğitim programları tasarlama fırsatı kolay ele geçmez!

Yazma Programı: [üzerinde çalışılan projenin adı]

Öğretmen: [Önceki egzersizdeki akıl hocasının adı]

Ders Süresi: [Birinci Bölüm’de yol haritasını oluşturduğunuz hedefe ulaşmanızın ne kadar süreceğini hesaplayın.]

Okuma Listesi: [Araştırma projeniz için okuduğunuz kitap/makaleleri, yazmak hakkında sevdiğiniz kitapları ve size ilham veren, devam etmenize destek olan başka eserleri yazın.]

Haftalık Program

Ders: Haftada bir, akıl hocanızla bağlantı kurmak için belli bir süre ayırın. Bu süreyi meditasyon yaparak, rehberli görselleştirme egzersizleriyle, günlüğünüze yazarak geçirebilirsiniz; ne yaparsanız yapın rahatsız edilmeyeceğiniz sessiz bir yerde yapın, yeter. Önceki egzersizdeki akıl hocasına odaklanarak kendinizi bu sesin size söylemek istediklerine açın. Belli sorular sorabilir veya yalnızca onunla vakit geçirerek sizinle paylaşmak isteyeceklerini bekleyebilirsiniz.

Ev Ödevi: Yazı ödeviniz; istediğiniz sürede, haftada kaç gün isterseniz yazabilirsiniz - size kalmış. Fakat yine de belli bir zaman ve gün sayısı belirleyip bu tarihlere uymalısınız. Programınıza yetişemiyorsanız değiştirip yeni programınıza uyun. Kendinize verdiğiniz zamandan daha uzun süre devam edebiliyorsanız veya başka günlerde de oturup yaza-biliyorsanız, beklentilerinizi yükseltin. Çalışarak geçirdiğiniz saatleri ve günleri, hazırladığınız “devamlılık kaydı” sayfasına not edin.

Çalışma Grubu: Müttefiğiniz veya müttefiklerinizle haftada en az bir kez bağlantı kurun; nasıl olduğunuzu haber verin; ihtiyacınız varsa yardım ve destek isteyin. Aynısını onlardan datalep edin.

Çalışma Molası: Haftada bir, çok çalıştığınız için ve ders programınıza uyduğunuz için kendinize minik bir ödül verin.

Ekleyebileceğiniz başka etkinlikler: Seminer, mesai saatleri, aklınıza ne geliyorsa.

Bu rehber programı kullanarak yazma sürecinize, hayatınıza ve kişiliğinize uygun, size organik ve yapılabılır gelen, esnek olabilen, hayatın beklenmedik anlarına uyan, size olumlu yönde destek olan bir düzen oluşturun.

Dersin sonunda-amaçladığınız hedefe ulaşınca- bu dönüm noktasını bir mezuniyetle kutlamanın yolunu bulun.

Hayat Öğrencisi

Kendi akıl hocanız sizsiniz; gerçek hayattaki akıl hocaları gibi siz de aslında bir tanrı veya tanrıça değilsiniz. Etten kemikten bir insansınız. Kendinize öğretecek çok şeyiniz var, ama dinlemeye açık olursanız, dünyanın size öğreteceklerinin sınırı yok.

İçinizdeki sesi ciddiye alın, ama duyduğunuz tek ses bu olmasın. Yolunuza çıkan herkesi öğretmen olarak görürseniz, dünya dersliğiniz olur.

“Karşılaştığınız herkes sizin bilmediğiniz bir şey biliyor” demişti Bili Nye. Herkes, her yer, her deneyim size değerli bir şeyler öğretme potansiyeline sahiptir.

Çevrenizdeki dünyayı böyle görmeye başladıkça, bölümün başında özelliklerini saydığınız gibi bir akıl hocası bulma olasılığınız da artıyor.

Alex Baze, akıl hocasını otuz yedi yaşma kadar bulamadı. Lise öğretmenliği yaptıktan, Chicago’da komedyen olarak sahneye çıktıktan, Los Angeles’ta yazar olmaya çalışıp bir yandan garsonluk yaptıktan sonra sonunda restorandaki işinden istifa etti ve Satur-day Night Live’ın “Weekend Update” bölümünün yazar kadrosunda çalışmak için New York’a taşındı. SNL’de, o dönemde Amy Poeh-ler’la birlikte “Weekend Update’m ironik haber programını sunan Tina Fey’le iyi anlaştı.

Alex mizah yazarı olduğunu düşünmemişti, ama son altı yıldır “Weekend Update”i dikkatle izliyor, başyazarına haftada on espri gönderiyor, birkaçını programda görmeyi umuyordu. Bu zaman içinde espriler konusunda bir bilim insanına dönüşmüştü, onları sökerek nasıl çalıştıklarını keşfetmişti. Artık yazarlardan biri olduğundan, pazartesi cumaya her gün otuz beş tane espri yazmak zorundaydı.

Alex’in anlattığına göre, Tina Fey, matematiği Alex’ten daha fazla kullanan bir yazardı. Belli bir haberde mizah potansiyeli görürse, anlatmanın kusursuz bir yolunu bulana dek ona elli farklı açıdan bakardı. Tina’ya göre “yeterince iyi” diye bir şey yoktu, her espriyi tek tek sözcüklerine ayırıp yeniden bir araya getirmenin en iyi yolunu arardı.

Alex’in esprilerinden biri iyi değilse bunu ona söyleyip nasıl daha iyi hale getirebileceğini anlatırdı. Ona komedinin terminolojisini öğretti; bir esprinin farklı parçalarını tanımlayabilmek için yeni bir dağarcık edinen Alex, mizahın işleyişini anladı. Giriş bölümündeki hazırlığın espri yapma anı kadar önemli olduğunu, son sözcüğün en önemlisi olduğunu, gereksiz ayrıntıları nasıl sadeleştireceğini ve izleyiciyi esprinin can alıcı noktasına doğru nasıl yönlendireceğini öğrendi.

Alex, Tina'nın rehberliğinde, önce "Weekend Update"ın prodüktörü ve başyazarı oldu, sonra SNL'den ayrılıp Late Night with Seth Meyers'ın yazar ekibinin başına geçti. Alex mizah yazarken zorlandığında hâlâ bilgisayarında Tina Fey'in bir fotoğrafını açıp espriyi zihninden onun sesiyle yeniden tekrarlıyor. "Bunu bir de Ti-na'nın sesinden dinleyeyim de sorunu nasıl çözeceğimi bulayım" diye düşünüyor.

Bildiğimizi sandığımızdan daha fazlasını biliyoruz. Bildiklerimizi başka bir zihinsel süzgeçten -saygı duyduğumuz bir öğretmen, yarattığımız bir karakter, takip ettiğimiz bir şablon- geçirebiliriz ya da içimizdeki bilgeliği dinlemeye odaklanabiliriz. İki durumda da, içimizde bir akıl hocası var.

Campbell şöyle diyor: "Koruyucu güç, kalbin sığınağında her zaman mevcuttur... Tek yapmak gereken bunu bilmek ve buna inanmaktır; eskimeyen muhafızlar böyle ortaya çıkar."

Yazma alışkanlığınıza, en faydalı yöntemlere, uygulamalara ve alışkanlıklara sizi ulaştırma konusunda kendinize güvenin. Hayatınızda ve yazı hayatınızda kendinizi iyi akıl hocalarına, farklı zamanlarda farklı ihtiyaçlarınıza karşılık verebilecek farklı öğretmenlere ulaştıracağınıza güvenin. Sağlıklı, mutlu, ve tatmin edici seçimler yapma konusunda kendinize rehberlik edeceğinize inanın.

Kendi akıl hocanız olun ve dünyadan alacağınız akıl hocalığının sizi yolculuğunuzda daha ileri taşıyacağına inanın.

EŞİK BEKÇİLERİ

DIKKATİNİZİ DAĞITAN ŞEYLERİ YENİN

Kımıltısız oturmadan kitap yazmak zordur. Ama Gary bunu denemeye kararlıydı.

Popüler bilim konusunda blog yazıları yazan Gary, koçluk hizmeti almak için bana gelmişti, çünkü kurgu dışı kitap projesine odaklanmak istiyordu. Karşısına çıkan ilk zorluk yazmaya zaman ayırmaktı; serbest çalıştığı için zaman çizelgesi belirsizdi ve sık sık bölünüyordu. Gün içinde çalışmaya belli bir süre ayırabilse bile dikkati dağılıyor, zaman kısıtlaması olan başka bir iş üzerinde çalışmaya başlıyordu. Veya kitabı için birkaç cümle yazdıktan sonra, Berbat şeyler yazıyorum, ne anlamı var ki? deyip taslağını yine bir kenara bırakıyordu. Sık sık hayran olduğu yazarlardan söz eder, onlara benzemek istediğini söylerdi, ama taslak aşamasından öteye geçemiyordu.

Oysa aslında çok üretkendi. Kahvaltıdan önce birkaç blog yazısı karalıyor, birkaç internet dergisine de kısa yazılar yazıyordu. Ama tutkuyla bağlı olduğu projesi üzerinde çalışmaya başladığı anda yazma itkisini yitiriyor, kendini zorlaşa da yazamıyordu. Kendine ev ödevleri verdiğinde, içindeki ergen otoriteye isyan ediyordu. Baskının motive edici olabileceğini düşünüp Ulusal Roman Yazma Ayı'na katılmıştı, ama yazması gereken otuz gün boyunca yalnızca bir kez yazmıştı.

Skype üzerinden yaptığımız koçluk seansları sırasında bile odaklanmakta zorlandığının farkındaydım. Konuştuklarımız ne kadar ilgisini çekerse çeksin, arada bir kendini tutamayıp telefonuna bakıyordu. Bir keresinde, konuştuğumuz sırada bilgisayarında e-posta hesabını bile kontrol etti. (Herhalde çaktırmadığını sanıyordu ama gözlük camlarına yansıyan bilgisayar ekranını görmüştüm.)

Gary'nin birlikte yaptığımız seanslardaki ana hedefi, kendi kafasının içinden çıkıp bir tür akış yakalamaktı; her şeyi unutup çalışmak istiyordu. Ama bu idealiyle arasında bir eşik vardı ve eşik bekçilerini alt edene kadar yazmayı başaramayacaktı.

Akış

Bir kahraman maceraya davet çağrısı alınca, müttefiklerini toplayınca, akıl hocasının eğitimi ile rehberliğini içselleştirince tanıdığı dünyadan ve yuvasından ayrılıp yabancı bir dünyaya girmeye hazırdır. Bu “büyülü dünya” (kelime anlamıyla büyülü de olabilir, kahramanın değişmesine ve gelişmesine yol açacak ölçüde yabancı bir yer de) yolculuğun geçtiği yerdir.

Ama büyülü bir dünyaya girmek kolay değildir. Eski ve yeni dünya arasındaki sınır özenle korunan bir eşiktir; kahraman ise yolculuğu boyunca kazandıklarını -doğal yeteneğini, müttefiklerinin desteğini, akıl hocasının öğretilerini- eşik bekçilerini aşmak için kullanır.

Bu sınırı geçmek kahramanın geçmesi gereken ilk sınavdır; eşik bekçileri de genellikle kahramanın karşılaştığı ilk rakiplerdir. Bu nahoş karakterler kahramanı içeri sokmamak için ellerinden geleni yaparlar. Kahramanın canını sıkırlar, ama nihayetinde onları yenmek mümkündür - yoksa yolculuk devam edemezdi. Bir tür turnusol testi sunarlar; kahramanın onlarla baş etme şekli, bu yolculukta başarılı olmak için gereken zekâya, güce ve hızlı düşünme

becerisine gerçekten sahip olup olmadığını gösterir.

Bir yazar için, yazma sürecinin “büyülü dünyası” akış halidir. Psikolog Mihaly Csikszentmihalyi “akış” terimini “optimal deneyim” adını verdiği şeyi araştırdığı uzun çalışmaları sırasında icat etti - tutkuyla bağlı olduğunuz bir uğraşa gömülüp çevrenizde olup biteni unutmak, farkındalığınızı yitirmek anlamına geliyor. Csikszentmihalyi bu konuda bir kitap yazdı, ama akış kavramını yazarlara açıklamaya pek gerek yok. Sanırım neden söz ettiğimi biliyorsunuz.

Bilim insanı Daniel Goleman, Odak adlı kitabında insanların yüzde 20’sinin günde en az bir kez akış haline girdiğini söylüyor

- geri kalanlar için daha ender olarak gerçekleşiyor bu. Yazarlar arasında bu oranın daha yüksek olduğunu tahmin ediyorum, ama oraya ulaşmak bir düğmeye basmak kadar kolay değil.

Hayat, çalışmamızı engelleyen sayısız dikkat dağıtıcı şeyle dolu. Yazı yazmaya ayırdığı saatlerde asla rahatsız edilmeyecek kadar sorumluluktan azade olmak ender rastlanan bir şey.

Dünyanın taleplerinden bir süreliğine kurtulup sonunda masa başına oturduğumuzda bile zihnimizle savaş halinde bulabiliriz kendimizi. İçimizdeki monolog şöyle bir şey olabilir:

Tamam, odaklanma zamanı. Fırını açık mı unuttum? Gidip bakayım

- hayır, kapalı. Yazma zamanı. Ah,yazmak niye bu kadar zor ki? Telefonuma bir bakayım. Belki bir mesaj atsam - hayır, telefonu bırak. Bir gün yayımlanırsa kitabımın kapağı neye benzeyecek acaba? Geçenlerde gördüğüm güzel kapak hangi kitabındı? Google’a bir bakayım... ah, hazır girmişken Facebook’a da hemen bir bakıp çıkayım. Üç kişinin doğum günü demek? Hepsine kısa birer doğum günü mesajı göndereyim bari. “Test: Hangi Scandal karakterisiniz?” T tamam, şunu da yapıp çalışmaya başlayayım. Bu vızıltı da ne - bir mesaj! Cevap vereyim...

Bunlar size tanıdık geliyorsa, eşik bekçileriyle karşılaştınız demektir. Yazının eşik bekçileri, yazı sürecine köpekbalıklarının solgun karınlarının etrafında yüzen remoralar gibi eşlik eden nevro-tik alışkanlıklardır. Sizinle akış hali arasında durur, olay çıkarmak

isterler. Bu engeller farklı biçimlerde karşınıza çıkabilir, ama genellikle burada ele alacağımız üç ana başlık altında incelenebilirler. Mitolojideki eşik bekçilerinden ilham alarak onlara Hydra, Rak-shasa ve troll diyeceğiz.

Bu bekçilerin biri, ikisi veya üçünün de düzenli olarak mücadele ettiğiniz canavarlar olduğunu fark edebilirsiniz. Her kategoriye ele alarak hangi bekçilerin size şu sırada en fazla sorun çıkardığını belirleyeceğiz; ortaya çıktıklarında her biriyle baş etme yöntemlerini inceleyip bize neler öğrettiklerini göreceğiz. Sinir bozucu olsalar da bu canavarlar aslında yalnızca size yardım etmek istiyor olabilirler. Belki de bunu yanlış şekillerde gösteriyorlar.

EGZERSİZ: TEST: EŞİKTEKİ KAHRAMANLAR

Bu egzersiz size şu sıralar en çok hangi eşik gardiyanının sorun çıkardığını anlamanız için tasarlandı, ama unutmayın, her biri farklı zamanlar-dasorun çıkarıyor da olabilir.

Aşağıdaki soruları yanıtlayın.

1. En sık hangisini kontrol edersiniz?
 - a. Bir gün gitmek istediğim yerler için uçak biletleri ve konaklama fiyatları (3)
 - b. Yapılacaklar listem (2)
 - c. Mesaj, arama ve sosyal medya bildirimleri için telefonum (1)
 - d. Yukarıdakilerin karışımı (4)
2. Tatil gününüzü hangisini yaparak geçirmeyi tercih edersiniz?
 - a. Arkadaşlarım ve ailemle eğlenmek (1)
 - b. Haftaya dinlenmiş bir şekilde başlayabilmek için işlerimi halletmek (2)
 - c. Keyfime bakmak (3)

IOO

Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın

- d. Boş günümde neler yapacağımı önceden dakikası dakikasına belirlemek isterim (4)
3. Cümleyi tamamlayın: Dalıp gittiğimde genellikle şunu düşünürüm...
 - a. Hayatımdaki insanları (1)
 - b. Oğünneleryapacağımı(2)
 - c. Hayatımın gelecekte nasıl olacağını (3)
 - d. Hayatımda istediklerimi elde etmek için stratejileri (4)
4. O gün yapmanız gereken başka şeyler olduğunda yazmak için masa başına geçince nasıl hissediyorsunuz?
 - a. İyi (3)
 - b. Harikadeğil,ama tahammül edebiliyorum (1)
 - c. Dayanılmaz; işlerimi halletmeden çalışmıyorum (2)
 - d. Geçersiz soru; işlerimi halletmeden masa başına oturmuyorum (4)

5. Bu cümleyi en doğru şekilde tamamlayan ifade hangisidir? Masa başına oturmamla yazmaca başlamam arasında geçen zamanda, genellikle...
- a. Telefonumu, e-postamı, haberleri, sosyal medyayı kontrol ediyorum (1)
 - b. Projemi bitirince neler olacağını hayal ediyorum (3)
 - c. Aradan çıksınlar da konsantre olabileyim diye küçük işlerle uğraşıyorum (2)
 - d. Bir cümle yazıyorum, okuyorum, siliyorum ve bunu tekrarlıyorum (4)
6. Genellikle yazmak yerine ne yaparken buluyorsunuz kendinizi?
- a. Günlüğümü okurken (3)
 - b. Ufaktefek işleri hallederken (2)
 - c. E-postaveyabaşkailetişimkanallarıylameşgulolurken(1)
 - d. Oturupgerildikçe gerilirken(4)
7. Odaklanmanıza en faydalı olacak şey nedir?
- a. Elektromanyetik bir etkiyle internetin yok olması (1) h Memento filminin kahramanı gibi geçmişini hatırlamayan, gelecek nedir bilmeyen biri olmak (3)
 - c. Yazmayı bıraktığım anda kuduz bir rahibenin cetvelle ellerime vurması (4)
 - d. Her ihtiyacımı karşılayacak bir uşak (2)
8. Aşağıdaki sözcüklerden hangisi sizi en iyi tanımlıyor - sadece birini seçebilirsiniz?
- a. Etkili (2)
 - b. Eğlenceli (1)
 - c. Yetenekli (4)
 - d. Yaratıcı (3)

Verdiğiniz yanıtların yanındaki rakamlara göre puanınızı belirleyin. Puanınız aşağıdaki açıklamalardan hangisinin sizi anlattığını gösteriyor.

- 8-15: insanları seven birisiniz, insanlarla ilişki kurmaktan keyif alıyorsunuz. Ekrandan ekrana zıplayarak bir şekilde bağlantıda kalıyorsunuz. Yazmanın en sevmediğiniz yanlarından biri, sizi dünyadan koparması-yalıtılmışbirşekilde çalışmaktan hoşlanmıyorsunuz. Etkileşim istiyorsunuz ve odaklanmak için "gevşemek" üzere gerçekten çabalamanız gerekiyor. En sık mücadele ettiğiniz eşik bekçisi büyük olasılıkla Hydra.

- 16-23: Yapılacaklar listenizdeki maddelerin üstünü çizmek en sevdiğiniz şey. Aklınızda yapılacak başka şeyler varken yazmak için uzun saatler ayırmak size zor geliyor; daha kolay ve çabuk yapabileceğiniz şeyleri yapmak sizin için çok daha çekici, özellikle bilgisayar başında saatler geçirip elinize pek bir şey geçmediğinde. En sık mücadele ettiğiniz Eşik Bekçisi büyük olasılıkla Hydra.
- 24-31: Hayal kurmayı sevdiğinizden, hayallerinize kapılıp gitme-

niz kolay; kimi zaman geçmişin anılarını düşünüyorsunuz, kimi zaman gelecek için endişeleniyorsunuz. Çok çalışabiliyorsunuz, ama sıkı çalışmak yerine keyfinize bakıp zihninizi serbest bırakmayı tercih ediyorsunuz. Dereyi görmeden paçaları sıvıyorsunuz - romanınızın henüz birkaç bölümünü yazmışken yayımlandığında nerede kokteyl düzenleyeceğinizi düşünüyorsunuz. En sık mücadele ettiğiniz eşik bekçisi büyük olasılıkla Rakshasa.

- 32: Her konuda mükemmeliyetçisiniz, özellikle kendinizden beklentiniz yüksek, iyi yazmanın ne olduğunu bildiğinizi düşünüyorsunuz, sayfada en iyi yazınızı görmediğiniz anda onu hemen yok ediveriyorsunuz. Sonuçta, harika denemeyecek bir cümle yazmaktan nefret ediyorsunuz, bu yüzden de genellikle donup kalıyor, çalışırken kendinizi kaptıramayınca inatla bilgisayar başında oturmaya çalışıyorsunuz. En sık mücadele ettiğiniz eşik bekçisi büyük olasılıkla troll.

Sizi en çok rahatsız eden eşik bekçisini bulduğunuza göre, şimdi Hydra, Rakshasa ve trollün ne olduğunu ve yazma sürecinize nasıl zarar verdiklerini görelim.

Çokbaşı Hydra

Trisha, ikinci romanını yazmak için sözleşme imzalamıştı. Ama programının biraz gerisindeydi. Teslim zamanı geçeli beş yıl olmuştu, ama hâlâ ilk taslağı bitirmemişti.

Seksen sayfa kadar yazmıştı, ama ilerleyemiyordu. Ne zaman yazmak için masa başına geçse, aynı anda onlarca farklı yöne çekilmiş gibi hissediyordu. Cevap vermesi gereken e-postalar, evde yapılması gereken işler, futbol antrenmanına ve koro provasına götürmesi gereken çocukları vardı. Yapmaya söz verdiği bir sürü projeden bahsetmiyorum bile - yazar tanıtım sayfasını hazırlamak, daha fazla konuşma yapmaya çağrılmak için sosyal medyada varlığını sürdürmek, etkinliklere hazırlanmak.

Yazmaya zaman ayırıyordu, ama ayırdığı süreyi yazmakla değerlendirmiyordu hiç. Bu arada, kitabı da erteliyordu. Yeniden,yeniden erteliyordu.

Trisha'nın yazarlık alanına girmesine engel olan eşik bekçisi, Hydra'ydı.

Yunan mitolojisinde çokbaşı bir yılan olan Hydra, yazma sürecini işgal edebilen dikkat dağıtıcı şeylerin kusursuz simgesidir. Yazmamak için bulunacak milyonlarca bahane, yerine yapılacak milyonlarca başka şey vardır. İşler, görevler, yükümlülükler, sosyal medya, e-posta ve başka iletişim araçları, internetin tavşan deliğinden içeri düşmek; her biri yılanın başlarından biridir; bizi çağırır, tökezlememizi sağlamaya çalışırlar. Dikkatinizi dağıtan şeylerin birinden kurtulduğunuzda -telefonunuzu kapatarak, internetten çıkarak, kapınızı kapatarak- onun yerine iki tane belirmiş gibi gelebilir bazen.

Hydra’nın dikkat dağıtma yöntemleri, bazen yazmak için “ihtiyacımız olduğuna” inandığımız kusursuz koşullarla ilgili batıl inançlar ve sınırlayıcı düşünceler şeklini de alabilir. “Yalnız sabahları yazabiliyorum... en sevdiğim kafede... istediğim masaya oturma-bildiğimde... kapıdan içeri girince kafe çalışanı bana gülümserse.” Bu tür batıl inançlara kapıldığınızı hissederseniz en azından yetenekli insanlar kervanında olduğunuzu hatırlayın. Truman Capote’nin cumaları bir yazıya başlamadığı veya bitirmediği söylenir. Alexandre Dumas kurmaca yazılarını yalnızca belli bir tondaki mavi kâğıda yazardı; John Steinbeck ise masasının üstünde her zaman on iki tane sivriltilmiş kalem olmasını isterdi.

Hydra’nın varlığı için teknolojiyi ve onun zihnimizi dağıtma biçimini suçlamak kolaydır, ama telefon ve internet sayesinde bu kadar bağlantılı hale gelmemizden yüzyıllar önce de yazarların odaklanmak için çaba sarf etmesi gerekiyordu. Gustave Flaubert Madam Bovary üzerinde çalışırken bir yandan yaşlı annesine bakıyor, beş yaşındaki yeğenine öğretmenlik yapıyor, ev işlerini yönetiyor, ancak ailenin geri kalan üyeleri uyuduktan sonra yazmak için

masa başına oturabiliyordu. Sylvia Plath hem anneydi, hem ev işlerini yapıyordu hem de yazmaya çalışıyordu; kısa hayatı boyunca zaman bulup odaklanmaya çalışarak yazmıştı.

Çoğumuzun meşgul, dolu, çok parçalı hayatları var ve her şeyi unutup dünyada başka bir şey yokmuş gibi yazmak gerçekten zor - en azından eşiği geçip akışa kavuşmadan önce.

Hileci Rakshasa

Cho’nun sorunu farklıydı. Yazdığı bir kısa hikâyeyle ödül aldıktan sonra, bir hikâye kitabı yazıp yayıncılara göndermeye karar verdi. Ama ikinci hikâyesini tamamlamakta zorlanıyordu.

Zihni ne zaman boş kalsa -metroda, spor salonunda, akşam yemeği hazırlarken- Cho kısa öykü kitabı yayımlandığında hayatının nasıl değişeceğini hayal ediyordu. Kitabın kapağının neye benzeyeceğini düşünüyordu. National Book Award’u kazandığında teşekkür konuşmasında kimleri anacağını hayal ediyordu. Ama yazmak için masa başına oturduğunda, bir türlü yazamıyordu.

Cho’nun mücadele ettiği bekçi Rakshasa’ydı.

Hint mitolojisinde insan yiyen canavarlar olarak tarif edilen bu yaratıklar -adları Sanskritçe “Beni koru!” demektir- koca dişli, tırnakları orakları andıran varlıklardır; insanlara öyle güçlü sanrılar gösterirler ki insanları kolaylıkla kandırırlar.

Gündüz düşlerine kapılmak, geçmişin anılarını çağırmak veya gelecekle ilgili hayal kurmak kolay düşülebilecek bir tuzaktır. Daha fazla esinlendiğiniz, daha verimli yazdığınız bir dönemin solgun anılarına kapılabilir veya Cho gibi gelecekteki başarılarınızın hayalini kuruyor olabilirsiniz. Aksine projenizi bitirmezseniz ne olacağını, gelecekteki başarılarınızı da düşünüp duruyor olabilirsiniz. Veya Ah keşke listesinin ağma takılıp kalmış da olabilirsiniz (Ah keşke...[daha fazla param/kendi çalışma alanım/daha fazla zamanım/bir işim/başka bir işim olsaydı/işim olmasaydı/gerçek aşkı bulsaydım/bir sigara içebilseydim]... işte o zaman yazabilirdim).

Kendilerini size nasıl sunarlarsa sunsunlar, bu sanrılar, Raks-hasa’nın ürettikleri gibi bütünüyle

engelleyici olabilir.

Korkunç Aynalı Troll

Ophelia’yla yazar tıkanmasını aşma konulu bir ders verirken tanıştım. Gözyaşları içinde, her gün bilgisayarının karşısına geçip yazmaya çalışarak oturmanın ne kadar sinir bozucu olduğunu anlattı. Bir iki cümle yazıp siliyor, yazmaya sürekli en baştan başlıyordu. Yazdıklarının çok kötü olduğu konusunda ısrar ediyordu. Yazarken mükemmeliyetçi yanı direksiyona geçiyordu besbelli, sonra da harika olmayan hiçbir yazısının sayfada kalmasına izin vermiyordu.

Eşik Bekçisi bir trolldü.

Çocukluğunuzdan hatırladığınız, kabarık saçlı, şaşkın gözlü, göbeği mücevherli trollerle alakası yok bunun. Bu troll, Hans Christian Andersen’in Karlar Kraliçesi masalından gelir. Bu öyküde troll, olan şeylerin yalnız kötücül, çirkin yanlarını gösteren, kötülükleri büyüten ve iyilikleri saklayan büyülü bir ayna yapar. İnsanın donup kalmasına neden olabilen bir mükemmeliyetçiliktir bu, tıpkı Karlar Kraliçesi’nde bir ayna parçası gözüne kaçınca kalbi donan küçük çocuğunki gibi. Trollün aynası yazdıklarınızı görmenizi engelledikçe yalnızca kusurları görür ve yaratıcı olamazsınız.

Neden Bizi Rahat Bırakmazlar?

Sözünü ettiğimiz bütün eşik bekçilerinin kendinizi bütünüyle yazmaya kaptırmanızı engelleme becerisi vardır. Bir daha yazmak için masa başına geçtiğinizde sihirli odaklanma ülkesine gitmenizi engelleyen kim olduğuna dikkat edin. Başlarını sallayan, dikkatinizi farklı yönlere dağıtmaya çalışan Hydra mı? Zihninizi hayatınız hakkında öykülerle dolduran Rakshasa mı? Yoksa aynasıyla klavyenin üstündeki ellerinizi donduran troll mü?

İlk adım, size engel olanın kim olduğunu bulmak. İkinci adım da nedenini.

Eşik bekçileri, sivrisinekler gibi sinir bozucu, tehlikeli ve işe yaramaz görünebilirler. Aslında tıpkı sivrisinekler gibi onların da varlığının bir nedeni vardır. Sivrisinekler yarasaları besler; bekçilerin de bir amacı vardır. Eşik bekçilerini yönetmenin yolu, nereden geldiklerini, ne yaptıklarını ve içkin değerlerini bilmektir.

EGZERSİZ: VAHŞİ ŞEYLER NEREDEN GELİYOR

Size en çok hangi eşik bekçisinin engel olduğunu tespit ettiyseniz egzersizin ilgili bölümüne geçebilirsiniz. Hepsi canınızı sıkıyorsa, üç egzersizi de tamamlayın.

Hydra: Dikkat Dağınıklığı

Birinci Bölüm’deki Karakter Sayfası’na dönün. Hazırladığınız karakteri kahraman olarak kullanarak eşiğe gelişinizi ve Hydra’yla karşılaşmanızı kısaca yazın. Sahneyi kendi bakış açınızdan yazın. Hydra’nın görüntüsünü, halini tavrını ve dikkatinizi nasıl dağıttığını tüm ayrıntılarıyla anlattığınızdan emin olun.

Şimdi aynı sahneyi yeniden, bu kez Hydra'nın bakış açısından yazın. Dikkatinizi dağıtmaya çalışmaktaki amacı ne? Sizi neden yazdıklarınızdan uzaklaştırıp farklı yönlelere göndermeye çalışıyor? Yine ayrıntıları belirtin.

Bu iki tarife bakarak aşağıdaki soruları, konuyu daha fazla incelemek için sıçrama tahtası olarak kullanın:

- Hydra neden ve nasıl yaratıldı?
- Size nasıl yardım etmeye çalışıyor? Bunu daha iyi başarmak için ne yapmalı?
- İçinizde bir şey neden başka şeyler yapmanın sizin için yazmaktan daha faydalı olduğunu hissediyor?
- Odaklanıp kendinizi çalışmanızda kaybederseniz neler olabileceğinden korkuyorsunuz?

Sahnenin bir versiyonunu daha yazın. Bu seferki sahnede, Dördüncü Bölüm'de yarattığınız akıl hocası imgesi belirip eşik bekçisini buraya kendisinin yerleştirdiğini açıklasın.

Cevaplamanız gereken diğer sorular:

- Akıl hocanız, Hydra aracılığıyla size ne öğretmeye veya göstermeye çalışıyor olabilir?
- Akıl hocanız bu canavarı yenip yolunuza devam etmeniz için sizi ne yapmaya zorluyor?

Rakshasa: Fanteziler

Birinci Bölüm'deki Karakter Sayfası egzersizine dönün. Hazırladığınız karakteri kahraman olarak kullanarak eşiğe gelişinizi ve Rakshasa'yla karşılaşmanızı kısaca yazın. Sahneyi kendi bakış açınızdan yazın. Rak-shasa'nın görüntüsünü, halini tavrını ve dikkatinizi nasıl dağıttığını tüm ayrıntılarıyla anlattığınızdan emin olun.

Şimdi aynı sahneyi yeniden, bu kez Rakshasa'nın bakış açısından yazın. Dikkatinizi dağıtmaya çalışmaktaki amacı ne? Sizi neden yazdıklarınızdan uzaklaştırıp farklı yönlelere göndermeye çalışıyor? Yine ayrıntıları belirtin.

Bu iki tarife bakarak aşağıdaki soruları konuyu daha fazla incelemek için sıçrama tahtası olarak kullanın:

- Bu Rakshasa nasıl ve neden yaratıldı?
- Size nasıl yardımcı olmaya çalışıyor? Bunu başarmak için ne yapsa daha iyi olurdu?
- Rakshasa bu fantezilerde size kendinizle ilgili ne anlatmaya çalışıyor?
- Bu fantezileri akış halinden dahagüvenli bir yeryapan nedir?

- Bu fanteziler size gerçek hayatta sahip olmadığınız neyi sunuyor?

Sahnenin bir versiyonunu daha yazın. Bu sefer, Dördüncü Bölüm'de yarattığınız akıl hocası belirip eşik bekçisini buraya kendisinin yerleştirdiğini açıklasın.

İnceleyebileceğiniz diğer sorular:

- Akıl hocanız, Rakshasa aracılığıyla kendiniz hakkında ne öğretmeye veya göstermeye çalışıyor olabilir?
- Akıl hocanız bu canavarı yenip yolculuğunuza devam etmeniz için ne yapmanızı istiyor?

Troll: Mükemmeliyetçilik

Birinci Bölüm'deki Karakter Sayfası egzersizine dönün. Hazırladığınız karakteri kahraman olarak kullanarak eşiğe gelişinizi ve trollle karşılaşmanızı kısaca yazın. Sahneyi kendi bakış açınızdan yazın. Trollün görüntüsünü, halini tavrını ve dikkatinizi nasıl dağıttığını tüm ayrıntılarıyla anlattığınızdan emin olun.

Şimdi aynı sahneyi yeniden, bu kez trollün bakış açısından yazın. Size aynada kendinizi ve yazdıklarınızı göstermeye çalışmaktaki amacı nedir? Size nasıl bir iyilik yaptığını sanıyor? Yine ayrıntıları belirtin.

Bu iki tarife bakarak aşağıdaki soruları konuyu daha fazla incelemek için sıçrama tahtası olarak kullanın:

- Bu troll neden ve nasıl yaratıldı?
- Size nasıl yardımcı olmaya çalışıyor? Bunu başarmak için ne yapsa daha iyi olurdu?
- Kusursuz yazmasanız size ne olacağından korkuyor?
- Hiç yazmamanın kusurlu yazmaktan daha faydalı görünmesine neden olan nedir?
- Bir şey yazmamaya devam ederseniz ne olacak?

Sahnenin bir versiyonunu daha yazın. Bu sefer, Dördüncü Bölüm'de yarattığınız akıl hocası belirip eşik bekçisini buraya kendisinin yerleştirdiğini açıklasın.

- Akıl hocanız, bu troll ve aynası aracılığıyla size ne öğretmeye veya göstermeye çalışıyor olabilir?
- Akıl hocanız bu canavarı yenip yolculuğunuza devam etmeniz için ne yapmanızı istiyor?

Faydalı Engeller

Tricia, Hydra'nın nereden çıktığını düşünmek zorunda kaldığında, romanındaki bir olay örgüsü sorununu görmemek için dikkatinin dağılıp gitmesine izin verdiğini fark etti. Kendini zorlarsa sorunu

sonunda sayfa üzerinde çözeceğini düşünmüştü, ama bunun yerine yazmayı bırakıp daha az eleştirel düşünme gerektiren işlere odaklandığını anladı.

Dikkatinin dağılma nedenini anlayınca, kendini zorlamak yerine olay örgüsündeki sorunu çözmeye odaklanabildi. Sonunda çözdüğü zaman -bunu yapmak için bir süre taslaktan uzaklaştı; uzun yürüyüşlere çıkıp düşüncelerinin dinlenmesine izin verdi ve editörüyle konuştu- daha rahat odaklanabildiğim fark etti, ama yine de belli ölçüde zorlanıyordu. İlerledikçe bu kaçınma modellerini yeniden sergilediğini fark ettiği zaman, arkalarında yatan nedeni hatırlamak, uzun süre tıkanıp kalmak yerine onlara hükmetmesini sağladı.

Cho kolayca hayallere kapılıp gidiyordu, çünkü hayatından sıkılıp daralıyordu. Yarışmayı kazanmak heyecan vermiş, şu anki durumundan yazarak kurtulabileceği yönünde bir beklenti edinmesine neden olmuştu; zira amacı veya hedefleri olmadan sevmediği bir işte çalışmak zorundaydı. Bunu fark edince, belli bir niyet doğrultusunda yazmanın bir esinlenme anında yazdığı ilk öyküsünü yazmaktan çok daha zor olduğunu itiraf edebildi. Niyetlerini en baştan gözden geçirmesi gerekti ve yazmanın kendisi için hâlâ

II O

Sen de Kendİ HİkÂyenİN Kahramanisin

önemli olduğunu gördü, ama ona farklı bir şekilde yaklaştı.

Ophelia kendini ayrıntılı bir şekilde incelediğinde, mükem-meliyetçiliğinin kaynağını keşfetti. Ne zaman yazmak için masanın başına geçse, ne anlatmak istediği konusunda çok büyük bir sorumluluk duyuyor, anlatmak istediklerini son derece net bir şekilde anlatabilmesi gerektiğini düşünüyordu. Afroamerikalı bir kadın olduğundan, belli konularda yazmak onu eleştiriye ve yanlış anlamalara açık hale getiriyordu. Çalışmalarının yanlış bir şekilde yorumlanabileceği düşüncesinden nefret ediyordu, çünkü ele aldığı temalar onun için son derece önemliydi. Deneyimlediği Afroa-merikalı topluluğun hayatının eleştirisini dikkatli bir şekilde yapmak istiyordu.

Bunu bilmek, baskıyı sihirli bir şekilde ortadan kaldırmıyor, hissettiği kaygıyı hafifletmiyordu. Fakat eşik bekçisinin nereden geldiğini bilmek, kendini ilerlemeye ikna etmesine ve en başta neden yazdığını hatırlamasına yol açtı.

Yazmanızı bu şekilde engelleyen şeyler, yardım etmek istediği halde yanlış yolda ilerleyen bir dürtüden veya daha eskiden işe yaradığı halde artık faydası kalmayan bir eğilimden kaynaklanıyor olabilir. Hydra, çalışırken dikkatinizi dağıtarak doğrudan uğraşmak istemediğiniz meselelerden uzaklaşmanızı sağlıyor olabilir veya duygusal olarak hazır olduğunuzdan daha derinlere inmeniz gerekiyor olabilir. Rakshasa’yla ilgili bu hayaller ve fanteziler çalışmanız veya kendinizle ilgili güvensizliklerin sonucu olabilir. Troll, kimse canınızı yakamasın veya ham haliyle çalışmanızdan utanmak zorunda kalmayın diye ortaya çıkmış olabilir. Her halükârda, canavarlar sizi acıdan, stresten, korkularınızla yüzleşmekten ve kendinize meydan okumaktan korumaya çalışıyorlar.

Sorun şu ki, en iyi şekilde yazabilmek, bir projeyi ve yazma sürecinde kahramanın yolculuğunu tamamlamak için kendinize meydan okumanız gerekiyor. Tuhaf bir şey söz konusu: Kendinize meydan

okumanıza engel olmaya çalışırken, yarattığınız bu eşik bekçileri size başka türlü bir zorluk çıkarıyorlar; onları geçip yazar-

ken akış haline girmek.

Mitolojide, Herakles yılan başlarını teker teker kesip yeğenin yardımıyla boynunu dağlayarak öldürür Hydra'yı. Böylece kesilen yılan başının yerine yenileri çıkmaz, sonunda da yaratığın kellelerini kesip alır Herakles. Rakshasa'lar farklı hikâyelerde farklı biçimlerde öldürülür. Genellikle düelloda güç kullanarak ya da bir tanrı ya da tanrıçanın kutsadığı sihirli bir silahla, bazen de maymunlar dikkatini dağıtmışken. Trolle gelince, Karlar Kraliçesi'ndeki çocuğun gözüne kaçan ayna parçası sonunda çocuğun en yakın arkadaşının gözyaşları sayesinde erir ve arkadaşını onu donmuş heykel gibi halinden kurtarır. Ama trolle bir şey olmaz.

Bu üç örnekte de, kahramanların bu canavarlardan tek başlarına kurtulmadığını göreceksiniz. Odaklanmakta zorluk çekiyorsanız, bir müttefikin yardımını almayı deneyin. Özellikle sorumlu davranmanızı sağladıklarında, genellikle dikkatinizi dağıtan şeyleri bir tarafa bırakmanıza ve hayallerden bir süreliğine kurtulmanıza yol açarlar. Ne yazıyor olursanız olun, yazmak için başka bir yazarın karşısına oturup parmaklarının klavyedeki tıkırtılarını dinlemek gibisi yoktur.

Şimdi kahramanların eşik bekçilerine öykülerde nasıl muamele ettiğine bakıp bu yaklaşımlardan bazılarını sizin eşik bekçileriniz üzerinde deneyelim.

EGZERSİZ: GÖRMEZDEN GEL, ÖZÜMSE, FARK ET VE YOLA DEVAM ET

Yazarın Yolculuğu'nda, senaryo gurusu Christopher Vogler, kahramanların eşik bekçilerini hikâyelerde alt etme yollarının genellikle üç ana başlık altında toplanabileceğini söyler. Farklı günlerde her birini kendi canavarlarınız üzerinde deneyip sonuçlarını görün. Birinci Bölüm'de belirlediğiniz güçlerinizi aklınızdan çıkarmayın; onları bu durumda nasıl en iyi şekilde kullanabilirsiniz?

1. Yöntem: Onları görmezden gelin. Onların tehdidi bir yanılsama, amaçlarıysa azminizi test etmek, bu yüzden kendinize inanın ve onları itipgeçin.

Nasıl yapacaksınız...

...Hydra için: Telefonunuzu kapatın, bilgisayarınıza interneti engelleyen bir uygulama kurun ya da bilgisayar yerine elde yazın. Herkese, bu saatlerde yazmakla meşgul olduğunuzu ve sizi rahatsız etmemelerini söyleyin. Biri zamanınızı almak isterse teslim tarihinize yetişmek için çalıştığınızı ve o günkü işiniz bitince onlara yazacağınızı söyleyin. Yapılacaklar listesi sizi çevrimiçi olmaktan daha fazla rahatsız ediyorsa potansiyel görevlerinizden mümkün olduğunca uzak bir yer bulup orada çalışın -tercihen evden çıkın. Projeleriniz üzerinde çalışırken bile yapacak şeyler bulabilirsiniz, bu yüzden yalnızca taslağınızı içeren dosyayı açıp bilgisayarınızı ekranın geri kalanını görmeyecek bir duruma getirerek çalışın. Yapılacaklar listenizi evde bırakın.

...Rakshasa için: Zihniniz hayal âlemlerine dalıp gidiyorsa, projenizin sonraki adımını düşünerek dünyaya dönün. (Örneğin, sonraki sahneyi veya bölümü yazmayı düşünün.) Bitince neleryapacağınız

konusunda kitaplar okumaktan uzak durmaya çalışın (kitabınızı nasıl yayımlatacağınız veya senaryonuzu nasıl satacağınız gibi) ve zanaatınız üzerinde çalışmaya odaklanın.

...Troll için: Yazmaya geçen sefer yazdıklarınızı okumakla başlamayın, bunun yerine, yazmaya koyulun. Yazdıklarınızın herhangi bir bölümüne beş dakikadan uzun süre takılacak olursanız burayı atlayın, kısa kısa notlar alarak daha rahat yazdığınız bir bölüme geçin. Parmaklarınız belli bir süre hareketsiz kalınca yazdıklarınızı sözcük sözcük yemeye başlayan bir uygulama indirebilirsiniz - harekete geçmek için panik gibisi yoktur!

2. Yöntem: Onları Özümseyin. Onları içinize katın veya derilerine bürünerek onlara "dönüşün"; onların bakış açısından bakın, asıl amaçlarını tahmin etmeye çalışın, faydalı özelliklerini tüketin, gerisini bırakın. (Bunlardan bazılarını önceki egzersizde yaptık, burada da işinize yarayabilirler.)

Nasıl yapacaksınız:

...Hydra için: Dikkatinizi dağıtarak sizi işinizden uzaklaştıran şeye odaklanın. Yazı seansınıza, bir şeyleri "başarma" veya bitirme beklentisine girmeden başlayın - sözcük sayısını, sayfa sayısını ve varsa ulaşmaya çalıştığınız diğer hedefleri unutun. Bu seferlik, yapılacaklar listenizdeki daha önemsiz bir şeyin üzerini çizince aldığınız hazzı neden yazarken alamadığınızı keşfetmeye odaklanın. Yazdıklarınızda sorunlu bir yer varsa, bu bölümü dürüstçe gözden geçirmekten kaçınmayın; sonunda çözümünü bulacağınıza güvenin. Toplumsal açıdan yalıtılmış hissetmekten hoşlanmıyorsanız sohbet ederek vakit kaybetmenize izin vermeyecek ve çalışmanızı engelleyen şeyle mücadelenizi destekleyen bir müttefikle birlikte yazın.

...Rakshasa için: Gündüz düşleri ve hayallerde, gündelik hayatınızda olmayan ne olduğunu sorun. Sorun üzerinde çalıştığınız belli bir proje mi yoksa kimliğiniz ve kendinize bakışınızla ilgili daha temel bir sorun mu var? Yazdıklarınızı kimse görmese ne olacağını düşünün; yine de yazmak ister miydiniz? Hayallerinizde dikkatinizi dağıtmak yerine sizi motive edecek bir şeyler bulabilir misiniz? Bu faydalı özelliği bulup çalışma alanınıza size bunu hatırlatan bir şey yerleştirin.

...Troll için: Kendinizden beklentilerinizin tam olarak neler olduğunu ve gerçekçi olup olmadıklarını sorgulayın. Kendi yazdıklarınızı silmeye başladığınızda kafanızın içindeki trollün tam olarak ne söylediğini not ederek yüksek sesle okuyup kulağa nasıl geldiğine bakın. Trollün aynasını düşünün; bu aynanın tam tersi nasıl bir şey olurdu; yazdıklarınızın yalnızca en iyi yönlerini gösteren, büyüten ve kusurları silen bir ayna nasıl bir şeye benzerdi? Kendi yazdıklarınızda en sevdiğiniz şeyler neler?

3. Yöntem: Onları Fark Edin. "Bir kapı görevlisine veya sinemada yer göstericiye bahşiş verir gibi" diyor Vogler, onları fark ettiğinizi gösterin ve yolculuğunuza devam edin.

Nasıl yapacaksınız:

...Hydra için: Dikkatinizi dağıtan şey insanlarla ilişki kurmaksa, insan sevginizin önemli bir armağan olduğunu bilin. Yazmaya çalışmakla meşgul olmadığınız anlarda size çok şey kazandırabilecek bir yetenek bu. ilişki kurma arzunuzu küçümsemeyin; hayatınızdaki insanların sizin için ne kadar önemli olduğunu ve onlara ne kadar değer verdiğinizi fark edin. O günkü yazma hedefinize ulaştıktan sonra,

stres atıp hedefinize ulaşmanızı kutlamak için sosyalleşin. Yapacakları şeyler yüzünden dikkati dağılanlar, bir şeyleri halletme iradeniz ve şevkinizin hayranlık duyulacak, imrenilecek bir şey olduğunu bilmelisiniz. Yapacaklarınıza odaklanmak yerine, bu hafta boyuncayaptığınız iyi şeyler için kendinizi tebrik etmeye biraz zaman ayırın. Yaptığınız şeylerin üstünü çizeceğiniz bir yapılacaklar listesi hazırlamak işe yarayabilir. Yapılacaklar listenize bugün tek bir şey koyun: yazmak. Ve kendinize söz verin: Listenizdeki bu maddenin üstünü çizdikten sonra yapacağınız her şey yanınıza kâr kalacak.

...Rakshasa için: Zihninizin keyfince avare avare dolaşmasına izin verme becerisi yaratıcılık açısından önem taşır, dolayısıyla bu yeteneğe doğuştan sahip olduğunuz için şanslısınız. Yalnızca onu ne zaman ve nasıl dizginleyeceğinizi bilmeniz gerekiyor. Zihninizde belirdiklerinde fantezilerle savaşmak yerine, size gösterdikleri faydalı şeylerin ve bu hayallerin neden olduğu duyguların kıymetini bilin. Zihinde canlandırma yetinizi kullanın; bütün proje tamamlandığında hayatınızın nasıl olacağını hayal etmek yerine projenin bir sonraki adımını nasıl tamamlayacağınızı zihninizde canlandırın. Amaçları nasılsı ulaşacaklarını zihinlerinde canlandıran insanların bu hedeflere ulaşma olasılığı daha yüksektir.

...Troll için: Zevklisiniz, zihniniz keskin, sezgileriniz kuvvetli ve palavra

detektörünüz sağlam. Büyük olasılıkla arkadaşlarınızın yazdıklarına harika editörlük yapıyorsunuz. Eleştiri ve değerlendirme yeteneğinizin farkında olun, çünkü sürecin gözden geçirme bölümüne ulaştığınızda size çok iyi hizmet edecek. Bu yeteneğinizi rafa kaldırıp sonraki aşamalar için saklayın ve diğer yeteneğinize -yazma yeteneğinize- içinizdeki editör tarafından kısıtlanmadan nefes alacak yer bırakın. Kendinize, bu taslağı sizden başka kimsenin görmeyeceğine dair söz verin ve metni daha sonra düzeltebileceğinizi bilin. Sayfada üzerinde çalışacak yeterince yazı belirdiğinde onu elden geçirmekten ne kadar keyif alacağınızı düşünün.

HAYATINIZDAKİ CANAVARLAR

Bu canavarlar yazma sürecinizi engelliyorlarsa, hayatınızın başka bölümlerini de etkiliyor olabilirler.

Hydra'yla mücadele eden Herakles benzeri savaşçılar, telefonunuza veya yapılacaklar listenize yapışıp kalmış haldeyken neleri kaçırıyorsunuz? Sosyal medya, e-posta ve meşgul insanların yapması gerekenler hayatınızın başka alanlarına odaklanmanızı nasıl engelliyor? Sizi sürekli milyonlarca farklı yöne çekiştiren Hyd-ra tarafından tüketildiğinizi hissediyorsanız, en ısrarcı yılan başlarının bazılarından kısa molalar alıp düşünmek için kendinize daha fazla zaman ve zihinsel alan vermek iyi bir hamle olabilir.

Dikkatinizin dağıldığını fark ediyorsanız, bunun sizi rahatsız edici kronik kaygı karşısında kolay incinir hale getirip getirmediğini de gözlemleyin. Daniel Goleman şöyle diyor: "Dikkatimizi bir şeyden ayırıp başka bir şeye yöneltmek sağlığımız açısından da önemlidir" - yalnızca yazma becerimiz açısından değil.

Odaklanmanızı engelleyen dikkat dağıtıcı şeylere karşı hayatınızda nasıl daha fazla sınır oluşturabilirsiniz? Koçluğunu yaptığım müşterilerimden biri, bana sabah saatlerini verimli geçirmek istediğini, fakat sık sık başka şeylere daldığını, çünkü her gün kalkar kalkmaz yatağının yanı

başındaki komodinde duran telefonunu alıp gazete manşetlerini, sosyal medya iletilerini ve e-postalarını okuyup uyurken neler kaçırdığını öğrenmeye çalıştığını söyledi. Telefonunu yatak odasında bulundurmamasını söylediğim zaman hem şaşırdı hem de çok sevindi. Sınırlar küçük seçimler yaparak oluşturulur, ufak bir değişiklik büyük bir değişime neden olabilir.

Anılar, endişeler veya fanteziler için sık sık şu andan vazgeçtiğinizi fark ediyorsanız, kendinize burada ve şu anda neden kaçmakta olduğunuzu sorun. Şu anı yaşamakta size zor gelen nedir? Rakshasa'nın düşlerini sizin gerçekliğinizden daha çekici yapan nedir? Sicim teorisine bağlı değilseniz var olan yalnızca şu andır, geriye kalan her şey zihinlerimizin hayal ürünüdür. Alternatif bir hayat hakkında hayal kurarken hangi anları kaçırıyorsunuz kim bilir? Gerçekliğinizde görmezden geldiğiniz veya doğrudan dene-yimlemekten kaçındığınız şey nedir?

Acı verici olsa da şu an kıymetlidir; özellikle yazarlar için, çünkü her an yazılabilecek yeni malzeme verir. Ondan kaçmak yerine onu tam anlamıyla deneyimlerseniz, hoşla gitmeyen yanlarıyla yüzleşmeniz ve neyi değiştirebileceğinizi kendinize sormanız daha olasıdır. Hayat, bizi kontrolümüzün dışında şeyler yaşamaya zorlar, neyi kontrol edebileceğimizi bilmek tam da bu yüzden çok önemlidir.

Bir daha bu fantezilere sürüklendiğinizi fark ettiğinizde, far-kındalık haline geçmeye çalışın. Zihninizin sizi başka bir yere götürdüğünü fark edin, ama kendinizi yargılamayın. Düşüncelerinizi merakla takip ederek zihninizin içgüdüsel bir şekilde o kaçış kapısına yöneldiği belli anlar veya durumlar olup olmadığını kontrol edin. Bu tercihi her seferinde fark etmek kendi hayatınızı daha doğrudan ve açık şekilde yaşamamanın ilk adımı olabilir.

Yazma konusunda mükemmeliyetçiyse, aynı eleştirel bakış açısını hayatınızın başka alanlarında da kullanıyor olabilirsiniz. Trollün aynasından başka nelere bakıyorsunuz? Yalnız kusurları gösteren bu eleştirel bakışı nasıl kendinize çeviriyorsunuz, bu bakış açısı neleri görmezden gelmenize neden oluyor olabilir?

Kendimizi zorlamamız gereken anları hepimiz yaşarız; bazen dünyanın en özel kar taneleri olmadığımızı anımsatacak, ayıltıcı ve sağlıklı bir bakış açısının faydasını görebiliriz. Fakat bunu fazla ileri götüren insanlar genellikle her şeyi çok fazla düzeltme eğilimi gösterirler. Kendilerinden beklentileri gerçekçi olmayan ve kendilerini başka insanları maruz bırakmayı düşünmeyecekleri yüksek ölçütlerle değerlendiren sayısız yazar tanıdım. Yazma süreçlerine, profesyonel başarılarına, ilişkilerine, görüntülerine, sağlıklı beslenmeye ve egzersiz yapmaya ayırdıkları zamana baktıklarında, yalnızca kusur ve hatalar görüyorlardı.

Size iyi hizmet ettikleri sürece yüksek standartlara sahip olmanızın sakıncası yok, ama eyleme geçmeme bahanesi veya kendine eziyet etme gerekçesi haline geldiklerinde değerlerini yitirirler. Koçluk yaptığım yıllar içinde, kendine eziyet etmekten, kendini aşağılamaktan fayda sağlayan bir kişi bile görmedim.

Kendinizi trollün aynasında görmekten hemen kurtulamaya-bilirsiniz, ama bunu yaptığınızı fark etmek bu bakış açısını yumuşatmanın ilk adımıdır genellikle.

Sosyal olmaktan keyif almakta, üretkenlikte, hayal kurmakta veya sezgili olmakta bir sakınca yok. Bu

beceriler size engel de olabilir, hayatta iyi hizmet eden yetenekler de. Önemli olan onları nasıl kullandığınızda.

Eşİkten Dİcer Tarafa KÜçük Adımlar

Birlikte çalıştığımız süre boyunca, Gary'nin dikkat dağınıklığı sorunu devam etti. Sosyal bir hayat sürerek, hallettiği her türlü küçük büyük işin verdiği başarı hissine bağımlı halde yaşıyordu. Rakshasa, kitabı yayımlandıktan sonra olacakları hayal etmesine neden oluyordu, ama henüz ilk bölümü tamamlamamıştı bile. Oturur oturmaz birkaç dakika içinde yazdıkları harika değilse, troll hemen yazmayı bırakmasına neden oluyordu.

Koçluk seanslarımız bittiğinde, bunların hepsi hâlâ geçerliy-di. Ama Gary bu tanıdık şablonlar dahilinde hareket etmeye başladığında kendine faydası olacak başa çıkma araçları geliştirmişti. Onu sorumlu tutacak bir ortak, teslim tarihlerine yetişmesine yardım eden ve yazmanın daha sosyal bir eylem olduğunu hissetmesini sağlayarak başkalarıyla bağ kurma arzusuna hizmet eden ve bir şeyleri başarmış olmayı hissetme isteğini daha gerçekçi nirengi noktalarına yönlendiren bir müttefik bulmuştu. Nerede ve ne zaman yaratıcı olabileceği konusundaki sınırlayıcı inançlarından kurtulmuş, her gün trende geçirdiği zamanı serbest yazı yazmak, yazı kaslarını ısıtmak için kullanmaya başlamıştı. Sayfaya ne kadar fazla şey dökerse, devam etmeyi de o kadar istiyordu - yazdıkları kusursuz olmasa bile.

Dikkatinin dağılmasının, başka şeylere kapılmasının ve dalmasının iyi yanı, kafasının içindeki gürültüyü aşır içtenlikle yazmaya başladığında akış halinde olmanın daha da iyi hissettirme-siydi. Bu engelleri aşmanın verdiği tatmin duygusu, kolayca yazabilmek söz konusu olduğunda hissedilenden daha derin bir tatmin yaşatır insana. Nevrotik eğilimlerinizi kontrol altına almayı başardığınızda, onları yenebileceğinizi bilmek sizi güçlendirir.

Bir daha yapmanız gerekenleri ertelediğinizi, gündüz düşleri kurduğunuzu veya mükemmeliyetçiliğin dozunu kaçırdığınızı hissettiğinizde, burada geliştirdiğiniz yöntemleri kullanın. Kendinize, bu bekçiyi daha önce yendiğinizi ve yeniden yeneceğinizi hatırlatın. Kusursuzluğun da tıpkı bu bölümde tanıştığımız canavarlar gibi bir efsaneden ibaret olduğunu unutmayın.

EGZERSİZ: KİTAP ORTASI YOKLAMASI

Artık eşiği geçtiğinize ve maceranıza başladığınıza göre, yazma sürecinizi ve bu konudaki hislerinizi yoklamanın zamanı geldi. Her bölüm veya egzersizle ilgili kendinizi değerlendirme sorularını yanıtlayın.

Birinci Bölüm'deki Karakter Sayfası egzersizine dönün.

1. PROJE VİZYONU: Projeniz hakkındaki görüşleriniz birlikte giriştiğimiz sürecin başından beri değişti mi?

Proje vizyonunuzda değişiklikler olduysa -bu proje sizin için yeni nedenlerden dolayı önem kazandıysa veya ilerledikçe hakkında farklı düşünmeye başladıysanız- vizyonunuzu yeniden yazın.

2. BECERİLER: Çeşitli becerilerinize yeniden not verin, çünkü bazılarını harekete geçirdik.

- Esinlenme
- Bağlantı
- Önsezi
- Odak
- Direnç
- Sabır
- Cesaret
- Esneklik
- Özgüven

Aynı puanları mı verdiniz yoksa puanlar değişti mi? Değiştiyse ne ölçüde?

Puanlarınız değiştiyse, En Güçlü Yanlarınız ve En Büyük Zaaflarınız da değişti mi? Öyleyse, yenilerini yazın.

3. EN BÜYÜK ZAAFINIZ: Karakter Sayfası egzersizinde belirlediğiniz bu zaafla, bu sürece başladığımızdan beri karşılaştığınız üç anınot edin.

Her biri için ne yaptığınızı yazın ve bu yöntemin etkili olup olmadığını ekleyin.

Onunla mücadele ederken onun hakkında-ve kendiniz hakkında- keşfettiklerinizi düşünün ve birkaç cümle yazın.

4. HARİTA: Birinci Bölüm'deki hedefinizin yol haritasının nere-sindesiniz?

Ne kadar ilerlediğinizi kendi ölçüm yönteminizle belirleyin. Örneğin, yoldaki her kare belli bir süreyi, sözcük sayısını veya sayfa sayısını ifade ediyorsa, başladığınızdan beri ne kadar ilerlediğinizi hesaplayın. Halihazırda hesap tutuyor da olabilirsiniz.

Tahmin ettiğiniz hızda mı ilerliyorsunuz, yoksa daha yavaş veya hızlı mı?

Şaşırtıcı yan yollara saptınız mı? En şaşırtıcı olanı bir cümleyle tarif edin.

5. Şimdiye dek tamamladığınız bütün bölümlere bakınca, en çok hangi egzersiz(ler) size yardımcı oldu/anlamalı geldi? En sevdiklerinizi listeleyin.

6. Size en az yardımı olan ve en çok zorlayan neydi? Listeleyin.

7. Gelecekteki bir egzersizin çözmesini istediğiniz bir zorluğu yazın.

Cevaplarınızı okurken, sizi şaşırtan, canınızı sıkan, özellikle mutlu eden veya gururlandıran bir şeyler olup olmadığına bakın.

Bu egzersizden edindiğiniz bilgileri elinizin altında tutun. Daha sonra yeniden kullanacağız.

1. The first part of the paper discusses the importance of the study of the history of the United States. It is argued that a knowledge of the past is essential for a full understanding of the present and for the development of a sound policy for the future. The author points out that the study of history is not merely a collection of facts and dates, but a process of critical thinking and analysis. It is through the study of history that we can learn from the mistakes of the past and avoid them in the future.

2. The second part of the paper discusses the role of the government in the development of the United States. It is argued that the government has played a crucial role in the development of the country, from the establishment of the Constitution to the present day. The author points out that the government has been responsible for the creation of the federal system, the establishment of the courts, and the development of the public schools. It is through the government that we have been able to build a strong and united nation.

3. The third part of the paper discusses the role of the individual in the development of the United States. It is argued that the individual has played a crucial role in the development of the country, from the founding fathers to the present day. The author points out that the individual has been responsible for the creation of the federal system, the establishment of the courts, and the development of the public schools. It is through the individual that we have been able to build a strong and united nation.

4. The fourth part of the paper discusses the role of the economy in the development of the United States. It is argued that the economy has played a crucial role in the development of the country, from the establishment of the Constitution to the present day. The author points out that the economy has been responsible for the creation of the federal system, the establishment of the courts, and the development of the public schools. It is through the economy that we have been able to build a strong and united nation.

5. The fifth part of the paper discusses the role of the culture in the development of the United States. It is argued that the culture has played a crucial role in the development of the country, from the establishment of the Constitution to the present day. The author points out that the culture has been responsible for the creation of the federal system, the establishment of the courts, and the development of the public schools. It is through the culture that we have been able to build a strong and united nation.

BİÇİM DEĞİŞTİREN

BAKIŞ AÇINIZI DEĞİŞTİRİN

Eşiği geçtikten sonra, kahraman büyülü dünyaya girer. Yolculuğun mitolojide “çetin sınav” veya “muhakeme yolları” olarak bilinen bu bölümü kahramanı yabancı diyarlara, ona yardım edebilecek ya da zarar verebilecek karakterlerle karşılaşmaya götürür. Yolculuğun bu bölümüne belli beklentilerle veya planlarla giren her kahraman bunların boşa çıktığını görecektir.

Bir yazar olarak amacınıza ulaşmak için bir yol haritası hazırlamış, ihtiyacınız olan her şeyi toplamış ve yola çıkmış olabilirsiniz, dikkatinizi dağıtan şeylerden kurtulmanın yolunu bile bulmuş olabilirsiniz. Şimdi, yarattığınız sistemler veya yol haritalarını kullanarak günler boyunca yazmanız... yazmanız... yazmanız gerekiyor. Yazarın “muhakeme yolu” projenin tamamlanma yoludur. Bu “çetin sınavdan” alabileceğiniz en büyük ödüllerden biri, çalışmayı sürdürmenizi sağlayan bir yazma biçimi geliştirmektir. Yalnız esinlendiğinizde veya yazmak istediğinizde değil, düzenli olarak yazmalısınız, bunu hayatınızın normal bir parçası haline getirmelisiniz.

Birlikte çalıştığım yazarlarla en çok zamanı şurada geçiriyorum: Birlikte muhakeme yolundan yürüyoruz, karşımıza çıkanları inceliyoruz, engeller ve çukurları önceden görmeye çalışıyor, ilerlemeye odaklanıyoruz. Bugün bir yazar hangi sorunla uğraşıyor

olursa olsun yarın, gelecek hafta, iki ay sonra karşısına bir başkası çıkabilir. Elinizde kullanacak ne kadar fazla araç olursa, sıradaki engelle o ölçüde iyi başa çıkabilirsiniz. Muhakeme yolunda karşılaşacağınız arketipler bu araçlardan bazılarını edinmenizi sağlayabilir.

BİÇİM DEĞİŞTİREN

Hikâyelerde kahramanlar sık sık amaçları belirsiz veya ahlaki değerleri bilinmeyen karakterlerle karşılaşır. Risk alıp bu yabancılara güvenmeye karar verirken başlarına gelecekleri bilmezler. Müttefik gibi görünen zararsız sandığı biri, kahramanı düşmanlarına teslim edebilir ya da şüpheli görünen karanlık biri kahramanın hayatını kurtarabilir. Bu tür karakterler değişip beklenmedik şeyler yapabilirler. Genellikle biraz da büyüdürler. Onlar, biçim değiştirenlerdir.

Biçim değiştirenler, biçimlerini değiştiren karakterlerdir; bazıları gerçek anlamıyla bir cadıya ya da kurtadama dönüşür, bazıları ise mecazi anlamda biçim değiştirir. İlk bakışta görüldüğü gibi olmayan veya gizli yönleri olan herkes biçim değiştiren sayılabilir. Bu biraz muğlak tanım, biçim değiştirenin anlaşılmazlığını anlatır; kahramanlara karşı avantajlı duruma geçmelerini sağlayan şey onları ilk bakışta tanımanın zorluğudur.

Biçim değiştiren arketipi insan doğasının değişkenliğini temsil eder; gerçekten de hızlı değişebilen bir türüz. Biçim değiştirme güdüsü hepimizde var; yolculuk ederken, yeni bir yere taşınırken veya yeni bir işe başlarken hepimiz biçim değiştirmek istemiştir. Farklı bir saç kesimi veya giysi gibi basit bir şey bile bize biraz daha yabancı biri olduğumuz hissini verebilir. Pek çok insan bu yüzden Cadılar Bayramını sever (ya da ondan nefret eder), çünkü kendinizi dönüştürüp bir günlüğüne yabancı birinin kılığına bürünerek dolaşma fırsatı verir bu gün.

Tabii günümüzde en önemli biçim değıştirme yeri, insanların

kendi yarattıkları kimliklerin arkasında hayatlarını geçirebilmesine imkân sağlayan internet. Oyun avatarlarından ekran isimlerine, sosyal medyada kendimizin yeniden yaratılmış versiyonlarına, dönüşen kimliklere sınırsız potansiyel sunan çevrimiçi dünyada hepimiz biçim değıştirenleriz.

Yazarlar ise doğuştan biçim değıştirenlerdir. Kendimizi başkalarının yerine koymak, onların gözünden hayatın nasıl görüneceğini hayal etmek yazmanın önemli bir unsurudur. Biçim değıştirmek sanat için temel bir önemdedir; yıllardır güçlendirdiğiniz bir kasa benzer. Bu beceriyi alıp sizin yazma sürecinize uygulayacağız.

Bu bölümde, size farklı bakış açıları ve beceriler kazandırabilecek karakterlere ve yazı odanızdan uzaktayken bile yazar-göz-lemciye dönüşmenin yöntemlerini gözden geçireceğiz.

GİZLİ AJANLIK

Cari Lynn, dünyanın en kalabalık vadeli işlemler piyasasını oluşturan Chicago Mercantile Exchange’de [Chicago Ticaret Borsası] çalışıyordu. Merc’in cehennem çukurlarında çalışan çok az sayıda kadın vardı. Cari’nin hayran olduğu kadın borsacılar her gün var güçleriyle mücadele ediyor, çoğu erkek ve kadın meslektaşlarına eziyet etmeye kararlı yüzlerce amansız tacirin arasında satış ve alım yapıyorlardı. Bana anlattığı kadarıyla, "acımasız, şiddetli ve olağanüstü riskli” bir işti.

Sene 2000’di; borsada kazanılabilecek paranın sınırı yoktu. Sonuçta, cinaî bir rekabet vardı aralarında; ancak tacizlerden, zorbalıklardan, kavgalardan sıyrılabilir kadar sert olanlar ekonomik ödüllere kavuşuyordu.

Ama Cari hikâye için oradaydı.

Cari ekonomi eğitimi almamıştı. Chicago’lu bir gazeteciydi. Komşusunun vadeli işlemler borsasında çalışan bir kadın olmak

hakkındaki hikâyelerini dinledikten sonra bu konuda bir kitap yazmak zorunda olduğunu anlamıştı. Bunu yapmanın en iyi yolu, bildiği veya daha önce deneyimlediği hiçbir şeye benzemeyen bu dünyaya gömülmekti.

Her sabah uyanır uyanmaz CNBC’yi açardı. Wall Street Jour-nal’ı hayatında daha önce hiç almamıştı, ama şimdi her gün mutlaka okuyordu. Günlerini Merc’te çalışarak, gecelerini diğer borsacılarla birlikte, onların sık sık gittikleri kulüplerde takılarak geçiriyordu; yazmak için en iyi malzemeleri, konu aldığı kişiler borsadan uzakta içki içip gevşeyince elde ediyordu.

Cari, kitabını yazmak için biçim değıştirmişti. Bu dünyada bir gözlemci olmaktan fazlasıydı, bu dünyanın sakinlerinden birine dönüşmüştü.

Fakat Cari aslında neden orada olduğunu hiç unutmadı; iki yıl boyunca bu hayata tamamen gömüldükten sonra, o hayat tarzından uzaklaşıp deneyimlerini ve tanıştığı diğer kadınların deneyimlerini yazmanın zamanının geldiğini hissetti. Sonuçta, kitabı Leg the Spread: Adventures

inside the Trillion Dollar Boys' Club of Commo-dities Trading [Bacaklarınızı Yayın: Erkeklerin Trilyon Dolarlık Borsa Kulübündeki Maceralar], 2004'te yayımlandı.

Cari'ninki uç bir örnek tabii, ama pek çoğumuz onun yaşadıklarının başka bir versiyonunu yaşadık. Kimsenin yazar olduğunuzu bilmediği bir işte çalıştınız mı? Hayatınızda farklı rollere bürünmeniz gerekiyor mu; bir an ebeveyn, partner, profesyonel, liderken bir an sonra size özel yazarlık rolüne bürünüyor musunuz? Hayatınızda yazı yazdığınızı bilmeyen insanlar var mı? Dünya deneyimlerinizi hiç yazdıklarınıza konu ettiniz mi?

Bu sorulara yanıtınız “evet” ise biçim değiştiren arketipini hayatınıza zaten sokmuşsunuz demektir.

Fakat biçim değiştiren, kimliğinize uygulayacağınız basit bir araçtan daha fazlasıdır. Yazma sürecinizin önemli bir parçası haline gelebilir.

BİR YABANCI GİBİ OKUMAK

Yazdıklarınızı bir yabancının gözlerinden okuyabilseniz hoş olmaz mıydı? Pek çok yazar, yazarken taze bir bakış açısından yararlanmak için bu deneyimi taklit etmeye çalışır. Yazar George Saunders, bana her gün masasının başına tek bir kuralla geçtiğini söylemişti: taslağı, daha önce tek bir sözcüğünü bile görmemiş gibi “ilk okur zihniyle” okumak. Komedi yazarı Negin Farsad, senaryolarının her taslağının çıkışını alıp metni çocuk sesiyle okuyordu. Neil Gaiman'm yeni yazarlara tavsiyesi şu: “Yazmayı bitirince... yeni gözlerle okuyabilecek hale gelene dek bir kenara kaldırın... Hazır olduğunuzda alıp daha önce hiç okumamış gibi okumaya başlayın.”

Yeni bir bakış açısından faydalanan yalnızca çalışmanız olmayacaktır. Bütün yazma sürecinizi bir yabancının bakış açısından görmek, ne yaptığınızı ve neyin işlemediğini daha iyi anlamanızı sağlayabilir, ihtiyaçlarınıza daha iyi hizmet etmesi için yöntemlerinizi nasıl geliştirebileceğinizi gösterebilir. Pek çok yazar, çalışma yöntemleri hakkında objektif bir yorum alıp faydalı değişiklikler yapmak için gelir bana. Bazen insan kendi yazma sürecine öyle yakındır, öyle gömülmüştür ki bir gözlemcinin hemen görebileceği şeyleri görmeyi başaramaz.

Bu egzersizde, biçim değiştirip o gözlemciye dönüşeceksiniz.

EGZERSİZ: TAM TERSİNİZİ YARATMAK

Birinci Bölüm'deki Karakter Sayfası egzersizinde yarattığınız ve Kitap Ortası Yoklaması'ndagüçlendirdiğiniz profilinize dönün.

Bu profili temel alarak, her açıdan sizin tam aksiniz olan bir karakter yaratıp bu kişi için aşağıdaki şablona göre bir Karakter Sayfası yapın. Dünyaya sizden farklı bakan, sizden farklı davranan, dünyayı sizden tamamen farklı deneyimleyen birini yaratmak için hayal gücünüzü

kullanın. Tam tersinizin ne demek olduğunu pek çok açıdan yorumlayabilirsiniz -fiziksel, psikolojik, duygusal, entelektüel vs-; ben hepsini keşfetmenizi öneriyorum. Bu bireyin insan olması veya bizim dünyamızda yaşaması bile gerekmiyor. Hayatı sizinkinden olabildiğince farklı olan bir karakter de olabilir.

Karşıtınızın imgesini yaratın.

İsim: Karşıtınıza bir isim seçin.

Tarih ve Tasvir: Karşıtınızın kısa biyografisini verip onu tasvir edin. Beceriler: Karşıtınızı her kategoride kendi puanlarınızı karşınıza vererek değerlendirin.

- Esinlenme
- Bağlantı
- Önsezi
- Odak
- Direnç
- Sabır
- Cesaret
- Esneklik
- Özgüven

BECERİLER'deki puanları temel alarak karşıtınızın En Büyük Gücünü ve En Büyük Zaafını tespit edin.

Araç: Bu bireyin evden çıkarken mutlaka yanına aldığı şey nedir? Örneğin, teknoloji fobiniz varsa, karşıtınız son moda teknolojik cihazlara düşkün olabilir. Siz kalabalıklarla takılmayı seviyorsanız, karşıtınız içine kapalı biri olabilir. Karşıtınızın, olmazsayaşayamayacağı şeyleri listeleyin.

Hazine: Karşıtınızın özel yeteneği nedir?

Artık kendi karşıtınızı yarattığınıza göre, yazma süreciniz boyunca kar-

şınıza çıkabilecek her türlü soruyu filtreleyebilmenizi sağlayacak bir aracınız var.

Bunlardan birini örnek olarak kullanalım.

Kitap Ortası Yoklaması'nda, gelecekte egzersizlerin çözmesini istediğiniz ve zorlandığınız bir konuyu not ettiniz. Bu sorununuzu yeniden yazın.

Bu meseleyle uzun zamandır mücadele ediyor olmalısınız, onu size doğal gelen yöntemlerle çözmeye de çalışmış olabilirsiniz. Ancak unutmayın ki farklı biri bu konuyu tamamen farklı bir biçimde çözmeye çalışırdı.

Karşıtınızın yerine geçin ve onun size bu konuda verebileceği üç tavsiyeyi veya yapacağı üç şeyi not

edin.

Karşıtınızın bakış açısını ödünç almak size organik gelmeyen iç-görülere ulaşmanıza yol açabilir, ama bunlar sizi istediğiniz yere ulaştırmada şaşırtıcı önem taşıyabilir.

KARŞITINIZI KULLANMAK

Farklı şeyler gösteren bir lens kullanmanın, yazma sürecinizin ötesinde de etkileri vardır. Bir yol ayrımında olduğunuzu düşündüğünüzde, önemli bir karar alırken ya da sadece geri çekilip perspektif kazanmaya çalışırken, hayatınızı yeni bir biçimde gözlemlene fırsatı sunabilir.

Psikoloji profesörü Timothy D. Wilson, Redirect [Yeniden Yönlendirme] adlı kitabında hayatlarımızı gözden geçirmenin değerini kanıtlayan pek çok çalışmadan bahseder; özellikle de geçmişteki travmatik olayları “yansız bir gözlemcinin” bakış açısından incelemenin "duygular yerine onları neden hissettiğinize odaklanmanızı” sağladığını söyler. Çalışmalarda, hayatlarında bu bakış açılarını kullanabilenler içgörü kazanmış ve üzerine düşündükleri olaylardan diğer insanlara kıyasla daha hızlı ve kalıcı bir şekilde uzaklaşmışlardır.

Karşıtınızı, hayatınızdaki olaylarda bu objektifliği bulmak için kullanabilirsiniz. Karşıtınızın herhangi bir konu veya senaryoda sizinkiyle tamamen zıt yorumunu görmek, size bulanık gelen duygularınızı netleştirmenizi sağlayabilir. Bazen, tam olarak ne düşündüğümüzü veya hissettiğimizi anlamak için karşıt bir bakış açısı gerekir.

Luisa uzun yıllardır aynı şirket için çalışıyor, bir yandan da yazıyordu. Yeni bir şirkette işe girme fırsatı karşısına çıkınca, iş başvurusu yapmanın sakıncası olmadığına karar verdi, ama birkaç kez iş görüşmesine gidip işi aldıktan sonra, ne yapacağından hâlâ emin değildi.

Eski işi ile bu yeni pozisyonunun ücret ve nitelikleri benziyordu; ikisinin de avantajlı ve dezavantajlı yanları vardı. Yeni iş ona daha fazla sorumluluk kazandıracaktı, bu heyecan vericiydi; ama programı daha yoğun olacaktı ve dolayısıyla yazmaya daha az vakit bulabilecekti; oysa asıl istediği yazmaktı. Eski işinden artık sıkılmıştı, bu yüzden yeni sorumluluklara hazırды, ama hal stratejisini belirlemeye çalışan yeni bir şirketten daha güvenliydi şimdi çalıştığı şirket. Yeni işi kabul ederse sevdiği başka bir yere taşınması da gerekecekti, ama bu da Luisa’nın başka bir şehre taşınması mümkün olmayan kız arkadaşıyla ilişkisini etkileyecekti.

Kendini yeni işinin başında hayal ettiğinde neler hissettiğinden emin değildi. Bu yüzden durumu, karşıtının bakış açısından görmek istedi.

Luisa’nın karşıtı heyecan arayan, ilişkileri umursamayan, yazmayı o kadar da önemsemeyen biriydi. Kazanmanın hazzına ve yeniliklerin heyecanına düşkün olan karşıt, yeni işin olasılıklarını daha çekici buluyordu; Luisa’ya nasıl biri olmak istemediğini hemen gösterdi: karşısına çıkan ilk olasılığın üstüne, hayatının başka veçhelerine nasıl etki edeceğine hiç aldırmadan atlayan biri.

Karşıtı işi istiyorsa, Luisa istemiyordu. Onun asıl istediği, kendisine daha uygun olabilecek, ilişkisini tehlikeye atmayan, ona şu anki görevinde eksikliğini çektiği şeyi verebilecek bir iş aramak,

bu sırada da yazmaya odaklanmaktı.

Durumu karşıtının bakış açısından görmek, ona kim olduğunu daha net bir şekilde göstermiş, kim olmak istediğini anlamasını sağlamıştı. Kim olmadığımızın net bir resmi, bize kim olduğumuzu güçlü bir şekilde gösterebilir.

SİRKİ Yönetmek

Helen tıkanıp kalmıştı. Bir yıl önce, okul öncesi çağıdaki kızıyla daha fazla zaman geçirmek ve asıl tutkusuna odaklanmak için kurumsal hayattan uzaklaşmaya karar vermişti; on on iki yaşlarındaki çocuklar için romanlar yazmak istiyordu. İş dünyasında pilini tükettikten sonra, hayatını onun için en önemli şeylerin çevresine odaklamaya hazırdı artık: yazmak ve ailesi.

Peki neden hâlâ kurumsal iş hayatında olduğu kadar stresli hissediyordu kendini?

Konsantre olmakta zorlanıyordu. Ne zaman oturup roman taslağını açsa, kusursuzluğun eşik bekçisiyle karşılaşılıyor, donup kalıyordu. İyi yazamıyorsun, diye fısıldıyordu troll kulağına. Onun sesini duymazdan gelmeye çalışıyordu; ama yavaş ilerliyordu ve trollün hain sözlerinin doğru olduğu düşüncesinden ne yapsa kur-taramıyordu kendini. Her gün bunları yaşamak, kaygılarını iyiden iyiye artırmıştı.

Motivasyonunu tamamen yitirmiş gibi hissediyordu kendini. Geçmiş kariyerinde, Helen işe erkenden gelen, geç saatlere kadar çalışan, her toplantı ve sunum için hazırlanan hırslı bir çalışandı. Ama şimdi, evindeki ofisinde yalnızca trollün eşliğinde çalışmaya uğraşırken aynı hırsı hissedemiyordu.

Helen, bana kendisini rahatsız eden eşik bekçisini anlattıkça, çalışırken duyduğu tek sesin trollünkü olmadığını da fark etti. Psikolojik dünyasının parçası olan başka karakterleri incelerken, motive olmasını ve yazmaya başlamasını sağlayabilecek bir dizi

role bürünmeyi düşündü. Yalnızca bu sesleri daha net bir şekilde duyması ve nasıl işe yarar hale getireceğini anlaması gerekiyordu - kendisine nevroz gibi gelen şeyleri yazma sürecinde kullanabileceği araçlara dönüştürmeliydi.

Helen on yıl boyunca meslektaşlarının arasında kurumsal bir gökdelende çalışmıştı. Şimdi, bu dünyadaki arketiplerden ona anlamlı gelen kişisel bir mitoloji inşa edebilirdi, çünkü bu dünyada olağanüstü verimli bir çalışandı ve başarıları için takdir edilmişti; bu dünya iş dünyasıydı.

Kendine ilham vermesi gerektiğinde, çalışanlarını canlandırmak için motive edici bir konuşma yapan sert bir patron olduğunu hayal etti. Taslağındaki küçük ayrıntıları gözden geçirmesi gerektiğinde, küçük farklara özen gösteren ve yüzünde bir gülümsemeyle her şeyin yolunda gitmesini sağlayan bir asistan olduğunu hayal etti. Bütün bölümlerin aynı uzunlukta olduğundan ve metnin akışında sorun olmadığından emin olması gerektiğinde, hesaplarla ilgilenen ve rakamları kontrol eden finans müdürü olduğunu hayal etti.

İhtiyaç duyduğunda biçim değiştirip bu tanıdık rollere bürünerek, tanıdık olmayan yeni rolünü -yazar-ona daha rahat gelen bir role dönüştürdü. Kendi mitolojisini belirleyip arketipler aracılığıyla kendisi

için bu rolleri icat ederek içindeki seslerden birini saplantı haline getirmekten kurtulmuş ve bütün bu karakterler kendi bölmeli masalarında çevresinde oturuyormuş gibi motivasyonunu korumayı başarmıştı.

“‘Ben bir sanatçıyım’ dediğinde” demişti George Saunders bana, “aslında söylemek istediğin, benliğinin sana hizmet eden farklı tezahürleri olduğu ve senin görevinin de bu şirketi yönetmek olduğudur.” Saunders kendi içsel mitolojisini bir inşaat ekibine benzetiyor - farklı becerileri olan bir grup insanın her biri ihtiyaca göre farklı işler yapıyor. Onun görevi de hangi becerinin veya işçinin hangi görev için uygun olduğunu belirlemektir.

“‘Bu kişi, yani ben, aslında yekpare bir varlık değilim’ demek,

meditasyona benzer bir deneyimdir. Çalıştığım günlerde bu farklı kişilikler belirip kaybolurlar; onları çağırabilirim, işleri bitince gitmelerini de söyleyebilirim.”

Bu kitap, belli bir arketipler mitolojisini yazma sürecinizde -kahramanın yolculuğunda- farklı ihtiyaçlarınıza hitap edebilecek araçlara çevirmeye odaklanıyor. Fakat kendi tarihçenizi, hayat deneyimlerinizi, sevdiklerinizi, tutkularınızı ve amaçlarınızı temel alan, size daha fazla hitap eden bir başka mitoloji daha olduğunu fark edebilirsiniz.

EGZERSİZ: KİŞİSEL BİR MİTOLOJİ YARATMAK

Kendinizi rahat hissettiğiniz veya size tanıdık ya da anlamlı gelen bir ortam düşünün. Gurur duyduğunuz şeyler yaptığınız bir yer olabilir, kendinizi güvende hissettiğiniz veya en fazla motive olduğunuz bir yer de. Geçmiş deneyimlerinizi ve fantezi dünyanızı tarayın, ihtiyaçlarınıza en uygun ortamı seçin. Bazı örnekler: okul, işyeri, aile evi, atletizm takımı, dini veya tinsel birtopluluk.

Seçtiğiniz ortamı yazın.

O ortamdaki bütün rollerin listesini çıkarın. Hangilerini ve nasıl kullanacağınızı şimdilik düşünmeyin, aklınıza gelen her şeyi not edin. (Örneğin, "okuTu seçtiyseniz, o mekândaki bazı roller şunlardır: öğretmen, sınıf soytarısı, inek öğrenci, müdür, rehberlik öğretmeni...) Sizin mitolojinizin arketipleri bunlardır.

Şimdi bu listeyi Kitap Ortası Yoklaması’nda kendinizi değerlendirdiğiniz ölçütlerle yar. yana koyun. Kendinize 5'ten düşük puan verdiğiniz bütün becerileri not edin, özellikle de En Büyük Zaafınızı. Bu listeye bakarak kendinize sorun: Bu beceriler konusunda banayardım etmesi için biçim değiştirip hangi arketipe dönüşmeliyim?

Önceki egzersizde karşıtınıza meydan okumak için kullandığınız özelliği düşünün. Biçim değiştirip bu rollerden birinegirmek o meseleyi yeni bir şekilde halletmenize nasıl yardımcı olabilir? Burada listelediğiniz arketiplerden hangisi eşik bekçileri konusunda size en fazla faydayı sağlayabilir?

Bu notlar üzerinden, size en faydalı gelen üç ila beş arasında arke-tipi belirleyin. Her biri için şunları yazın:

- Arketipin kısa (iki ila beş cümlelik) tanımı: fiziksel görünümü, kişiliği, davranışı.
- Arketipin sesiyle yazılmış kişisel bir ilke.
- Arketipin en çok hangi durumlarda faydalı olabileceği hakkında kendinize yazılmış bir not.

Kişisel mitolojinizi burada listelediğimden farklı şekillerde geliştirmek istiyorsanız, bunu mutlaka yapmanızı tavsiye ederim. Her halükârda, bu araçları hep elinizin altında bulundurun.

KAMERANIZI AÇMAK

Biçim değiştirenin masa başında kullanabileceğiniz bir araç olduğunu artık biliyorsunuz. Aynı zamanda, size dünyayı farklı bir biçimde deneyimlemenizi sağlayan bir merceğe de verebilir; hayatınızın yazma ve yazmayla ilgili olmayan yönlerini daha bütünlüklü bir şekilde bir araya getirmenize yardımcı olabilir.

Michael R. Jackson, pek çok berbat işte çalışmıştı, ama yer göstericilik en kötülerinden biriydi. Senaryo yazarlığı ve müzikal eğitimi almak için Detroit'ten ayrıldıktan sonra, Michael geçinebilmek için on yıla yakın süreyi geçici işlerde çalışarak geçirmişti. Hafta içi dokuzdan beşe kadar çalışınca, günün sonunda yazmak için fazla zaman ve enerjisi kalmıyordu. Böylece Michael, sürekli popüler olan Aslan Kral'ın sahnelendiği, Broadway'in Yeni Amster-dam Tiyatrosunda yer göstericilik yapmaya başladı.

Haftada altı gün, akşam altıdaki ve gündüz üçteki gösterilerde, Michael ve meslektaşları, bin yedi yüz kişilik şaşkın turistler,

haykıran çocuklar ve zengin yaşlı hanımlar ordusunu idare etmeye çalışıyorlardı. Koltuklar arasındaki koridor boyunca kusak koşan bir çocuk görmüştü bir seferinde. İzleyicilerden birinin sahneye fırlayarak diğer taraftaki koltuğunu bulup perdenin kalkmasından saniyeler önce sahneden inişine şahit olmuştu. Sarhoşların sürekli gösterilerden zorla çıkarıldığına şahit oluyordu zaten. İzleyicileri asma kata ve balkona çıkarmak için asansöre bindirdiğinde, bana anlattığına göre sık sık “osuruyor ve sonra gülüyorlardı”.

Times Meydanı'ndan metroya binip evine dönerken her gece işten ayrılmayı düşünüyordu. Ama maaş çekine ihtiyacı vardı, hem de bu iş sayesinde sabahları yazmak için vakit bulabiliyordu.

Cehennemi andıran bir pazar akşamüstünden sonra, o ve başka yer göstericiler biletli izleyicileri matine gösterisi için salona kabul etmeye başlamışlardı. Yaşlı, beyaz bir kadın asma kattaki görevlilere aldırmadan içeri dalmıştı ama koltuğunu bulmakta zorlanıyordu. Elini havaya kaldırdı, kolunu taksi durdurmaya çalışır gibi sallayıp Michael'a seslenmeye başladı: “Yer gösterici! Yer gösterici!”

O zaman, Michael'ın söylediğine göre, "kamarası bir anda açıldı". Genç ve siyahi bir adam olduğundan, yaşlı, beyaz bir kadının ona bu şekilde seslenip taksi çağırır gibi yanma çağırması içinde derinlerde bir şeyleri uyandırmıştı.

New York'ta yaşıyan genç, siyah ve eşcinsel bir adamla ilgili bir müzikal senaryosu üzerinde çalışıyordu zaten. Kimlik ve aileyi konu alan bir hikâyeydi ama şimdilik tutarlı değildi; olayları birbirine bağlayacak bir çerçeve eksikti. O anda, Michael aradığı çerçeveyi buldu; müzikalin kahramanı, kendisi gibi bir yer gösterici olacaktı ve bütün gösteri, bir Broadway tiyatrosu arka planında geçecekti.

Aslan Kral unsurunu ekleyince, üzerine yazdığı temalara ne kadar uygun olduğunu fark etti. Aslan Kral da onun senaryosu gibi kimlik ve aile meselesini ele alıyordu; ama bir yandan da, siyahi sanatçılar, çoğunluğu beyaz olan izleyiciler için bileti iki yüz dolar

olan bir Afrika fantezisini sunuyorlardı sahnede. Michael ise bu çok kültürlü gösteriyi kendi deyişiyile "salonun arkasındaki bir koltuktan beş yıl boyunca her gece izleme" şansına sahip olmuştu. Ama deneyimlediği şeyin sanatı için malzeme olduğunu fark etmemişti.

Sevmediği işi artık araştırma yapmak ve esinlenmek için her gün kullanabileceği bir fırsata dönüştü. Bundan önce, sinir bozucu izleyicileri görmezden gelmeye çalışıyordu, ama şimdi onları yakından inceliyordu. Eskiden onu sıkıran sıradan görevler artık yazdığı eseri besliyordu. Lobide oturup sıradaki gösterinin broşürlerini düzenleyen Michael'ın aklına o kadar çok fikir geliyordu ki onları eski programların arkasına not etmek zorunda kalıyordu.

Yer göstericiliği işini bırakıp bir yazar olunca, hem işi hem yazdıkları fayda gördü bundan. İş anlam kazandı, yazdıkları derinleşti. Bunun için yapması gereken tek şey bir rolden diğerine dönüşmek, kendini bir yer gösterici değil yazar olarak görmektir.

Şimdi, Michael şöyle diyor: "Artık kameram hep açık."

Kurban Olmaktan Biçim Değiştirerek Kurtulmak

Dünyayı başka bir mercekten gördüğümüz zaman -ister karşıtımızın gözlerinden, ister arzu ettiğimizde yardımına başvurabileceğimiz becerikli bir grup işçinin ustabaşı olarak, ister her yerde esin bulan bir yazar gibi- biçim değiştirenin değişim yeteneğini kullanmış oluruz. Fakat biçim değiştiren bize aynı zamanda katılığın ve kendinden hoşnutluğun tehlikelerini anımsatır.

Mitolojide biçim değiştirenler, tam da kahramanların büyüdü dünyanın kurallarını anlamaya başladıklarını sandıkları anda belirirler. Biçim değiştiren bir karakter, kahramana yanıltıcı bir formda görünecek, sonra kahramanın gerçekliği sorgulamasına neden olacaktır. Biçim değiştiren, kahramana koşulların bir anda değişebileceğini, kahramanın bu değişikliklere hazır olması gerektiğini hatırlatır.

Bu, sizin hayatınızda kaç kez gerçekleşti? Bir kişiye veya duruma hâkim olduğunuzu zannederek yaklaşırsınız, sonra bir şey değişir ve inandığınız her şeyin yanlış olduğunu anlıyorsunuz birden. Sarsılır, başkalarına ve önünüzde duranı değerlendirme becerinize daha az güvenir hale gelirsiniz. Bir dahaki sefere farklı davranırsınız.

Biçim değiştiren rolüne girdiğimizde, bir iktidar rolü üstlenmiş oluruz. Değişimin kurbanı olmak yerine onun kaynağı olabilme becerimizi derinleştiririz. Tıpkı bukalemunlar gibi, çevremizdeki dünya

değiştiğinde biz de uyum gösterip değişiriz.

Sharon Steel, kolejde küçük bir gazetede staj yaptığı günden beri gazeteci olma hayali kuruyordu. Yedi yıl boyunca çalışmış, Long Island'dan Boston'a ve New York'a gelmiş, haftalık bir New York City yayını olan L Dergisinde bir iş bulmuştu. New York'ta ilk kez tam zamanlı çalışıyordu; büyük şehrin rekabetçi gazetecilik sahnesinde bir iş bulabildiği için gururluydu.

2008 yazıydı.

Yıl sonuna gelindiğinde, basılı gazetelerde çalışmak için korkunç bir dönem olduğu anlaşılmıştı. Ekonomi kötüye giderken okurlar ortadan kayboluyor, internet her şeyi yutuyordu. 2009 başladıktan bir ay sonra Sharon işten çıkarıldı.

Ofisteki eşyalarını plastik bir torbaya doldurup köşedeki ka-feden, gözyaşları içinde en yakın arkadaşını aradı. Kendini aşağılanmış hissediyor, utanıyor ve bir daha iş bulamayacağından endişeleniyordu.

“Evet, bulabilirsin” dedi arkadaşı ona, kararlı bir tavırla. “Bulabilirsin ve bulacaksın.”

Eve dönerken, Sharon önündeki seçeneği düşündü. İşten çıkarılmanın bir etiket gibi üzerine yapışmasına izin verebilirdi. Ya da kendini yeniden ifade edebilirdi.

O gece, Sharon daha önce yazdıklarına hiç benzemeyen bir e-posta yazdı. Konu satırında: “Ekonomik Krizin Yeni Kurbanı” yazıyordu, ama yazdıklarının kurban psikolojisiyle hiç ilgisi yoktu.

Yazdığı e-postada, gözyaşları döken bir kurbandan sert bir kahramana dönüşmüş, zekice espriler ve yorumlarla, iş bulmak için yardım istemişti.

Fikrini değiştirmesine fırsat vermeden, e-postayı ona yardımcı olabilecek, aklına gelen herkese gönderdi: arkadaşlar, medyadaki tanıdıklar, profesyonel bağlantılar.

Aldığı çok sayıda sıcak karşılık, onu çok duygulandırdı. Yıllardır haber almadığı insanlar ona sempatilerini ve desteklerini bildiren cömert yanıtlar yazmışlardı. Sevgi dolu karşılıklar gözyaşlarının kurumasını sağladı ve yalnız olmadığını hissetti.

Sonraki birkaç hafta boyunca, iş yağdı. Sharon'ı destekleyen tanıdıklar ağı ve onlardan aldığı özgüven, yazılarının daha önce denemeye bile cesaret edemediği yayınlarda yayımlanmasına vesile oldu. Bu yazılar sayesinde sonunda Time Out New York'ta tam zamanlı bir iş buldu.

Sharon, yazarak işsizlikten kurtulmuştu. Bir “kurban” olmak yerine kahraman olmayı seçince, ne kadar çok şeyin mümkün olduğunu görmüşü.

Biçim değiştirenler temelde başka bir şeye dönüşmezler; bize daha önce göremediğimiz bir yönlerini gösterirler yalnızca. Sizin muhakeme yolunuzdaki koşullar birden değiştiğinde, karşınıza yaratıcı bir meydan okuma veya işinizi tehdit eden bir şey çıksa bile, içinizdeki sonsuz olasılıkları unutmayın. Kendi karşıtınız olabilirsiniz, bir ofis görevlisi de, bir inşaat ekibi de, bir sirk çalışanı da. İşiniz ne olursa olsun, onu nasıl veya kim için yaparsanız yapın, diğer insanlar sizin için ne düşünürse

düşünsün, siz bir yazarsınız.

Değişim kapasitenizi sınırlayan tek şey, kendi sınırsız hayal gücünüz.

HİLEBAZ

OYNAYIN, KENDİ KURALLARINIZI YIKIN VE EĞLENMEYİ UNUTMAYIN

Doksanların başıydı, George Saunders yazarlık kariyerinin dip noktasındaydı. Bir güzel sanatlar programından yeni mezun olmuştu, edebiyattaki rol modelleri Ernest Hemingway ve Raymond Carver sayesinde bir yazarın nasıl biri olması gerektiğini bildiğini sanıyordu.

Ama o, günlerini avlanarak veya viskileri devirerek geçirmiyordu. Karısı ve yeni doğmuş bebeğine bakıyordu. Albany’de bir eczacılık şirketinin teknik yazarlarından biriydi; bana anlattığı kadarıyla, “fotokopinin başındaki atkuyruklu adam”dan başka bir şey değildi.

Yazılarında da Hemingway’le Carver’a öykünüyor, başarısız oluyordu. Üç yüz sayfalık bir romanı yeni tamamlamıştı, ama masasının üzerinde duran bir çöp yığını gibi görüyordu onu. Çevresindeki dünyada ilham aradı, ofis hayatında dokunaklı bir özellik ve şiir bulmaya çalıştı. Fakat bu ortamla kahramanlarının edebi tarzlarını birleştiren utanç verici sonuçlar elde ediyordu.

Bir gün işte uzun, sıkıcı bir konferans görüşmesi yapmak zorunda kaldı. Bir saatten uzun süre orada öyle oturduktan sonra, sıkıntıdan kurtulmak için not defterine uzun ve müstehcen şiirler yazmaya başladı. Görüşme uzadıkça sayfanın kenarlarını küçük ve komik çizimlerle doldurdu.

Edebi önemi olmayan komik şiirleri ve çizimleri onu öyle eğ-

lendirdi ki onları evine götürdü. Karısına gösterdiği zaman, kendisi de yazar olan karısı ona bunların son dört yıldır yazdığı en iyi şeyler olduğunu söyledi.

George öyle çok çalışıyordu ki ona en doğal gelen şeyi yapmayı bile unutmuştu: kendini ve başkalarını güldürmek. Arkadaşları ve meslektaşları komik biri olduğunu söylerdi, insanları eğlendirmekte zorlanmıyordu. Ama su sebilinin çevresinde toplanan herkesi güldürebilme becerisinin yazdıklarına faydası olabileceğini de düşünmemişti hiç. Bu tür davranışlar, bir edebiyat yazarının ne olması gerektiği konusundaki görüşlerine uymuyordu.

George karısının haklı olduğunu anlayınca -konferans görüşmesi sırasında not defterine yazıp çizdikleri, üç yüz sayfalık en iyi Hemingway taklidinden daha otantik ve ilginçti- “edebi” bir yazar olmanın ne anlama geldiğini yeniden düşünmesi gerekti. Oyalanmayı bırakıp kendini eğlendirmeye başlaması gerekiyordu.

Bugün, George Saunders Amerikan toplumunun kurumlarının içyüzünü gösteren iğneleyici öyküleriyle tanınıyor. Edebiyat alanında pek çok önemli ödül aldı. Story Prize, PEN/Malamud Ödülü ve World Fantasy Ödülü bunlardan bazıları. Hepsini komik ve kendisi olduğu için aldı.

Sonunda içindeki hilebazı kabullenince, yazdıkları canlanı-vermişti.

Hilebazlar kahramanları destekler, insanları güldürerek aralarında bağ kurulmasını sağlar, toplumdaki kusurları işaret ederler.

Şakalar

Bir kahraman zeki ve iğneleyici bir karakterle tanıştığında, bu karakterin keskin bir mizah anlayışı varsa, yaramazlık yapmaya me-yilliyse, bilmeceleri, bulmacaları ve şakaları seviyorsa, soytarılıklarıyla daha derinlerdeki bir gerçeği ortaya çıkarıyorsa, hilebaz gelmiş demektir ve yolculuk bir daha asla aynı olmayacaktır.

Hilebaz arketipi mitolojide ve gerçek hayatta komik bir mola vermemizi sağlar. Hilebazlar kahramanları destekler, insanları güldürerek aralarında bağ kurulmasını sağlar, toplumdaki kusurları işaret ederler. Biçim değiştirenler gibi, onlara da güvenmek zordur -bazen güvenmemek gerekir- ama içinde oldukları hikâyeleri daha eğlenceli hale getirmenin yanı sıra kahramana yardım da ederek iyi müttefikler olduklarını kanıtlayabilirler.

Hilebazlar, öykülerin dışında kültürel sohbette de önemli roller üstlenirler. Amy Schumer veya Key & Peele gibi komedyenler, Andy Warhol ve Banksy gibi sanatçılar ya da Improv Everywhere ve Masked Avengers gibi profesyonel mizah grupları da olabilirler. Çoğu insanın dokunulmaz kabul ettiği konuları ele alarak ikiyüzlülükleri vurgular, beklentilerimizi boşa çıkarır, bizi güldürür ve düşündürürler.

Hilebaz hepimize farklı biçimlerde görünür. Bazı insanlar şaka yapmayı, başkaları tek cümlelik esprileri sever; bazıları içlerindeki hilebazı internet aracılığıyla ortaya çıkarır; bazıları ise komik olanın anlatılan değil anlatma biçimi olduğunu bilirler. Hilebaz, mizah anlarında ortaya çıksa da bu arketip yalnızca komik olmaktan çok daha fazlasıdır - hayatın sandığımızdan daha gerçeküstü olduğunu işaret eder; kralın çıplak olduğunu söyler.

Kurt Vonnegut, bir keresinde şöyle demişti: “İnsanları beyaz kâğıtlar üzerindeki siyah mürekkep lekeleriyle güldürmeyi veya ağlatmayı başarabiliyorsanız, bu bir şaka değil de nedir?” Bütün yazılar hilebaza aittir; her yazarın içinde de bir hilebaz vardır. Sorun şu ki, bu yanımızı özellikle ona en çok ihtiyacımız olduğu anda unutmaya eğilimi gösteririz.

Bir şeyi fazla ciddiye almak, onun keyfini kaçırmanın en garantili yoludur. Altı bölümdür çok çalışıyorsunuz - artık durun. Bir mola verin. Oynayın. Gülün. Keyfinize bakın. En rahat ve aptal olduğunuz anlarda, “iş” gibi gelen hiçbir şey yapmadığınız anlarda, hilebazın sizi şimdiye kadarki yazma sürecinizin en büyük içgörü-lerine kavuşturabileceğini unutmayın.

“GEREKLİLİKLERDEN" VAZGEÇMEK

>

Mitolojide, hilebaz karakterler sık sık kahramanların egolarına hasar verip onları kendi sınırları hakkında daha dürüst olmaya zorlarlar. George Saunders mücadele halindeydi, çünkü bir yazarın ne olması gerektiği konusunda abartılı görüşlere sahipti. Bu görüşlerden vazgeçtiği zaman, ona en doğal gelen öyküleri yaratma özgürlüğüne kavuştu.

Ne tür şeyler yazmamız "gerektiği" konusunda sık sık böyle fikirlere kapılırız; bunların temelinde büyüdüğümüz aileler, aldığımız eğitim, güncel hayatlarımızdaki toplumsal baskılar

etkilidir. Başkalarının beklentilerini içselleştiririz; kendimiz için beklentiler yaratırız, ama bunlar her zaman daha iyi yazarlar haline gelmemizi sağlamaz ve genellikle bize en doğal gelen şeyleri yazmamıza engel olurlar.

Siz de kendinizi biraz olsun George gibi hissediyorsanız, kaşlarınızı çatmaktan vazgeçin ve sıradaki egzersiz aracılığıyla biraz stres atın.

EGZERSİZ: TEK KİŞİLİK İZLEYİCİ KİTLESİ

Ne yazmanız "gerektiğini" unutun. Bu egzersizin amacı, projenizi beklemeye almak. Ona daha sonra dönebilirsiniz.

Kurt Vonnegut şöyle demişti: "Her başarılı kişi, zihninde tek kişilik bir izleyici kitlesiyle yaratır. Sanatsal birliğin sırrı budur. Aklında yalnızca tek bir kişiyle bir şeyler yapan herkes bunu başarabilir. Aslında kız kardeşim için yazdığımı, o ölene de fark etmemiştim."

Bu egzersiz için hayatınızdan bir kişiyi izleyiciniz olarak seçin. Sizi sevdiğini bildiğiniz, sizi fazla sert yargılamayan, beklentileri sizi kaygılandırmayan birini seçin.

Bu kişi gülmeyi seviyor mu? Yapboz çözmeyi? Esinlenmeyi? Bu kişinin ne tür filmler ve televizyon programları seyretmekten hoşlandığı-

nı, okuduğu kitapları, yapmayı sevdiği şeyleri düşünün, isterseniz, yazılı eserlerde en eğlenceli ve keyifli bulduğu şeylerin neler olduğunu da sorabilirsiniz.

Özellikle bu kişi için yaratılmış olan bir metin yazacaksınız. Yazacağınız metin hakkındaki şu sorulara, söz konusu kişinin en çok nelerden hoşlanacağını da göz önünde bulundurarak cevap verin:

Nasıl bir yazı olacak? (Bir şiir, şarkı, espri, kelime oyunu yoksa bulmaca mı? Seçenekleriniz neredeyse sınırsız ama kısa bir şey seçin yine de. İzleyiciniz olarak seçtiğiniz kişi İkinci Dünya Savaşı generallerinin beş yüz sayfalık biyografilerinden hoşlanıyor olabilir, ama kendinize bir iyilik yapın ve daha az hırslı bir projeye girişin.)

Netür bir metin olacak? (Romantik, komedi, gotik, hiciv?)

Konusu ne olacak?

Biçime, türe ve konuya karar verdiğinizde, işe koyulun. Yazarların tek kişilik izleyicileri için yarattığı projelerden bazı örnekler:

- Kız arkadaşının hoşunagiden bir New Yorker karikatürü hakkında komik bir kısa öykü
- Babası için Gilbert ve Sullivan tarzında bestelenmiş bir şarkı
- Yazarlardan birinin kız kardeşi okumaya çok meraklı değildi ama yapbozu çok seviyordu; böylece yazarımız kız kardeşinin en sevdiği şarkıların sözlerinden bir yapboz hazırladı.

Zihninizdeki belli bir kişi için kısa metin yazarken eğlenmeye ve bunu bir ödöl gibi görmeye çalışın.

İşiniz bittiği zaman,yazdığınız metni okuruyla paylaşp paylaşmamak size kalmış. Her halükârda şu soruları cevaplayın:

- Bu egzersizde hoşunuza giden üç şeyi not alın.
- Size zorgelen üçyönünü notalın.
- Büyük projenize eklemek istediğiniz bir şey çıktı mı karşınıza? Öyleyse nedir?

Belli bir projenin zorluklarına dolanıp kalmak veya iniş çıkışlarıyla meşgul olurken yazmanın asıl hedefini gözden kaçırmak mümkündür: yazdıklarınızı onlardan faydalanacak biriyle paylaşmak. İdeal okurunuzun kim olduğuna dair zihninizde bir imge taşımak, vizyonunuza ve bu projenin sizin için neden önemli olduğuna, en başta yazmayı neden istediğinize odaklanmanıza yardımcı olabilir.

Sonuçta, “gereklilik” egoyla ilintilidir: başkalarının sizi nasıl bir yazar olarak görmesini istediğinizle, kendinizi sizden önceki bazı yazarlarla kıyaslamanızla, kimliğiniz hakkındaki görüşlerinizle ilgilidir. Hilebazın görevi sizi bu ego yolculuğundan uzaklaştırıp sizin için önemli olan şeyleri anımsatmaktır - başkalarının yazılarınız konusundaki beklentilerini değil.

Oyunu Yeniden Bulmak

Yazdığınız ilk metni düşünün. Neydi? Bir öykü mü? Bir şiir mi? Bir resim altı yazısı mı? Benimki, dört yaşında babama yazdırdığım bir sayfalık bir öyküydü; geri dönüp baktığımda, o zamanlar çok sevdiğim Angelina Ballerina adlı resimli çocuk kitabından çaldığımı hatırlıyorum bu öyküyü. Babam anlattıklarımı yazarken, öyküyü yerde oyuncaklarımla canlandırdığımı gayet net hatırlıyorum.

Yazmak, bir oyun gibi başlar. O sırada ben “yazıyor” değildim, daha doğrusu, yazdığımı bilmiyordum; bana kalırsa yalnızca oyun oynuyordum. Ama oyun oynamak genellikle öykü anlatıcılığına dönüşür zaten.

Çocuklar, “Haftada dört gün, her sabah üç saat oyun oynayacağım” demezler. Her fırsatta oyuna dalar, istedikleri gibi öyküler icat edip sonra bunları bir köşeye atar, sadece kendi eğlenceleri için oyun oynarlar.

Bu kitabın odaklandığı ana konulardan biri, hedeflerinize ve amaçlarınıza ulaşmanıza yardım edecek, size yazma sürecinizde

destek olacak araçlar yaratmak. Fakat bunlar, yaratıcı ifade deneyiminin doğaçlama niteliğini ve eğlencesini de yok edebilirler.

Danışmanlığını yaptığım Lupe’ye harika bir hediye verilmişti: yalnızca yazmaya odaklanarak geçirebileceği birkaç ay. Başlangıçta, zamanını boşa harcayacağından korkup benimle birlikte aralıksız çalışmasını sağlayacak bir program oluşturmak istedi. Sabah 9’dan 11’e dek yazdıklarını gözden geçirecek, on dakika mola verdikten sonra 11.10 ve 13.00 arasında taslak halindeki tiyatro oyununa dönecekti, vs. Her günü dakikası dakikasına programlamıştık.

Bir ay boyunca sorun yaşamadı. Programına uydu, epey iş çıkardı.

Sonra her şey dağılmaya başladı. Programına uygun şekilde çalışıyordu, ama çalışmaktan keyif almaz olmuştı. Çalışma saatlerini zorla tamamlıyordu. Masa başında olmak istemediği zaman yazdıkları da durumdan etkileniyordu; programına uygun çalışması da giderek zorlaşıyordu. Bir süre sonra, seanslarımızdan üzgün ve bezgin bir şekilde çıkmaya başladı.

Konuyu konuştuk; Lupe yazmayı sevmesine neden olan eğlence ve oyun hissini yitirdiğini anlamaya başladı. Program başta işe yaramıştı, ama sonra yaratıcılığını kısıtlar olmuştı.

Lupe, sisteminden vazgeçmek istemiyordu; programlı çalışmak bir süre, daha önce denediklerinden çok daha fazla işe yaramıştı ve ondan vazgeçerse hile yapmış gibi hissedecekti kendini. Oysa programların katılığı, insanların akışkanlığına terstir. İnsanlar evrilir, büyür, değişirler; ihtiyaçları da onlarla birlikte değişir. Lupe'nin insan olduğu için kendini affetmenin bir yolunu bulması, yeni ihtiyaçlarını karşılamının yeni yollarını denemesi gerekiyordu. Katı bir programa ihtiyaç duymadan yaratmaya devam etmek için kendine güvenmeliydi.

Lupe sonunda kendine bu yaratıcı girişime başlamak için izin verince, yaratmak için çok uğraştığı bütün kuralları yıkmaya karar verdi. Zamanını istediği gibi kullandı. Canı ne isterse yazdı - veya resim yaptı, çizdi, şarkı besteledi. Düşüncelerinin gittiği her yere

gitti. Çalışarak sanat yapmak yerine çalışmayı oyuna dönüştürdü; bir çocuk gibi oyun oynamaya başladı; yaratıcı, doğaçlama, belli bir düzen veya kurallar bütününe göre şekillendirilmemiş bir çalışma biçimini benimsedi.

Bu oyun hali, yazarken yeniden keyif almasını ve tatmin olmuş hissetmesini sağladı, böylece yeniden yazmaya başladı.

Joseph Campbell, kitabı Mitolojinin Gücü'nde, en eski arketip öykülerinden birini işaret eder; Adem ile Havva'nın Cennet Bahçe-si'nden kovulması, hilebaz yılanın düzenli bir dünyayı altüst etmesi. Campbell şöyle der: "Nasıl bir düşünce sistemine sahip olursanız olun, sınırsız hayatı içermeyeceği kesindir. Her şey yolunda ve düzenli diye düşündüğünüzde düzenbaz gelir, her şeyi altüst eder, siz de yeniden değişime, dönüşüme yönelirsiniz."

Yazar olmak, kendinize belli kurallar koymak demektir. Fakat programınızın ortasında -koyduğunuz kurallar, hazırladığınız zaman çizelgeleri, beklentileriniz- yazma eyleminin en doğal ve eğlenceli yanını, icat etmenize ve hayal etmenize neden olan dürtüyü, yitirebilirsiniz. Bu kıvılcım olmadan yazdıklarınız hem keyif verici olmaktan çıkar hem de onu sizin yapan şeyi yitirir.

Programlar işe yarar... bir süreliğine. Kurallar faydalıdır... bir süreliğine. Bu kitabı baştan sona okuyup egzersizleri şevkle yapabilir, hayatınızda yazmak odaklı yeni bir program oluşturabilirsiniz, bu program size uzun süre hizmet de edebilir. Fakat canlı varlıklar değişime ihtiyaç duyar, yazmak da canlı bir varlıktır. Hilebaz bize şunu hatırlatmak ister: Yarattığımız sistemler artık işe yaramadığında, özenle üst üste dizdiği küplerden kuleyi keyifle yıkan bir çocuk gibi onları yıkıp yerlerine yeni ve taze bir şey inşa edebiliriz.

İnşa ettiğiniz programların size ne kadar yardımcı olduğuna dikkat edin. Yazmaya ayırdığınız saatlerde masa başına geçince kendinizi nasıl hissediyorsunuz? Yazmaya başladıktan yarım saat, bir saat sonra? Aklınıza yeni fikirler ve sizi heyecanlandıran çözümler geliyor mu yoksa o kıvılcımı yitirdiğinizi mi hissediyorsu-

nuz? Yapmanız gerekenleri zorlukla yaparken başka yaratıcı çalışmalar için heyecanlanıyor musunuz -örneğin farklı bir yazı projesi ya da bambaşka bir şey?

Herkesin yazmakta zorlandığı günler vardır, ama günlerce çalışmaktan zevk almıyorsanız, bir mola verip hilebazın yönetimi ele almasına izin vermenizin zamanı gelmiş olabilir.

EGZERSİZ: YAZMAK DEĞİL OYNAMAK

Bu egzersiz kendinizi projeniz yüzünden bitkin hissettiğiniz, programınızın eskidiğini hissettiğiniz veya kendi ciddiyetinizden ölümüne sıkıldığınız anlar için uygun. İşiniz varken oyalanma vesilesi değil, dolayısıyla gerçekten ihtiyacınız olduğundayapın bu egzersizi.

Kaleminizi bırakın, bilgisayarınızı kapatın ve çalışma masanızdan

uzaklaşın. Önümüzdeki hafta boyunca yazmadan yazacaksınız.

Sıradaki yedi gün boyunca projeniz üzerinde çalışmayın. Kendinize tam bir tatil verin.

Bunun yerine, bu zamanı yaratıcı enerjinizi başka yerlere yöneltmek için kullanacağız. Yeni işler tasarlayıp yaratacaksınız. Yapabilecekleriniz konusunda olasılıklar sınırsız. Kurallarsayalınızca şunlar:

1. Kural: Yazmanıza izin yok. Elle, klavyeyle, hiçbir türlü yazmayacaksınız.
2. Kural: Yarattıklarınız komik olmalı.

Başlangıç için size birkaç tavsiye:

- Bir video yapın: sahte bir reklam, sahte bir doğa belgeseli, kendi icadınız olan bir pembe dizi, kediler yerine insanların rol aldığı bir kedi videosu...
- Bütün karakterlerin banyonuzdaki eşyalardan oluştuğu bir müzikal tasarlayın.

HİLEBAZ

- En sevdiğiniz film veya televizyon programından sahneleri çeşitli biçimlerde birleştirin.
- Manyetik şiir kitlerini hatırlıyor musunuz? Başka kaynaklardan (dergiler, gazeteler, mutfak çöpünüzdeki atılmış yiyecek paketleri...) kestiğiniz yazılarla kolaj metinler oluşturun.
- Yalnızca gifleri kullanarak bir öykü hazırlayın.

- En sevdiğiniz oyundan ilham alarak bir şarkı besteleyin.

Bu hafta başka bir şey "yazmayın", iyi eğlenceler!

Kendimize koyduğumuz sınırlardan çok daha fazlasını yapabiliriz. Komedyen Jessica Delfino bana, sanatçı bir arkadaşıyla konuşurken, arkadaşının söylediği bir şeyin zor ya da daraltıcı geldiğini anlatmıştı. “Bunu yapabilir misin?” diye sormuştu Jessica, ina-namayarak. Arkadaşı şöyle demişti: “Jessica, ben bir sanatçıyım. Her şeyi yapabilirim.”

Çocukken her şeyi yapabileceğimize inanırız, sanatçı ve yazar olduğumuzda da bu inancımız değişmez. Oyuncu hilebaz, sonsuz olasılık kapasitesini koruyan yanımızla bağlantı kurmamızı sağlar.

Gülen Hayvan

Mizah araştırmacısı Scott Weems’e göre, insanlar günde ortalama on beş yirmi kez güler. Gülmek, insanların her gün gerçekleştirdiği sınırlı sayıdaki istemsiz eylemden biridir - uyumak, göz kırpmak, tuvalete gitmek gibi. Fakat bu diğer eylemler bedenlerimizin düzgün şekilde işlemesini sağlamak için gerekliyken, gülmek öyle değildir. Peki, insan evrimi sürecinde neden gülmeye başladık o zaman?

Bunun cevabını tam olarak bilmiyoruz, ama pek çok teori var. Nörolog V.S. Ramachandran, gülmenin doğanın algılanan bir tehlikenin aslında tehlikeli olmadığını işaret etme yöntemi olduğunu iddia ediyor; bir tür “sahte alarm” yani. Gülmek, insanların ciddiyle tehlikesiz olanı, gerçekte gerçek olmayanı ayırt etmesine yardım ediyor. Güldüğümüzde, diğer insanlara tehlikede olmadıklarını bildirmiş oluyoruz.

Yeni yürümeye başlayan bir çocuğun, düştükten sonra şaşırıp nasıl tepki vereceğini öğrenmek için en yakındaki yetişkine baktığını hepimiz görmüşüzdür. Eğer yetişkin endişe ve acımayla onun yanına koşarsa, çocuk gözyaşlarına boğulma eğilimi gösterir; yetişkin gülerse, çocuk kolayca sıradaki aktivitesine geçer. Konuşmayı bile öğrenmeden önce, gülmenin ne anlama geldiğini biliriz: güvendesin.

Yazmak gibi gülmek de bir tür iletişim biçimi, insanların bir-biriyle bağlantı kurmasının yoludur. Çalışmalar, insanların başka duygusal tepkilerden çok gülmeyi paylaştığını gösteriyor. Gülmek ve onun uzantısı olan mizah, insanları birbirine bağlayan en güçlü ağlardan biri.

İçinizdeki hilebazı bulmak, yazma sürecinizin ciddiyetini azaltmak ve size yazmanın temellerini hatırlatmak için önemli bir araç sunar. Tehlike ve yabancılık dolu bir dünyada yolunuzu bulmak açısından da önemlidir.

Televizyon komedi yazarı Mehar Sethi, televizyon programlarının senaryolarının yazıldığı “yazar odasının” gizemini aralayan bir öykü anlatmıştı bana. The Cleveland Show, It’s Always Sunny in Philadelphia ve Bojack Horseman gibi programlar için çalışmış deneyimli bir yazar olan Mehar, yazar odasını mizahın tek iletişim biçimi olduğu ve bir top gibi kişiden kişiye zıpladığı gürültülü bir yer olarak tarif etti. Konuşmaların genellikle “seks hayatına ve öğle yemeğine” odaklandığını anlattı - Algonquin Yuvarlak Masasından çok onuncu sınıfların kafeterya masasını andıran bir ortam.

Bir gün, Maher'in çalıştığı programlardan birindeki yazarlardan biri üzücü bir haberle geldi, karısı düşük yapmıştı. Bu yazarın acısıyla baş etme yöntemi onu mizaha dönüştürmektir, iş arkadaşları da onu neşelendirmek için ona katıldı. Bir süre sonra televizyonda asla yayınlanmayacak en pis, karanlık ve korkunç esprileri yapmaya başladılar. Mizah, yazar ile travmasını paylaşan meslektaşları arasındaki mesafeye köprü olmuştur. Ait olduğu toplulukla bu şekilde bağlantı kurmak moralini düzeltmişti. Fakat sonra, karısının bütün bu süre boyunca telefon hoparlöründen konuşulanları dinlediğini fark etti.

Yazarların böyle üzücü bir konuda şakalar yaparken hissettiği gayri meşru ve hilebazvari heyecan, geçmiş ve gelecekteki travma-tik deneyimleriyle ilgili -tıpkı arkadaşlarının yaşayacağı gibi- korkularını kontrol altına almalarını sağlamış olabilir. Hepimiz gülüyorsak, der derinlerdeki programımız, tehlikede olamayız.

Hilebaz bize hayatta endişelendiğimiz şeylerin, büyük resme bakıldığında hayatlarımızı tehlikeye atmadığını hatırlatır.

Yani bir yandan bu kitabı mantıklı bir ölçüde ciddiye aldığınızı umarken, aynı zamanda ona -ve yazma sürecinize- kendinizi ciddiye almadan yaklaşmanızı, kendiniz hakkında büyük ve yargılayıcı beklentilere kapılmadan, oyunculuk ve mizahla ele almanızı tavsiye ediyorum. Yazdıklarınızla kendinizi eğlendirin, sizi eğlendirmiyorsa okurlarınızı nasıl etkileyecek? Bunca büyük yatırım yaptığınız çalışmalarınızın, belli bir açıdan bakıldığında, okurlarınıza yaptığınız bir eşek şakası olduğunu unutmayın.

Emek verdiğiniz şeyler -yazdıklarınızın kendisi, oluşturduğunuz program veya yazar olarak kimliğiniz hakkındaki vizyonunuz- istediğiniz gibi gitmiyor diye sinirlenecek olursanız şu eski deyişi hatırlayın: "İnsanlar plan yapar, Tanrı güler."

Başarısız olun, ama bunu komik bir şekilde yapın. Kendi kutsal kahkahanızın ortasında, yeniden denemek için ihtiyaç duyduğunuz gücü bulacaksınız.

TANRIÇA

DOĞAL RİTMİNİZİ BELİRLEYİP ÇOĞUNU KULLANIN

N orman Mailer bir keresinde şöyle demişti: “Sorun şu ki, yazmadığınız zaman kendinizi nadasa mı bıraktınız yoksa bir daha yazmayacak mısınız, bilemezsiniz.”

Mailer gibi üretken ve başarılı bir yazar -iki Pulitzer ödülü almış ve çekiçle kafasına saldıran Rip Torn’dan kurtulmuş biri- böyle hissediyorsa, her yazarın bazen böyle hissetmesinde bir sorun olmadığını kabul edebiliriz demektir. Bazen deli gibi yazar, bundan keyif alırız; başka zamanlarda, esinimizin, yaratıcılığımızın ve çalışma isteğimizin hemen hiç uyarı vermeden yok olduğunu fark ederiz. Cazibemizi her kaybettiğimizde, onu ne zaman, nasıl geri alacağımızı bilemediğimizi de hissederiz; belki de asla geri alamayacağımızı düşünürüz.

Bu geliş gidişlere pek çok yazarda, özellikle uzun süre birlikte çalıştığım yazarlarda şahit oldum. Bazılarının gelgitleri düzenlidir; haftalar boyunca çalışmadan gelip giderler ve ne zaman yeni bir fikirle geleceklerini hissederim. Ama daha sıklıkla, yazma ritimleri biraz doğanın mevsimleri gibidir; kışın ardından baharın geleceğini biliriz, tarihleri az çok tahmin ederiz, ama bunlar dışında kararsı-zızdır, dişlek bir kemirgene bakar, onun gölgesinin aynı şeyin gelecek yıl ne zaman olacağını bildirmesini bekleriz.

Her yazı projesinde mevsimlerden geçeriz: filizlenme, yara-

tıcılık, emeklerimizin meyvesini toplama ve nadas. Bu dönemlerden geçerken bir fikrin, yüzeyin altında fokurdamasına izin verir, sonra onu sayfaya döker, bu ilk çabayı daha anlaşılır bir şeye dönüştürür, bazen yalnız mesafenin sağlayabileceği berraklığı ve bakış açısını kazanmak için çabalarız.

Sürecin belli mevsimlerinden geçerken zorlanabiliriz, ama her birine zaman ayırmadan projemizi tamamlayanlayız. Bunun için yardım almak üzere, kahramanın yolculuğunda doğanın döngüsünü temsil eden arketipe döneriz: tanrıça.

Yolculuk boyunca farklı zorlukları aşan kahraman, tanrıçayla karşılaşınca mücadeleden kurtulup biraz nefes alır. Doğada yaratıcılık ve doğurganlığın simgesi olan tanrıça, kahramanın hayatına sevgi getirerek kahramanın gerçek sevme kapasitesini ortaya çıkarır. Tanrıça bu şekilde kahramanın hayattaki her şeyin kendine özgü döngüleri olduğunu görmesini sağlar; yolculuğun bile kendine özgü gelgitleri, korku ve acı veren anları kadar mutluluk ve sevinç dolu anları da vardır. Bu karşılaşma aracılığıyla, kahraman içindeki yaratıcı kaynağı keşfeder.

Bu arada, tanrıçanın bir kadın olması, hatta insan olması bile gerekmez. Kadim mitlerde, kahraman genellikle güzel bir dişi tanrıçaya âşık olan genç bir erkektir. Fakat daha çağdaş öykülerde ve hayatlarımızda, bir tanrıçaya âşık olmak iki insanın kelimenin gerçek anlamıyla karşılaşmasını gerektirmez.

Yaratıcı eylemlere kalkıştığınızda, ister sanat yapıyor olun ister dünyaya yeni bir hayat getirin veya yeni bir işe ya da girişime başlamış olun, tanrıçayla bağlantı kurmaya çalışıyorsunuz demektir.

Hayatınızdaki döngülerin etkisi -mevsimlerin değişimi, okyanus gelgitlerinin iniş çıkışları- aslında tanrıçanın etkisidir. Yaratıcılık bu gelgitlerin beşiğinde yatar; getirdikleri değişimler yeni doğmuş olanlar için uygun bir ortam yaratmak açısından çok önemlidir. Tanrıça, bu döngüleri, dayanılmazlıklarını ve sürekliliklerini deneyimleterek bize, bunların içkin yaratma potansiyelini gösterir.

Bu bölümde, bu sürecin en çok hangi mevsimini sevdiğinizi ele alacak, en çok hangi mevsimiyle mücadele ettiğinizi göreceğiz. Hangi çalışma yöntemlerinin size doğal geldiğini inceleyecek, bunlardan en iyi şekilde yararlanmanız için yöntemler geliştireceğiz. Her şeyin yaratıcı sürecinize karşı mücadele ettiğini hissettiğiniz bu mevsimleri nasıl atlatacağınızı inceleyeceğiz.

DOĞANIN DÖNGÜLERİ

Doğanın yaratıklarıyız ve doğal bir dünyada yaşıyoruz. İnsanlar, toprağa bağlı olan diğer yaşam formları için geçerli olan kurallardan azade olduklarına inanmaya bayılırlar, ama biz de her şey gibi doğanın bir parçasıyız. Soluduğumuz havayı, bizi besleyen suları, besleyici ekinlerimizi yetiştirdiğimiz toprağı, ışığına bağımlı olduğumuz güneşin doğuşunu ve batışını, hayatta kalmak için ihtiyaç duyduğumuz her şeyi doğanın döngüleri yönetir.

Gelişmiş dünyada çoğumuz, doğayla eski kuşaklar gibi iç içe yaşamıyoruz, ama beyinlerimiz hâlâ bu döngüleri yansıtıyor. Nörolog ve yazar Alice W. Flaherty, insan bedeninin, özellikle beynin, daha geniş ölçekli bu şablonlarla doğuştan bağlantılı olduğunu anlatıyor. Gündelik ritimlerimiz mevsimsel değişimleri yansıtıyor, mesela geceler uzadıkça bedenlerimiz kışın yaklaştığını anlıyor. İnsanlar aylar gibi kış uykusuna yatmıyor, ama Flaherty “insanların kış aylarında genellikle daha az üretken ve daha az yaratıcı” olduklarını, sanatçıların yaratıcılıklarında en yüksek zirveyi sonbahar başında deneyimlediklerini, arkasından bahar aylarındaki ufak bir zirvenin geldiğini söylüyor.

Kadınlar, yumurtanın üreme sistemlerimizdeki aylık gezintisi nedeniyle doğanın döngülerini daha yakından tanıyor olabilirler. Flaherty, erkeklerde testosteronu “uzun bir döngü” olarak nitelendiriyor - otuz günde bir tamamlanmak yerine, bu döngü bir kez, zaman içinde, bir erkeğin bütün hayatını kaplayarak gerçekleşiyor.

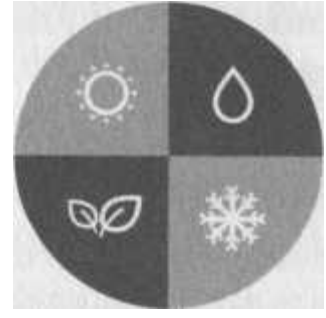
Döngülerle insanlar arasında fiziksel bağlantı var. Bir yazar olarak, bununla mücadele edebilir ya da bunu kendi avantajınız için kullanabilirsiniz.

Yazarlarda gözlemlediğim en büyük sıkıntı kaynaklarından biri, hoşlarına gitmeyen bir mevsimde takılıp kalmış olma hissi. Bazıları fikirlerini filizlendirirken kendilerini enerjik hissediyor, ama bunları sayfaya aktarmaktan keyif almıyorlar. Bazıları taslaklar konusunda tutkulu: “Zamanım olsa, buraya oturup sekiz dokuz saat yazabilirdim” demişti bir tanesi bana. Bazıları ilk taslağı dişlerini sıkarak hazırlıyor, revizyon denen Rubik küpüyle oynarken rahatlayacaklarını düşünüp kendilerini zorlayarak çalışıyorlar. Tanıştığım yazarlardan birkaçı ise en çok yazmadıkları zaman mutlu; bir projeden bir süreliğine uzaklaşıp ona nefes alacak yer sağlamak rahatlatıcı olabiliyor.

Terapist ve yazar Maureen Murdock, işin ve hayatın doğal döngüleri söz konusu olduğunda, “yaratıcı dürtüyü zorlamak yerine onunla birlikte hareket etme becerisini” öğrenmeye çabalamak hakkında yazar. Söylemesi yapmasından daha kolay. Tanrıça, yazma sürecinin mevsimlerini kucaklamak için

kullanabileceğimiz, sevmediğimiz mevsimlere tahammül edecek sabrı bulmak, her mevsimden bir şeyler almak ve hepsini farklı yeteneklerimizin yansımaları olarak görmek için bir araçtır.

EGZERSİZ: HER ŞEYİN BİR MEVSİMİ VARDIR

Yazı hayatı yılınızın neresinde olduğunuzu bilmediğiniz, hangi mevsimde olduğunuzu tanımlamaya çalıştığınız sırada bu egzersizi kullanın.

Burada, yılın dört mevsimi yazma sürecinin dört önemli şemasını temsil ediyor.

Bahar: Bir proje içinyeni birfikirdüşünmek.

Yaz: Düşüncelerinizi ilktaslak halinde sayfaya dökmek.

û

Sonbahar: Bu düşünceleri toplayıp, biçimlendirip cilalamak.

Kış: Projeye bir mola vererek dinlenipyenilendikten sonradönmek.

Günlüğünüze dört dilimli bir dilim grafik çizin ve dilimlerin her birini "Bahar", "Yaz", "Sonbahar" ve "Kış" diye etiketlendirin. Aşağıdaki soruların "evet" diye nitelendirdiğiniz her biri için uygun simgeyi eşleşen mevsimin yanına koyun. (Tabii yanında yaprak olan bir soruya "evet" diye yanıt veriyorsanız, grafiğin bahar dilimine bir yaprak koyun.)

- Geçen hafta içinde yeni bir proje için bir fikir buldunuz mu?^0
- Sizin için yazmanın keyifli yanlarından biri, bir süre mola verdikten sonra yeniden işbaşı yapmak mı?'^
- Aklınızayeni birfikirgeldiğinde hemen yazmaya koyulur musunuz?^-:
- Bütün düşüncelerinizi sayfaya döktüğünüz karışık taslaklar mı yazarsınız? o
- Bir taslağı tamamladığınızda ve elinizin altında çalışacak bir metin olduğunda daha mı rahat

hissedersiniz?

- Geçtiğimiz üç ay içinde yeni projeler için en az üç fikir buldunuz

mu? ^£7

- Birkaç gün, hafta ya da ay boyunca zihninizi temizlemek için işinizin başından ayrılmak iyi hissetmenize neden oluyor mu?
- Yazar arkadaşlarınız yazdıklarının üzerinden geçilmesini istediğinde genellikle sizi mi ararlar? Q
- Yazmaya başlamadan önce ele aldığınız konular hakkında araştırma yapmaktan hoşlanıyor musunuz?^?
- Bir projeyi bir süre ertelediğinizde, aklınızda olan başka bir taslağı yazmaya mı koyuluyorsunuz hemen?
- Çalışmanız hakkında geribildirim aldığınızda, bunu uygulamak sizi heyecanlandırıyor mu?^
- Bir projeye mola verip biraz nefes almak zamanının geldiğini genellikle anlar mısınız?
- Yazdıklarınızı gözden geçirmeye başladığınızda, ne zaman duracağınızı bilir misiniz?^
- O anda uydurduğunuz öyküleri anlatmayı sever misiniz?-jQr
- Yazmadığınız dönemler olmasından hoşlanır mısınız?^
- Yeni bir proje fikriniz olduğunda, onu bir süre dinlendirmek ister misiniz?^?
- ilktaslağınızı yazmayasaatler boyuncadevam edebilir misiniz?-jQ;
- Yazma konusunda ne kadar tutkulu olursanız olun, bazen enerjinizi yalnız buna yöneltmek istemediğiniz oluyor mu?
- Üzerinde çalıştığınız projeden sıkılır veya tıkanıp kalırsanız, birden alakasız bir konuda iyi bir fikir gelir mi aklınıza? ^0

Bütün sorulara cevap verdikten sonra, hangi bölümü daha çok doldurduğunuzu görmek için şemaya bakın. Bir dilimden fazlasının eşit ölçüde dolmuş olduğunu görebilirsiniz.

Bahar yapraklarla doluysa...

Müjdecinizle derin bir bağınız var, esinlenmeyi ve yeni fikirler üretme-

yi seviyorsunuz. Bahar, yeni başlangıçların mevsimidir; körpe filizler ve goncalar ilk kez belirir, sizin yazma sürecindeki en büyük tutkunuz da, bu fikir goncalarının belirdiğini görmek. Uzun vadeli bir projeye odaklanmakta zorluk çekebilirsiniz, çünkü en son düşünmeniz gereken önemli şeyler

dikkatinizi hemen dağıtıyor.

Yaz güneşle doluysa...

Kollarınızı sıvayıp parmaklarınızın kâğıdın veya klavyenin üzerinde uçmaya başlamasını seyretmekten daha fazla sevdiğiniz bir şey yok. Kendi başınıza bırakılsanız yemeyi veya tuvalete gitmeyi bile unutabilirsiniz - sayfaları doldurmayı işte bu kadar çok seviyorsunuz. Bir masalda yabancı kır çiçekleri toplamaya dalıp bir kurt veya periyle karşılaşan bir çocuk gibi, siz de orijinal fikrinizden uzaklaşma, taslağınızdan bir adım geri çekildiğinizde onu anlamsız bulma riskiyle karşılaşıyorsunuz. Ama sorun değil; siz her şeyi kâğıda döküp eğlenmekten ve düzenlemeyi sonraya bırakmaktan memnunsunuz.

Sonbahar yağmur damlalarıyla doluysa...

Taslak hazırlamak en sevdiğiniz şey değil, ama sayfada çalışabileceğiniz malzeme olduğunda, şovunuzu yapıyorsunuz. Usta bir gözden geçirici olduğunuzdan, ilk taslağı cilalanmış bir esere dönüştürmeyi seviyorsunuz-sayfaya yığdığınız bütün malzemeleri alıp özenle toparlayarak bir pastaya çevirmek gibi. İlk taslak sürecinde mücadele etmek zorunda kalıyor olabilirsiniz, çünkü eşik bekçilerini dizginleyip kendinize yazdıklarınızın mükemmel olması gerekmediğini hatırlatmanız gerekiyor. Fakat hiçbir şey yazınızın zihninizde canlandırdığınız kadar veya önayakın ölçüde iyi olması kadar tatmin edemez sizi.

Kış kar taneleriyle doluysa...

Her gün yazan, hatta her hafta yazan bir yazar değilsiniz ve bu sizin için

sorun değil. Yazmanın hayatınızda önemli bir rolü var, ama sizin için tek önemli şey değil -ayrıca, bazen sizi gerçekten delirtiyor- ve ondan arada bir uzaklaşmanın faydasını görüyorsunuz. Yeniden yazmaya ne zaman başlayacağınızı bilmemek korkutucu olabilir. Ama yazma beceriniz kış uykusuna yatsa bile, toprağın altında çimlenme sürüyor ve yeni bir fikir goncası başını kaldırdığında, ışığa çıkması için zorladığınızda alacağı halden daha olgun olacak.

Şimdi, en az dolan dilimlere bakın. Bu, size hangi mevsim veya mevsimlerde en az rahat ettiğinizi gösterecek, en azından şimdilik.

Size en fazla zorluk çıkaran mevsimi yazın.

Bölümün sonuna dek bu mevsimi aklınızda tutun, çünkü doğal ritimlerinizi bu mücadelede kullanmanın yollarını araştıracağız.

Elle mĭ Klavyeyle mĭ Yazmak

Shannon, koçluk seansımızdan önce bana her zamanki gibi, neler konuşacağımızı özetleyen bir e-posta gönderdi. O hafta, listesinde tek bir madde vardı: “Sıkıştım kaldım!”

İki hafta önce konuştuğumuzda, üzerinde çalışmaya başladığı yeni romanı için heyecanlıydı. Ama bu

konuşmamızda canı sıkın, ruh hali karanlıktı; yazmadığı için kendini paylayıp duruyordu. Tiksinierek, tek yaptığıının romanının geçtiği tarihi dönemi araştırmaktan, benzer konularda yazılmış romanları okumaktan, geliştirdiği karakterler hakkında bilgileri kaydettiği onlarca not kartı hazırlamaktan ibaret olduğunu söyledi.

Sonunda pes edip ona şöyle dedim: “Sıkışıp kalmış olduğunu sanmıyorum. Yazıyorsun ama klavyede değil.” Yaptığı her şey yazma sürecinin parçasıydı. Sıkışıp kalmamış olması bir yana, var gücüyle çalışıyordu. Yalnızca yaptıklarını göremiyordu, çünkü ona göre “yazmak” taslak çıkarmaktı.

Daha tatminkâr bir yazma deneyimi yaşamamanın ilk adımı, zih-

ninizi sürecin mevsimlerine açmak ve sözcükleri sayfaya geçirmediğiniz anlarda bile her aşamayı yazmak olarak görmektir. Kış mevsimi bile bir yazma eylemidir; metinden bir süre uzaklaşmazsanız, sürecin geri kalanı olanaksız bir hal alır.

Kulağa çok basit bir şeymiş gibi gelebilir, ama yazarların sürekli görmezden geldiği bir şey olduğunu fark ettim. Senaryo yazarı Lexie Kahanovitz’le son üç yıldır yazıp gözden geçirdiği televizyon programının pilot bölümünün prodüksiyon aşamasına başladıktan bir ay sonra konuşmuştum. Uzun zamandır hayalini kurduğu şey sonunda gerçek olmuştu; senaryosunu oyuncular, setler, animasyon ve müzikle bir televizyon programına dönüştürüyordu. En iyisi de, programın yapımcısıydı,yani her şey onun kontro-lündeydi. Yine de, ona nasıl olduğunu sorduğum zaman söylediği ilk şey şu oldu: “Endişeliyim, çünkü uzun zamandır yazmamış gibi hissediyorum kendimi.”

Prodüksiyon yazmaktır. Araştırma da öyle. Atölyeler de yazmaktır, gözden geçirmek de, idollerinizin eserlerini incelemek de, kafanızı temizlemek için durmak da. Projenize hizmet eden her şey -eşik bekçileri tarafından kotarılmış dikkat dağıtıcı bir ödev olmadığı sürece-yazmaktır.

Tabii bunu anlamak başka şey, içselleştirmek başka bir şey. Yazma sürecinin çekici gelmeyen mevsimlerine hapsolan yazarlar, depresyonun pençesine düşen ve başka türlü hissettiğini hatırlayamayan veya koşulların değişeceğine asla inanmayan insanları andıran bir tür kaderciliğe kapılırlar.

Fakat hiçbir şey değişimden daha kaçınılmaz değildir. Bahar nasıl kışı takip ediyorsa, gecenin ardından nasıl gün geliyorsa, yazma sürecinizin de her aşaması her seferinde, bir sonraki aşamaya dönüşür. Döngüyü her tamamlayışınızda deneyiminiz ve bilginiz artar.

Rilke şöyle demişti: “Sanatçı olmak şudur: hesap yapmak, saymak değil, bitki özünü zorlamayan, bahar fırtınasında güvenle dikilen, sonrasında yazın gelmeyeceğinden korkmayan bir ağaç gibi olgunlaşmaktır.”

Kaderciliğe direnmenin en iyi yolu, kendi doğal döngüleriniz hakkında elinizden geldiğince bilgi edinmektir. Ne bekleyeceğinizi bilerseniz, şaşırma olasılığınız azalır. Bunun için öncelikle doğal olarak takip ettiğinizi hissettiğiniz ama bazen bunu fark etmediğiniz döngüleri fark etmelisiniz.

KENDİNİ BİL

Yazar MacKenzie Cadenhead, vites değiştirip kurmaca yazmaya odaklanmadan önce Marvel Comics'te editördü. İlk romanı, sonra da İkincisi üzerinde çalışırken yazma sürecinde bir şablonun belirmeye başladığını fark etti. Taslağının ilk üçte birlik bölümü sayfa üzerinde çok yavaş tamamlanıyordu, çünkü ne zaman masa başına geçse önce dönüp yazdıklarını okuyordu. İlk taslağı yazarken bu kadar düzelti yapmanın pratik olmadığını biliyordu, ama içinden bir şey sürekli romanın başlangıç bölümü üzerinde çalışmaya itiyordu onu.

Sonunda, kendini suçlama duvarına çarpar oldu: Ne yapıyorum? Neden bu kadar uzun sürüyor? Fakat bu engeli aşınca, kendini birden daha özensiz yazmaya başlayacak ölçüde ve kendi editörlüğünü yapmayı bırakacak kadar özgür hissetti; taslağın geri kalanını, geri dönüp değişiklik yapmak için durmadan yazıp bitirebildi.

MacKenzie başlangıçta yazdığı metnin üçte birlik ilk bölümünün üzerinden geçmeyi bırakmaya çalışarak bu eğilimlerine karşı koydu, ama müthiş zorlu bir savaştı bu. Aynı şablonun yinelendiğini fark edince, nereden geldiğini daha derinden araştırmaya karar verdi.

Geri dönüp bakınca, çizgi roman kitaplarının editörlüğünü yaparken tekrarladığı şablonun aynısını tekrarladığını gördü. Üzerinde çalıştığı çizgi roman dizilerinin ilk birkaç sayısında, yazarların dizginlerini sıkı tutar, serinin sağlam bir başlangıç yaptığından emin olurdu. Yazarlardan öyküdeki bütün önemli olayların bazen sayfa sayfa listelendiğı bir “eylem listesi” isterdi, çünkü öykü anlatımındaki en ufak kusuru bile işaret edebilmeliydi. Üçüncü sayıdan sonra, yazarların karakterlere ve öyküye hâkim olduğundan emin hissedince dizginleri gevşetir, onların kendi başlarına çalışıp senaryoyu önce ayrıntılarıyla ona sunmadan yazmalarına izin verirdi.

Kendine de editörlüğünü yaptığı yazarlardan biri gibi davranıyordu. Şablonu bu mercekten gördüğü zaman, metnin ilk üçte birini yazmakta neden bu kadar zorlandığını anladı. Yazı ekibini yönettiğı çizgi romanlarda olduğu gibi, sağlam, özenli bir şekilde inşa edilmiş temellerin eserin geri kalanı açısından çok önemli olduğuna inanıyordu. Hikâyenin güçlü bir başlangıç noktası olması onun için bir duygusal destek aracıydı aynı zamanda; taslağın geri kalanında ters giden bir şeyler olursa, her zaman ilk üçte bire dönüp kendi sözcükleriyle, "tamamen boktan bir kitap yazmış olmadığına" kendini ikna edebilirdi. Üçte biri sağlam bir kitap yazmak ona taslağın geri kalanını sayfaya aktaracak özgüveni sağlıyordu.

"Kim olduğumu kabullenmek zorundaydım" dedi bana. "Editör ve yazar, başlangıçta birlikte çalışmak zorunda; sonra yazar bir süre kendi başına devam edip içindekileri kusabilir."

MacKenzie, kendine bu şablonun nereden geldiğini sormuş, nereden kaynaklandığını anlamış, şablonun çalışmalarına nasıl katkıda bulunduğunu incelemiş, onunla birlikte ilerlemiş ve onunla mücadele etmek yerine yardımını almıştı.

Her yazarın doğal bir çalışma ritmi vardır - genel bir ritim ve her proje için farklı bir ritim. MacKenzie gibi siz de sürekli belli şablonları tekrarladığınızı fark edebilir veya her projenin size yeni bir çalışma döngüsü getirdiğini görebilirsiniz.

Komedyen Myq Kaplan bütün fikirlerini bir dijital kayıt cihazında saklıyor; önce el yazısıyla, sonra klavyeyle sayfaya aktarıyor. En iyi çalışmalarını bu doğal, üç aşamalı süreçle yarattığını keşfetti:

“Söylüyorum, elle yazıyorum, klavyeyle yazıyorum” dedi bana.

Böyle çalışmayı çok seviyor. Yeterince komik olmayan veya tıkr tıkr işlemeyen her şey kayıtlı konuşmadan el yazısıyla yazılmış sözcüklere ve defterden bilgisayara aktarılırken eleniyor; geriye en beğendiği fikirleri kalıyor. Komik bir malzemesini bu filtrelerden geçirdikten sonra bile, yüksek sesle izleyicilerin önünde söylemediği sürece “olmuş” kabul etmiyor.

Doğal bir biçimde çekildiğinizi hissettiğiniz alışkanlıklar ve döngüler en üretken halinizi bulmanız açısından değerli araçlar olabilir, çalışma zorluklarınızı azaltabilirler. Fakat işi yapmamak için bahaneye dönüşmemeliler. Kim bilir kaç tane yazar, daha fazla yazmamasının nedeni olarak yapamayacağı şeyleri ileri sürdü benimle konuşurken: “Ah, geceleri yazamam ki.” “Evde başkaları varken yazamam.” “Bir şeyler yazabilmem için en az üç saat ayırmam lazım.” Bunlar size tanıdık geliyor mu?

Yazmak söz konusu olduğunda, aklımıza koyduğumuz her şeyi yapabiliriz. Miguel de Cervantes, Don Quijote’nin bir bölümünü hapishanede yazdı; Laura Hillenbrand çok satan kitapları Sea-biscuit [Peksimet] ve Boyuz Eğmez’i kronik hastalığı sırasında yatakta yazdı. Bütün bedeni felçli olan Jean-Dominique Bauby, ünlü anı kitabı Kelebek ve Dalgıç’ı alfabeyi yüksek sesle harf harf okuyan asistanına sol göz kapağıyla işaret vererek yazdırmıştı. Kendini ifade etmek için yatıştırılamaz bir açlık duyanlar, koşullar ne olursa olsun yazmanın bir yolunu bulurlar. Yazmak gerçekten tutkuyla istediğiniz şeyse, hiçbir bahane yazmamayı haklı çıkaramaz.

Bunu biliyoruz, ama üretken olan düzenli bir yazma programı geliştirmek, duygusal açıdan sağlıklı, doğal eğilimlerimize uygun bir çalışma programı yapmak -günün hangi saatinde zihnimizin açıldığını, zihinsel olarak bitkin düşmeden ne kadar yazabildi-ğimizi bilmek- çok değerli olabilir. Doğal eğilimlerinizi temel alan bir programa alıştırsanız, doğal eğilimlerinizin sizi yönettiğini hissetmez ve onları, yardımlarını almak üzere dizginleyebilirsiniz.

Zihinleri sabahın erken saatlerinde daha iyi çalışan yazarlar da vardır, gece geç saatlerde iyi çalışanlar da. Yazar Ann Beattie bir keresinde sabah yataktan kaçta kalkarsa kalsın yeni uyanmış gibi hissettiğini ve gece yarısıyla sabah üç arasında yazmayı tercih ettiğini söylemişti. Günter Grass, gece yazmaya hiç inanmıyordu. Richard Wright Native Son’ı [Yerli Çocuk] yazarken günde on beş saat çalışırken, Gertrude Stein her gün en fazla yarım saat yazıyordu. Anthony Trollope her sabah beş buçukta kalkıyor, kendini üç saat boyunca her on beş dakikada bir iki yüz elli sözcük yazmak üzere eğitiyordu. Umberto Eco, bir programa göre çalışmasının “olanaksız” olduğunu söylemişti. Jane Austen, ailesinin hep kalabalık olan oturma odasında yazardı, Maya Angelou ancak yanında bir sözlük, bir İncil, bir deste oyun kartı ve bir şişe şeri getirdiği otel odalarında çalışabiliyordu.

Uzun saatler boyunca masa başında oturarak daha iyi çalıştığınızı da fark edebilirsiniz, kısa süreliğine sık sık çalışmanın daha iyi sonuç verdiğini de. Her gün aynı saatte masa başına geçmek üretkenliğinizi artırabilir ya da haftada iki üç gün çalışmanın daha dikkatli bir şekilde konsantre olmanızı sağladığını görebilirsiniz (her “gerçek” yazarın her gün yazması “gerektiği” bir efsanedir). Yalnız başınıza yazmayı da tercih edebilirsiniz, çalışırken yakınızdaki başkalarının olmasından da keyif alabilirsiniz.

Kendi doğal çalışma alışkanlıklarınızın ne olduğunu ne kadar iyi bilerseniz, size kendinizi iyi

hissettiren ve işinize yarayan bir yazma programı oluşturmanız daha kolay olacaktır.

EGZERSİZ: KARIŞTIRIP EŞLEŞTİRİN

En iyi çalışmalarınızı ne zaman ve nasıl yaptığınızı zaten biliyorsanız, harika. Bilmiyorsanız veya daha üretken olabileceğinizden, çalışırken dahamutlu olmanın biryolunu bulabileceğinizden kuşkulaniyorsanız, bu egzersiz tam size göre.

Aşağıdaki sütunları kullanarak, her kategoriden bir kalem seçin ve şu an size en uygun olduğunu düşündüğünüz çalışma düzenini görün.

Her gün Hafta içi 3 gün lgün

Günün

Zamanı

Haftalık

çalışma

sıklığı

Düzen

Gün içinde Çalışma Zamanı

Ortam

Müttefikler

Sabah

Akşamüstü

Akşam

Geç saat

Çeşitli

zamanlar

Çokdüzenli bir program (hep aynı saatlerde)

Değişken

program

(farklı

günler, farklı zamanlar)

3-5 saatlik 1 seans

1-2 saatlik 2 seans

30dk-1 saatlik 3 seans

5-30 dk'lık

3'ten fazla seans

Evde sessiz bir odada, yalnız

Evde,

çevrede

insanlarla

Evden

dışarıda,

yalnız

Evden

dışarıda,

kalabalıkta

Yazan bir müttefikle

Yazmaktan başka şeyler yapan bir müttefikle

Müttefiksiz

Şimdi, sizin için en iyi yöntem olduğunu düşündüğünüz düzeni uygulayalım:

Örneğin, şu kombinasyonu seçtiniz diyelim:

Sabah, haftada üç gün, çok düzenli program, üç ila beş saatlik bir seans, evden dışarıda kalabalık ortamda,yazan bir müttefikle.

Bu hafta, sabahları aynı saatte bir ila üç saat boyunca çalışmak için üç tane gün seçin. Bir müttefikle birlikte ya da gerekiyorsa farklı günler için farklı müttefiklerle plan yapın; sonra bir yere gidin -bir kafe, restoran, park, kütüphane, nereye isterseniz-ve yazın.

Haftanın sonunda, aşağıdaki sorulara cevap verin:

- Her gün yazmaya başlamanız ne kadar sürdü?
- Kaç gün akış haline geçebildiniz?
- Bu hafta tamamlamak istediklerinizi düşününce, amaçlarınıza ulaşamadığınızı söyleyebilir misiniz yoksa ulaşmaya yaklaştınız mı ya da hedefinize yaklaştınız, hatta onu geçtiniz mi?
- Bir ve on arasında bir skalada, bir-çok mutsuz, on-çok mutlu ve tatmin olmuş ise, bu hafta yazar olmak size kendinizi nasıl hissettirdi?

Ertesi hafta, farklı bir kombinasyon seçin. Aynı etmenleri seçmeye çalışmayın -örneğin farklı zamanları, hafta içini, farklı programları, 30 dk-1 saatlik üç seansı, evde sessiz bir odada, müttefiksiz çalışmayı seçin. Bir hafta, bu düzenle çalışın. Haftanın sonunda aynı soruları cevaplayın.

Size en uygun geleni bulana kadar farklı kombinasyonları deneyin -en azından şimdilik. Doğa hep değişiyor, siz de öyle!

Hayat Döncüleri

Yazma sürecinin mevsimlerini aşmak için tanrıçanın gücünü kullanabiliriz; doğal alışkanlıklarımızı destekleyen bir çalışma programı yaratabiliriz; her yeni projede çalışmanın en iyi yollarını bulmaya çalışabiliriz. Her şeyi anladığımızı ve öğrendiğimizi sandığımızda hayatımız yeniden değişir, her şeye en baştan başlamak zorunda kalırız.

Ruth McKee, on beş yıldır üretken bir oyun yazarıydı. Ülkenin dört bir yanında sergilenen oyunların yapımcılığını üstlenmiş, Los Angeles'ta Chalk Repertory Theatre adlı bir tiyatro kumpanyası kurmuştu; ayrıca farklı üniversitelerde oyun yazarlığı dersleri veriyordu. Bunlarla meşgul olmadığı zamanlarda tiyatro kumpanyaları için senaryo okuyor, çeşitli yazar gruplarıyla buluşuyor, yazdıklarını değerlendirmeleri için tiyatrolara ve fon komitelerine gönderiyordu.

Hayatı, yazı kariyerinin çevresinde dönüyordu. Ama anne olunca her şey allak bullak oldu.

Çocuk yapmak yazma kariyerini hemen ve doğrudan etkilemedi. İlk çocuğu doğduğunda Ruth hazırlıklıydı; farklı seviyelerde tamamlanmış oyunları vardı ve oğlu bir yaşına girmeden, pek çok oyununun ülkenin farklı yerlerinde sahnelendiğini gördü.

Oğlu iki yaşına girip kızı altı aylık olduğunda, bütün projelerine sahip çıkıp onları ilerletmiş olmasına rağmen son iki yıldır yeni eserler yazmadığını fark etti. İki bebeğe baktığına göre, yakın zamanda yeni bir oyun yazacak da değildi.

Ruth ve kendisi gibi yazar olan kocası hep farklı tarzda çalışmışlardı. Anne olmadan önce, Ruth

genellikle haftada iki üç gün yazarken, senarist ve çizgi roman senaryosu yazarı olan kocası Brian K. Vaughan her gün çalışırdı. Brian'ın genellikle bilimkurgu türündeki eserleri için hayal gücünü kullanmaya ihtiyacı vardı. Ruth'un gerçekçi eserleri ise genellikle güncel olayları anlatır, gördüğü ve deneyimlediği insanları ve yerleri konu alırdı. Brian'ın çalışırken yalnız kalmak istemesine ve Ruth'un sosyal etkileşim ihtiyacına ikisi de alışmıştı.

Çocuk sahibi olmak Ruth'un daha da az yazmaya başlamasına neden oldu; Brian'ın ise daha fazla yazması gerekiyordu. Oyun yazarlığından daha az kazanıyor olmak, geçinebildiği sürece Ruth'u hiç rahatsız etmemişti. Ama yazmak artık pahalı bir hal almıştı - yazmak istiyorsa bebek bakıcısı tutması gerekiyordu. Çizgi roman senaryosu yazmanın yanında Lost'un ve başka dizilerin yazar ekibinde olan Brian, artık projelerini daha stratejik düşünerek seçmek ve uzun vadede ailesine bakabildiğinden emin olmak zorundaydı.

Ekonomik durumlarının gerçeğiyle yüzleşmek zorunda kalan ve Los Angeles'ta iki çocuk büyütmenin ne kadar pahalı olduğunu fark eden Ruth, Yapmam gereken şey oyun yazarlığı mı? diye düşünmeye başladı. Güzel sanatlar mezunuydu, ama bunca yıldır yanlış bir alanda mı uzmanlaşmıştı; ailesini bile geçindiremeyecek miydi? Hepsi büyük bir hata mıydı?

Pek çok sanatçı -aynı zamanda ebeveynlik yapmaya çalışıyor olsalar da olmasalar da- kendilerine aynı soruyu sorarlar, özellikle otuzlarının ortasında ve kırklı yaşlarında. Ruth, on dokuz yaşında belirlediği kariyer planını o zamandan beri sürdürmeye çalışıyordu, ama artık başarısız olmuş gibi hissediyordu. Otuz dört yaşında olmayı hayal ettiği yerde değildi, üstelik üniversite yıllarından beri inşa etmeye çalıştığı kariyeri terk etmek üzereydi.

Ya öyle yapacaktı ya da beklentilerini değiştirecekti. İkinci seçeneği tercih etti.

Ruth, önce hayatındaki gereksiz şeyleri elemeye başladı. Üniversitede Dramatists Sourcebook'u [Oyun Yazarının El Kitabı] aldığından beri yaptığı gibi yazdıklarını her yere göndermekten vazgeçti. Senaryo okumak için gönüllü olduğu tiyatrodan ayrıldı. Biri hariç bütün yazı gruplarını bıraktı. Geçmişte deneyim kazanmak için kabul ettiği düşük ücretli öğretmenlik işlerini kabul etmemeye başladı; ekonomik açıdan karşılığından memnun kaldığı işlere evet der oldu.

Programını bu şekilde boşaltınca, yazı hayatında iki ana unsur kalmıştı geriye: sanatsal yuvası olan Chalk Rep ve oturup yazmak. Chalk Rep'ten ayrılmak istemiyordu. Kalan her şeyi programından çıkarmıştı, ama yazmayı bırakmak istemediğini biliyordu.

Hepsi hata değildi. Ruth McKee bir yazardı. Aynı zamanda anneydi. İkisini bir arada yapabiliyordu, ama yeniyetmeliğinde verdiği kararları tutmayı sürdürerek değil. Yazı yazma kariyerini, en azından şimdilik gözden geçirmesi gerekiyordu. Çocukları okula gidebilecek kadar büyüdüğünde, her şey yeniden değişecekti; eskisi gibi olmayacaktı ama evrilmeye devam edecekti.

Ruth'un deneyimi, hayatlarımızın bizi sürüklediği büyük ölçekli döngülerin bir örneğidir. Hayat, yazma uğraşımızı uzun yıllar boyunca beslediği şekilde beslemeyebilir. Bu, yazma eyleminden tamamen vazgeçmemiz gerektiği anlamına gelmez ama önemli değişiklikler gerektirebilir.

Ebeveynlik ve yazmak, dengelemesi zor uğraşlardır, ama nihayetinde, Ruth bana şöyle demişti:

“Çocuklar büyüüp ilginç sohbetler edebileceğiniz kişilere dönüşüyorlar, onlar sayesinde dünyayı yeniden görüyorsunuz. Sonunda, yaratıcı kişiler olarak hayatınızı zenginleştiriyorlar.” Esinlenmek için sosyal etkileşime ihtiyaç duymuştu her zaman, şimdi çocukları yeni bir tür etkileşim sunuyordu ona. Başka hayat döngüleri de bu şekilde bizi yazmaktan uzaklaştırabilir; hasta veya yaşlı akrabalarımıza bakmak, başka profesyonel fırsatların peşinden gitmek, sağlık krizlerimiz, sosyal veya siyasi hareketlere katılım; bunların hepsi, uzun vadede yazdıklarımızı besleyebilir; empatimizi ve insanlığımızı derinleştirebilir.

Maureen Murdock, kadın ve erkek yaratıcılığı arasında olduğu iddia edilen bir ayırmadan söz eder: Dişi olan sarmalken, eril yaratıcılık doğrusal ilerler. Fakat bütün yazarlar sonsuz bir sarmalın içindedirler, sürekli yeniden sayfaya dönerler; her seferinde, en yakın zamanlı hayat deneyimlerimizden aldıklarımızı yazma sürecimize taşıyıp eserimize ekleriz. Yazmaya ne kadar ara verirsek verelim, sarmalın eğrisi bizi kaçınılmaz biçimde yeniden ona taşır.

Bütün aşk hikâyelerinde olduğu gibi, kahraman ve tanrıça sonunda ayrılmalıdırlar. Ama kahraman bu karşılaşmadan değişmiş biri olarak çıkar - sevme ve sevilme deneyimi, kahramanın içinde daha önce örtülü olan bir şeyi açığa çıkarır. Kahraman bir anlamda tanrıçayı, onun yaratıcılığını, döngüler konusundaki uzmanlığını ve sınırsız sevgisini yolculuğun sonraki aşamasına taşır, nitekim o aşamada bunların üçüne de çok ihtiyaç vardır.

Yazma yolculuğu sürerken, yazma sürecinin ve hayatın döngülerinde ilerleriz; sevginin, içeride ve dışarıda, her an çevremizde olduğunu fark ederiz.

GÖLGE

YIKICI DÜRTÜYÜ BULUN VE GİZLİ GÜCÜNÜZÜ KEŞFEDİN

Brian Herrera on dokuz yaşında yazmayı bıraktı.

Bundan iki yıl önce, ülkenin en çok ümit veren genç yazarlarından biriydi. Lise son sınıfta “Demokrasinin Sesi Burs Programı” denen vatansever söylev yazma yarışmasına katılmış, üç yüz bin kişi arasında birinci olmuştu. Bu ödül hayatının en tuhaf ve keyifli beş ayını geçirmesine yol açmış, Washington D.C.’de Yıllık Kongre Yemeği’nde, konuşmasını üç bin beş yüz konuğa okuma fırsatı bulmuş, senatörler, kongre temsilcileri ve medyayla vakit geçirmişti. Bu deneyim, yazma yeteneği konusunda ona güven kazandırmış, üniversiteye girme şansını artırmış ve hayatı boyunca kokteyl partilerinde anlatacak harika hikâyeleri olmuştu.

İki yıl sonra birden hepsinden vazgeçti. On beş yıl yazmadı. Onu durduran neydi? Gölge.

Gölgeyi Tuğla Tuğla İnşa Etmek

Kahramanın yolculuğunda gölge, kahramanı engelleme ve yolundan çıkarma çabalarıyla öyküdeki en önemli çatışmayı oluşturur. Kahramanın yoluna çıkan her şey, başka bir karakter de olsa, baskıcı bir hükümet veya başkahramanın kendi ruhunun yetersizliği

konusundaki algısı da olsa, gölgedir.

Cari Jung, “gölge” terimini ruhumuzun karanlık köşelerinde sakladığımız benliklerimizi anlatmak için kullanır. Toplulukların, hatta toplumların bile, bastırmaya çalıştıkları ve kuşaklar boyunca aktardıkları gölgeleri, kolektif suçluluk, utanç veya korku odakları olabilir.

Fakat gölgeler, engellemeye çalıştıkları kahramanın hayatında, acı ve çatışma kaynağı olmaktan daha fazlasıdır. Kahramanı çalışması, eğitim alması, müttefik toplaması, zekâsını, becerisini ve cesaretini sonuna kadar kullanması için cesaretlendirirler. Kahramanı kendi karanlık yönleriyle yüzleşmeye zorlarlar. Kahramanı ölüm vesvesesiyle korkutarak ona yeni biri olarak doğma fırsatı verirler.

Yazma sürecinizin kahramanın yolculuğu kısmında, siz de kendi gölgenizle yüz yüze geldiniz ya da geleceksiniz. Bu, sürekli odaklanmanızı engellemeye çalışan sinir bozucu eşik bekçilerine benzemez. Bekçiler dikkat dağılmasını temsil eder, gölge ise yıkımı.

Brian, Washington’daki yemekte konuşmasını yaptıktan sonra, yaşlı bir senatör ışıldayan gözleriyle yanına gelmişti. Brian’ın anlattığına göre, üzerinde ünlülere özgü bir “ışılta” vardı; adı New Mexico’lu on yedi yaşında bir çocuk için hiçbir anlam taşımasa da kim olduğunun bilinmesine alışkın olduğu anlaşılıyordu. Senatör, Brian’ın elini sıktı.

“Ofisimde senin gibi bir yazar işimize yarar” dedi Brian’a, hafif Güney aksanıyla. “Gelecek yaz kolej tatilinde bize gel, genç adam. Bana az önce okuduğuna benzeyen bir iki konuşma yaz. Bu ülkenin senin gibi genç insanlara ihtiyacı var.”

Brian, böyle saygın ve güçlü birinden övgü aldığı için gurur-lanmıştı. İki yıl sonra, üniversite ikinci sınıfta 20. yüzyıl Amerikan tarihi dersinde otururken senatörün adını yeniden duyunca konuşmasının kime ilham verdiğini anladı.

Brian’a yazın ofisinde çalışmasını teklif eden senatör, Afroa-merikalı vatandaşlara medeni haklar verilmesine öyle şiddetli karşı çıkmıştı ki Demokratik Parti’den istifa etmiş, Broum Eğitim Bakanlığı’na Karşı başlıklı Güneyli manifestosunu yazmış, Jim Crow yasalarını korumayı hedefleyen bir platformun başkanlığına aday olmuş, parlamentoyu en uzun süre meşgul eden konuşmayı yapan Amerikan senatörü olmuş (yirmi dört saat on sekiz dakika) ve evet, ailesinin siyahi hizmetçisini hamile bırakıp ondan bir kız çocuk sahibi olmuştu.

Brian’ın en büyük hayranı Senatör Strom Thurmond’du.

“Tam o anda, oracıkta düşüncelerimi bir daha yazmamaya karar verdim” dedi Brian, sonradan. “Sözcükleri kafamın içinde tutmaya, ağzımdan çıkarmamaya, o ana odaklanmamaya karar verdim. Onları yazmak fazla riskliydi.”

Henüz on dokuz yaşında olan ve 1980’lerin sonunda ABD’de eşcinsel ve Latin asıllı olmanın ne anlama geldiğini anlamaya çalışan Brian, yazdıklarının onun kastetmediği anlamlara gelebileceğinden korkup dondu kaldı; yazdıkları kontrolü dışında, başkaları tarafından kullanılabilirdi; medeni haklar lideri ve açıkça eşcinsel olan konuşma yazarı Bayard Rustin’in bir ilişkisi olduğunu iddia eden bir senatör tarafından, örneğin. Thurmond, küçümseyici bir tavırla, onun “komünist, asker kaçağı ve homoseksüel” olduğunu iddia ediyordu.

“Bu andan itibaren” dedi Brian, “yazar tıkanmasının tuğlalarını örmeye başladım, neredeyse sonumu getiriyorlardı.”

Gölge, çalışmanızı durduran şeydir - bir iki günlüğüne değil, uzun, acı verici süreler için. Tanrıça bölümünde tartıştığımız -belli bir projeden doğal bir mola aldırın- "kış"ın aksine gölge, yazma yetisinin tamamen yok olmasıdır. Dikkat dağıtıcı taktiklerini, doğru teknikle her an aşabileceğimiz eşik bekçilerinin aksine, gölge çalışmamızı engelleyen daha derin, daha kronik bir yıkıcı itkidir.

Bir peri masalındaki gençlik ve güzellikten beslenen cadı gibi, gölge de zaaflarınıza kök salar; klinik teşhis de konmuş olsa, basitçe ruhunuzun özelliklerinden biri de olsalar düşük özgüven, öfke, depresyon, kaygı gibi zaafılara. Bu hallerden birine yatkınlığınız ile yazmanızı engelleyen ağır bariyer birleştiğinde, gölge meydana gelir.

Hayat ve yazmak sürekli diyalog halinde olduğundan, hayatımızdaki acı verici şeyler bizi çalışmaktan uzaklaştırabilir. Brian’ın-ki gibi pek çok gölgenin travmatik bir geribildirim deneyimine verilen kimyasal tepkiyle (sıklıkla eleştiri formatında ama söz konusu durumda istenmeyen bir yerden gelen övgü) var olan -yalnızca yazmakla ilgili değil aynı zamanda kişisel- korkular ve güvensizliklerin karışımı olduğunu gördüm.

Brian kendi yazdıklarından korkmaya başladığında, Strom Thurmond -daha doğrusu, Brian’ın yarattığı Strom Thurmond yüzü, kötülüğü, suiistimali, manipülasyonu temsil eden bir karakter- iç dünyasının bir parçasına dönüşerek ölçüsüz bir güce kavuştu; kendi eserlerini yaratmasını

engelleyecek kadar güçlüydü. Belki sizin hayatınızda da yüzünü, derinlerdeki bir korkunuz veya güvensizliğinize giydirdiğiniz biri vardır; onun zihninizde yankılanan sesi yazmanıza engel oluyordur. Herkesin gölgesi farklı şekildedir, ama hepsinin ortak özelliği, çalışmanızla aranızda girebilmeleridir.

İlerleyen sayfalarda, karanlık bir yeri ziyaret edeceğiz: yazmanıza en çok engel olan şeyin kaynağını. Gölgeye ışık tutacağız; gücünü çalmak, onu hem hayatınızda hem de çalışmalarınızda bir motivasyon ve özgüven kaynağına dönüştürmek için somut adımlar atacağız.

Bu bölümdeki egzersizlere geçmeden önce bir not: Bu egzersizler,yazma eylemine ciddi anlamda yabancılaştığınızı düşündüğünüzde size yardımcı olmak için tasarlandı. Şu dönemde böyle bir sıkıntınız yoksa gelecekte kendinizi benzer bir durumda bulma ihtimaline karşılık bu egzersizleri saklamanızı tavsiye ederim. Bu egzersizleri, yazmayı engelleyen başka olasılıkları gözden geçirmiş olan -dikkat dağılması, zaman yetersizliği, yön karmaşası gibi- ve buna rağmen yazmayı bir türlü başaramayan yazarlara tavsiye ediyorum. Ama bölümün geri kalanı her zaman okunabilir.

EGZERSİZ: GÖLGENİZİN ŞİPŞAK FOTOĞRAFI

Gölgelerin çoğunun kökeninde korku yatar. Bu egzersiz, yolunuzu kapayan bir gölgenin ortaya çıkmasına neden olan, korktuğunuz şeyi tespit etmek amacıyla hazırlandı.

Yazma konusunda aklınıza gelebilecek en kötü şeyleri deneyimlediğiniz korkunç bir rüyadan kalktığınızı hayal edin. (Bilgisayarınızın, içine kaydedilmiş metninizle birlikte, kollarınızın arasından kayıp göl sularına düştüğü ve bir su yılanının yuvası haline geldiği dış etkenlerden söz etmiyorum. Eylemlerinizin sonuçlarını konu alan bir senaryoyu kastediyorum - yazdığınız senaryonun sonunda büyük bir reklam kampanyasıyla sahnelenmesi ve berbat eleştiriler alması, Hollyvwood’un sizi kötü bir yazar olarak bellemesi, hayatınız boyunca bir daha tek bir şiir bile yayımlatamamanız gibi. Anlamışsınızdır.)

Rüyayı hayal ettiğiniz haliyle yazın.

Rüyada olan olaylara göre, aşağıdaki cümleyi tamamlayın:

En büyük korkum...

(Örneğin, "Asla başarılı bir yazar olamayacağım"; "Yazdıklarımı başkalarıyla paylaşırsam bana gülecekler"; "Bir yazarlık kariyerine başlamak için geç kaldım")

Şimdi bu ifadeleri suçlama cümlelerine dönüştürün. "(Örneğin, "Asla başarılı bir yazar olamayacaksın"; "Yazdıklarını başkalarıyla paylaşırsan sana gülerler"; "Tamamen disiplinsizsin ve sorumluluklarını yerine getiremiyorsun.")

Konuşan gölgenizdir.

Nasıl bir insan veya yaratık size böyle bir şey söyler? Haydi, birlikte bulalım.

Aşağıdaki Karakter Sayfasını gölgeniz için doldurun.

Başlamanızıyardımcı olacak bazı ipuçları:

- Bu gölge neye benziyor?
- Bu gölgenin nasıl bir karakteri var? Alaycı mı, ölümcül derecede ciddi mi, umursamaz mı?
- Kurmaca, tarihi ve kendi hayatınızdaki insanlardan ilham alın. Gölgeniz bir Disney cadısı mı, Kafkavari bir bürokrat mı, sinsî bir haydut mu, onuncu sınıftaki İngilizce öğretmeniniz mi yoksa bir melez mi?

Gölgenizin bir imgesini yaratın.

Adı: Gölgenizin adı nedir?

Tarif: Gölgenizi kısaca tarif edin.

Beceriler: Gölgenizin sizi nasıl engellediğini ve kandırdığını maddeler halinde yazın.

Bölümün ilerleyen sayfalarında bu konuya dönüp yeniden ele alacağız.

Köken Öyküleri

1920'lerin sonunda, Almanya'da Max adlı küçük bir Yahudi çocuk doğdu. Nazilerin yükseldiği dönemde büyürken ailesinin ve cemaatinin korkunç ayrımlara maruz kaldığını gördü. Polonya'dan kaçtıktan sonra, annesi, babası ve kız kardeşi öldürüldü. Max onların toplu mezarına saklandı. Sonunda Auschwitz'e gönderildi; burada Nazilerin, kampın gaz odalarını çalıştırmasına yardım etmek zorunda kaldı. Orada hapis kaldığı dönemde Max, çocukluğunda tanıdığı bir kızla yeniden karşılaştı ve sonunda, bir isyan sırasında kamptan kaçtılar. Fakat Max'in önyargı konusundaki deneyimleri burada sonlanmadı; nihayetinde bu durum, kızının ve eşinin ölümüne neden olarak onu yeniden hayatını kurtarmak için kaçmak zorunda bıraktı. Bu kez İsrail'e kaçtı, orada bir adamla tanıştı: Charles Xavier.

Henüz tahmin etmediyseniz, Max -veya daha bilinen ismiyle Magneto- X-Men çizgi romanlarında gölge rolünü üstlenen kurmaca süper kötüdür. Amacı toplum düzenini yıkmak, insanları yok etmek pahasına dünyayı mutantların yönetimine sokmaktır. X-Men'e göre, durdurulması gereken bir kötülüktür o. Fakat Magneto'nun bakış açısından, kendisi gibi mutantların da ayrımcılığa uğramasına ne pahasına olursa olsun engel olmaya çalışıyordun Çocukluğunu ve gençliğini en korkunç baskılar ve zulüm altında geçirdiğini bilince, insanlara güvenmediği, halkını mezalimden korumak istediği için onu suçlamak zorlaşıyor. Denetim altında tutulmazsa insan hayatının sonunu da getirebilir, ama o iyilik yaptığına inanıyor.

Yazmayı bırakma dürtüsü sıklıkla korkudan kaynaklanır, ama o korkunun kökeninde fedakâr bir neden de yatabilir. Brian Herre-ra, yazdıklarının kontrol altında tutamadığı bir tür güce sahip olduğuna inandığından yazamıyordu. Sayfada özgürlüğüne kavuşan sözcükleri, bağımsız eylemlere girişebilir, değerleri açısından Brian'a tamamen etik dışı gelen güçlü bir adama ilham verebilirdi, örneğin. Bu inancın kökenindeyse daha eski ve derin bir konu vardı: Brian kendine güvenemiyordu.

O sırada bunun bilinçli bir şekilde farkında olsa da olmasa da, Brian içten içe, yazmadığı sürece dünyadaki Strom Thurmond’la-rı desteklemeyeceğini düşünüyordu. Ona göre yazmayı bırakmak, kendini dizginlemenin ve kendi haline bırakıldığı zaman dünyaya kaçınılmaz bir şekilde zarar vermesini engellemenin yoluydu.

Yazmanızı engelleyen gücün size bilerek sabotaj yapmaya veya canınızı yakmaya çalışan birinden doğrudan gelmiş olması mümkün. Fakat gölgenizin iyi niyetten kaynaklanması, kafanızın içindeki o alçak sesin sizi can acısından veya doğru olduğunu düşündüğünüz şeyi yapma arzunuzdan korumaya çalışan bir ebeveyn veya öğretmeni model alıyor olması da mümkün. Brian gibi siz de sözcüklerinizin sahip olduğu gizli güçten veya serbest kaldıklarında nasıl yorumlanacaklarından korkuyor olabilirsiniz. Veya Magneto gibi kendinizi geçmişte kalan, hatırlamak ve bir daha deneyimlemek istemediğiniz bir üzüntüden korumaya çalışıyor da olabilirsiniz.

Müşterim Joan, yaratıcılığın cesaretlendirilmediği, sanatçı ruhlu olmanın zayıflık olarak görüldüğü bir evde büyümüşü. Ebeveynleri bilerek zalimlik etmiyorlardı büyük olasılıkla - pek çok ebeveyn gibi onlar da çocuklarının güvenli, düzenli hayatlar yaşamasını istiyordu, bunun için de sanatla ilgili hayalleri körüklememek gerektiğini düşünüyorlardı.

Tabii bunun etkisi tam aksi yönde oldu. Joan evden ayrıldığında asit atan, özgür aşka inanan bir hippieye dönüştü. Fakat yıllar boyunca yazmaktan, resim yapmaktan veya çizmekten korktu, çünkü kalemını veya fırçasını ne zaman eline alsa, görünmez parmaklıkların arkasına hapsolmuş bir köpeğe dönüşüyor, gölgesinin etkisini hissediyor ve zihninde bir ses ona zamanını sanatla uğraşarak boşa harcamamasını söylüyordu. Ebeveynlerinin eleştirilerinden, onların ölümünden uzun süre sonra bile hâlâ korkan Joan’ın kendini koruma dürtüsü, sevdiği şeyi yapmasını engelliyordu.

Fakat kendini korumak ona yardımcı olmuyor, onu saklamıyor, yalnızca engelliyordu.

Ruhunuzda ne tür eski sesler hâlâ yankılanıyor olabilir? Kalbinizi beklediğiniz acıdan korumak için ne tür özellikler geliştirmiş olabilirsiniz? Kendinizi ne açıdan Magneto’ya dönüştürmüş olabilirsiniz - korumak için yikan yönünüz nedir?

EGZERSİZ: KÖKEN ÖYKÜLERİ

Bu egzersizde, nasıl geliştiğini ve sizi nelerden koruyor olabileceğini anlamak için gölgenizi inceleyeceğiz.

Önceki egzersizde tarif ettiğiniz gölgeyi kullanarak hayali bir röportaj yapacağız. Gölgenizle kendiniz olarak da konuşabilirsiniz, isterseniz bunu sizin yerinize başka bir karaktere de yaptırabilirsiniz. Gerçek (ya da hayali) bir televizyon spikeri, araştırmacı gazeteci, psikiyatr veya terapist, dedikodu blog sitesi yazarı, hatta hayat koçu ya da bambaşka biri de olabilir. Gölgenizin geçmişini yargılayıcı sorularla değil, sevgiyle dolu bir şekilde ele almaya en uygun kişinin/mesleğin ne olduğunu düşünün. Röportajı yapan, gölgenizi yargılamayı amaçlamıyor; tek amacı onu dinlemek.

Size başlangıç için kullanabileceğiniz bazı sorular hazırladım, ama gölgeniz için kendi sorularınız varsa onları da sormaktan çekinmeyin.

Röportajcı: (örnekler: Oprah, Anderson Cooper, David Frost, kendiniz)

Format: (örnekler: prime time televizyon şovları, terapi seansı, hayalet yazara anılarını anlatmak)

Röportajcı: [Gölgenin adı] bugün konuk olduğunuz için teşekkürler. Sizi biraz daha yakından tanımayı gerçekten iple çekiyorum.

Gölge:...

Röportajcı En temel sorularla başlayalım. Ne zaman ve nerede doğdunuz?

Gölge:...

Röportajcı: Sizden önce [adınız]'ın hayatı nasıldı?

Gölge:...

Röportajcı Siz gelince [adınız] için ne gibi şeyler değişti?

Gölge:...

Röportajcı: Gölge olarak varlığınızı net bir şekilde anlatan bir an geliyor mu aklınıza?

Gölge:...

Röportajcı: Sizce [adınız] neden yazmamak?

Gölge:...

Röportajcı: [Adınız]'a bir armağan verebilerseniz bu ne olurdu?

Gölge:...

Röportajcı: Varlık nedeniniz nedir? Sabah yataktan çıkmanızı sağlayan şey?

Gölge:...

Röportajcı: Tam zıttınız nedir?

Gölge:...

[kendi sorularınızı ekleyin]

Röportajcı: Pekâla, çok aydınlatıcıydı. Bugün bize vakit ayırdığınız için teşekkürler! Konuğum [gölgenin adı],

İşiniz bitince röportajı okuyup gölgenizin nasıl geliştiğini, sizi hangi acı verici şeylerden korumaya

çalıştığını ve bugün hayatınızda nasıl bir etkisi olduğunu düşünün.

Şu üç cümleyi tamamlayarak, röportajdaki en değerli/ilginç/şaşırtıcı ayrıntıları özetleyin:

- Gölgeyin geldiği yer...
- Gölgeyin beni korumak istediği şeyler...
- Gölgeyin hâlâ işe yarar olan yönleri...

Gölgeyinizin kökenini ve amaçlarını incelediğinize göre, hayatınız üzerindeki kontrolünden kurtulmanıza yalnızca birkaç adım kaldı.

KARANLIKLARLA KONUŞMAK

Yazmamaya karar verince, Brian, enerjisini diğer yeteneği üzerin-de yoğunlaştırdı: tiyatro. Sonraki on beş yıl boyunca tiyatro yönetmeni ve profesörü olmak için çok çalıştı. Oyun yönetmekte başarılıydı, tiyatroyu seviyordu ve bu alanda çalışmaktan memnundu. Ama tiyatro, tutkusunu yazmak kadar ateşlemiyordu.

Yönettiği oyunlardan birinin açılış gecesi idi. Brian perde açılmadan birkaç dakika önce sahne arkasında kendisini, oyuncularla konuşup son dakika notlarını aldıktan sonra, sahne müdüründen her şeyin yolunda olduğuna dair işaretini beklerken, keşke evde olup yazsaydım, diye düşünürken buldu.

İçinde bir şey koptu. Mesleğinin en heyecan verici anlarından birinde bile yönetmenlik hakkında tutku duyamazken -aslanın ağzındayken bile- yazmayı düşünüyordu. Hayatına ne yapıyordu böyle?

Yeniden yazmaya başlaması gerektiğini biliyordu. Bu kadar uzun zaman sonra başlamanın tek yolu, sisteminden atması gereken öyküyü anlatmaktı: “Demokrasinin Sesi” oluşunun öyküsünü.

Sonraki beş yıl boyunca, Brian bu öyküyü kafasında evirip çevirdi, ama tam anlamıyla yazmadı. Sonra, canlı hikâyeye anlatıcılığı konusunda atölye düzenleyen bir arkadaşının öğrencilerinden biri gelmeyince arkadaşısı Brian’dan etkinliğe katılmasını rica etti. Brian bunu yapmayı pek istemiyordu, ama ders verdiği üniversitenin verdiği bütçeyi yıl sonuna kadar harcamazsa kaybedecekti. Paranın boşa gittiğini görmek yerine atölyeye harcamaya karar verdi.

Atölyenin bütün hikâyeyi yazmasına neden olacağını, diğer katılımcıların hikâyeyi yerel bir festivale göndermesi için zorlayacaklarını, I Was the Voice o/Democracy [Demokrasinin Sesi] adını verdiği hikâyenin çok popüler olacağını, festivalde iki kez sahneye çağrılacağını bilemezdi. Bu festivalden sonra başkaları da hikâyesini anlatmasını talep etti; anlattıkça aldığı geribildirimlerle hikâyeyi daha iyi hale getirdi.

Brian’ın incinmekten korkması yazmasını engellemişti, ama sonuçta, kendini incinir olmaya açık hale getirmek ve izleyicilerine, onların korkuları hakkında empati sunmak, arkadaşlarının ve yabancıların önünde geceler boyunca ayağa kalkıp onlara on beş yılı neden yazmaktan korkarak geçirdiğini anlatmak gölgesini yok etmişti.

Brian o günden beri New York, Los Angeles ve Seattle dahil olmak üzere farklı şehirlerde ve ulusal konferanslarda, devlet radyosunda ve Beyrut ile Abu Dhabi’de I Was the Voice o/Democracy ile sayısız kez sahne aldı.

Ve yazmaya devam etti.

Gölgeler, tanımları gereği karanlıkta gelişip büyürler. Bize sıkıntı ve acı veren şeylerin kaynağını utanç ve korku nedeniyle bastırmaya çalıştığımızda ona güç kazandırmış oluruz. Ama ona -ön-çeki egzersizlerdeki gibi- bir yüz ve ad verip onu ruhlarımızın bodrumunda saklamak yerine gün ışığına çıkarırsak, üzerimizdeki etkisi genellikle silinip gider.

DİRENMEK

Gölgenizle baş etmenin “doğru” veya “en iyi” denebilecek bir yolu yoktur. Bugün işinize yarayan yöntem, gelecekte yaramayabilir. Yıllar içinde gölgeyle birçok kez karşılaşabilirsiniz. Her gölgenin kaynağı farklı olabilir, her biri farklı çözümler gerektirebilir.

Aşağıdakilerden her biri bir egzersiz için ilham olabilir, ama hepsini bu kitaba sığdıramam. Bu özetlerden kendinize egzersizler icat edin, onları kendine özgü gölgenizle mücadele etmeye götürecek sıçrama tahtaları olarak kullanın.

Farkındalık

Deney yapan bir bilim insanının eleştirel ilgisiyle, gölgenizin alışkanlıklarını yargılamadan inceleyin. Davranışlarınızı değiştirmeye çalışmayın henüz. Gölgenizin alevlenmesine ve yatışmasına neden olan şeyleri fark edin. Yazmakla en çok ne zaman mücadele ediyorsunuz? Bu mücadele döngüsel mi, öyleyse, döngüyü başlatan nedir? Hayatınızda,yazmak dışında engellendiğinizi, sıkışıp kaldığınızı veya umutsuzluğa kapıldığınızı hissetmenize neden olan bir şey mi oluyor?

Farkındalığınızı gölgenize yöneltmek bile onunla mücadele etmenin etkili bir ilk adımı olabilir.

Konuşmak

Müşterilerimden biri, ilk taslağını tamamlamasına iki bölüm kala donup kalmış, yaşadığı tıkanma konusunda benimle konuşana dek, onu durduran şeyin felç edici bir başarısızlık korkusu olduğunu anlamamıştı. Korkusunu dile getirmek korkunun ağırlığını azaltmış, böylece onu kenara itip yazmaya devam edebilmişti.

Sır tutmak gölgelere güç kazandırır, aydınlığa çıkarmak çatlaklarını görmemizi sağlayabilir. Yükünüzü güvenilir bir dinleyiciyle paylaşmanın değerini asla küçümsemeyin.

Romantikleştirmeyi Bırakın

Diğer yandan, bir sorunla doğrudan yüzleşmek yerine onun hakkında çok fazla konuşmak diye bir şey vardır. Rav, yazar olmaya çalışıyordu. Bir ya da on tane içki içip, yazmakta ne kadar zorlandığını

arkadaşlarıyla konuşmaya bayılıyordu. Gerçekten yazmaktan çok, yazmanın zorluğunu sever gibiydi. Yazarların çevresinde bir mitoloji vardır; mücadele etmek dışını sıkıp çok çalışmaktan daha romantik görünebilir; kendi acınıza âşık olmak ve bir He-mingway veya Faulkner olduğunuzu sanmak kolaydır. Mücadeleyi romantikleştirmek aslında işin kendisinden çok, egonuzla -bir yazar olarak kendiniz hakkında düşündüklerinizle- bağlantılıdır.

Mücadelesiyle yanlış anlaşılmış dehanızı kanıtlayan karamsar, sorunlu yazar personasına fazla kapılmayın. Yazmanıza engel olan şeylerle ilgili aynı konuşmaları tekrar tekrar yaptığınızı fark ettiyseniz, geri çekilip bu yinelemelere neden olan şeyi bulmaya çalışın. Nasıl bir şablonu tekrarlıyorsunuz ve onu nasıl kırabilirsiniz? Hangi tekrarlanan meseleye farklı bir açıdan bakabilirsiniz?

Bu meseleyi kötü bir alışkanlık gibi düşünün; tırnaklarınızı kemirmek veya herkesin ortasında burnunuzu karıştırmak gibi sıradan ve seksi olmayan bir şey. Acınızla aranızdaki bu romantik ilişkiyi nasıl sıradan bir yol engeline çevirebilir, ona nasıl hitap edebilir ve ilerleyebilirsiniz?

Kendini Telkin Etmek

Kendini telkin etmek nefes almak gibidir, farkında bile olmadığımız istemsiz bir eylemdir. İnsanlar dikkatlerini ona yönelttiklerinde, kendilerini her gün maruz bıraktıkları sert, hatta zalim eleştirileri fark edince çok şaşırırlar.

Yanınızda bir not defteri taşıyın veya elektronik cihazınızı kendinize söylediklerinizi kaydetmek için kullanın. Bir hafta boyunca kendi kendinize söylediğiniz her şeyi gözlemleyin, yazın veya kaydedin. Kendinizi yargılıyor musunuz, gereksiz yere haşın mı davranıyorsunuz, bakın. Gölgenizin sesi mi bu? Yazıyla ilgili olmayan konularda bile gölgenizin siz farkına bile varmadan gününüze girmesine nasıl izin veriyorsunuz?

Kendi kendinizle konuşma biçiminizi beğenmediyseniz ve değiştirmeye hazırsanız, kendinize söylediklerinizi bir hafta daha kaydederek kaydettiğiniz her söz için karşıt bir görüş de yazın. Örneğin, bir tabak kırar ve “Aynı anda o kadar çok şeyi taşımaya çalıışmamalıyım - hep acele ediyor, bu yüzden vakit kaybediyorum. Çok aptalım!” diye düşünürseniz, bundan sonra şöyle yazmalısınız: “Evde çok titizim ve bilinçli tercihler yapıyorum.”

Kendinize ikinci veya üçüncü tekil şahıs olarak hitap etmeyi deneyin, “sen” diye ya da adınızla. Michigan Üniversitesinden Psikolog Ethan Krossun yaptığı araştırma, bu küçük dilsel değişimi yapmanın kendinize hitap ediş tonunuzda önemli bir değişime yol açabileceğini gösteriyor. Kendinize başka bir insana hitap eder gibi hitap etmek daha az tepkisel davranmanıza ve bir arkadaşınızla konuşur gibi daha fazla empati kurmanıza yol açabilir.

Baştaki ifadelerinizi ve karşıt ifadeleri kaydetmenin size kendinizi nasıl hissettirdiğine bakın. Kendinizle nasıl konuşmak size üretici geliyor ve hedeflerinizi yerine getirmenize yardım edecek ruh haline girmenizi sağlıyor? Nihayetinde, iki uç arasında daha mutlu edici bir orta nokta bulabilirsiniz.

Saklanacaklar ve Atılacaklar

Gölgeniz hakkında iki tane liste yapın: Saklanacaklar ve Atılacaklar. Gölgenizin hangi özellikleri ve/veya hayatınızdaki hangi rolü size yardımcı oldu; hangi özelliklerini sakladınız? Hangi özellikleri rahatsız edici veya zararlıydı; hangi özelliklerini atardınız? Bu liste, gölgeniz ve üzerinizdeki etkisi hakkında ne anlatıyor?

Karşıtlığı Kullanmak

Röportaj egzersizinde, gölgeniz tam karşıtı olarak neyi örnek verdi? Gölgenizin tezahürünün tam karşıtı neye benzerdi? Biçim değiştiren bölümünde yaptığımız gibi, şipşak fotoğraf egzersizini kullanarak gölgenize ek olarak, gölgenizin karşıtının ikonik bir imgesini yaratın.

Bu iki varlık, yan yana getirilip kıyaslanınca neye benziyorlar? Gölgenizin karşıtının imgesi, gölgenizi dengelemenize yardım edebilir mi? Örneğin, gölgenizden gelen telkin sözcüklerini yönetmekte güçlük çekiyorsanız, hem gölgenin hem de anti-gölge-nin konuşmasına izin vermek için çaba gösterebilirsiniz. Gölgenizin karanlık veya zor anlarda belirmediğini hissediyorsanız, anti-gölgenizi de bu anlarda çağırmaya çalışın. Doğada var olan her şeyin bir zıddı vardır ve siz de kendi anti gölgenizin, gölgenizin en derin kesiklerinden bazılarının acısını hafiflettiğini görebilirsiniz.

İkonlar

Hepimiz hikâye anlatıcısı ve hikâye tüketicisiyiz; hayatlarımızda ve çalışma biçimimizde en sevdiğimiz hikâyelerden ilham alırız. Müşterilerimden biri, kendini eskisi gibi görmemek için çok çaba harcıyordu; ben de ona esin kaynağı olabilecek kurmaca imgeler seçmesini söyledim. Okumayı çok sevdiğini bildiğimden, edebiyattan bir şey seçeceğini, belki bir Jane Austen karakterini tercih edeceğini sanmıştım - belki de Elphaba veya Lisbeth Salander gibi daha yakın tarihli bir karakter seçerdi.

Bana Lara Croft'u seçtiğini söylediği zaman yüksek sesle güldüm. Video oyunlarından ve filmlerinden bildiğimiz bu atletik mezar soyguncusu kadın, arbaletiyle şişleyebilir, dev memelerinden biriyle gözünüzü oyabilirdi; memelerinin bu kadar büyük olmasının nedeninin oyunun programlanışı sırasında yanlış bir harfe basılmasından kaynaklandığı söyleniyordu.

Fakat benim müşteriye göre, Lara Croft seksi bir çizgi film karakterinden ibaret değildi; kadını gücün özünü temsil ediyordu. Bu karakter bizim için müşterimin en güçlü halini aklımıza getirmek istediğimizde kullandığımız bir tür düğmeye dönüştü. Lara Croft imgesi, özgüven kazanmak için mücadele ettiği anlarda faydalandığı bir totem gibiydi.

Siz kendiniz için hangi ikonik imgeyi seçerdiniz? Hangi karaktere, imgeye veya fikre dönüştüğünüzü görüyorsunuz?

Bu karakter, kendi hikâyesinde, gölgeye nasıl saldırıyor? Totem karakteriniz savaşta rakiplerine karşı hangi gereçleri, teknikleri veya numaraları kullanıyor? Bu hikâyede kendi gölgenizle karşılaşınca kullanabileceğiniz ipuçları buldunuz mu?

Sıradaki egzersiz, gölgenizin gücünü elinden alma konusunda verilen pek çok seçenekten birini belirginleştiriyor.

EGZERSİZ: GÖLGEYLE SAVAŞMAK

Güncellenmiş Karakter Sayfanızı ve önceki egzersizde tarif ettiğiniz gölgeyi kullanarak ikisinin buluşmasını senaryo formatında yazacağız. Bu karşılaşmanın gerçekleşeceği ortamı belirleyin. Örneğin:

DIŞ MEKÂN-İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI HARP MEYDANI-GÜNDÜZ

İÇ MEKÂN - NEW JERSEY, HACKENSACK'TE BİRALIŞVERİŞ MERKEZİNİN YİYECEK KATI-GECE

Birkaç cümleyle eylemi tarif edin; gölgenizle karşı karşıya geleceğiniz mekânı belirleyin. Size ilham veren kurmaca bir eserden alınmış bir mekân da olabilir, gördüğünüz veya duyduğunuz gerçek bir yer de, yarattığınız uydurma bir yer de - karar sizin. Birkaç satır yazarak, bize nerede olduğumuzu ve neler olduğunu kısaca anlatın.

Şimdi, bu karakterler arasında geçen, hem diyalog hem eylem içeren bir sahne yazın. İçeriği size kalmış; ama bu sahne aşağıdaki sorulara cevap vermeli:

- En önemli güçlerinizi gölgeye karşı nasıl kullanacaksınız?
- Gölgenizin en büyük gücü nedir? Bunu ondan nasıl alabilirsiniz?
- Gölgenizin ifşa ettiği önemli bir zaafınız nedir?
- Sonundagölgenizle ne yapmaya karar verdiniz?

Sahneyi tamamlayınca yüksek sesle okuyun (isterseniz güvenilir bir ortağınızdan sizinle birlikte okumasını isteyin). Her iki rolü de oynamanın nasıl bir his olduğuna bakın -gölgenizi ve kendinizi kahraman olarak canlandırmanın.

Bölüm başından beri gölgeniz hakkındaki algınızda neler değişti? Peki kendinizle ilgili algınızda?

SAYFADAKİ GÖLGELER

Uzun yıllar yoğun bir kurumsal kariyerin peşinde koştuktan sonra, müşterim Beth işinden ayrılıp gençler için kitap yazmaya odaklanmaya karar verdi. Beth, kendini küçümseyen mizah anlayışı ve iğneleyici laflarıyla bana Tina Fey’i anımsatırdı. Hırsı ve azmi de Fey’i akla getiriyordu, ama kendini fazla zorladığı oluyordu. Kurumsal kariyerdan vazgeçtikten sonra bile, mükemmeliyetçiliğini veya başarılı olmasını sağlayan ama sonra bitkin düşmesine neden olan azmini hiç yitirmemişti.

Birlikte çalışmaya başladığımızda Beth, bir romanın başındaydı, ilk taslağını, fon almak için teslim etmesi gereken tarihe yetiştirmeye çalışıyordu. Teslim tarihinden bir ay öncesine dek her şey yolunda gitti; ama o sırada Beth’in yazma çabaları birden kesildi. Sona ulaşmasına birkaç bölüm kalmıştı; ama yazdığı metni bitirip metnin korkunç olduğunu ve yazmaya hiç kalkışmaması gereken bir sahtekâr olduğunu fark etmekten korkuyordu.

Gerçek hayattaki Tina Fey, “taklitçi sendromu” hakkında konuşmuş ve bununla mücadele eden başkalarına, “geldiği zaman egomaninin keyfini çıkarmalarını ama sonra sahtekârlık fikrini bırakmalarını” söylemişti. Ama Beth bırakamıyordu. Sürekli çok çalışarak kurumsal kariyerinde hiç “başarısız” olmamayı garantilemişti ve şimdi de çok çalışarak her şeyi yapabileceğine inanıyordu. Fakat artık kolları kopana kadar yeniden yazdığı metinlerin bile yeterince iyi olmadığını görüyordu. Çok çalıştığı bir konuda başarısız olmak, onun için felç ediciydi.

Teslim tarihini kaçırma olasılığıyla karşılaşınca -Beth’e göre affedilmez bir günah- geçmişte tartışmaktan kaçındığı bu başarısızlık korkusu konusunda bana ilk kez açıldı. Kurumsal kariyerinden söz etti: sürekli dehşet içinde yaşamamanın stresi, sürekli kendini aşmaya çalışmak zorunda olma hissi. Şimdi bile, bir gün bile yazmadığı zaman paniğe kapılmaya başladığını, masasının başına oturduğu zaman bir daha yazabileceğinden şüphe ettiğini anlattı.

Bunları benimle konuşmanın Beth için ne kadar zor olduğunu biliyordum. Ama korkusunu ruhunun karanlık ve gizli bir köşesinde suçluluk içinde taşımak yerine onun da hayatındaki unsurlardan biri olduğunu kabullenince, dehşeti biraz hafifledi. Korkunun ağır bedelini fark edince, onun manasızlığını gördü ve etkisinden biraz kurtuldu. Konuşmamızdan sonra taslağının başına döndü. Hemen yazmaya başlayamadı, ama karşısına çıkan engele bakış açısını değiştirmek, onu aşmanın en önemli yolu oldu.

Beth’in başvuru tarihinden iki hafta önce, Beth bana romanını yazmaya döner dönmez şok edici bir keşifte bulunduğunu anlattı.

“Kulağa çılgınca gelecek” diye söze başladı, “ ama sonunda taslağımda canımı sıkan şeyin ne olduğunu buldum. Başkahrama-nın cinsiyeti yanlış.”

Beth, farkında olmadan en kolay okunabilir, “hatasız” taslağı yazmaya çalıştığını anlamıştı, bu yüzden kahramanı erkekti. Ama gölgesiyle çatışınca başından beri bir kızın hikâyesini yazmakta olduğunu fark etmişti.

“Böylelikle” diye devam etti, "bütün romanı tamamen farklı bir ana karakterle yeniden yazmak için iki haftam kalmış oluyor. Büyütecek bir şey değil.”

Çalışmaya hevesliydi, ama karşısında zor bir iş vardı. Daha aylar önce, teslim tarihine kadar her haftayı nasıl geçireceğini ayrıntılı bir şekilde planlamıştı. Programına göre, bu son iki haftada son düzeltileri yapması gerekiyorken şimdi, romanı baştan sona yeniden yazması gerekiyordu, üstelik programına sadık kalamamak Beth’i hep endişelendirirdi. Gerçi şimdi oldukça sakindi, odaklanabiliyordu.

“Bunu yapabilecek miyim bilmiyorum” dedi bana, "ama yine de deneyeceğim.”

Beth, sonraki iki haftayı çılgınlar gibi çalışarak geçirdi. Neredeyse yemek yemeden, su içmeden bilgisayarının başında günde on beş saat oturdu. Çocuklarını ve partnerini neredeyse hiç görmedi. Daha sonra, bana o dönem aklını yitirmeye başlayacakmış gibi hissettiğini söyledi.

Teslim gününde, tamamlanmış romanını kargo şirketinin kapanışına on beş dakika kala yetiştirdi.

Bir dahaki konuşmamızda, nasıl değiştiğini görebiliyordum. Onu engelleyen korkuyla yüzleşmekle kalmamış, imkânsız görünen bir şeyi gerçekleştirmişti. Bütün romanını iki haftada yeniden yazdıktan - ve gurur duyduğu bir taslağı tamamladıktan- sonra, eski “başarısızlık” korkusu kendisine komik, neredeyse tuhaf geliyordu.

"Fonu belki alırım, belki de alamam" dedi Beth bana. "Umarım alırım, ama alamazsam da sorun değil. O zaman sıradaki önemli şeyi alırım." Fonu almak, romanı yayımlatmak... bu hedefler büyük ölçüde Beth'in kontrolü dışında ve başka insanlara bağlı kararlardı. Oysa şimdiye dek başardıkları ona aitti.

Kendi gölgesiyle mücadele etmek zorunda kalmasa, taslağında önemli bir parçanın eksik olduğunu keşfedemezdi, tamamen içten bir şekilde yazmadığını da. Bu mücadele sayesinde sıradaki projesine, kendine sadık kalarak başlayabilecekti.

KİMLİKLERİMİZİ YENİDEN YAZMAK

Kahramanın yolculuğunda, bir gölge figürünü yenmek için kahraman, egosundan ve kendini görme biçiminden vazgeçmek zorundadır. Hikâyelerin çoğunda kahramanın gölgeyle savaşı, kişiye rahat gelen ama artık geçerli olmayan eski bir benlik algısı ve ortaya çıkmayı bekleyen yeni bir kimlik arasındaki mücadeleyi temsil eder.

Bazen, bizi engelleyen örüntüleri veya alışkanlıkları kırmanın en zor yanı, bu davranışlara başladığımızda olduğumuz kişiyi geride bırakmak ve kendimize değiştığımızı itiraf etmektir. Eski benlik algımızı bırakmak acı verici olabilir. Fakat bu yeniden doğum, bu kefaret veya kendimizin yeni bir versiyonuyla “bir olma” hali, yazar ve insan olarak ilerlemenin ve evrilmenin anahtarıdır.

Yeni yıl kutlamalarının parçası olarak, Yahudiler Yom Kipur veya “Kefaret Günü”nü kutlarlar. Hedef, yalnızca geçen yılda işlenen günahların bağışlanması değil, geçen yıl olduğumuz kişiyle gelecek yıl olmayı umduğumuz kişi arasında bir köprü de yaratmaktır. Gölgeyle yüzleşmek, yazı hayatınızın kefaret anlarından biri olabilir - yeni bir benliğe yönelme daveti de.

Yirmi yaşındayken, üniversitedeki son yılımda, yazdığım bir oyun Cherry Lane Tiyatrosu'nda sahnelenmeye hak kazanmıştı. New York City'de sürekli açık olan en eski Off-Broadway tiyatrosu olan bu sahne, genç bir yazar için eşsiz bir fırsattı ve ben bu ödülle onurlandırmayı seçtikleri en genç yazardım. Muazzam bir deneyimdi, bittiği zamansa tamamen tılandım. Bir kayadan aşağı koşan ve üniversite sonrası, işsiz hayatın uçurumuna düşen Wile. E. Coyote gibiydim; yazmak için istemediğim kadar zamanım vardı ama sayfaya sözcük kaydetme becerisinden yoksundum. Herkes bana oyunu yeniden gözden geçirmemi ve yeni yazılar yazmamı söylüyordu, ama ne denersem deneyeyim -kendime ödevler vermek, teslim tarihleri belirlemek, insanlara bir şeyler yazmaya söz verip son anda vazgeçmek- hiçbir şey işe yaramıyordu. Kuyu tamamen kurumuştı.

Yazar tıkanması uzadıkça korkmaya başlıyordum, korkmak da yazmama engel oluyordu; bir kısır döngüye hapsolmuştum. Hayatım boyunca insanlar bana bir gün ünlü bir yazar olacağımı söylemişlerdi. O dönemde kendimi gösterip oyun yazarlığı kariyerime başlayamazsam, hayatım boyunca herkesin -ben de dahil- hakkımda yanıldığı anlamına gelecekti bu.

Televizyon dizisi 'Arrested Development' ın yaratıcısı Mitchell Hurwitz, bir keresinde “yazma korkusu... bir yazar olarak kendiniz hakkındaki görüşlerinizden, kötü fikirleriniz olduğundan, kötü bir şey yazacağınızdan, sandığınız kişi olmadığının anlaşılacağından korkmanızdan kaynaklanır” demişti. Okul hayatım boyunca bir yazar olarak nitelendirildikten sonra, yazar olamamak beni öyle korkutuyordu ki bir yazarın en temel görevini yapamıyordum. Yazamamak kendimi incinmiş, amaçsız, kimliğini yitirmiş biri gibi hissetmeme neden oldu.

Yazar kimliğimin kendi gölgesine dönüştüğünü görebilmem yıllar aldı. Bir daha yazacaksam, yazdıklarımın ne işe yaradığından veya benim hakkında neler söyleyip söylemediğinden çok, yazmaya odaklanmalıyım. Yeniden yazmaya başlamamın tek yolu beni tanımlayan her şeyden geri çekilmektir; artık tiyatro dünyasını düşünemez, yarışmalara veya ödüllere başvuramaz, yazdıklarımı anlatıp duramazdım.

Bir yazar olmanın gerektirdikleri hakkındaki düşüncelerimin tuzağından kurtulunca, yeni hayatımda bana en çok mutluluk veren şeyin başkalarına yardım etmek olduğunu anladım - bir koç olarak, öğretmek ve editörlük yaparak. Gölgemle mücadele ederek kazandığım içgörülerin diğer yazarlara empatiyle yaklaşmamı sağladığını fark ettim. Öğrencilerimi yazar tıkanmasını aşmaları için cesaretlendirmek, hapishanedeki mahkûmlara kendilerini ifade edecek araçlar kazandırmak ya da yazar koçluğu yaptığım müşterilerimin kendi gölgeleriyle mücadele etmesine yardım etmek.

Nihayetinde, gölgenin yok edici güçleriyle savaşarak kazandığım deneyimler, beni geçmişin ve bugünün köprüsüne getirdi -hem acıyla hem onun çaresiyle “bir” oldum- ve elinizde tuttuğunuz kitabı yazdım.

Peki Şimdi Ne Olacak?

Gölgenizin ne olduğu, nereden geldiği, hayatınızı nasıl etkilediği, onunla nasıl yüzleşeceğiniz ve hangi özelliklerini tutup hangilerini hayatınızdan atmak istediğiniz konusunda öğrendiğiniz her şeyi alıp amaçlarınıza ulaşmanızı sağlayacak anlamlı eylemlere nasıl dönüştürürsünüz?

Bu canlı bir koçluk seansı olsaydı, bu soruyu size sorardım ve cevabın dudaklarınızın arasından döküleceğine güvenirdim, ama şu an karşılıklı oturmadığımız için size ancak bu soruyu açmanıza yardım edecek bir egzersiz önerebilirim.

EGZERSİZ: KEFARETLE YAŞAMAK

Kitap Ortası Yoklaması'na dönün.

Her amacın yanına, gölgenizin bu amaç hakkındaki görüşünü onun sesiyle yazın.

Bu ses sizin için hâlâ bir güç taşıyor mu? Söylediklerine hâlâ inanıyor musunuz? Gölgeyi ortadan kaldırmak için yaptıklarınız, Alice'in Harikalar Diyarı'nda söylediği gibi yalnızca bir deste kart mı? Yoksa hâlâ kalbinizi korkuyla doldurup boğazınızın düğümlenmesine mi neden oluyor?

Gölgenizin ağzından yazdığınız her beyanın üzerini çiziniz (siyah ispirtolu kalem en iyisi gibi geliyor bana), sonra da bu amacın sizin için neden önem taşıdığını yazın.

Gölgenizin sözcüklerini silmek nasıl bir histi? Bu amaçların sizin için neden önemli olduğunu, onları elde etmek için neden çalıştığınızı açıkça görebilmek nasıl bir his?

Bu amaçlar listesine bakınca, neleri zaten başarmış olduğunuzu görüyorsunuz?

Gölgenizi boyunduruk altına aldığınıza göre, hayal ettiğinizden çok daha fazlasını yapabilecek kapasitedesiniz. Demek ki, bu amaçları biraz daha yükseltmenin ve dönüştüğünüz kahramana layık hale getirmenin zamanı geldi.

Bu amaçların sizin için neden önemli olduğunu aklınızdan çıkarmadan kendinize sorun: Bu amacı nasıl daha ileri taşıyabilirim? Kendime nasıl gerçek anlamda meydan okuyabilirim? Bu amacı, dönüştüğüm kahramana layık bir amaca dönüştürecek olan şey nedir?

Her amacı elden geçirerek yeniden yazın veya kendinize artık ulaşabilecek kadar geliştiğinizi düşündüğünüz yeni amaçlar belirleyin.

Gölgenizle yüzleşmeden önce belirlediğiniz eski amaçlar ve yeni, gözden geçirilmiş amaçlarınız arasındaki farklara bakın. Neler değişti? Neler aynı kaldı?

Bu süreçte bu kadar geliştirdiyseniz, bundan altı ay sonra ne hale gelebilirsiniz? Bir yıl sonra? Peki ya beş yıl?

KENDİNİZİ HAFİFE ALIN

Sonuçta gölgenizle,yazma hayatınız boyunca birden fazla kez yüzleşebilirsiniz. Her yüzleşme, kendi içinizdeki yeni güç rezervlerine ulaşmak için bir fırsat olacak ve büyümenizi sağlayacak olan araçları geliştirecek. Sonuçlar sizi bile şaşırtabilir.

Siz de Beth gibiyseniz, en büyük korkunuzla yüzleşmenin çalışmalarınızda daha önce hiç değerlendirmedığınız yeni yönelim olasılıkları ortaya çıkardığını fark edebilirsiniz. Brian gibiyseniz, incinebilir olma cesaretini göstermek, gücünüzü bulmak için bilmeniz gereken sır olabilir. Benim gibiyseniz, belki gölgeyle mücadeleniz sizi gerçekten motive eden ve esinlendiren şeylere ulaşmanızı sağlar.

Gölgenizle yüzleşmek, acıdan beslenmenin yollarını bulmak, kendini sabote etme güdüsünü kendini yenileme güdüsüne dönüştürmek, size hizmet etmeyen şeylerden kurtulmak, faydası olanları korumak ve yazılarınızla ruhunuzu güçlendirmek için kullanmak demektir. Zorlukların ateşinde tavlanarak, çalışmalarınızı tehdit eden her şeye karşı koyan güzel bir silaha dönüşebilirsiniz.

İçimizdeki Lara Croft'u, hayatlarımızda ve yazdıklarımızda en korkusuz, öncül yanı keşfetme potansiyeli hepimizde var. İçimizdeki bu en cesur kahraman, içdünyalarımızın en karanlık ve gizli köşelerine bile ışık tutabilir.

Yazma süreci, bir aydınlanma sürecidir. Meşalelerimizi kendi gölgelerimize doğru kaldırıp başkaları için yolu aydınlatırız. Yeterince ışık paylaşırsak, karanlık korkumuzla yüzleşebileceğimizi umut ederiz.

SÜPER KAHRAMAN

BAŞLADIĞINIZ ŞEYİ BİTİRİN VE ÖĞRENDİKLERİNİZİ YENİDEN GÖZDEN GEÇİRME SÜRECİNDE YAZDIKLARINIZA UYGULAYIN

Gölgeyle karşılaşmak, kahramanı değiştirir. Kendi dünyasındaki ve ruhundaki en büyük dehşet kaynağıyla yüzleşmek mitolojide kahramanlar için farklı türde bir ölümü işaret eder. Gölgeyle karşılaşmak düz anlamıyla fiziksel ölümle karşılaşmak da olsa, masumiyetin veya belli bir dünya görüşünün ölümü gibi daha mecazi bir ölüm de olsa, deneyim kahramanı öyle değiştirir ki bundan sonra artık o, aynı insan değildir.

Yeniden doğan bu kahraman, akıl hocasının bilgeliğini gerçekten özümsemiş, tanrıçanın sevgisiyle güçlenmiş, gölgeyle savaştan çıktığı için kuvvetlenmiştir. Kahraman 2.0'dir bu: daha gelişmiş biri, yapabileceği en iyi şeylerden haberdar, odağını kendinden uzaklaştırıp merkeze amacını alan, büyük resmi görebilme açısı ve yeteneğiyle kutsanmış biri.

Yeniden doğan bu kahramana süper kahraman diyorum ben. Aynı yeniden doğuş sürecinin, farklı yazarlar için tekrar tekrar gerçekleştiğine şahit oldum. Çalışırken zorlu veya acılı bir dönemi geride bıraktığımızda ya da uzun süre çok yoğun çalıştığımızda, aştığımız her engel bizi güçlendirerek daha güvenli bir şekilde ileri atılmamızı sağlayan bir ivme kazandırır. Bu ivme bizi yönlendirir, sonunda da bir devrilme noktasına getirir. Bu süreç her yazar için biraz farklıdır, ama bazıları onu “bunu gerçekten yapabileceğime

inandığım an” veya “dehşet içinde yazmayı bırakıp heyecanla yazmaya başladığım an” diye tarif etmiştir.

Bu an, belli bir proje üzerinde çalışırken bir kez de gelebilir, her projede birçok kez de. Konuştuğumuz gibi, yazma süreciniz de kahramanın yolculuğu gibi doğrusal değildir. Nasıl gelirse gelsin ve neye benzerse benzesin, taşların yerli yerine oturduğu andır bu; yol boyunca öğrendiğimiz her şeyin gücüyle artık o kadar korkmamaya başladığımız andır. Tünelin sonundaki ışığı görür, üzerinde çalıştığımız projeyi yazmayı bitireceğimize dair yeni bir inanca kavuşuruz.

Bu özgüveni hissetmeye başladığımızda, kahraman olmayı yeniden tanımlayıp bir süper kahraman oluruz. Bu enerjiyi, eserimizi bitirmek ve gözden geçirmek için kullanabiliriz.

EGZERSİZ: "KAHRAMAN"! YENİDEN TANIMLAMAK

Sürecinizin bu aşamasında, kahraman olmanın Birinci Bölüm’de ana hatlarıyla belirlediğimiz tanımdan daha fazlası olduğunu gördünüz. Bu tanımları yeniden elden geçirip güncelleyelim.

Bir kahraman olarak, kimlik ve bütünlük arayan biriydiniz.

Bir süper kahraman olarak, kitabın başından beri kendiniz Hakkında öğrendiğiniz üç şaşırtıcı şeyi listeleyin.

Bir kahraman olarak, dönüşme potansiyeli olan biriydiniz.

Bir süper kahraman olarak, Birinci Bölüm'den beri geliştirdiğiniz üç konuya listeleyin.

Bir kahraman olarak, maceraya evet diyen biriysiniz.

Bir süper kahraman olarak, bu maceranın sizi şimdilik nereye getirdiğini de gördükten sonra, Hayatınızda evet demek istediğiniz üç şeyi daha listeleyin.

Süper kahraman olmak, yolculuğunuzun bittiği anlamına gelmez. Zirveye ulaşmış olabilirsiniz, ama bazen yokuş aşağı inmek yolculuğun en zor bölümüdür.

Yolculuğun süper kahraman aşamasına ulaşmak -sizi amacınıza ulaştıracak güveni ve bilgiyi kazanmak- yazma sürecinizin kritik olan son aşamalarında, öğrendiğiniz her şeyi nasıl kullanacağınızı bilmektir.

Hikâyenin Sonunu Yazmak

Bazı yazarlar, yazdıkları metnin sonuna geldiklerinde öyle bir ivme kazanmışlardır ki kristal berraklığına ulaşarak hedeflerine kolayca varırlar. Zaten süper kahraman olduklarını hissederek. Diğerleri... öyle değildir.

Oyun yazarı Sam Hunter, başladığı işleri bitirirdi. Bir tiyatro oyununun prodüksiyonu için aklına bir fikir gelmesi genellikle iki yıl sürerdi ve aklında hep yeni projelerle dolaşırdı. Ama I A m Mon-tana [Ben Montana] adlı oyununu bir türlü bitiremiyordu.

Karmaşık bir şovdu; rüya sahneleri ve değişen mekânlarla dolu bir yolculuk hikayesiydi; birbirine geçen çok sayıda olay örgüsü içeriyordu. Ne zaman oyunun başına otursa, bu kez bitireceğini düşünüyordu. Ama doğru finali bir türlü bulamıyordu.

Oyunu bir kenara kaldırdı, başka oyunlar yazıp bunların sahnelendiğine tanık oldu. NYU'dan mezun olunca Iowa Yazarlar Atölyesi'ne gitti. Sanatını öğrenmeyi sürdürdü ve tiyatro için yazmanın inceliklerine hâkim oldu.

I A m Montana'yı ne zaman tamamlamaya çalışsa, sonunu bulamıyordu.

Metne kırkıncı alternatif finali yazmaya çalıştığını fark edince, teslim oldu. “Kendi ağırlığı altında ezilmeye başlayan bir makine icat etmiş gibi” hissediyordu kendini.

Sonunda, karmaşık oyununu, aklına gelen en basit finalle sonlandırdı: bir monologla. Şöyle demişti: “Sanırım sadece, karaktere oyunun ne hakkında olduğunu izleyicilere anlattırmalıyım.”

Bu çözümün bir tür kolaycılık olduğunu düşünse de artık oyundan kurtulmak istiyordu.

I A m Montana, Sam'in yazarlık kariyerinin başlamasını sağladı. Oyun, Londra ve Chicago'da sahnelendi, sonunda da Sam'in Juilliard'daki elit oyun yazarlığı programına girmesini sağladı.

Sam'e kolaycılık gibi gelen şey, çalıştığı yıllar boyunca öğrendiklerinin özüydü aslında: kendi yolundan çekilmek. Oyuna döktüğü her şeyi kapsayan zekice bir son yazmaya kararlıydı, ama sonunda

bu deneyim ona, bazen en iyi cevabın en basit cevap olduğunu öğretti.

Sizin de bitirmeye çalıştığınız bir metniniz varsa sıradaki egzersiz meselenin ne olduğunu anlamanızı ve Sam gibi kendi yolunuzdan çekilmenizi sağlayabilir.

EGZERSİZ: BİTİRMENİZE ENGEL OLAN ŞEYİ BULMAK

Metninizi tamamlamakta zorluk çekiyorsanız, farkındalık temelli bu egzersiz size yardımcı olabilir. Başlamadan önce birinci bölümü baştan sona okuyun:

Birinci Bölüm

Yirmi dakikanızı ayırıp bu süre içinde rahatsız edilmeyeceğinizden emin olun - insanlar, elektronik bildirimler olmasın çevrenizde. Telefonunuzu kapatıp başka bir odaya koyun.

On dakika sonraya alarm kurun. (Bir mutfak saatiniz, çalar saatiniz veya telefonunuzda olmayan herhangi bir saatiniz yoksa, edinin! Yalnız bu egzersiz için değil, süre kısıtlamak yazma çalışmaları için de gerekli olacak.)

Rahat bir şekilde oturun ve derin nefes alın. Her nefes zihninizdeki dağınıklığı temizlesin.

Zihninizi şu soruya odaklayın:

Yoluma çıkan nedir?

Cevapları bulmaya çalışmayın, yalnızca bu sorunun içinde hissedin. Rilke'nin dediği gibi; "Soruları kilitli odalar veya çok yabancı gelen bir dilde yazılmış kitaplar gibi sevin. Cevap aramayın... Şimdi, soruları yaşayın."

On dakika dolunca, günlüğünüze -mümkünse el yazısıyla, elektronik klavyeyle değil-on dakikadahayazın ve bu soruya karşılık olarak nasıl yanıt vereceksiniz, görün.

İkinci Bölüm

Meditasyon ve günlük yazmak, metninizin sonunu yazmakta neden zorlandığınızı biraz netleştirdiyse, bu meseleyi "ben diye başlayan beyanlarla" özetleyin (aşağıdaki örneklere bakın).

Bazı ben diye başlayan beyanlara bakıp her biri için zaten geliştirmiş olduğunuz araçlardan hangilerini kullanabileceğinizi görelim.

Ben birkaç tane farklı sondan birini seçmeye çalışıyorum, ama hangisinin en iyi olduğuna karar veremiyorum.

Teşhis: Bunun gibi bir kararla mücadele ettiğinizde, rekabet halindeki dürtülerin etkisinde olabilirsiniz; örneğin, metnin nasıl sonlanması "gerektiği" konusundaki düşünceleriniz ve size doğru gelen son çatışıyor olabilir. Veya yazmaya başlarken aklınızdan geçenlerle sonradan ortaya çıkanlar

arasında bir tutarsızlık söz konusu olabilir.

Araç: Akıl hocası, içinizdeki bilgelikle bağlantı kurmak size metin için hangi tercihin daha doğal bir tercih olduğunu gösterebilir. Her seçeneği düşündüğünüzde, bedeninizde olanları hissedin. Mideniz mi düğümleniyor, yoksa nabzınız mı hızlanıyor? Bu fiziksel tepkilere dikkat edin; bunları metninize en uygun yönün işaretçileri kabul edebilirsiniz.

Benim konsantrasyonum düşük, odaklanamıyorum.

Teşhis: Dikkat, yenilenebilen ama kısıtlı bir kaynaktır. Tükendiği doğrudur, ama her zaman tazelenabilir. Uzun süre yoğunlaştığınızda, konsantre olmakta güçlük çekmeye başlayabiliriz.

Araç: Eşik bekçileri. Dikkatinizin dağılmasının nedenini belirleyin. Zaten konu aldığımız meselelerden biri mi - sosyalleşme isteği, iş halletme dürtüsü, gündüz düşleri veya gerçekçi olmayan beklentiler? Yoksa başka bir şey mi? Dikkatinizin dağılmasına neden olan şeyi görmezden gelebilir, özümseyebilir ya da kabullenip onu geride bırakabilir misiniz? Bırakamıyorsanız, bu durum daha derinlerdeki bir şeyin işareti olabilir mi? Burada saydığım diğer seçeneklere de bakın ve odaklanma mücadelenizin altında yatan olasılıklardan biri olup olmayacaklarını düşünün.

Ben yazdığım metnin hangi yönde ilerlemesi gerektiğine bir türlü karar Deremiyorum.

Teşhis: Bir metin üzerinde uzun süre çalıştığınızda, ona iyice gömüldüğünüzde, bakış açınızın netliğini yitirebilirsiniz.

Araç: Biçim değiştiren. Uzaklaşın ve yazdıklarınıza bir yabancının, karşıtınızın ya da başka birinin gözüyle bakın. Metninizi etkileşime girmenin tamamen yeni bir yolunu araştırın; onu yüksek sesle, farklı bir yerde veya yeni bir formatla okuyun. Zaten yaptıysanız, şunları deneyin: belgenin yazı karakterini ve diğer biçimsel özelliklerini değiştirmek, çıkış almak, PDF'ye çevirmek. Uzun süre aynı sözcüklere baktığınız zaman, onları her zamanki tanıdık hallerinden farklı bir biçimde görmek faydalı olabilir.

ilham perim beni terk etti.

Teşhis: Uzun süre aynı proje üzerinde çalışmak, uzun süreli bir ilişki yaşamak gibi olabilir. Balayı sona erdikten sonra, artık esin müjdecisinin etkisi hafıflediğinde, tanıdık yöntemlere ve rutine daha çok bel bağlayabilirsiniz. Ama rutin de can sıkıcı bir hal alabilir, yarattığınız sistemler sonunda boğucu gelmeye başlayabilir.

Araç: Hilebaz. Metninizin sonuna yaklaşırken, kendi kurallarınızı kırma, sınırlarınızı zorlama, kendinize daha önce hiç denemediğiniz olasılıklarla meydan okuma zamanı gelmiş olabilir. Kendinize, metni sona erdirmenin en kötü yolunun ne olacağını sorup egzersiz olarak bunu yazmaya çalışın. Komik ve saçma bir son yazın, aptalca bir deus ex machi-na ekleyin veya sonunda "her şeyin bir rüya olduğu" meydana çıkıversin. Eğlenmek için birkaç farklı alternatif son yazın, içlerinden biri, hayalinizdeki asıl sonun anahtarı olan uyku halindeki bir fikri uyandırabilir.

Kendimi tükenmiş hissediyorum.

Teşhis: Bu taslağın sonunagelebilmek için kendinizi fazla mı zorladınız? Uzun süre sürekli stres altında kaldığınızda, Daniel Goleman'ın "yıpranma" dediği bir ruh haline girebilirsiniz; sinir sisteminiz sürekli

Sen de Kendİ HİkÂyenİN Kahramanisin

198

kortizol ve adrenalin yüklendiğinden, odaklanmakta zorlanırsınız. Tabii, yıpranma halinde olmanın stresi zihninizi daha da zorlar.

Araç: Tanrıça. Sürecinizle birlikte bedeninizin doğal döngülerini -beyniniz de buna dahildir-takip etmeniz gerektiğini hatırlayın. Beyniniz yorulduysa, teslim tarihiniz ne kadar yaklaşmış olursa olsun mola verin. Kendinizi çalışmaya zorlamanın faydası olmaz, üstelik durumu kötüleştirebilir bile. Belli bir süreyi -en az yarım saat, ama tercihen bir saat- sizi tazeleyen, enerji veren, zihninizin yeniden başlat düğmesine basmasına fırsat tanıyan şeylere ayırın. Bedeninizi meşgul edecek ama zihninizi hafifletecek rahatlatıcı bir aktivite deneyin; yürümek (özellikle doğada) benim en sevdiğim fiziksel egzersizdir ama size başka bir şey daha iyi gelebilir. Projenizden birkaç gün uzaklaşıp dinlenin; beyninize ve kendinize rahatlatma fırsatı verin; yeni fikirlerin ortaya çıkması-nada izin verin.

Bitirmeye korkuyorum.

Teşhis: Gölge bölümünde gördüğümüz üzere, korku yerimize çakılıp kalmamızı engelleyebilir. Bu korkuya karşılık verirken incinebilirliğe açık olmak korkumuzu yenmemizi sağlayabilir.

Araç: Gölge. Kendinize tam olarak neden korktuğunuzu sorun: Bitirince, yazdıklarınızı gözden geçirmek zorunda kalacağınızdan mı korkuyorsunuz? Son bölümü yazmanın, sizin beklentilerinize uygun düşmese bile metnin "tamamlanmış " olduğu anlamına gelmesinden mi? Bitirmenin, çalışmanızı başkalarıyla paylaşmak anlamına gelmesinden mi? Bu metin tamamlandığında amacınızı yitireceğinizden mi? Bu olasılıklardan biri ya da hepsi korkmanıza neden oluyor olabilir, ama metni tamamlamanızı engelleyen korku her neyse, onu mümkün olduğunca net bir şekilde tarif etmek, gölge bölümünde kullandığınız araçlar ve becerileri kullanarak onunla yüzleşmenizi kolaylaştıracaktır.

Bonus araç: Müttefikler. Bu durumların herhangi biri için müttefiklerinizden yardım istemeyi unutmayın. Konuyu bir müttefikle konuşmak -hikâyeyi, çekincelerinizin temelinde ne olduğunu anlamak için arkadaşınıza anlatmak-yeni içgörüler, bakış açısı ve ilerlemek için ihtiyaç duyduğunuz huzuru kazanmanızı sağlayabilir.

Öğrendiğiniz becerileri bir araya getirmek ve onları yeni durumlara uygulamak, süper kahraman olmak demektir.

BİR Akil Hocasının Öğüdü

Son egzersizdeki örnekler,yazdıklarınızı bitirmenize engel olan şeyi anlatmıyorsa belki de poponuza sağlam bir tekme yemeniz lazım.

Adam Wade izleyicilerin karşısında hikâye anlatmayı çok seviyordu; izleyicilerin enerjisine, gülüşlerine ve sessizliklerine bayılıyordu. Ama Moth'taki canlı hikâye anlatıcılığı gösterilerine katıldığında gösterisinin sonuna doğru izleyicileri kaybediyordu. Beş dakika konuştuktan sonra doğal ve harika bir bitirme noktasına geliyordu, ama Moth'ta sahneye çıkan herkese yedi dakika ayrılmıştı. O son iki dakika boyunca, “havası kaçan bir balon” gibi hissettiğini söyledi bana. Kalabalık avcunun içindeyken bir anda parmaklarının arasından kayıyordu.

Bir gece, gösteriden sonra, Adam hikâye anlatıcısı arkadaşlarıyla sohbet ederken omzuna bir el dokundu. Bu el, hem deneyimli hikâye anlatıcısı hem de New York Times için çalışan bir gazeteci olan, o dönemde de New York City'nin devlet radyosu WNYC'de program yapan Jim O'Grady'ye aitti. Hikâye anlatıcıları arasında adı çok iyi bilinirdi; Adam da onu akıl hocası olarak görüyordu.

Jim, Adam'ın hikâyesinden hoşlanmıştı, ama ona bir tavsiyesi vardı.

"Bitirmen gerektiğini düşündüğün yerde bitirmek zorunda değilsin" dedi genç performansçıya. "Kahrolası sahneden in."

Bir metni bitirme anını seçmek zor olabilir, ama içimizdeki bilgeliği dinlersek gerçek sonun ne zaman geldiğini bulabiliriz. İçimizdeki bilge akıl hocası, O'Grady'nin yaptığı gibi, sahneden inme zamanının geldiğini söyleyebilir.

Asiri Duygusal

3

Bir metnin sonuna ulaşmak bir dizi duyguyu beraberinde getirebilir, özellikle de uzun zamandır üzerinde çalıştığınız bir metin söz konusuysa. Sona yaklaşırken, her şeyi düzgün bir şekilde sonlandırma konusunda endişelenebilirsiniz, yarattığınız dünyadan ayrılacağınız için üzülebilirsiniz bile. Yazdığınız şeyler sizin için özellikle kişisel veya duygusal açıdan anlamlıysa, sona ulaşmak, size neşe veya üzüntü veren bir şekilde katartık olabilir. Hayattaki diğer sonlar gibi, bu da bir başlangıçtır; sevinç ve üzüntüyü birlikte getirir.

Yazar Amanda Stern romanlarından birinin son paragrafına ulaştığında gözyaşlarına boğuldu; yalnız kitabı bitirmek üzere olduğu için değil, sonunda, aylar boyunca kitap üzerinde çalıştıktan sonra, aslında ne hakkında olduğunu fark ettiği için.

Roman, babası tarafından bir psikoloji deneyinde kullanılan on iki yaşındaki bir kızın hikâyesini anlatıyordu. Adam son sahnede bir mezurayla kızının başının çevresini ölçüyordu. O anda kızı, "Bunu istediğin kadaryapmana izin veririm.yeter ki bana böyleyakm ol, diye düşünüyordu. Bu sahneyi yazarken, Amanda, bütün romanın kendi babası tarafından fark edilme arzusuyla ilgili olduğunu anladı. Gözyaşı dökmesinin nedeni, aniden “bütün kitabın bu konuda olduğunu” anlamış ve “artık hepsinden uzaklaşmak zorunda” olmasıydı.

Sonuçta, burada basit bir metinden fazlasını yazıyoruz. Hayatlarımızı kendimiz için tercüme ediyoruz; kendimizi ve dünyayı daha iyi anlamak için yazıyoruz. "Yazmak, kendimi anlamama yardım ediyor" demişti Amanda bana.

Yarattığınız şey tek bir hikâyeden daha fazlası. Daha geniş ve derin temelleri olan bir bina inşa ediyorsunuz, tek bir projenin temel oluşturabileceğinden daha sağlam bir yapı. Yalnız bu projeye değil, bundan sonrakine ve ondan sonrakine de uygulayabileceğiniz, daha bütüncül ve bilinçli bir süreç yaratıyorsunuz.

Mitolojide kahramanlar gölgelerini alt ettikleri zaman, ödülleri alırlar. Bu ödül genellikle paha biçilmez bir nesnedir - altın bir post, sihirli bir tuz değirmeni, memleketlerine musallat olan hastalığın çaresi. Fakat o kadar değerli görünen bu armağan, artık süper olan kahramanın yolculuk süresince edindiği cesaret, güç, bilgi, bilgelik gibi gerçek armağanlarla kıyaslandığında önemsizdir.

Maureen Murdock'un sözcükleriyle: “Kahraman, yolculuğu sırasında öğrendiklerinden vazgeçmemeli, onları bir kenara atma-malı; zorluklarla mücadele ederek kazandığı becerilerini ve başarılarını hede/değil, bütün yolculuğun bir bölümü olarak görmeli.”

Yolculuğunuzun bu bölümünün sonuna yaklaşırken ve dönüş yoluna -yazdıklarınızı gözden geçirmeye-hazırlanırken sürecin size öğrettiği şeylerin değerini anımsayın. Tamamladığınız taslak önemli bir armağan zaten, buna şüphe yok, ama yarattığınız yapılar ve güçlendirdiğiniz zaafılar sizi gözden geçirme aşamasına ve onun da ötesine, sıradaki maceranıza götürecektir.

Joseph Campbell şöyle diyor: “Kahramanın bulmaya geldiği şey kendisidir.” Büyük bir projenin son cümlesinin noktasını koymak hoş bir histir, ama size en büyük tatmin duygusu ve memnuniyeti projenizi bitirmek değil, bir metni tamamlamakla kalmayıp zaman içinde bir dizi eser veren, olgunlaşmış bir yazar olduğunuzu görmek verebilir.

Müşterilerimden birinin söylediği gibi: “On yıl sürse bile bu cümleyi tamamlayacağım. Aslında on yıl da sürmeyecek, bir ömür sürecek.” Yazarın işi asla bitmez. Neyse ki bu iyi bir haber.

PARTİ ZAMANI

Metninizin sonuna ulaştıysanız, bu konuda ne hissederseniz hissedin, kutlama yapmanız gerekiyor. Pek çok yazar sıradaki yapılacak şeye öyle odaklanır ki başarı anlarını kutlamayı unutur, belki de bunun bencillik olduğunu düşünürler. Fakat önemli bir mihenk taşına ulaşmak özel bir kutlama yapılmasını gerektirir.

Ritüel, kadim ayinlerden “İyi ki Doğdun” şarkısını söylemeye, toplumlarda her zaman önemli bir rol üstlenmiştir. Joseph Campbell, ritüeli “bir mitin sahnelenişi” olarak nitelendirir; bir anlamda, kahramanın yolculuğunu ve başka mitik yapıların psikolojik deneyimini eyleme dökmenin bir yoludur. Bu uygulamalar kim olduğumuzun hikâyesidir; yinelemelerle bizi rahatlatır; bu anı hayatlarımızdaki başka bütün anlardan ayırarak özel ve önemli bir hale getirir.

Metninizin sonuna ulaştığınızda, başarınızı görmezden gelmeyin. Ritüeli andıran bir kutlama yapın.

EGZERSİZ: SONU KUTLAMAK

Taslağınızı tamamlama gibi önemli bir aşamayı kutlamanın pek çok farklı yolu olabilir. Tek başınıza

da kutlama yapabilirsiniz, bir müttefikiniz veya bir grup müttefikinizle de. Aşağıdaki seçeneklerde size en anlamlı gelenleri seçin ya da kendi kutlama ritüelinizi oluşturun.

HARİTA: Birinci Bölüm'deki haritayı kullanmaya devam ettiyseniz, bütün aşamaları tamamlamayı nasıl kutlayacağınızı belirleyin. Haritayı çerçeveletebilir, yakabilir, bir tişörte bastırabilirsiniz. Ne yaparsanız yapın, çok çalışmanızın bir kanıtı olduğunu ve size ne kadar yol aldığını unutmayın.

ÖDÜL: Proje hedefinize ulaştınca kendinizi nasıl ödüllendirmeye karar vermiştiniz? Ödülünüzü alma zamanı, umarım harika bir şey seç-mişsinizdir! Tadını çıkarın, onu bir arkadaşınızla paylaşın ya da kendinize saklayın-canınız nasıl isterse.

KAHRAMAN PARTİSİ: Müttefiklerinizden bazılarını, başarınızı kutlayan ve onlara kendi yolculuklarına çıkmaları için ilham veren bir partiye davet edin.

KUTLAMA: Bu aşamayı tamamladığınızı belli eden bir tören hazırlayın. Yaş dönümleri için kullandığımız başka kutlamaları örnek alabilirsiniz ya da kendinize göre bir şey icat edebilirsiniz. Bazı olasılıklar:

- Tamamlanan bu projenin "doğumunu" kutlamak için yeni bir hayat için yapılan kutlamalardan birini yapın; projenizi ve gelecek hayallerinizi kutsayın.
- Sürecin bu aşamasından başarıyla mezun olduğunuzu dünya âleme ilan etmek için kendinize bir mezuniyettöreni düzenleyin.
- Taslakyazmaklageçen "yaz" mevsiminizin sonunutemsil eden bir hasat festivali yapın.
- Ritüelinizi bir şükran günü gibi tasarlayıp öğrendiğiniz her şey, keşfettiğiniz, yapabildiğiniz her şey için şükranlarınızı sunun.

Bu başarınızı nasıl kutlarsanız kutlayın, anın geçip gitmesine izin vermeyin. Bir taslağın tamamlanması, bir yazar olarak zaman çizelgenizde önemli biraşamadır.

Gerİ Dönüş ve Gözden GEÇİRME

Armağanın alınışı, kahramanın bu sihirli dünyanın kalbinde çektiklerinin sonunun geldiğini ve dönüş yolculuğunun başladığını gösterir. Mitolojik bir kahraman, evinden hâlâ uzakta olduğundan, yolculuğu sırasında edindiği bütün becerileri ve bilgiyi kullanarak dönüş yolculuğunun tehlikelerinden korunmalıdır. "Dönüş" veya "dönüş yolu" olarak bilinen bu bölüm, maceranın en tehlikeli ve endişe verici bölümü olabilir. Kahramanlar eskisi kadar, hatta onlardan daha tehlikeli sorunlarla karşılaşabilirler; öldüğü sanılan bir gölge eskisinden daha güçlü bir halde yeniden ortaya çıkabilir; sonuçta kahraman, gerçek bir süper kahraman olduğunu kanıtlamak zorundadır, yani yolculuğu süresince aldığı dersleri uygulayabil-melidir yoksa yolculuğu boşuna yapmış demektir.

Bazı yazarlar yazdıklarını gözden geçirmenin sürecin en zor kısmı olduğunu hissederler. Tehlike daha büyüktür sanki, doğaçlama ve yaratıcı aşama bitmiştir, artık sıra bu metni olabilecek en iyi hale getirmektir. Bazı yazarların işe yaramaz alışkanlıkları, nevrozları ve korkuları, gözden geçirme sürecinde su yüzüne çıkabilir.

Bazıları ise gözden geçirme sürecini çok sever. Bu yazarlar, taslak yazmayı can sıkıcı ve zor bulur; boş sayfalarla yüz yüze kalmayı hiç sevmezler. Üzerinde çalışılacak somut bir metin olması, yeniden gözden geçirme sürecini yoktan bir şey yaratma sürecinden daha rahat hale getirir.

Pek çokları için, ikisinin bir karışımı söz konusudur. Romancı Stefanie Pintoff, bana düzeltme sürecini “analitik bir yapboza” benzettiğini anlatmıştı. Yapboza ait olmayan bir parçayı yerleştirmeye çalışırken takılıp kalıyordu. Her seferinde çok sevdiği bir bölüm oluyordu bu. Acı verse de kendine bu bölümü başka kitaplarında kullanabileceğini anımsatıyordu. Stefanie bana en sevdiği karakterlerden birinin, üzerinde çalıştığı gerilim dizisindeki bir FBI ajanı olduğunu anlattı. Onun tarihçesini dizinin her kitabına yedirmeye çalışmıştı, ama geri çekilip olay örgüsüne bütüncül bir şekilde baktığında, bu hikâyenin ana hikâyeye pek de uygun düşmediğini fark etmişti. O karakteri hikâyede ön plana çıkarmak için ne kadar uğraşırsa uğraşsın, bunu yapmayı dizinin sonraki kitaplarına ertelemesi gerekiyordu.

Stefanie’nin farklı romanlar üzerinde çalışarak edindiği beceriler -fedakârlıklar yapmış, içindeki bilgeliği takip etmiş, bakış açısını değiştirmişti- en sevdiği karakterin hikâyesini anlatmayı ertelemesini gerektirmesine rağmen hikâyesine layık bir gözden geçirme süreci geçirmesini sağladı.

Dönüşe Başlamak

Yazdıklarınızı gözden geçirme konusunda ne düşünürseniz düşünün, atmanız gereken ilk adım, taslağı bitirdikten sonra gözden ge-

-

çirmeye başlamak için bir süre beklemektir. Tanrıça bölümünde tartıştığımız “kış” mevsimi gibi, bu bir durgunluk dönemidir; bu dönemde, fikirlerin yüzeyin altında çimlenmesine izin vermek gerekir, böylece işinize yeniden odaklanmak için gereken enerjiyi biriktirirsiniz. Ayrıca gözlerinizi yazdığınız sözcüklerden ayırıp dinlendirme şansdır; bu sayede çalışmaya daha nesnel bir şekilde dönebilir, biçim değiştiren bölümündeki gibi daha ziyade bir yabancı gibi görebilirsiniz onu. Akıl hocasının içindeki bilgeliğin size bu molanın ne kadar süreceğini söylemesine izin verin; bazı yazarlar fazla vakte ihtiyaç duymaz, ama bazıları yeni bir bakış açısıyla bakabilmek için yazdıklarını unutmaya ihtiyaç duyabilirler.

Teslim tarihiniz belli olsa bile, acele etmemek en iyisidir. Bir süper kahraman olarak, kendinize zaman hediye edebilirsiniz; ne de olsa yazdıklarınızın daha ne kadar beklemesi ve ne zaman yeniden çalışmaya başlamanız gerektiğini en iyi siz bilirsiniz.

Çalışmaya daldığınızda, kendinizi yeni bir keşif yolculuğunda bulursunuz. Ama dönüş yolunda, adımlarınızı boşluğa atıp zeminin ayağınızın altında belirdiğini görmek yerine, taslağınızın yoğun bitki örtüsü altında kendinize yol açarak ilerlersiniz; yolun ne tarafa gitmesi gerektiğini anlamaya, hangi çalıların temizlenmesi, hangi çiçek ve ağaçların korunması gerektiğini belirlemeye çalışırsınız.

Tanrıça bölümünde, en iyi nasıl çalıştığınızı belirlemiştiniz. Kendinizi yazmak için enerjik hissettiğiniz saatler hangileriydi? Sizin için en etkili program hangisiydi? En iyi eserinizi ortaya

koymak için nasıl bir yapıya ve ne tür bir programa ihtiyacınız vardı? Sizi motive eden neydi? En önemlisi, bütün bu keşifler düzeltme süreciniz için de geçerli mi? Yoksa çalışma biçiminizi yeniden değerlendirip yolculuğun farklı bölümlerine uydurmanız mı gerekiyor?

Öğrenmenin tek yolu var; yapmak. Süper kahraman kimliğinizi kucaklarken geçmişin bütün araçlarını kullanın ve yolda yenilerini keşfetmeye hazır olun.

KÂĞIT ÜZERİNDE OYNAMAK

Dansçı/koreograf Kara Tatelbaum, modern dans dünyasındaki dramatik yükselişi, hızlı düşüşü ve New York City’de pilates eğitmenliği kariyeri hakkında bir anı kitabı yazmaya iki yıl harcamıştı. Benden yardım istediğinde, tamamladığı taslağın üzerinden zaten birkaç kez geçmişti. Fakat edebiyat ajanslarına gönderince hep reddedilmişti. Birkaç tanesi, iyi bir olay örgüsü kuramadığını söylemişlerdi. Kara, olay örgüsünü düzenleyip asıl hikâyeyi bulmaya kararlıydı. Ama bunu kendi başına nasıl yapacağını bilemiyordu -yeni bir çift göze ve nasıl çalışacağı konusunda yeni fikirlere ihtiyacı vardı. Böylece Metro-Kuzeytreninden Hudson Vadisine, nehir yoluyla onun ebeveynlerinin evine gidip orada bir hafta sonunu taslağını paramparça ederek geçirdik.

Kara, gereken değişiklikleri not etmişti, bir süre bu listeye göre devam ettik; fakat çok geçmeden aklımız karıştı ve takip edemez hale geldik. Daha önce yapmadığı bir şey yapmamızı önerdim ona; bütün taslağı bölüm bölüm yatak odasının zeminine dizecektik. Kâğıttan hah duvardan duvara uzanıyordu.

Çoğumuz dijital ortamda çalışmaya öyle alışkınız ki dokunmanın bazen ne kadar faydalı olabileceğini unutuyoruz. Bu şekilde, belgeye bütün parçalarını doğru şekilde düzenlediğimizde çözebileceğimiz bir yapboz muamelesi yapmış oluyorduk.

Ortadaki iki bölümü başa aldık. Dağılmış olan birkaç bölümü bir araya topladık. Bazı anları attık, anlatıda eksikliği hissedilenlerin yerine başka şeyler ekledik. Bölüm bölüm ilerleyerek anı kitabına daha belirgin bir olay örgüsü kazandırdık. Batan güneş Hud-son’ın yüzeyini aydınlatırken, bu bölümler bir hikâyeye dönüştü -Kara’nın hikâyesine.

Anne Lamott, Bird by Bird’de ikinci romanını gözden geçirirken yaşadığı benzer bir anekdotu anlatır. Revizyonunu tamamladıktan sonra editörü kitabı reddeder; Anne yazmaya baştan başlar ve kırk sayfalık olay örgüsünü yeniden tamamlayarak bir kitap oluşturur. Kara da birlikte geçirdiğimiz hafta sonunda, anı kitabını dünyayla paylaşmaya hazır hale getirmiş değildi. Birkaç bölüm daha yazması, varolan bölümleri elden geçirmesi, bütün metni en baştan okuyup düzenlemesi gerekiyordu.

Bunca çalışmadan sonra bir ajans anı kitabını temsil etmeyi kabul edince gözden geçirme süreci de ajansın geribildirimleriyle baştan başladı. Taslaklar bir kez yazılır, ama elden geçirme sürecinin tekrarlanması gerekebilir, hatta öyle çok tekrarlanır ki kendinizi sonsuz bir tünelde sanabilirsiniz. Metni gözden geçirmeye başlamadan önce hayatın neye benzediğini hatırlayamazsınız; kitabı bitirmenin nasıl bir his olacağını ise hayal bile edemezsiniz.

Ama süper kahramanın güçlerinden biri, yükselip yükselip büyük resme uzaktan bakabilmesidir. O bakış açısıyla, başardığınız ve yaptığınız her şeyi görebilirsiniz; o sırada anlamsız gelen veya şimdi

anlamsız görünen şeyler bile metne hizmet etmiş, son taslağa yaklaşmanızı sağlamıştır.

Düzeltilme Perspektifi

Metni yeniden okuma süreci, size yazmak ve kendiniz hakkında belli dersler verir. Asıl mesele, süper kahramanın süpersonik işitme gücünün bu dersleri duymaya odaklanmış olmasıdır.

Negin Farsad'ın anı kitabının komik olması gerekiyordu; ne de olsa adı *How to Make White People Laugh*'tı [Beyaz İnsanlar Nasıl Güldürülür], Farsad, televizyon programları, oyunlar, film senaryoları -hepsi komedi- yazmış, stand up gösterisi yapmıştı. New York metro sistemine asılan, Müslümanlarla ilgili “neşeli” ve komik mesajlar veren çizgi roman posterleri kampanyasındaki fikirlerin çoğu ona aitti.

Farsad, hayatının en korkunç anlarından biri hakkında yazması gerekince, yazdıklarını nasıl komikleştireceğini bilemedi. Zaten ilk taslakta da başaramamıştı bunu.

O bölüm, on yedi yaşındayken, Palm Springs'teki lisesinde bir aşk üçgenini konu alan komik bir oyunda rol alışı anlatıyordu. Tiyatro kulübü, gösteriyi o saatte, genellikle beden dersi veya otomobil tamiri dersi alan üç yüz erkek öğrenci için sahneliyordu. Oyunun bir noktasında, başroldeki erkek öğrenci, senaryo doğrultusunda ince sarışın kız yerine koca memeli ve gözlüklü Nagin'i seçince, izleyiciler ona küfürler ve hakaretler yağdırmışlardı. “Ergenlik hayatımın en üzücü ve aşağılayıcı anıydı” demişti bana.

Nagin, anı kitabına bu sahneyi ham haliyle almayı düşünmemişti; niyeti “duygularını komedinin arkasına gizlemektir”. Ama derinleri kazarak ve hissettiklerini anlatarak kendini bile şaşırtmıştı. Çıplak, acı verici gerçeklerdi bunlar, ama okuması zordu.

Yeniden gözden geçirmek için metne döndüğü zaman, olaya daha komik bir bakış açısıyla yaklaşabildi. Komedinin arkasına gizlenmek yerine, yıllar öncesinden kalan bu ana bakıp gerçekten komik olduğunu gördü.

Ayrıca, o aşağılanma anında ne kadar güçlü olduğunu da fark etti; hiç tahmin etmediği kadar güçlüydü hem de.

O gün, “Berbattım” diye anlatmıştı bana. “Ama sahnede oyunu tamamladım; ertesi gün yeniden sahneye çıktım ve sonra komedyen oldum.” Bu olay, altında bir ateş yakılmış gibi hissetmesine neden olmuş, onu motive etmişti; size göstereceğim dememiş, “siz üç yüz erkek öğrenciye hayatımın sonuna dek göstereceğim” demişti.

O anı yazmak anılarını da bütün çirkinliğiyle geri getirdi; metni yeniden gözden geçirmek bu olayın hayat hikâyesinde ne anlama geldiğini anlamasını sağladı. Ergenlik hayatının en kötü gününü alıp tehlikelere meydan okuyan, sınırları yıkan bir komediye dönüştürmüştü.

Yazdıklarımızı elden geçirdiğimizde -kristalize ettiğimizde, anlam kazısı yaptığımızda, fazlalıkları attığımızda ve içkin gerçeği berraklaştırdığımızda- kendimize görme biçimlerimiz ve çevremizdeki dünya hakkında da aynısını yapma fırsatı vermiş oluyoruz. Gerçek bir süper kahraman olmak,

hayatlarımızı yeniden gözden geçirmek demektir.

BİNEK

YAZDIKLARINIZI -VE KENDİNİZİ-DÜNYAYLA PAYLAŞIN

Mitolojide, kahramanlar dönüş yolculuğunu tamamladıklarında son bir eşiği geçerler, sihirli dünyayı arkalarında bırakıp kendi dünyalarına dönerler ve burada topluluklarıyla yeniden bağlantı kurarlar. Pek çok açıdan kahramanın yolculuğunun en zor bölümü olabilir bu; kahraman, güvenli evlerinde kalan insanlara fantastik yerlerde canavarlarla savaşmanın nasıl bir şey olduğunu açıklamaya çalışacaktır.

Benzer şekilde, bir yazar olarak, bu projeyi üretmek için verdiğiniz bütün mücadeleleri biliyorsunuz, ama yazdıklarınızı ilk defa okuyan veya seyreden insanlar bunu bilmiyorlar. Onların tek gördüğü, tamamlanmış projeniz. Sayfada güzel görünen ve kendi kendinize okuduğunuzda kulağınıza güzel gelen şeyler, toplumun acımasız ışığı altında farklı biçimlere bürünebilir.

Fakat yazdıklarınızı paylaşmak, kahramanlık becerilerinizin özel -ve önemli- bir şekilde test edilmesi anlamına gelir, yolculuğunuzdaki önemli adımlardan biridir. Hepimiz çekmecemizde duracak şeyler yazabiliriz, ama izleyicilerimizi sürece katkıda bulunmaya davet edince, yazdıklarımız gerçek potansiyeline kavuşmuş olur. Biz de hem yazar hem insan olarak bu deneyim aracılığıyla nasıl gelişebileceğimizi keşfedebiliriz.

YALITKAN BİR AT

Kahramanın Sonsuz Yolculuğu’nda, Joseph Campbell İrlanda efsanesi Oisin’i yeniden anlatır. Büyülü Gençlik Ülkesine yolculuk ettikten ve bu ülkenin prensesiyle evlendikten sonra, Oisin, İrlanda’daki evine dönüp ailesini ziyaret etmek ister. Oisin’in peri karısı ona istemeye istemeye beyaz bir at vererek atın onu nereye isterse götüreceğini söyler. Ama kocasını uyarır: “Attan iner veya İrlanda toprağına ayak basarsan at o saat buraya döner, sen de seni bıraktığı yerde kalakalırsın.”

Sorun değil, diye düşünür Oisin, ama sonra neler olduğunu tahmin edebilirsiniz herhalde. Yolculuğu sırasında yanlışlıkla İrlanda’nın yeşil zeminine dokunur ve yalnız bineğini değil, prenses eşi de dahil olmak üzere bütün sihirli hayatını kaybeder.

Bu “yalıtım atı” -kahraman ve toprak arasında duran, onun sıradan dünyayı ziyaret etmesine izin veren bir araç- dünyanın her yanından halk hikâyelerindeki ortak temalardan biridir. Uganda’dan İran’a ve Meksika’ya pek çok kadim kültürde kutsal bireylerin, örneğin tanrıların, gönderdiği hükümdarların sahip olduğu gücün elektrik gibi olduğu söylenir; o kişi iyi bir iletkene temas ederse,gücü bu iletken tarafından emilebilir. Oisin’e gelince, memleketinin zümrüt yeşili tepeleri, onun için fazla güçlü bir iletkeni ve sihrini hemen emdi. Bineğinin üstünde kalmayı başarsaydı gücüne hâkim olabilirdi.

Bir başka deyişle, Oisin elektrik yüklü bakır bir tel olsaydı, atı da o akımı topraklayan lastik olurdu. Tamponu alırsanız, elektrik akımı da akıp gider.

Campbell, giyinme biçimimizden karmaşık adabımuaşeret kurallarına, her toplumsal alanda kendimizi

simgelerle yalıtığımızı söyler. Ofiste spor kıyafetle dolaşmak “Buraya aitim” mesajı verebilir ve bu giysiler içindeki kişinin ortama yabancı olmadığını gösterir. Topluluk içinde tek başımıza bir arkadaşımızı beklerken telefonumuza bakmak bir nevi toplumsal yalıtım işlevi görerek yabancılarla gereksiz iletişim kurmak zorunda kalmamızı engeller. Evli olmayan bir arkadaşım,yolculuk ederken istenmeyen ilgiden kendini yalıtmak için zirkonyumdan yapılma bir “nikah” yüzüğü takıyor (gerçi yüzük bile en kararlı ve istenmeyen şahısları engellemekte faydalı olmaz bazen).

Bu yalıtıcı simgeler onları taşıyanları korurlar; Oisin’in bineği gibi bunlar da taşıdıkları kimselerin güçlerini korumasını sağlar ve dünyayla istenmeyen etkileşimlere girmelerini engellerler. Özgüveninizi ve projeniz hakkındaki tasavvurunuzu korumak için içinizdeki bineği geliştirip sizi başka insanların fikirlerinin taşlıkları patikalarından geçirmesini sağlamanız gerekiyor.

Daha önce ata binmiş ya da onları yalnız ekranda görmüş olabilirsiniz, ama yine de üstlerine binen kişiyi yerden biraz yükselttiklerini bilirsiniz. At sırtındayken,yerde olan her şeyi hâlâ duyup görebilirsiniz, ama toprakla aranızda belli bir mesafe vardır. Bineğin görevi bu dengeyi bulmanızı sağlamaktır. Sizi faydasız geribildirimlerden koruyacak kadar yükseltir, ama gözlerinizle kulaklarınızı faydalı şeylere açmanızı da ister. Atlar, üstlerine binenlere güç ve koruma da sağlarlar; şövalyelerin at üstünde savaşmasının bir nedeni vardır. Sağlıklı bir bakış açısı da sizin için aynı şey olabilir.

Binek üstünde doğa koşullarının etkisine açıksınızdır. Bir binek üstünde, eleştirilerle baş edebilir, söylenen her şeyi duyabilir, kalbinizi bunlara korumalı bir şekilde açabilirsiniz. Neyi kabul edip neyi reddedeceğinizi seçebilirsiniz.

Bir at, ulaşım aracından fazlasıdır, bir yoldaştır aynı zamanda. Kendi içinizde bu bakış açısını bulmak için kendinize şefkat duymalı, nazik ve yargılamadan davranmalısınız; tıpkı hayvan dostlarımız gibi (belki kedi istisna sayılabilir).

Ama bunlar olmadan önce, yazdıklarınızın ne zaman paylaşılmaya hazır olduğuna karar vermelisiniz.

Jan, ilk yazar konferansına katılıyordu, yazmakta olduğu roman hakkında bir yazar temsilcisinin yorumunu almak istedi. Taslak halindeki kitabını piyasadan bir profesyonelle paylaşma konusunda biraz endişeliydi, ama böyle iyi bir fırsatı kaçırmak istemiyordu.

Yazar temsilcisi, taslağını paramparça etti. Jan onun geribildirimlerinin çoğuna katılmıyordu, ama bu kadının bir profesyonel olduğunu da biliyordu - yapıcı olması konusunda güveniyordu ona. Şaşırان, ürken ve morali bozulan Jan, projesini bir çekmeceye kaldırıp sonraki iki yıl boyunca hiç yazmadı.

Benim müşterim olup yeniden yazmaya başladığında, yazar temsilcisinin yorumlarının travma nedeni olduğunu kabul etti, ama yazdıklarını erkenden paylaşmak konusunda değerli bir ders de almıştı. Birlikte çalıştığımız süre içinde, aynı konferansın zamanı yaklaşırken, bir süre düşündükten sonra taslağının dışarıdan yorum almaya henüz hazır olmadığına karar verdi. Bu roman, geçmişte yazdığı her şeyden farklıydı, kendisini etkileyebilme gücü olan birine göstermeden önce elinden gelen en iyi işi çıkardığından emin olmak istiyordu.

Başka birinin fikrine açılmaya hazır olmayan bir eser konusunda, nazik, düşünceli eleştiriler bile

yıpratıcı gelebilir insana. Bu yüzden güvenilir müttefiklere sahip olmak gerekir. İyi bir müttefik çalışmanızı ne zaman biriyle paylaşmaya hazır göründüğünüzü bile söyleyebilir. O an geldiğinde, metninize katkıda bulunan ve yazar olarak gelişiminize faydası olan yapıcı eleştiriler sunabilir size.

Eleştirileri kabul etmek, tıpkı yazma sürecinin bütün diğer yönleri gibi geliştirilmesi gereken bir beceridir. Eleştirileri kişisel alma eğiliminde olabilirsiniz; harfi harfine takip etmek ya da hemen göz ardı etmek isteyebilirsiniz; ama bilin ki çoğumuz başkalarının yorumlarını kabullenmek konusunda sorun yaşarız. Bu size zor geliyorsa, bir daha eleştiri almak üzere olduğunuz anda aşağıdaki egzersizi deneyin.

EGZERSİZ: ELEŞTİRİLERE HAZIRLANMAK

Bu egzersizi yazdıklarınız hakkında geribildirim almadan önce kullanın. Birinci bölümü, projenizi ilk kez bir yazı partneriyle, eleştiri grubuyla veya başka müttefiklerle paylaşmadan önce tamamlayın. Geribildirim alacağınızı bildiğiniz günden bir gün önce ya da aynı gün tamamlamaya özen gösterin.

Birinci Bölüm

NİYETİ BELİRLEMEK: Aşağıdaki sorulara cevap verin.

- Daha büyük ölçekli bir geribildirim mi istiyorsunuz (örneğin, "bu hikâyede ne olmalı?") yoksa küçük ölçekli bir geribildirim mi (örneğin, "karakterlerin bu sahneyle ilişkisi hakkında ne düşünüyorsunuz?")
- Şu anda size en faydalı olacak eleştirinin arkasında nasıl bir duygu yatmalıdır: sert sevgi, destekleyici tavır, acımasız dürüstlük, nazik gözlemler, devam etmeye teşvik?
- Geribildirimde ele alınmasını umduğunuz belli bir konu veya ayrıntı var mı? Varsa nedir?
- Sizce kör noktanız, kendi işinizin değerlendirmesi en zor yanı nedir?
- Yazınızın en çok mücadele ettiğiniz bölümünü düzeltecek bir sihirli değneğinizi olsa, sayfalarda neyi değiştirirdiniz?

Bu sorulara verdiğiniz yanıtları aklınızda tutarak, yazdıklarınız hakkındageribildirim alarak neyi başarmayı umduğunuzu birkaç cümleyle özetleyin.

YARDIM İSTEMEK: Projenizin size göre en fazla üzerine çalışılması gereken iki ya da daha fazla sayıda yönünü listeleyip bu konularda müttefiklerinizden yardım isteyin.

TEMEL KURALLARI BELİRLEMEK: Bu geribildirim seansında yapacaklarınızı veya yapmayacaklarınızı listeleyin. Birkaç örnek:

Yapmayacaklarım

Yapacaklarım...

X kişisinin yönlendirmeyi sevdiğini unutmayacağım

Açık fikirli olacağım

Seçimlerimi sözel olarak savunmak

Metnimi, başka birinin görüşleri doğrultusunda değiştirmek

PROJE HEDEFİ: Ne yapmaya çalıştığınızı hatırlayıp hangi eleştirileri metninize uygulayacağınızı belirlerken faydalanmak üzere proje tasavvurunuzu yeniden belirtin.

BİNEK: Şu cümleleri tamamlayın:

- Bineğimin beni korumasını istediğim şeyler...
- Bineğimin beni açık hale getirmesini istediğim şeyler...

Geribildirim alma deneyiminizin niyetinizi, beklentilerinizi ve tasavvurunuzu önceden netleştirdiğinizde nasıl değiştiğini fark edin.

İkinci Bölüm

Egzersizin bu bölümünü geribildirim aldıktan sonra tamamlayın-tercihen aynı gün içinde.

Geribildirim seansının sonunda nasıl hissettiniz?

UMUTLAR: Birinci bölüme bakın ve çalışmanız hakkında geribildirim isteyerek ne elde etmeye çalıştığınızı düşünün. Sizce istediğinizi alabildiniz mi?

YARDIM: ihtiyacınız olan yardımı istediniz mi? İstediyse, aldınız mı?

TEMEL KURALLAR: Koyduğunuz kuralları takip etmekte zorlandınız Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın 216 mı? Gelecek sefere hangisi üzerinde çalışmak istersiniz?

Aşağıdaki cümleleri tamamlayın:

- Gelecek sefer, dinlemeye çalışacağım şeyler...
- Gelecek sefer kendimi korumaya çalışacağım şeyler...

İşinize yarayan, canınızı sıkan veya size meydan okuyan şeylere dikkat etmek, geribildirim aldığınızda onu işe yarar hale getiren bir ruh hali ve farkındalıkla davranmanızı sağlar.

HEYBELERİNİZİ KAPIDA BIRAKMAK

Loretta, diğ er yazarların fikirlerinden çok korkuyordu. Bir eleştiri grubuna   yeyken, yazdıklarını savunmak adına diğ er   yelerden birine aniden sert bir şekilde  ıkıştığı için gruptan ayrılmak zorunda kalmıştı. O günden beri,yazdıklarını başkalarıyla paylaşmaktan korkuyordu. Eleştirilme düşüncesinden nefret ediyordu; kasabasında yazarların oluşturduğu aktif ve sosyal bir topluluk olmasına rağmen diğ er yazarlara güvenmeye de yanaşmıyordu.

Bu korkusuyla doğrudan yüzleşmesini istedim. Birlikte çalıştığımız süre boyunca, onun her zamanki savunmacı tavırları hakkında konuşurken, eski acılarını da hatırladı ve başkalarına g venmekteki isteksizliğini çocukluğundaki terk edilme korkusuyla iliş-kilendirdi. Geçmiş deneyimlerini şu anki yazı hayatından ayırmak işine yaradı, insanları kendini savunmak için gereksiz yere erkenden kendisinden uzaklaştırdığını bilmek de  yle.

Yıllarca izole bir halde yaşadıktan sonra, hem yeni bir yazar grubuna katılan hem de yerel bir yazar topluluğunun koordinasyonunu üstlenen Loretta için çok sevindim. Hem bir grupta yer alacaktı hem de başka yazarların partnerleriyle buluşmasına yardım edecekti. Zamanı geçmiş savunma sistemlerini hafifletmiş, en azından biraz azaltarak başkalarının yardımını kabullenecek özgüvene kavuşmuştu; böylelikle, onlara yardım edebileceğini de fark etmişti.

Yazarlarla dolu bir odada oturduğumuzda, grubun her üyesinin yanında koşullanma ve acıyla dolu birer heybe bulunur. Bir topluluğun  yeleri ve kahramanlar olarak bizim görevimiz, eski yaralarımızın farkında olup onları sohbetimizden ayrı tutmaktır. Geribildirime karşılık verme zamanı geldiğinde, kendi eğilimlerinizin farkında olun; savunmaya mı geçiyorsunuz, özür m  diliyorsunuz yoksa açıklama yapma ihtiya ı mı duyuyorsunuz? Kendinize bu dürtülerin nereden geldiğini, onları nasıl kapıda bırakabileceğinizi sorun.

Eski acılarınızın tarihçesini bilmek, çalışmalarını değerlendirdiğiniz başkalarının da yaraları ve kendilerine özgü yumuşak karınları olduğunu hatırlamanıza yardım edebilir. Yazar arkadaşlarınıza iyi bir müttefik olmak, nazik ve yapıcı bir dil kullanarak bu yaraları onurlandırmak ama d r stl ğ n z  müttefiklerinizden esirgememek demektir.

 Y YLE B RL KTE KÖTÜYÜ DE KABULLENMEK

 alışmalarınız için geribildirim almaya çalıştığınızda -bir yazı partnerinden, bir atölye grubundan, güvenilir bir akıl hocasından veya kimi seçtiyseniz o kişiden- aynı zamanda, aldığınız tavsiyelerin hangilerini değerlendirip hangilerini değerlendirmeyeceğinizi de düşünmelisiniz. Yapıcı eleştirilerin yanında bazı iltifatlar da almış olabilirsiniz, ama çoğumuz olumlu geribildirimlerden çok, olumsuz olanlara odaklanma eğilimi gösteririz. Çeşitli psikolojik çalışmalar, bunun insan doğasının özelliği olduğunu göstermiştir. Bazı bilim insanları, tarihöncesi atalarımızda da benzer eğilimler olduğunu söyler - ilk insanlar olumsuz olaylara ( rneğin kılıç dişli kaplanın geçen sefer tam nerede saldırdığına) odaklanmak zorundaydılar, çünkü bu hayatta kalma şanslarını artırıyordu. Neyse ki dev kesici dişleri olan yırtıcı hayvanlar artık çoğumuz için önemli bir sorun teşkil etmiyor; böylece olumsuz şeylere dayanabiliyor, hem övgüyü hem sorunları dinleyebiliyoruz.

Hangi tavsiyeleri metnimize uygulayacağınızı, hangilerini göz ardı edeceğinizi değerlendirirken, sizin ve çalışmalarınız için neyin en iyi olduğunu bilen içinizdeki akıl hocasına da danışmayı ihmal etmeyin.

EGZERSİZ: İBREYİ İŞLETMEK

Bu egzersiz, hangi geribildirimleri gözden çıkaracağınıza, hangilerini çalışmalarınıza ekleyeceğinize karar vermenizi kolaylaştırmak için hazırlandı.

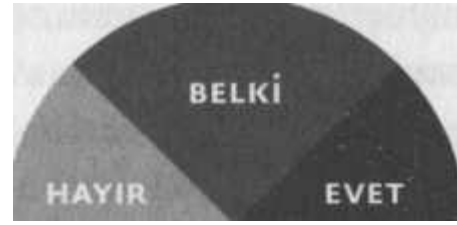
Aldığınız yorumları size anlamlı gelen bir şekilde önünüze serin. Kolay okunur olsunlar; demokratik olun ve belli birtavsiyeye öncelik vermeyin. Tarafsızlık adına, aldığınız tavsiyeleri, onları veren kişilerin isimlerini anmadan yeni bir belgeye kaydetmek isteyebilirsiniz. Klavyeyle veya el yazısıyla listeler oluşturabilir, onları not kartları veya post-itlere yazabilirsiniz - canınız nasıl istiyorsa.

Eleştirilerle birlikte olumlu yorumları da eklemeyi unutmayın. Geribildirimleri dinlerken övgüleri yazmadıysanız onları da hatırlayıp yazmaya çalışın.

içinizdeki akıl hocasıyla, size anlamlı gelen bir şekilde bağlantı kurmak için biraz zaman ayırın. Akıl hocası bölümünde yazdığınız şiiri yeniden okumak isteyebilirsiniz veya aklınıza gelenlerden yola çıkarak geçmişteki bir anı hatırlayabilirsiniz. Belki de birkaç dakika sessizce oturup nefes alıp vermek istersiniz.

Olumlu yorumlara bakın. Acele etmeden her birini tek tek okuyun, yazdıklarınız hakkında söylenenleri özümsemeye çalışın. Bu iş bitince,eleştirilerin devamını okuyun.

Şimdi, tansiyon ölçme cihazlarındaki gibi ya da arabanızın gösterge panelinde hızı ve motorun nasıl çalıştığını gösteren bir kadran hayal edin. Kadran şuna benzemeli:

Bu kadran, içinizdeki akıl hocasına bağlı.

Geribildirimlerden birini okuyup akıl hocanızın nasıl karşılık verdiğini fark edin. Canınız sıkılıyorsa, bu HAYIR demektir. Dirençli olduğunuzu hissediyorsanız ama verilen tavsiyeyi tamamen göz ardı edemiyorsanız, bu BELKİ demektir. Tavsiye sizde g   l  bir karşılık buluyorsa, heyecan veya merak uyandırıyor, ibre EVET'i gösteriyor demektir.

Bu kadran aracılığıyla farklı geribildirimlere nasıl karşılık verdiğinizi  l  n. Acele etmemeye gayret edin; bazen, baştaki direnç hissi çok çalışmanız gerektiği anlamına gelebilir, bu yüzden canınız sıkılmıştır, ama belki de ihtiyacınız olan budur.

Geribildirimleri tek tek denedikten sonra, HAYIR'ları yeniden gözden geçirip hiçbirini metne uygulamak istemediğinizden emin olun. Sonraonları atın. Gerçekten çöpe atarsanız iyi hissedebilirsiniz.

Şimdi, BELKİ'lere odaklanın. Bineğinizi hatırlayın: Kendinizi acı verici amafaydalı gerçeklerden

yalıtmaya mı çalışıyorsunuz? Değerini görmenize rağmen tasavvurunuzla veya yazdığınız metne uymayan bir gerçekten kendinizi korumaya çalışıyor olabilir misiniz?

Geribildirimlerinizi böyle değerlendirince, neleri kullanıp neleri göz ardı edeceğinizi daha net anlayabilirsiniz.

Havuçlardan Patateslere

Geribildirim rica etme ve yazılanları gözden geçirme döngüsü,yolculuğunuzun bu aşamasında pek çok kez tekrarlanabilir, ama sonunda bir durma noktasına ulaşırsınız.

Yazarlar bana sık sık işlerinin bittiğini nasıl anlayacaklarını sorarlar. Penguin'deki meslektaşlarımdan biri, birçok kez yeniden gözden geçirilmiş bir ilk romanın editörlüğünü yapıyordu. Birkaç not eklediği metni yazara gönderdi. Birkaç sözcüğü ve cümleyi değiştirmişti; hızlı ve basit bir karşılık almayı bekliyordu.

Taslak yazar tarafından yapılan onlarca küçük değişiklikle geri geldiğinde çok şaşırdı, meslektaşım bu değişiklikleri talep etmemişti. Bir sahnede, roman kahramanı havuç dilimleyerek annesinin yemek pişirmesine yardım ediyordu. Yazar, durup dururken havucu patates diye değiştirmişti. Metni her gözden geçirişinde önemli değişiklikler yapmaya öyle alışmıştı ki sayfaya konan birkaç işaret - bilinçli veya bilinçdışı bir şekilde- taslağında başka hatalar bulmasına yol açmıştı. Oysa bu noktada kitabı iyileştirmiş olmuyordu, gereksiz yere yeniden düzenliyordu yalnızca.

Havuçları patateslerle değiştirmeye başladığınızda, işiniz bitmiş demektir. Gereksiz, gelişigüzel veya aptaldan aptalca değişiklikler yapmaya direnin. Bir sonraki adımdan ne kadar korkarsanız korkun, elinizden geleni yaptınız. Yaptıklarınızın kusursuz olmadığını düşünüp endişeleniyorsanız, şunu bilin ki asla kusursuz olmayacaklar. Ama belli bir aşamada, üzerinde çalıştığınız metnin, oyun yazarı Sam Hunter'ın sözcükleriyle, şu andaki “yazma şeklinizin bir şipşak fotoğrafı” olmasına izin vermek zorundasınız.

Yazdıklarınız, dünyayla paylaşmaya hazır.

GÜDÜLERİNİZİN FARKINDA OLUN

Bir taslağı yazdığımız, yeniden elden geçirdiğimiz ve sonunda geleceği hakkında karar verebilecek insanlarla paylaşmaya hazır olduğumuzda, binek daha da önem kazanır. Çünkü bu kararların sizin kişisel değerinizle hemen hiç ilgisi olmasa da söylenenleri derinden kişisel bir şekilde içselleştirmemek zor olabilir.

İşte bu yüzden, çalışmanızı göndermeden önce, kendinizin kontrol etmesi ve bu proje için tam olarak ne istediğinizi, bunu neden istediğinizi netleştirmeniz hayati önem taşır.

-

Nohealani, çocuklar için resimli kitaplar yazmaya yeni başlamıştı, ama yazma grubundaki herkes - çoğu ondan daha uzun süredir yazıyordu- taslaklarını yayıncılara göndermekle meşguldü. Kendisinin

de aynı şeyi yapması gerektiğini düşünerek yazdığı ilk öyküyü gönderdi. Bir dizi ret mektubundan sonra, bir editör ona yazdıklarının umut vaat ettiğini ama yazmakla ilgili öğrenmesi gereken çok şey olduğunu yazdı, Nohealani'nin yaptığı, çaylaklara özgü bazı yanlışları gösterdi. Nohealani kendini aşağılanmış hissetti. Yapması gerekeni yaptığını sanıyordu, ama çabaları reddedilme ve başarısızlıkla sonuçlanmıştı.

Yine de editörün tavsiyesini dinledi. Yüzlerce yayımlanmış kitap okudu; yazma dersleri aldı; kimseye göstermediği başka romanlar yazdı. Ne kadar çok şey öğrenirse, ilk öyküsünü yayıncılara gönderdiği için o kadar utanıyordu. Yazdıklarını yayıncılara göndermeye yeniden hazır hale geldiğinde, resimli kitap yazma ilmi ve sanatı konusunda deneyimli bir öğrenciydi, piyasayı da az çok biliyordu. Farklı editörlerin kitaplarını incelemişti, hangilerinin yazdıklarından hoşlanabileceğini biliyordu. Kendine çok daha fazla güveniyor, alacağı sonraki ret mektubunda acemilere göre hatalar yüzünden eleştirilmeyeceğini biliyordu.

Yazdıklarınızı paylaşmak, proje hakkındaki asıl tasavvurunuzla bir yazar olarak yükümlülüğünüzün bağlantıya geçmenizi sağlayan bilinçli bir eylemdir. Yazdıklarınızı değerlendirilmek üzere göndermeye başlamadan önce, yazdıklarınızı neden paylaşmak istediğiniz ve bu deneyimden ne kazanmayı umduğunuz konusunda kendinizi yoklayın.

EGZERSİZ: BİR BİNEK YARATMAK

Yazdıklarınızı profesyonel olarak-bir edebiyat temsilcisine, yayıncıya, yarışmaya, fon başvurusuna, festivale, yapımcı şirkete, ödül komitesine, yüksek lisans programına- göndermeden önce, bu egzersizi yapın.

Amacı, motivasyonlarınızı netleştirmek, duygusal açıdan kendinizi kısaca yoklamanızı sağlamak ve yazdıklarınız artık dünyaya açıldığında, dönebileceğiniz bir mihenk taşı oluşturmak.

Söz konusu metinle bağlantı kurmak için biraz zaman ayırın. Kısa bir metinse yeniden okuyabilirsiniz, uzunsa gözden geçirebilirsiniz. Çıkış alınmış sayfalar kucağınızda, öylece oturmak da isteyebilirsiniz, böylece yarattığınız şeyin ağırlığını tartmış olursunuz.

Şimdi sıradaki soruları cevaplayın:

- En başta bu metni yazmak için neden ilham aldım?
- Bu projeye ilgili en büyük hayalim nedir? Ne tür bir etkisi olacağını umuyorum?
- Bu hayali gerçekleştirince ne hissetmeyi umuyorum?
- Hayatımda bende başka veya benzer duygular uyandıran bir şey var mı?
- Bu süreçte beni en çok mutlu eden anlar nelerdi?
- Bu proje boyunca olabilecek en kötü şey ne?
- Bu şey olsa, nasıl hissederdim?

- Geçmişte hangi deneyimler benzer şekilde hissetmeme yol açtı? Onlarla nasıl baş ettim?
- Proje için nasıl bir tasavvurunuz olduğunu yineleyin. Bu projeyi paylaşmak bu tasavvura nasıl hizmet edebilir?
- Bir yazar olarak misyonunuzu yeniden belirtin. Yazdıklarınızı bu şekilde paylaşmak ne açıdan işinize yarayabilir?

işiniz bitince, yazdıklarınızı okuyup size anlamlı gelen cümleler üzerinde düşünün.

Bir kâğıda bir at resmi çizin veya dijital bir resim yapın. Size en anlamlı gelen cevapları atın içine yazın. Bu proje hakkındaki duygularınızla dolu olan kendi bineğinizi yaratın.

Bu bineği yazma alanınıza asabilir ya da dünyada ne olursa olsun, yazdıklarınızın temelinde yatanları hatırlamak istediğinizde çıkarıp bakabileceğiniz biryere kaldırabilirsiniz.

Onaylanmak

Evet, taslağınızı yazdınız, gözden geçirdiniz, geribildirim aldınız, metni yeniden gözden geçirdiniz, nereye göndereceğiniz konusunda araştırma yaptınız ve metni gönderdiniz. Ve şimdi bekliyorsunuz... bekliyorsunuz... bekliyorsunuz.

Yazdıklarını göndermeye hazırlanırken heyecana ve telaşa kapılan yazarlarla çok sık karşılaştım. Karşılık almadan günler, haftalar, hatta aylar geçtikçe balonlarının yavaşça söndüğüne şahit oldum.

Yazdıklarınızı profesyonellerle paylaşmak, bir teslim tarihi ve bir amaç kazanmanızı sağlayabilir; sizi, metninizi olabilecek en iyi hale getirmeye teşvik edebilir ve yaptıklarınızın çıtasını yükseltebilir. Yazdıklarınızı, içine hapsediği balondan çıkarıp çok daha fazlasının mümkün olduğu büyük dünyaya salar. Sonunda, size aradığınız itibarı da getirebilir.

Fakat yazdıklarınızı dışarıdan gelecek onayın vereceği geçici mutluluk için gönderiyorsanız, onu almanın başka bir yolunu bulmak isteyebilirsiniz - veya tam olarak ne işitmek istediğinizi düşünebilirsiniz. Sürekli güvenebileceğiniz tek onay, içinizden gelendir.

Bu, bütün sanatçı tipleri için geçerlidir, yalnızca yazarlar için değil. Klasik müzik performansı dünyasında, orkestralara girebilmek çok önemlidir, herkes bu orkestralarda çalmak ister. Bir orkestrayla birlikte çalışmadan önce solo veya küçük topluluklarla sahne almak ender görülür. Sürekli iş, yaşanabilir gelir, sağlık sigortası ve başka önemli kazanımlar bu sürekli küçülmekte olan rekabetçi dünyada, yalnızca senfoni orkestralarında bulunur.

Yıllarca çalıştıktan sonra, klasik keman çalan Jonah, seçmeler dünyasına girmişti. ABD'nin her köşesine demo kayıtları gönderdi, her şehirde seçmelere girdi. Bazen onu aradılar, bazen arayan bile olmadı. İş neden alamadığına veya neyi farklı yapması gerektiğine dair hiçbir geribildirim alamadı. Neden kendisinin değil de başka bir adayın seçildiğini öğrenemedi. Var gücüyle seçmeler için

.

çalışıyordu, ama aldığı tek karşılık sessizlikti.

Başlangıçta, Jonah her kaybı kişisel aldı. Kanıtlaması gereken bir şey olduğunu hissediyordu, amacına ulaşamadığı zamanlarda “başarısızlığı” için kendini azarlıyor, neyi yanlış yaptığını bilmiyor ve müziği tamamen bırakmayı düşünüyordu.

Bu arada, bir senfoni orkestrasına girememişti, ama yeteneği ve becerisi başka şekillerde fark ediliyordu. Jonah burslar kazandı, elit müzik festivallerine seçildi, farklı topluluklarla dünyayı dolaştı. Carnegie Hall’da bile birkaç kez sahneye çıktı.

Birkaç yıl sonra, Jonah sürecine yeni bir bakış açısıyla bakmaya başladı. “Bu alanda devam edeceksem” dedi bana, “her seferinde bir ölüm kalım mücadelesi yaşayamazdım. Yeterince iyi olup olmadığımı düşünmekten vazgeçmeliydim.”

Jonah’ın başarılı olmak için sonunda dışarıdan onay alma arzusundan vazgeçmesi ve kendini değerli hissetmenin başka yollarını bulması gerekmişti. Bunlar hem dışsal (Carnegie Hall - hiç fena değil) hem içsel (prova sırasında belli bir sese veya bir amaca ulaşmak) olabilirdi. Kendi çalışmasını yargılayan jüri de kendisi olduğundan -kendini her gün dinliyor, kaydettiği gelişmeleri görüyordu- standartları genellikle onu değerlendirenlerin standartlarından bile yüksekti. Beklentisini bu seviyede tuttuğu sürece, çalışmaları iyi olmaya devam edecekti; yapması gereken, onun kendine özgü sesinin ihtiyaç duydukları şey olduğunu düşünecek bir senfoni orkestrası bulmaktır.

İyi olduğunu bilecek kadar başarılı olmuştu. Şimdi en büyük zorluğu, yola devam etmek ve reddedilmeyi kişisel algılamamaktı.

Dışsal onay çok iyi hissettirir, buna hiç şüphe yok. Ama üzerinde kontrolümüz yoktur yine de. Özgüven tazelemek istediğimizde müttefiklerimize gidebiliriz, ama endüstrideki profesyoneller - yazar temsilcileri, editörler, yapımcılar ve diğerleri- bize kendimizi iyi hissettirmek için para almazlar. Onların işi, şirketlerinin standartlarına uyan, yazılmış en iyi metinleri bulup patronlarına para kazandırması umuduyla bu yazarlarla sözleşme imza-

lamaktır. Çoğu sanatına tutkuyla bağlıdır, üzerinde çalıştıkları metinlerin en iyi halini görmek isterler. Fakat evet dedikleri kişilerden yüzlerce kez fazlasına hayır derler, çünkü işleri budur. Hayır dediklerinde, bu projeye hayır diyorlardır, sizi ve bir insan veya sanatçı olarak değerinizi reddettiklerini düşünmeyin.

Jonah, hâlâ kendi sürecinin ortasında. Reddedildiği zaman özgüvenini yitirmemek için hâlâ mücadele ediyor. Ama kendinden şüphe ettiği anlarda güç almak için geliştirdiği binek, mesleğinin gerektirdiklerini yapmasını ve sanatını sürekli geliştirmek için çabalamasını sağlıyor.

Hepimiz kabullenilmek ve onaylanmak isteriz, ama her zaman dışarıdan gelen onaylara bağlı olamayız. Bazen dünya, yaptığımız işi hakir görmekte ısrar ediyor gibi gelebilir. Ama uzun vadede bunun bile mutluluk verici sonuçları olabilir.

2006’da, komedyen Jessica Delfino, Youtube’da viral olan “My Pussy is Magic” adlı komik şarkısı yüzünden ABD Katolik Birliği tarafından açıkça kınandı. Katolik Birliği Başkanı William

A. Donohue, bir basın toplantısı düzenleyerek şarkı için “Radikal Müslümanların Amerikalıların özgürlük anlayışının yozlaşmış olduğunu iddia ettiği bir dönemde, tek yaptığı düşmana cephane vermek” dedi.

Kınayan kim olursa olsun kınanmak pek hoş gitmiyor; diğer yandan, Katolik Birliğinin ressam Chris Ofili ve komedyen Sa-rah Silverman gibi isimleri de kınadığını düşününce, Jessica böyle ünlü kişilerle bir tutulduğu için sevinmişti aslında. Donohue, basın açıklamasında Jesica’nın ülke çapındaki turnesinin tarihini ve mekân adlarını da verecek kadar düşünceli davranmış, biletler hemen satılmıştı. Turnesi bu şekilde ilan edilince çok başarılı geçti. Jessica, Donohue’ya turne boyunca uğradığı her şehirden bir kartpostal gönderdi.

İster asla gelmeyen bir ödülü bekliyor olun, ister üzerinize güller atılmasını beklerken domatesler atılsın, dışsal onay her zaman muammalı ve genellikle öngörülemezdir. Fakat kendiniz için

geliştirdiğiniz binek, yolunuzdan ayrılmamanızı ve en önemli şeye odaklanmanızı sağlayabilir: yazmaya devam etmeye.

REDDEDİLMEK

1991’de, gazeteci Anne Fadiman beklediği büyük şansı yakaladı: New Yorker için üç parçalık bir makale yazması isteniyordu. Anne, daha önce New Yorker için hiç yazmamıştı. Gazetecilik dünyasının en önemli siparişlerinden birini almıştı. Li/e’taki işinden istifa etti ve bir yıl boyunca bu uzun makale üzerinde çalıştı. Yazısını bitirmek üzereydi; zor geçen hamileliği sırasında yataktan çalışırken üzücü haberi aldı: Makaleyi isteyen şef editör Robert Gottlieb kovulmuş, derginin başına Tina Brown getirilmişti.

“Sanki dünyaya bir meteor çarpmıştı - en azından benim dünyama” dedi Anne bana. Anne, ünlülerle ilgili haberleri tercih eden Brown’ın epilepsi hastası bir Hmong çocuğu ve doktorlarıyla ailesi arasındaki kültürel çatışma hakkındaki makalesini istemeyeceğinden emindi. Gottlieb dergiden ayrılmadan önce Anne’e metnin ücretini ödeyip bütün masraflarını karşılamıştı, ama Anne metnin yayımlanacağından şüphe ediyordu. Yine de New> Yorker’dan kesin bir yanıt gelene kadar heyecanla bekleyecekti.

Gottlieb’in dergiden ayrılışından bir yıl sonra, Anne sonunda Brown’dan bir mektup aldı. Anne’in hem adını hem soyadını yanlış yazmış, makalesini yayımlamayacağını belirtmişti.

Kimden gelirse gelsin, kaç kez deneyimlersek deneyimleyelim reddedilmek hiçbir zaman hoş gitmez. Psikolog Guy Winch, reddedilmenin can yakıcı, neredeyse fiziksel acısının evrimsel kökenleri olabileceğini söylüyor; avlanan ve toplayıcılık yapan atalarımızın döneminde, gruptan atılmak ölümle eşanlamlıydı; çünkü grupça reddedilen kişi ne beslenebilir, ne çiftleşebilir ne de yırtıcılardan korunabilirdi. Winch’e göre, beyin tarama çalışmaları, reddedilmenin ve fiziksel ağrının beyinde aynı bölgeyi eyleme geçirdiğini gösterdi - öyle ki, bir reddedilme simülasyonuna alınan denekler, önceden Tylenol aldıkları zaman, almamış olanlara göre daha az acı duyduklarını söylediler.

Winch, kendini eleştirmenin de reddedilmenin acısını artırabileceğini söylüyor. Yazılarınızın

reddedilmesi veya eleştirilmesi, gizlenen bir gölgenin yeniden hayatınızda belirip sizi daha da kötü hissettirmesine neden olabilir. Gölgenin sesi, kendi sınırları olan bir olayı bir dizi “başarısızlıktan” biri gibi görmenize yol açabilir.

Gölgeyle mücadele etmek için zaten geliştirdiğiniz araçlara ek olarak, reddedilmenin çalışmalarınız ve hayatınızın daha genel resmine nasıl uyduğunu görmek için bineği kullanın. Bugün kapatılmış bir kapı gibi görünen seyyarın başka türlü aklınıza gelmeyecek olan yeni bir yönde ilerlemenize neden olabilir.

Brown’ın mektubunu alınca Anne çok üzüldü, ama cesaretini yitirmedi. Yayımlanmamış metnini bir kitap sözleşmesi imzalamak için kullanarak sonraki dört yıl boyunca taslağı üzerinde çalıştı. 1997’de yayımlanan *The Spirit Catches You and You Fail Down* [Ruh Sizi Yakalar, Siz de Çökersiniz], kurgu dışı kitaplar dalında National Book Critics Ödülü’nü, Los Angeles Times Kitap Ödülü’nü ve Salon Kitap Ödülü’nü aldı. Eleştirmenlerce çok beğenilen kitap, Anne’in yazarlık kariyerini başlattı.

Anne, bana şöyle dedi: “O mektubu anımsayınca, aldığım en önemli armağanlardan biri olduğunu düşünüyorum, çünkü hikâyeyi bu sayede kitaba çevirdim. Öyle yapmasaydım bambaşka bir hayatım olurdu.”

Anne’in New Yorker çalışanlarının değişmesi veya editörün beğenisi ile ilgi alanları üzerinde bir kontrolü yoktu. Kontrol edebileceği tek şey reddedildiği zaman ne yapacağıydı. Çalışmaya devam etmeyi ve kendi yüksek standartlarına uygun davranmayı seçti. Yaralanmıştı, ama atma atlayıp yoluna devam etti.

BAŞARI İÇİN BİR BİNEK

Rebecca Serle kendini bildi bileli yazar olmak istiyordu. 2007’de New York City’ye taşınmış, serbest zamanlı işler alarak kirasını ödemeye çalışmıştı. Bir yazar temsilcisi bulmuştu, ama temsilcisi gönderdiği kitap taslakları için yayıncı bulamamıştı. Gerçi onun en büyük rüyası, üzerinde çalıştığı genç yetişkin romanını bitirmektir.

Rebecca, sonunda romanını bitirip temsilcisi aracılığıyla editörlere gönderince, dünyası tersyüz oldu. Editörler bu yeni romanı almak için rekabet ettiler, kazanan yayıncı Rebecca’ya iki kitap için önemli miktarda avans teklif etti. Birkaç hafta içinde film anlaşması da yapılmış, birkaç ay sonra filmin yönetmeni belli olmuş, Rebecca romanının popüler film Aşkın 500 Giini nün senaristi tarafından yazılan senaryosunu okumaya başlamıştı.

Hakkında dergi ve bloglarda yazılar yazıldı; onun üstün zekâlı bir çocuk olduğunu ilan ettiler. Topluluk önünde konuşmaktan çok korkan yirmi altı yaşındaki alçak sesli kız, kitabını tanıtmak için bir defilede podyuma çıkmış, Hollywood’da “toplantılara katılmaya” başlamış, aralarında bir yazar temsilcisi, bir film temsilcisi, bir halkla ilişkiler müdürü, menajer ve daha fazlası olan bir ekibi yönetmeye başlamıştı.

Rebecca’nın arkadaşları ve ailesi onun için çok sevinmişti, sürekli şöyle şeyler söylüyorlardı: “Heyecanlı değil misin?” “Ne kadar olağanüstü, değil mi?” ve konuyu biraz daha derinleştirerek, “Neden daha mutlu değilsin?”

Rebecca elbette mutlu ve heyecanlıydı. Ama aynı zamanda stresliydi, dehşete düşmüştü. Rüyaları hızla ve olağanüstü bir şekilde gerçek olmuştu, ama bununla birlikte bakış açısı da tamamen değişmişti. Dalıp gitmesi, naif davranması mümkün değildi. Bir iş kadını gibi davranmalı, derisi kalınlaşmış bir profesyonel olmalı, kendini savunmayı öğrenmeliydi - hem de bir gecede.

Etrafında akıl alacağı daha deneyimli biri olmadığından, daha

önce uğraşmayı bile düşünmediği durumlarla baş etmek için yöntemler geliştirmeliydi. Ya filmde nefret ederse? Ya internette insanlar o ve kitabı hakkında kötü şeyler yazarlarsa? Ve en önemlisi, yazmaya nasıl devam edecekti? Sözleşmesindeki ikinci kitabı yazması gerekiyordu, ama bütün heyecan ve tantana bir yana, sevdiği işi yapan, çalışkan bir yazardı ve işini iyi bir şekilde yapmaya devam etmek istiyordu.

Rebecca, derinlerde bir yerde içten içe bir sahtekâr olabileceğini düşünüyordu; herkesi yetenekli bir yazar olduğuna inandırmıştı, ama yakında gerçeği anlayacaklardı. Başarısıyla birlikte yeniden canlanan bu eski gölge onun peşini bırakmıyor, rüyalarına giriyor, aldığı övgüleri hak edip etmediğinden kuşkulanasına yol açıyordu.

Başarı, sihirli bir mutluluk hapı değildir, kendi zorluklarıyla gelir. Olumlu ilgi, kendinizi ve çalışmalarınızı nesnel bir şekilde değerlendirme becerinizi tehdit edebilir. İyi eleştiriler almak,yok ettiğinizi sandığınız eski gölgeleri canlandırabilir. Dışsal kriterlere göre başarıya ulaşmak, kontrolü yitirdiğinizi hissetmenize neden olabilir - başka insanlar sizi övgüleriyle var ediyorlarsa yok da edebilirler.

Bütün bunlar olup biterken Rebecca, en derin mutluluğu hâlâ yazma sürecinin kendisinde bulunduğunu anladı; bu süreç aynı zamanda onun en büyük kuvvet kaynağıydı. Yazmaya dönmek,yeni projesine devam etmek, çalışmaya odaklanmak kafasının içindeki kuşkulu sesleri susturdu.

Yazmaya devam etmekle, Rebecca, kendi sözcükleriyle “bunu yapmanın doğru bir yöntemi olmadığını” görmüştü. “Kimse uzman değildi, kimse kariyerinin gidişatını daha fazla veya az hak ediyor değildi, herkesin süreci farklıydı.” Bunu yazarken fark edince, o da yazma becerisi de güçlendi.

İlk romanı When You Were Mine’ın [Benim Olduğunda] yayımlandığı 2012’den beri, Rebecca başka gençlik romanları da yayımladı ve Famous in Love [Ünlülerin Aşkı] üçlemesini temel alan bir te-

levizyon dizisinin ortak yaratıcılarından biri oldu. Hollyvwood’da toplantılara katılırken, onları yönetmeye başladı. Hayatı, kasabada yeni bir kız olduğu ve yazdıklarının yayımlanıp yayımlanmayacağını merak ettiği günlerden çok farklı şimdi. Fakat sanatına duyduğu bağlılık hiç değişmedi.

Yazmak, onun bineği idi. Yere sağlam basmasını sağladı; ona perspektif kazandırdı, kendi saçmalıklarına inanmaktan vazgeçmesine yol açarak ona dışsal onayın hızla geçen mutluluğundan daha derin ve kalıcı bir özgüven kaynağı verdi. Baştan beri gerçek rüyasının ne olduğuna odaklanmasını sağladı: çalışkan bir yazar olmak.

Başarıya ulaşmanın pek çok farklı yöntemi vardır. Rebec-ca'nın hikâyesi dramatikti, ama getirdiği büyük ödüller ve risklerle aynı zamanda olağanüstü beklenmedikti. Başarı seviyesi ne olursa olsun, her türlü dışsal onayın bağımlılık yapıcı bir yanı olabilir. Övgü almak ve ilgi görmek, bir uyuşturucu almış gibi kısa süreli bir heyecan yaşamınıza neden olur, sonrasında da yoksunluk çeker ve daha fazlasını istersiniz. Veya çocuk romanı Hayalet Gise'deki gibi yedikçe daha fazla acıkırsınız, başarılar daha fazla ve "daha iyi" başarılarla ulaşma arzusunun körükleyebilir, her yeni başarıyla risk artabilir ve siz de sürekli yetersiz olduğunuzu düşünmeye başlarsınız. Başarınız ne kadar büyük olursa olsun, her zaman daha iyisini yapmanız mümkündür veya imrenilecek birile-ri vardır.

Annem veya kardeşlerinden biri eve karnesinde bir A eksiyle geldiğinde, büyükbabam şöyle dermiş: "Neden eksi?"

Bu dönmedolap asla durmaz - ahşap atınızın üstünde hapsol-muş halde hiçbir şeye ulaşmadan daireler çizip durabilirsiniz.

Veya bindiğiniz atın canlı olduğunu, daha bilge ve güçlü bir insan olma yolculuğunuzun parçası olduğunu görebilirsiniz. At davranışları uzmanı Jenni Purcell, ata binmeyi öğrenme sürecini, "asla bitmeyen bir kendini geliştirme süreci" olarak nitelendiriyor. Bir atı eğitmek, yazar olmak gibi sınırları olmayan bir uğraştır. Ulaşabileceğiniz sayısız hedef olduğundan, kendinize meydan okumaktan, büyümekten vazgeçmek için asla nedeniniz olmayacak. Bir yazar olarak işiniz asla "bitmeyecek".

Bineğiniz sizi her zaman sanatınıza, sürecinizi geliştirmeye, yaratıcı yolculuğunuzun başlamasını sağlayan göreve götürsün. Bunların hepsini eylemlerinizin merkezine yerleştirirseniz, dışsal onayın geçici mutluluğuna ve reddedilmenin moral bozukluğuna direnebilirsiniz. Kişisel başarınızdan kaynaklanan mutluluklar -bu kitap süresince çalışırken elde ettiğiniz türde başarılar- daha derin ve uzun sürelidir,yolculuğun iniş çıkışlarına karşı direnmenizi kolaylaştırabilir.

EGZERSİZ: BİNEĞİNİZLE SAVAŞA GİTMEK

Bu egzersiz size, çalışmalarınıza verilen olumlu ve olumsuz tepkileri işinize yönlendirirken bineğinizi nasıl kullanmanız gerektiğini gösterecek.

1. KAYNAĞINI BELİRLEYİN

Bu tepki kimden geldi? Bu kişinin fikrini ne kadar değerli bulduğunuzu bir ve on skalasında değerlendirin. Bir "hemen hiç" demekken, on "dünyadaki herkesinkinden daha fazla" demektir.

2. TEPKİYİ KUTUPLAŞTIRIN

Kişinin tepkileri basit bir "evet" ya da "hayır"dan daha karmaşıksa, bunları iki kategoriye ayırın; eleştirel ve övgü niteliğinde. Övgülerde cömert ve onaylayıcı olan şeyler nelerdir? Eleştiride yapıcı olan nedir? İkisine de katılıyor musunuz?

3. ATINIZA ATLAYIN

Verilen tepkiye bir adım geriden bakın. Bunların, başka birinin yazdıkları hakkında yazılmış olduğunu varsayın. Elinizden geldiğince nesnel bir şekilde gözden geçirecek olsanız ne derdiniz? İçgörü-lü olduklarını mı? Dikkatsiz? Dalkavukça? Tonu, tepkiyi ne kadar ciddiye almak istediğiniz konusunda size ne diyor?

4. AMAÇLARINIZI KONTROL EDİN

Önceki egzersizi yaptıysanız, yazdıklarınızı göndermeden önce beklentilerinizi değerlendirme fırsatı bulmuşsunuzdur. Artık bir karşılık aldığınıza göre, bu amaçlara dönün. Metnin başına ne gelmesini umuyordunuz? Ne olacağından korkuyordunuz? ikisinden biri oldu mu? Ne oldu ve size nasıl hissettirdi?

5. EYLEM

Değerlendirip çalışmanıza uygulamak istediğiniz geribildirimler var mı? Aldığınız eleştiriyi paramparça edip üzerine sifonu çekmek mi istiyorsunuz? Bir müttefiki arayıp derdinizi paylaşmak mı geliyor içinizden? Şu anda deneyimlediğiniz şeyin gelecekte eylemlerinizi nasıl etkileyeceğini düşünüyorsunuz?

BAŞARISIZLIK

Başarının tanımını pek çok farklı şekilde yapmak mümkün - peki ya başarısızlık?

J. Holtham, oyun yazarı olmak istediğine üniversitede karar vermişti. Bütün arkadaşları tiyatro öğrencisiydi ama o oyuncu değildi; dolayısıyla onlarla daha fazla vakit geçirmek için oyunlar yazmaya başladı. Mezun olduktan sonra New York'a taşındı; oyun yazmaya yeteneği olduğunu, fikirlerinin hiç tükenmediğini fark etti. Sonraki on yıl boyunca üretken bir yazardı; her yıl yaklaşık bir tane oyun tamamladı, festivallere onlarca kısa çalışma gönderdi.

Oyunları New York'ta her yerde okundu. İzleyicilerin tepkileri hemen her seferinde olumluydu; okumaları düzenleyen şirketlerden ayrıntılı geribildirim notları aldı. J. bu notları inceler, oyunları yeniden gönderirdi. Ama iş orada kalıyordu hep. Bütün çabasına rağmen oyunları bir türlü sahnelenmiyordu.

Sonra, 2006'da karşısına inanılmaz bir fırsat çıktı. En prestijli Off-Broadway topluluklarından biri olan Second Stage tarafından görevlendirilen on oyun yazarından biriydi. Seçilen diğer yazarlardan bazıları Pulitzer Ödülleri kazanmıştı, bazıları bu alanın en iyi yazarlarıydı ve J. onların arasında olmaktan onur duyuyordu. Bu sefer, yazacağı oyunun sahneleneceğini düşünüyordu.

Kariyerinin en iyi oyunlarından birini yazdığına inanıyordu, Second Stage'in izleyicisine çok uygun bir oyundu. Geçmişteki çalışmalarından çok farklıydı; çocukluğunu anlatan son derece kişisel bir oyundu ve minimal bir sette, küçük bir oyuncu ekibi tarafından canlandırılacaktı. J. kendi yazarlık sınırlarını zorladı, daha önce yaptıklarının ötesinde bir iş ortaya koymaya çalıştı. Second Stage ona düzelti notlarını verdiği zaman bunlara şevkle saldırdı, bu işi sonuna kadar götürmeye hazırdı.

2008 Noeli'nden önceki haftaydı. J., ofisteki işinden metroya yürüyordu. Şehir merkezindeki parlak ışıkların ve süslü vitrinlerin önünde yürürken, Second Stage'den bir telefon geldi. Oyununu sahnelemeyeceklerdi. Bu iş bitmişti.

“Mahvolmuştum” dedi J. bana.

Hayatının bu döneminin Justi/ied adlı televizyon dizisinden bir repliği anımsattığını söyledi: “Sabah bir pislikle karşılaşırsan yalnızca bir pislikle karşılaşmışsındır, bütün gün pisliklerle karşılaşıyorsan sen de pisliksindir.” Bu üzücü reddedilişten sonra J. gerçekten pislik olup olmadığını düşünmeye başladı.

“Bu gerçekten kendimizi korumak için çevremize pek çok yapı inşa ederiz” dedi J. “Ama gerçek şu ki, bazı insanlar kötü oyunlar yazar - veya yeterince iyi olmayan oyunlar. Öğrendiğim veya bildiğim tekniklerin hiçbirisi oyunumu daha iyi hale getirmiyordu. Kendimi sürekli aynı şeye zorlayamam, aylaryıllar boyunca bir oyun üzerinde çalışıp yeterince iyi olmadığını duymaya dayanamam, diye düşünüyordum.”

Böylece, J., 2015'te resmi olarak oyun yazarlığını bıraktı.

Ama yazmayı bırakmadı. Bavullarını topladı, Los Angeles'a taşındı ve senarist oldu. Yazma tarzının

televizyon ve filmlere daha uygun olduğunu anlamıştı. Bu dünyada, yazdıklarını geliştirmesini sağlayacak net, ulaşılabilir hedefler görüyordu.

Yıllar boyunca çalıştıktan sonra, zor bir gerçekle yüzleşip sorunun yazdıklarında olabileceğini görmesi gerekiyordu. Ama yaptığı ve öğrendiği her şeyi çöpe atmak zorunda değildi. Kendini yeniden icat etmesi gerekiyordu - yazar olmanın yeni bir yolunu bulmalı, farklı amaçlar peşinde başarıyı aramalıydı.

}., oyun yazarı olarak “başarısız” olmasının nedeninin yazdıkları olabileceğini kabul ediyordu, ama bunun “başarısız” biri olduğu anlamına gelmediğinin de farkındaydı. Bu süreçte karanlık geceler geçirdiyse de kendi kendine geliştirdiği bir gölge yazmasına tamamen engel olamadı. Yazmayı bırakmayı, okula dönüp insan kaynakları ya da psikoterapi bölümünde eğitim almayı düşündü; ama nihayetinde bir yazar olduğunu, yazmaya devam etmesi gerektiğini biliyordu. Kendine yeni ve gerçekçi başka hedefler belirlemesi gerekiyordu sadece.

Nihayetinde, insanların yazdıklarınız hakkındaki yargıları -sevseler de nefret de etseler- sizin hakkınızdaki yargıları değildir. Bu da iyi bir şey, çünkü yazdıklarınızın sonsuz gelişme kapasitesi var. Değişebilir, gelişebilir, J. gibi farklı bir yola sapabilirsiniz. Yazdıklarınız bugün neye benzerse benzesin,yarın daha iyi olabilir.

Kitabı Duygusal İlk Yardım’da başarısızlıktan söz eden Psikolog Guy Winch, başarısızlığı yapıcı bir deneyime dönüştürmek için kullanabileceğiniz bir dizi teknikten söz eder. Verdiği öğütler öyle iyi ki sözcüğü sözcüğüne tekrarlayasım var, ama tavsiyelerinin hepsi, bakış açınızı değiştirmeniz yönünde tavsiyeler. Sağlıklı bir bakış açısı duygusu geliştirmek, geçmişteki her başarısızlığınızın size başarıya ulaşma yolunda bir şeyler öğrettiğini, yeni fırsatlara açılmanızı sağladığını veya sonraki başarınızı daha anlamlı hale getirdiğini gösterebilir.

On yıllar bazında düşününce, “başarılarımız” ve “başarısızlıklarımız” olarak kabul ettiğimiz şeyler, sonunda hayatlarımızı nasıl geçirdiğimizden daha az önemli bir hal alır. Winch, “amaçlarımız doğrultusunda sürekli çabalamanın mutluluğumuzun sürekliliğine ve tatmine gerçekten ulaşmaktan daha faydalı olduğunu” anlatıyor. Bizi geliştiren bir tutkunun peşinden gitmek, daha iyi bir yazar olmaya çalışmak, daha etkin bir süreç bulmak ve birey olarak gelişmek başarımızın asıl ölçütüdür.

Bir başka deyişle, başkaları size ve yazdıklarınıza nasıl tepki verirse versin, yolculuk gerçekten varacağınız yerdir - hayatınızın geri kalanı boyunca böyle olacak.

AKIL HOCASI-KAHRAMAN

SIRADAKİ KAHRAMANIN YOLCULUĞUNDA BİR AKIL HOCASI OLUN

araticı yazarlık alanında yüksek lisans diploması alan Susan

Shapiro, düzenli olarak atölyelere katılırken duyduğu yoldaşlık hissini ve geribildirimleri özlüyordu. Bunun üzerine kendi yazar grubunu oluşturmaya karar verdi. Grup, New York Üniversitesinde yüksek lisans yaparken ve New Yorker’da çalışırken tanıştığı insanlardan oluşacaktı. Kendi sözcükleriyle, kendisinden “daha zeki olduğunu düşündüğü herkesi” çağırmıştı. Rüşvet olarak patlamış mısır ve ucuz şarap vaat etmiş, haftada bir dairesinde buluşmayı teklif etmişti.

Grupta akıl hocası rolünü üstleneceğini hiç düşünmediğini söyledi. Katılımcıların çoğu yaşça daha büyüktü, edebiyat dünyasında ondan daha fazla deneyimleri vardı. Ama grubu "birinin yönetmesi gerekiyordu” ve böylece NYU’da en sevdiği profesörlerin -E.L. Doctorow, Joseph Brodsky, Galway Kinnell- derslerinde öğrendiklerini taklit etmeye başladı.

Toplantılar yedi buçukta başlıyor, başlarda on bire kadar sürüyordu. Ama çok geçmeden saat üçten önce dağılmamaya başladılar. Zeki insanların hiçbiri gitmek istemiyordu nedense.

Shapiro’nun grubu on sekiz yıl boyunca devam etti; yüzlerce kitap, makale ve oyun ürettiler. Susan bu sayede 1993’te New School’da ders vermeye başladı. Yirmi yıl sonra hâlâ orada ders veriyor.

Eski öğrencilerinden seksen beş tanesinin kitapları yayımlandı.

Bu arada o da çoksatan bir yazara dönüştü. On tane kitabı yayımlandı. Only as Good as your Word: Writing Lessons From My Favourite Literary Gurus [Yalnız Senin Kelimen Kadar Güzel: En Sevdiğim Edebiyat Gurularından Yazı Dersleri] da bunlardan biri. Ulusal gazeteler ve dergilerde yüzlerce makalesi yayımlandı. Hâlâ yazıyor.

Susan Shapiro, kahramanın yolculuğu sürecini yeterince sürdürdükten sonra, bir akıl hocası-kahramana dönüştü; yolculuklarında başkalarına rehberlik edebilen ve bu arada öğrenmeye, değişmeye, gelişmeye devam eden biri oldu.

Kahramanın yolculuğunun sonunda kahraman, Campbell’in sözcükleriyle “İki Dünyanın Ustası”na dönüşür - memleketinin ve sihirli dünyasının görünürdeki zıtlıklarının bir arada var olabileceğini anlama kapasitesi olan birine. Artık ölümden ve gölgede cisimleşen başka dehşetlerden korkmayan kahraman, kendi hayatını dolu dolu yaşayabilir.

Maureen Murdock’un yazdığı gibi: “Artık ötekini suçlamaya ihtiyacı yoktur, o artık ötekinin ta kendisidir.” Kahraman ve gölge arasındaki zıtlık sonunda anlamsız bir hal alır, çünkü kahraman bir elmanın iki yarısı olduklarını anlamıştır. Bu önemli bilginin yönlendirmesiyle, kahraman kendi kimliğini ve bütünlüğünü arayan sıradaki kahraman için bir akıl hocasına dönüşebilir.

Yazarın yolculuğu asla tam olarak sona ermez, yazma ihtiyacı hayat boyu süren bir dürtüdür. Bu kitabı okurken, üzerinde çalıştığınız süreci toparlarken ve öğrendiğiniz her şeyi düşünmeye zaman ayırırken, bu mihenk taşının bir tür son olduğu gibi aynı zamanda bir başlangıç olduğunu da unutmayın.

EGZERSİZ: DÖNÜP YOLCULUĞA BAKMAK

Bu egzersiz,yazmasüreci sayesinde yolculuğunuz boyunca öğrendiklerinizi berraklaştırır. Her bölüm için bir ila üç tane armağan sayın - en hoşunuzagiden veya gelecekte yazma sürecinizde en sık kullanacağınızı düşündüğünüz dersler, deneyimler veya sürprizler.

KAHRAMAN: Bir kahramanadönüştünüz.

En çok kime hayran olduğunuzu tespit ettiniz; bir kahraman olduğunuzu fark ettiniz, sürecinizi ve hayatın bir yolculuk olduğunu gördünüz; motivasyonlarınızı ve amaçlarınızı netleştirdiniz; sizi incinmeye açık hale getiren şeyin kaynağını gördünüz.

Kazandığım armağanlar...

MÜJDECI: Müjdeci sizi maceraya davet etti.

Her yerden esinlenebileceğinizi gördünüz; esin sürecini hızla başlatacak araçları edindiniz; bir projeye başlama isteksizliğinizin arkasında yatanları incelediniz; başlatmak istediğiniz projenin doğasını netleştirdiniz ve hayatınızda nasıl değişim yaratabileceğinizi araştırdınız. Kazandığım armağanlar...

MÜTTEFİKLER: Müttefiklerinizi size katılmaya davet ettiniz.

Bir destek sistemine sahip olmanın önemini biliyorsunuz; bu sistemi hayatınızda kimin oluşturduğunu öğrendiniz; size kimin anlayış, sorumluluk ve dürüstlikle yaklaşacağını biliyorsunuz.

Kazandığım armağanlar...

AKIL HOCASI: Bilge bir akıl hocası size rehberlik etti.

Onu kişileştirmek suretiyle içinizdeki bilgeliği dinlemeye çalıştınız; en sevdiğiniz öğretmenlerin özelliklerini kendinize uyguladınız; gurular konusunda ayaklarınızın yere basması gerektiğini öğrendiniz; sürecinizi düzenlemeyi ve içgörünüzün sizi sağlıklı kararlara taşıdığını, size deneyimlerinizden ders çıkarmayı öğrettiğini artık biliyorsunuz. Kazandığım armağanlar...

EŞİK BEKÇİLERİ: Sihirli dünyanın eşiğine ulaşıp bekçilerini aştınız. Hangi tür dikkat dağınıklarına yatkın olduğunuzu ve nedenini öğrendiniz; bu dikkat dağınımasının kaynağını araştırdınız; akış haline geçmek için bunu nötrleştirme tekniklerini incelediniz; bu dikkat dağınıklarının yazmak dışında hayatınızı nasıl etkilediğini gördünüz.

Kazandığım armağanlar...

BİÇİM DEĞİŞTİREN: Bir biçim değıştirenle karşılaştınız ve nasıl onlardan biri olacağınızı öğrendiniz.

Yazdıklarınıza ve hayatınıza karşıtınızın veya bir yabancının gözünden baktınız; ne tür ihtiyaçlarınız olduğunu belirlemek için kişisel bir mitoloji yarattınız ve süreciniz esnasında onlarla ilgilenmek için araçlar belirlediniz. Dünyayı bir yazar gibi görmenin hem işinize faydalı olup hem de deneyimleriniz hakkında nasıl yeni bakış açıları kazandırabileceğini öğrendiniz.

Kazandığım armağanlar...

HİLEBAZ: Bir hilebazla karşılaştınız ve içinizdeki hilebazı buldunuz. Nasıl ve neden yazmanız "gerektiği" konusundaki beklentilerinizden kurtuldunuz; mizahın değerini gördünüz; yarattığınız yapılardan biraz uzaklaşıp nefes aldınız, eğlence ve oyun hissini yeniden yakaladınız. Kazandığım armağanlar...

TANRIÇ A: Doğanın kalbinde âşık oldunuz veyaratmasürecine katıldınız. Yazma sürecinin içkin döngülerinin farkındasınız; hangilerinin keyfini çıkardığınızı, en çok hangileriyle mücadele etmek zorunda kaldığınızı biliyorsunuz; doğal ritminizi ve çalışma biçiminizi değerlendirdiniz; hayatın daha büyük çaplı döngülerinin sizi yaşamaktan uzaklaştırmasına rağmen yazmanıza faydalı olabildiğine şahit oldunuz.

Kazandığım armağanlar...

GÖLGE: Büyülü dünyada daha büyük bir karanlık kaynağıyla karşılaştınız. Yazmanıza engel olan şeyi tespit ettiniz; kökenlerini araştırdınız; onunla doğrudan yüzleşmek için araçlar geliştirdiniz; mücadelenin yazma çabalarınıza nasıl faydalı olabileceğini gördünüz; amaçlarınıza ve yapabileceklerinize yeniden bakma fırsatı buldunuz.

Kazandığım armağanlar...

SÜPER KAHRAMAN: Kendinizin daha iyi bir versiyonu olarak yeniden doğdunuz ve dönüş yolculuğuna başladınız.

Geçmiş deneyimlerinizi projenizi tamamlamaya yardım etmekte kullandınız; bitirmenize engel olan şeyleri tespit ettiniz ve kurcaladınız; taslağınızı tamamlamayı kutladınız; gereçlerinizi yenilediniz ve çalışmalarınızı gözden geçirmenizi sağlayacak yeni araçlar geliştirdiniz. Yazdıklarınızı yeniden gözden geçirirken öğrendiklerinizin kendiniz ve hayatınız hakkındaki görüşlerinizi gözden geçirmenizi sağlayabileceği-nigözlemlediniz.

Kazandığım armağanlar...

BİNEK: Güvenilir bineğiniz üstünde eve kadar gidip öğrendiklerinizi halkınızla paylaştınız.

Geribildirim almaya hazır olduğunuzu nasıl anlayacağınızı öğrendiniz; yapıcı eleştirileri daha iyi karşılamaya niyet ettiniz; övgüleri zarifçe kabullenmek için kendinizi cesaretlendirdiniz; hangi öğütleri tutacağınız ve hangilerini göz ardı edeceğiniz konusunda içgörünüzü kullanmaya karar verdiniz; eserinizi profesyonellerin yorumlaması için gönderirken neleri hedeflediğinizi

netleştirdiniz; kendinizi onaylamanın önemini keşfettiniz ve sanatınıza odaklanmayı, yazdıklarınıza verilen tepkilerle baş etmenin sağlıklı yöntemlerini öğrendiniz.

Kazandığım armağanlar...

Başardığınız şey kutlanmayı hak ediyor. Kitabı baştan sona okumadıysanız ve egzersizleri hemen yapmadıysanız bile, buraya ulaştıy-sanız yaptıklarınızın farkına varmak için zaman ayırın. Yolculuk olup biten bir deneyim değildir; gelecekte bu kitaba dönebilir, egzersizleri yeniden yapabilir veya bu sefer sürecinize dahil olmayan egzersizleri sonradan tamamlayabilirsiniz.

Olağanüstü beceriler edindiniz ve önemli bir mihenk taşma ulaştınız. Çalışmalarınız sizi daha güçlü, daha cesur, daha dayanıklı yaptı. İlk bölümde kendinize yakıştırdığınız becerileri düşünün - her birini nasıl geliştirdiniz? Kendinizi nasıl bir kahraman gibi gördüğünüzü düşünün. şimdi aynada size bakan eski kahraman, eski süper kahraman ve yeni kahraman-akıl hocası kim?

Akil Hocalarının Sözleri

Gördüğünüz gibi, yazma sürecinden alabileceğiniz şeyler tamamlanmış bir metinden ve bunun size getirebileceği dışsal onaylardan ibaret değil. Bu projeyi tamamlamak olağanüstü bir başarıydı; ne zaman hazır hissederseniz yeniden aynı şeyi yapmalısınız; sonra yeniden ve yeniden yapmalısınız. Yazdığınız her metin bu sonsuz döngüde becerinizi ve sürecinizi geliştirmenizi sağlar. Kahramanın yolculuğunu tekrar tekrar tamamlayacaksınız. Her seferinde, daha sağlıklı alışkanlıkları olan daha iyi bir yazar olacaksınız; hayatınız çalışmalarınızla daha iyi uyum sağlayacak.

Bana inanmıyorsanız, bakın tanıdığınız yazarlardan birkaçı bu konuda ne diyor:

“Her kitap bir mucize gibidir. Bu, asla kolaylaşmayan mesleklerden biri, çünkü her kitap çok farklı, dolayısıyla farklı zorluklar içerebiliyor. Cerrahlar ne kadar fazla ameliyat yaparlarsa o kadar iyileştiklerini hissederek ve ameliyat odasına girince rahat ederler. Oysa ben o ilk sayfanın başına oturduğumda bazen kendimi ilk seferindeki kadar güvensiz hissedirim.”-Stefanie Pintoff

"Hakkımda ne kadar fazla eleştiri çıkarsa ve ne kadar fazla oyun yazarsam, olay bir eleştiri veya bir oyun hakkında olmaktan çıkıyor. Öğrenmeye başladığım bir şey varsa -ki hâlâ öğrenmem gereken çok şey var- o da olayın bir eserler bütünü hakkında olduğu... Bütün oyunlar, bu oyunların birbirleriyle ilişkileri ve birbirleriyle nasıl bir diyalog içinde oldukları önemli.”-Sam Hunter

"Başladığım heryeni projede kendimi anaokulundagibi hissediyorum.”-Cari Lynn

“Başlangıçta daha az acı verdiğini sanabilirsiniz, ama her kitap aynı kuşkularla, akıl karışıklığıyla, seçeneklerin çokluğundan kaynaklanan baş dönmesiyle başlar; ne zaman bir şekilde işimi tamamladığımı hissetsem, önümde bir sürecim olduğunu fark ediyorum - çok eğlenceli bir süreç değil,ama yine de bir süreç. Ne kadar çok yazarsanız kendi sürecinizi deneyim aracılığıyla o kadar kabullenirsiniz.” - MacKenzie Cadenhead

"Ne zaman bir proje tamamlasanız, sıradaki filizlenmeye başlar ve her seferinde en başa dönüp her şeyi en baştan yapmanız gerekir. Terapideyken bile geri dönüyorum ve 'Bu sorunlarla zaten baş

ettiğimi sanmıştım, bu konuda zaten yazdım!" diyorum.” -Kyoung Park

“Çocuk doğurduğunuzda, sonra yeniden doğum yapmak isteyin diye bedeniniz ne kadar acıdığını unuttuyormuş. Bedeninizin yaptığı tam bir pislik. Hayatı yaşamak ve deneyimlemek de böyle bence - fikirlerinizi doğuruyor, sonra ezilip gittiklerini görüyorsunuz. Yazar olmak, sanatçı olmak, yaptıklarınızı ortaya koymak, insanların eleştirilerine katlanmak dayanıksız olanlara göre değil... Diğer yandan, başa çıkabilirseniz, ödülleri gerçekten çok hoş.” -Jessica Delfino

"Artık bir meydan okuma söz konusu olmadığında, bu işi bırakacağım... Başka kimse için yazmıyorum; bir izleyici kitlesi için yazmıyorum. Yazıyorum, çünkü yazmak zorundayım. Spor salonuna gitmiyorum. Herhalde gitmem gerek. Daha önce spor salonuna gittim, kendimi çok daha iyi hissetmemi sağlayıp endişemi yatıştırıyor ama yazmak da yapıyor aynısını. Yazmak benim spor salonum. Bir şeyi sevdiğiniz zaman o konuda en iyi olmak istiyorsunuz, en iyi olmak için de günlerinizi verimli bir şekilde ona adamanın bir yolunu bulmanız gerek." - Amanda Stern

“En hoş yanı, sırada hep bir sonraki projenin olması -yani gerçekten bir şeyleri kaçırdığınızı düşünüyorsanız, sıradaki projede kullanabilirsiniz onu. Ben sıkılıyorum, projeyi tamamlıyorum; ruhumu ona akıtıyorum; beni delirtiyor; sonra belli bir noktada artık ona bakamaz hale geliyorum.” - Negin Farsad

“Her kitap kendinin yarattığıdır ve onu kendi yöntemiyle yenmeniz gerekir, ilk romanım çok genç yaşta yaptığım çocuğum gibiydi, geri dönüp bakınca on yılda edindiğim deneyimle yaptığım bütün hataları, kitapla birlikte aldığımız dersleri görebiliyorum.” -Brian Herrera

Bu büyüleyici an, bu yolculuğun sonu, aynı zamanda bir yazar olarak geçirilen bir ömrü oluşturan cümlelerden birinin sonundaki nokta.

Bu kitap üzerinde çalışırken öğrendiğiniz her şeyin, sıradaki projenize uygulamaya kalktığınızda altüst olduğunu görebilirsiniz. Her yeni proje sizi farklı süreçlere götürecek; farklı deneyimler yaşayacak, yeni dersler alacaksınız. Yolculuğun hep aynı olması beklenemez; her zaman sizi şaşırtacak ve karşınıza yenilikler çıkaracaktır.

Öğrendiğiniz her şeyi nasıl bir araya getirebileceğinize odaklanalım, böylece bu kitabı okumayı bitirdikten sonra da bu araçları kullanmayı sürdürebilirsiniz.

EGZERSİZ: İLERİ BAKMAK

Sağlıklı alışkanlıkları, düşünme biçimlerini ve uygulamaları takip etmek, kitabın önerdiği düzeni takip ettiğinizde daha kolay olacaktır. Bu kitabı istediğiniz sayıda projenin süreci sırasında size yardımcı olması için kullanmakta serbestsiniz, ama bir daha asla ilk defa okuyamayacaksınız. Bu egzersiz, bu ilk maceranızda öğrendiklerinizi ileri taşımanıza yardım edecek.

Günlüğünüzün sayfasına üç sütun çizin.

En soldaki sütunda, yazma sürecinizde en sık mücadele ettiğiniz meselelerin listesini yazın.

Ortadaki sütuna, bu kitaptan öğrendiğiniz ve gelecekte bu mesele karşısında kullanmak istediğiniz becerinin, aracın veya fikrin ne olduğunu yazın.

En sağdaki sütuna, kendinizi sorumlu tutmak için kullanacaklarınızı yazın: Kendinize bu aracı kullanmayı nasıl hatırlatacaksınız? Öğrendiklerinizi uyguladığınızdan nasıl emin olacaksınız?

Bu üç sütunlu listeyi, yazarken görebileceğiniz bir yere asın.

ÖĞRETİRKEN ÖĞRENİRİZ

Öğrendiklerinizi içselleştirmenin en iyi yolu, onu başkasına öğretmektir. St. Louis’deki Washington Üniversitesi’nde yapılan bir çalışma, öğrendiklerinizi başkasına öğreteceğiniz söylendiğinde bile anlatılanları daha net ve ayrıntılı bir şekilde hatırladığınızı gösteriyor. Öğretmek doğamızda var; empati ve bildiklerimizi başkalarıyla paylaşma güdümüz doğuştan geliyor.

Bu sayfalarda tanıştığınız yazarların çoğu, öğrendiklerini kendilerinden daha az deneyimi olan öğrencilere aktaran öğretmenlere de dönüştüler. Bazıları, onlara ulaşan daha deneyimsiz genç yazarlara gayri resmi akıl hocalığı yapıyorlar. Bazıları da öğrendiklerini evrim süreçlerinde onlara ortak olan müttefikleriyle paylaşıyorlar.

Birlikte çıktığımız yolculuğun başında, kendinizi kahraman olarak görmenizi istemiştım; şimdi, kendinizi akıl hocası-kahra-man olarak görmeniz konusunda meydan okuyorum size - böyle-ce görevinize yazma süreci yolunda rehberlik etmek de eklendi.

Yazar koçluğu, editörlük ve öğretmenlik yaparken -ve kendi yazma sürecimdeki zorlukları deneyimleyerek- öğrendiğim her şeyi kullanma fırsatı, uzun bir aradan sonra yeniden yazmama sebep oldu. Atölyelerimden, koçluk seanslarımdan, konuşmalarımdan ve sohbetlerimizden ilham almış bir şekilde ayrılan yazarları gördükçe ben de ilham almış hissediyordum. Onlara sorular sorduğumu, geribildirimde bulunduğumu ve kendi bilgeliklerini takip etmeleri için cesaretlendirdiğimi duydukça kendi tavsiyelerimi denemek istiyordum. Başka yazarlara yardım etmenin mutluluğu on yıldır ilk büyük yazı projemi tamamlamamı sağladı - bu kitabı.

Yazma sürecinin kahramanın yolculuğu, bana göre yazmaktan çok daha fazlası. Sizin için de öyle olacağından kuşkulaniyorum doğrusu.

Katarsİs

Tamamlanmış bir metni yaratırken ve daha yapıcı bir süreç geliştirirken, bir yandan daha derinlerdeki başka bir planla meşgulsü-nüzdür; nasıl daha tatmin edici, daha sosyal, daha mutlu bir hayat yaşayacağınızı ve eski alışkanlıklarınızdan, güvensizliklerinizden, sizi engelleyen korkularınızdan nasıl kurtulacağınızı keşfedersiniz.

Eski Yunan’da oyunlara sadece eğlence için gidilmezdi. Tiyatroya insan duygularını uç hallerinde deneyimlemek için giderlerdi; sahnede şahit oldukları karakterler aracılığıyla kendilerini acıma ve korku gibi, içlerinden atmak istedikleri duygulardan arın-dırırlardı. Kaderi için Oidipus’a acıdıklarında ve Antigone gibi kayıplarıyla altüst olmaktan korktuklarında bu duyguları serbest

kalıyordu; böylece kendi hayatlarına daha özgür hissederek, kalpleri hafiflemiş halde dönebiliyorlardı. Bu arınma işlemine katfiarsis diyorlardı.

Aynı yöntemi bugün Batı’da hikâye anlatmak için hep kullanıyoruz; kahramanın yolculuğunun sonunda bir tür katarsis dene-yimlediğini görmek zorundayız, yoksa hikâyenin olay örgüsü tamamlanmış olmayacak ve izleyiciler içlerinde bir şeylerin açılmış olduğu duygusuyla ayrılmayacak.

Hikâyeler bu etkiyi yalnız izleyicileri üzerinde yaratmaz, yaratıcıları için de katartiktirler. Yazmak bize duygularımızı anlama ve hayatlarımızı kendimize açıklama fırsatı verir. Yazma sürecinizi geliştirmek için çalışırken dünyada karşınıza çıkacak sorunlarla baş etmeyi de öğrenirsiniz: arzularınız engellerle karşılaştığında ne yapacağınızı, zor kararlar almayı, travmayı aşmayı.

Yazma sürecinin katarsisini her deneyimlediğimizde, başkalarının kendi katarsislerine ulaşmasını sağlamak için daha donanımlı hale geliriz. Bir akıl hocası-kahraman olmak da budur: yalnızca kendi hayatınızı değil, çevrenizdekilerin de hayatlarını zenginleştirmek. Hepimizin kendi yolculuklarımızda kahramanlar olduğumuzu görmeliyiz; kim olduğumuzu, neden burada olduğumuzu arıyor, yaşamak denen zorlu şeyi nasıl yapacağımızı düşünüyoruz.

Mitolojinin Gücünde, Campbell sanatçıların “kulakları evrenin şarkısına açık olan” çağdaş şamanlar olduğunu söyler. Maureen Murdock, kahramanın öğrendiği her şeyi beraberinde getirerek yolculuktan dönerken "bilgeliğini dünyayla paylaşmak için getirdiğini" söyler. “Onun yolculuğu dünyadaki kadınları, erkekleri ve çocukları da değiştirir.”

Yazarlar, kültürün diline dönüşen, insanların kendilerine ve dünyalarına bakmasını sağlayan mercekler olan mitolojileri hazırlarlar. Yazarlar olmasa yolculuk da olmazdı, arketipler de, katarsis de. Yazarlar olmasa, insanlar kendilerini ve birbirlerini anlayacak araçlardan yoksun kalırdı. Sizin işiniz, gezegendeki işlerin en önemlisi: dünyayı havada tutan, ruhlarımızı birbirine bağlayan mitolojiler ağını döndürmek.

Kahraman sizsiniz. Zihinleri değiştirme, kalplere girme ve diğer insanlara bilgeliğinizi sunma gücünüz var. Yazmak zordur. Hep öyle olacak. Ama yolculuğun her adımı size başkalarının hayatını dönüştürme gücü verir, onlar ve biz, ben ve sen arasındaki ayrımı hafifletir.

Campbell şöyle diyor: "İnsanlar dünyayı bir şeylerin yerini değiştirerek, kuralları ve kimin üstte kimin altta olduğunu değiştirerek kurtarmayı hayal ediyor. Hayır, olmaz! Hayatta olan her dünya geçerli bir dünyadır. Yapılması gereken şey, dünyaya hayat getirmektir ve bunu yapmanın tek yolu da sizin özelinizde hayatın nerede olduğunu bulmak ve canlanmaktır.”

Kendi dünyanızı inşa edin. Onu hayata geçirin. Bunu yeniden yapın. Ve yarattıklarınızın yaptığınız yolculuğa degeceğine inanın.

Kaynakça

Baze, Alex, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 8 Ağustos 2015.

Cadenhead, MacKenzie, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 7 Ağustos 2015.

- Cameron, Julia, The Artist's Way, Jeremy P. Tarcher, New York 1992. [Sanatçının Yolu, Butik Yayıncılık, Butik Yayıncılık, İstanbul, 2009.]
- Campbell, Joseph. The Hero with a Thousand Faces, Princeton University Press, Princeton, 1949. [Kahramanın Sonsuz Yolculuğu, çev. Sabri Gürses, Kabalcı Yayınları, İstanbul, 2010.]
- Campbell, Joseph (Bili Moyers ile), The Power of Myth, Bantam Dell Doubleday Publishing Group, Inc., New York, 1988. [Mitolojinin Gücü, çev. Zeynep Yaman, Mediacat Kitapları, İstanbul, 2013.]
- "Christmas Season Marked by Obscenities", Katolik Birliği internet sitesi: cat-holicleague.org.
- Csikszentmihalyi, Mihaly, Flow: The Psychology of Optimal Experience, Harper and Row, New York, 1990.
- Currey, Mason, Daily Rituals: How Artists Work, Alfred A. Knopf, New York, 2013. [Günlük Ritüeller: Büyük Eserlerin Yaratıcıları Nasıl Çalışır?, çev. Sevinç Kayır ve Tülin Er, Kolektif Kitap, İstanbul, 2015.]
- Delfino, Jessica, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 26 Haziran 2015.
- Everding, Gerry. "Students Learn More if They'll Need to Teach Others", Blog yazısı, Futurity, 12 Ağustos 2014, İnternet: 15 Temmuz 2015.
- Fadiman, Anne, yazarla röportaj, e-posta, New York, 4 Ekim 2015.
- Farsad, Negin, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 9 Temmuz 2015.
- Flaherty, Alice W., The Midnight Disease: The Drive to Write, Writer's Block and the Creative Brain, Houghton Mifflin Company, New York, 2004.
- Gaiman, Neil, Neil Gaiman internet sitesi: neilgaiman.com.
- Goleman, Daniel, Focus: The Hidden Driver of Excellence, HarperCollins Publishers, New York, 2013. [Odak: Mükemmelliğin Gizli Anahtarı, çev. Filiz Nayır Deniz-tekin, Varlık Yayınları, İstanbul, 2014.]
- Gottschall, Jonathan, The Storytelling Animal: How Stories Make Us Human, Houghton Mifflin Harcourt, New York, 2012.
- Hadhazy, Adam, "Think Twice: How the Gut's 'Second Brain' Influences Mood and Well-Being", İnternet blog yazısı. Scientific American, Nature America, Inc., 12 Şubat 2010. İnternet: 18 Temmuz 2015.
- Herrera, Brian, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 8 Temmuz 2015.
- Holtham, }, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 17 Haziran 2015.

- Hunter, Sam,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 12 Haziran 2015.
- Hurvitz, Mitchell/'NYTVF's 2013 Creative Keynote: Mitchell Hurvitz'',açılış konuşması, New York Television Festival, New York City, 13 Ekim 2015.
- "I Was the Voice of Democracy'',Theatre/rom the Land o/Enchantment.The Public Radio Exchange, PRX, Cambridge, MA, 1 Haziran 2011.
- Jackman, Ian, The Writer's Mentor, Random House Reference, New York, 2004.
- Jackson, Michael R.,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 1 Temmuz 2015.
- Johnson, Celia Blue, Odd Type Writers, Perigee, New York, 2013.
- Justi/ied, "Hole in the Wall", Sezon 4, Bölüm 1, Yönetmen: Michael Dinner, Yazan: Graham Yost ve Elmore Leonard. FX, 8 Ocak, 2013.
- Kaplan, Myq, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 6 Temmuz 2015.
- Kottler, Jeffrey A., Change: What Really Leads to Lasting Personal Trans/ormation, Oxford University Press, New York, 2014.
- Lamott.Anne, Bird By Bird, Doubleday, Neve York, 1994.
- Lynn, Cari,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 9 Eylül 2015
- McKee, Ruth, yazarla röportaj, ses kaydı, Neve York, 27 Temmuz 2015.
- Moody, Rick, yazarla röportaj, e-posta, New York, 24 Mayıs 2015.
- Murdock, Maureen, The Heroines Journey, Shambhala Press, Boston, 1990.
- Nye, Bili, mezuniyet konuşması, Rutgers Üniversitesi Toplantısı, New Brunsveick, Neve Jersey, 17 Mayıs 2015.
- Ortberg, Mallory, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 26 Ağustos 2015.
- Park, Kyoung,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 8 Haziran 2015.
- Pennebaker, James W., James W. Pennebaker'in internet sitesi: homepage.psy.utexas.edu/homepage/faculty/pennebaker/home2000/jwphome.htm.
- Pierson, DC,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 12 Temmuz 2015.
- Pintoff, Stefanie,yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 26 Ağustos 2015.
- Purcell, Jenni, yazarla röportaj, e-posta, New York, 3 Nisan 2016.

- Ramachandran, V.S., A Brief/Tour of Human Consciousness. Pi Press, Londra, 2004.
- Rilke, Rainer Maria, Letters to a Young Poet, çev. Stephen Mitchell, Shambhala Press, Boston, 1984. [Genç Bir Şairin Mektupları, çev. Kamuran Şipal, Cem Yayınevi, İstanbul, 2012.]
- Sandberg, Sheryl, Lean In, Alfred A. Knopf, New York, 2013. [Sınırlarını Zorla, çev. Zeynep Yılmaz, Ceo Plus, İstanbul, 2014.]
- Saunders, George, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 22 Haziran 2015.
- Sethi, Mehar, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 31 Ağustos 2015.
- Shapiro, Susan, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 18 Temmuz 2015.
- Steel, Sharon, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 22 Temmuz 2015.
- Stern, Amanda, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 3 Ağustos 2015.
- Tugend, Alina. "Praise is Fleeting, But Brickbats We Recall", İnternet blog yazısı. Your Money. The New York Times, 23 Mart 2012, İnternet: 3 Ağustos 2015.
- Vogler, Christopher. The Writer's Journey (İkinci Baskı), Michael Wiese Productions, Studio City, CA, 1998. [Yazarın Yolculuğu, çev. Kenan Şahin, Okuyan Us Yayınları, İstanbul, 2012.]
- Vonnegut, Kurt, Palm Sunday: An Autobiographical Collage, Dial Press, New York, 1999.
- Wade, Adam, yazarla röportaj, ses kaydı, New York, 17 Haziran 2015.
- Wizards of the Coast internet sitesi: wizards.com.
- Weems, Scott, Ha!: The Science of When We Laugh and Why, Basic Books, New York 2014.
- Wilson, Timothy D., Redirect: Changing the Stories We Live By, Little Brown, New York, 2011.
- Winch, Guy, Emotional First Aid: Practical Strategies for Treating Failure, Rejection, Guilt, and Other Everyday Psychological Injuries, Hudson Street Press, New York, 2013. [Duygusal İlk Yardım: Başarısızlık, Reddedilme, Suçluluk, Yalnızlık ve Diğer
- Psikolojik Yaralanmaların Tedavisi, çev. Misbah Erbaş Şengül, Kuraldışı Yayınları, İstanbul, 2015.]
- Wiseman, Richard, 59 Seconds: Change Your Life in Under a Minute, Anchor Books, New York, 2010. [59 Saniye: Azıcık Düşünün, Çok Şeyi Değiştirin, çev. Hande Ölçeroğlu, Pegasus Yayınları, İstanbul, 2017.]
- "Why Saying Is Believing—The Science of Self-Talk" Anlatan: Laura Starec-heski, Morning Edition, NPR, 7 Ekim 2014. npr. org/sections/health-shots/2014/10/07/353292408/why-saying-is-believing-the-science-of-self-talk.

Younge, Gary. "Bayard Rustin: The Gay Black Pacifist at the Heart of the March on Washington", İnternet blog yazısı, The Guardian, 23 Ağustos 2013. İnternet: 1 Nisan 2016.

Teşekkür

klımdaki fikirleri Sen de Kendi Hikâyenin Kahramamsm'a dönüş

türme süreci, bir nevi kendi öğütlerimi tutma (veya tutmaya çalışma) egzersizi oldu. İroninin farkındaydım, ne zaman odaklanmakta zorlansam, mükemmeliyetçiliğimi yatıştırmaya çalışsam, eğlence hissini korumaya gayret etsem kendi kitabımda bu sorunu gidermenin bir yolu vardı; tabii önce kahrolası kitabı yazmam gerekiyordu. Bu kitabın bir fikirken başlayan ve yayımlanmasıyla devam eden yolculuğu sırasında bana kendime edemediğim biçimlerde yardım eden herkese minnettarım.

Red Wheel/Weiser'daki bütün ekibe teşekkürler. Editörüm Caroline Pincus'a minnettarım; bu projeyi kabul ettiğin, zarif ve bilgelik dolu öğütlerin için teşekkürler. Yayıncı Michael Kerber, bu kitabı dünyaya getirme sürecinde sabırlı ve cömert bir ortak oldun. Red Wheel/Weiser'daki pazarlama ekibi ve satış grubuna da Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın'ı insanlara ulaştırdıkları için teşekkürler.

Düşüncelerinizin bir Word belgesinden elinizde tutabildiğiniz bir nesneye dönüşmesini izlemek gerçek bir deneyim. Tasarımcı Cara Petrus'a muazzam kitap kapağı ve Jim Hoover'a resimlerle şemalar için müteşekkirim. Ayrıca, tasarımcı Debby Dutton'a her şeyi birleştirdiği için teşekkürler. Redaktör Ashley Benning'e keskin gözleri için, prodüksiyon editörü Jane Hagaman'a bütün süreci kolaylaştırdığı için teşekkürler.

Bu kitabı yazmak, bütün yaz aylarını bir grup yetenekli yazara sorular sorup olağanüstü düşüncelerini öğrenmek için harika bir bahaneydi. Kitap için yaptığım röportajlara katkıda bulunan bütün yazarlara teşekkürler: Alex Baze, MacKenzie Cadenhe-ad, Jessica Delfino, Anne Fadiman, Negin Farsad, Brian Herrera, f. Holtham.Sam Hunter, Michael R. Jackson, Lexie Kahanovitz, Myq Kaplan, Cari Lynn, Ruth McKee, Rick Moody, Mallory Ortberg, Kyoung Park, DC Pierson, Stefanie Pintoff, Leila Sales, George Sa-unders, Rebecca Serle, Mehar Sethi, Susan Shapiro, Sharon Steel, Amanda Stern ve Adam Wade. Lütfen onların kitaplarını, televizyon programlarını, oyunlarını, makalelerini, bloglarını, stand up gösterilerini ve diğer eserlerini takip edin. Onları sosyal medyada da takip edin. Nazik ve cömert sanatçılara destek olun!

Koçluğunu yaptığım, burada öykülerini paylaşmama izin veren yazarlara da çok teşekkürler. Adlarını ve ayırt edici özelliklerini değiştirdim, ama bu kitapta tarif ettiğim bütün deneyimler bana esin veren, yazar koçluğu yapmayı çok sevmemi sağlayan yaratıcı, azimli ve cesur insanlara ait. Çocuk Kitapları Yazarları ve Ressamları Cemiyeti'ne, bugünkü ve geçmişteki, Mediabistro'daki, Bard Hapishanesi Girişimi'ndeki ve Focus Forward Projsindeki öğrencilerime de teşekkürler.

Müşterilerime ek olarak, bir başka yazar grubu da kitaptaki egzersizleri deneyip malzememi geliştirebilmem için önerilerini sundular. Dürüstlüğünüz ve içgörüleriniz için sizlere de teşekkürler: Jennifer Baker, Lynn Becker, Billy Merrell, Sara Ortiz, Anica Rissi, Leila Sales, Kerry Sparks ve Kyoung Park.

Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın'ı Penguin'de tam zamanlı editörlük yaparken yazdım (bir yandan da koçluk yapıyor, ders veriyordum!). Bana -bilinçli veya bilinçsiz şekilde- hafta sonlarında ve tatillerde projem üzerinde çalışabilmek için sığınabileceğim yerler sunan herkese minnettarım. DiCampo ailesine, Pamela Per-rell'a, Patricia Finn'e ve Brooklyn'deki Cocoa Bar'ın ve Harlem'deki Madiba'nın sahiplerine ve servis elemanlarına da teşekkürler.

Joseph Campbell'ın çalışmaları bize hikâye ve hikâye anlatıcı-lığı konusunda söyleyebilecek çok güzel şeyler verdi. Ona ve yazdıklarıyla Sen de Kendi Hikâyenin Kahramanısın'a ilham veren bütün akademisyenlere ve yazarlara büyük saygım var.

Müttefiklerin ne kadar önemli olduğu konusunda yeterince konuştum ve ikizim, kâhinim ve daha fazlası olan arkadaşlarım sayesinde kendimi olağanüstü zengin hissediyorum. Anica Rissi'nin cesaretlendirmeleri ve Kerry Sparks'ın yardımı olmasa yazmayı bırakıp kitabımı yayımlatma sırası belki de hiç gelmezdi. Ayrıca destek ve tavsiyeleri için Kate Trainor'a, Rebecca Serle'ye ve Joe Quiñones'e minnettarım. Tony Flynt, Lexie Kahanovitz, Jennifer Baker, Kisha Edwards ve yaratıcı yolculuklarındaki güçleri ve dirençleriyle beni hep şaşırtan diğer sanatçı dostlarıma teşekkürler.

Özellikle hayatımda olmadıklarını hayal edemediğim üç kişiye teşekkür etmek istiyorum. Joy Peskin, sen tanıdığım en anlayışlı, bilge, komik, cömert akıl hocasıydın. Bu projeyi ve bütün girişimlerimi cömertçe desteklemen güvenimi artırıyor; beni bugün olduğum kişi haline sen getirdin. Leila Sales, benimle bir Venn diyagramına sığdıramayacağım kadar çok şey paylaştın; bana nasıl destek olduğunu yazmaya kalksam bir kitap daha yazmam gerekirdi. Herkes senin kadar iyi bir arkadaşına sahip olmalı. Joel Putnam, akıl sağlığımı sabırla korudun; ruh halimi toparladın; dünyayı, özellikle benim dünyamı, her gün daha da güzelleştiren gerçek bir kahramansın. Bana duyduğun inanç dizlerimi titretip kalbimi güçlendiriyor. Bu zorlu işi bitirmeme yardım ettiğin için teşekkürler.

Ebeveynlerim Rita ve Larry Levin'e de teşekkürler. Yaratıcılığı ve sanatsal ifadeyi sevmemi ve ona saygı duymamı sağladınız; beni her zaman tutkularımı dinlemem ve nereye giderlerse takip etmem konusunda cesaretlendirdiniz. Herkesin sizin bana verdiğiniz ölçüde sevgi verebilen ebeveynleri olsa, dünya çok daha farklı ve çok daha mutlu bir yer olurdu.

Son olarak, bu iki kişi olmasa bu kitap var olamazdı:

Lindsay Edgecombe, eşsiz yazar temsilcim, ham taslağımdaki potansiyeli gördün ve bir yıl boyunca zamanını ayırıp soyut bir projeyi sıkı ve odaklanmış bir şeye çevirmeme yardım ettin. Kitaba bir yayınevi bulup sürecin her aşamasında kıymetli bilgileriyle destekledin beni. Bu kitabın her sayfasında parmak izlerin var, bu kitap senin sayende daha iyi oldu. Yorulmak bilmez bir avukat, zeki bir stratejist ve güvenilir bir danışmansın. Sana ne kadar teşekkür etsem azdır, ama deneyeceğim yine de.

Andrea Adams, eski bebek bakıcım, bir zamanlarki kamp danışmanım ve her zaman dostum; yıllardır yazarlar için bir tür tavsiye kitabı yazmak istiyordum ve seninle konuşmalarımız aklıma bu fikri getirdi. Kahramanın yolculuğu hakkındaki kendi çalışmasını benimle paylaştın; bana kitaplarını ödünç verdin ve saatler boyunca oturup aklımdakileri benimle konuştun. Bu projeyi iki elimle kavrayacak cesareti bulana kadar ona tutunmama yardım ettin. Bu kitabın ve içerdiği fikirlerin ayrılmaz bir parçası olacaksın daima. Teşekkürler.

Kendra Levin sertifikalı bir yazar koçu, aynı zamanda bir editör, öğretmen ve ödüllü bir yazar. 2008'den beri yaratıcı sanatçıların hedeflerine ulaşmalarına, yazdıkları ve kendileriyle daha derinden ilişkiler kurmalarına yardım ediyor. On yıldan uzun süredir Penguin'de editör. Kendra medya profesyonellerinden mahkûmlara kadar herkese ders verdi. Profesyonel yazı tarihçesinde ünlülere yapılan konuşmalar, bar rehberleri ve Mad Libs var. İnternet sitesi kendracoaching.com, Tvwitter hesabı (@skendralevin).